Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Østergaard, Vilhelm.
Titel | Title:	Tyge Brahe : En Roman, fra Slutningen af det 16. Aarhundrede.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1895
Fysiske størrelse | Physical extent:	377 s., 1 tav.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57, 32j.

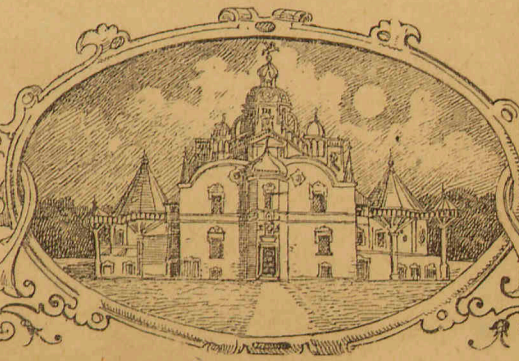
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130024224830

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Tyge Brahe.

En Roman
fra Slutningen af det 16. Aarhundrede
af
Vilhelm Østergaard.

Gyldendalske Boghandels Forlag.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

TYGE BRAHE.

TYGE BRAHE

EN ROMAN

FRA SLUTNINGEN AF DET 16. AARHUNDREDE

AF

VILHELM ØSTERGAARD

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1895

»*Kong Jakob af Skotland, der besøger Tyge Brahe paa Hveen*«.

Efter Carl Blochs Maleri.

FØRSTE KAPITEL.

En Solformørkelse den 21. August 1560.

»Det er spaaet og forudsagt for Aar og Dag siden!« sagde en lille, gammelagtig Mand.

Han stod midt i en Hob af hverdagsklædte Borgere og Haandværksfolk, som havde samlet sig paa Fisketorvet, lige overfor den gamle Helligaandskirke. Folkene nikkede med betænksomme Miner; en og anden slog Kors for sig, og den lille, gammelagtige Mand blev ved:

»Vore egne, højlærde Mænd have bekræftet Forudsigelsen, og hvad saadant Jærtegn og Varsel betyder, fik vi at fornemme, da vi havde den store Pestilentse Anno 1553, som I, gode og fornumstige Borgere, vel allesammen kunne drage jer i Minde? Der viste sig førstens et Tegn, som om Himlen stod i den lyse Lue flere Nætter efter hverandre. Ja, man kunde se lukt ind i gabendes Svælg, hvorfra en stor Hob Ild frem-

skinnede. Og siden hen kom der et saadant Ildlegeme, som de højlærde kalder en Komet, med en lang og gnistrendes Hale, og før Aaret var gangen til Ende, havde vi Pestilentsen, der bortrev baade Mennesker og Kvæg . . .«

»Det er vist og sandt!« sagde en anden af Borgerne. »Den onde Tid husker vi sagtens. Men hvad nu det angaar, som de kalder Solens Formørkelse, ved I saa ogsaa, Laurids Bøssestøber — hvordan et saadant Jærtegn skal udlægges?«

Den lille, gammelagtige Mand strøg sig om den skæggede Hage med sin flade Haand, og idet han betragtede sine Tilhørere med en kløgtig Mine, svarede han:

»Jeg tænker, at jeg skal kunne udlægge det for jer, Godtfolk — thi som I ved, er jeg ej aleneste Bøssestøber, men tillige Raadmand, item borgerlig Værge ved Vor hellige Frue Kirke, hvis Aarsag jeg kommer sammen med lærde Folk og selv har en Studenter i mit Hus . . .«

»Se — se!« raabte en af Folkene. »Nu tykkes det mig, at der gaar et Slør over Solen, og Luften bliver kold! Det er og spaaet, at Formørkelsen skulde begynde ved det Lag ti Slet . . .«

Manden havde Ret. Der mærkedes en pludselig Forandring i Vejrliget. Et skarpt Vindpust foer hen over Torvet, og umiddelbart

efter faldt en Byge med Hagl saa store som Hasselnødder. Men Solen stod endnu synlig mellem to kulsorte Skybanker, og kun over dens ene Rand skød der en Skygge frem, som bredte sig længere og længere ind over det lysende Sollegeme. Det var, som om alle Ting, de spidse Husgavle, Slottets Taarn og Spirene, der ragede op fra Vor Frue- og St. Nicolai Kirke, antog en blygraa Farve. Dagslyset døde hen, blev mattere og mattere, og der gik ligesom et tungt, gispende Aandedrag gjennem Luften.

Der opløftedes et Skrig fra en anden Klynge Folk, som var stimlet sammen ovre ved Helliggesthuset. Det var en broget Gruppe, mestendels gamle Kjærlinger og nogle Stoddere, som havde stillet sig op ved Porten for at vente paa de Levninger, der blev tilovers fra de fattige Studenters Bespisning i Klosteret. Men midt i Hoben saaes ogsaa et Par nidkjære, theologiske Læsemestre i deres sorte Kapper og med Pibekrave om Halsen, thi disse gode Mænd havde fundet Øjeblikket egnet til at henvende nogle Ord til den forskrækkede Almue.

»Vi forgaa! Det er Verdens Undergang!« skreg et Par gamle Kvinder, der holdt deres Potter og Kar i de rystende Hænder. »Mærker I ikke, hvordan Jorden bæver under os! Et sligt Naturens Oprør har man ingensinde før været Vidne til!«

»Det er alene Djævlen og hans Hærskare af onde Troldkvinder, der afstedkommer saadanne Ulykker!« sagde en krumrygget Stodder, i hvis graa, snavsede Ansigt der sad et Par smaa, ondskabsfulde Øjne. Han bar paa sit Bryst et Blikskilt, »Byens Tegn«, der gav ham Ret til at trygle for Hvermands Dør. — »Ene og alene Djævlen og hans Troldkvinder!« gjentog han knurrende. »Hvad sagde ikke den Guds Mand, vor gode Biskop Palladius: »Du maa ikke tie med nogen Troldkvinde; thi de skulle nu have deres rette Løn, eftersom de kunne ikke længere dølge sig i dette klare Evangeliums Lys og Dag; men de skulle annamme en Verdens Skam og deres fortjente Straf og Pine . . .«

Stodderen stødte med sin Stav til en af de gamle Kvinder, og hun udstødte et højt Skrig, som istemtes af de andre. Men nu løftede den ene af de ærværdige, lærde Mænd advarende sin Haand og bød Hoben at være stille. Han vilde ikke ligefrem irettesætte den arme Stodder, der nys havde talt; thi det var kun altfor vist og sandt, at Hexene nu til Dags havde en farlig og overvættes Udbredelse; men derom vilde han dog belære disse fattige og uvidende Mennesker, at over Sol og Maane og Stjærner havde Troldkvinderne ingen Magt. Det var Gud selv, der raadede for slige mærkelige Konstellationer, der frembragte Uvejr, Kometer, Solens og Maanens

Formørkelse, Ildkugler og blodige Skyer paa Himlen — altsammen for at varsle Menneskene om Pestilentse, Krig og andre store Ulykker . . . Saaledes havde det været med det gruelige Jordskælv, der hjemsøgte Staden Anno 1515 for at bebude den Skæbne, som skulde times den ulykkelige Kong Christiern, og de haarde Plager, Fejde og Blodsudgydelse, som derefter vilde hjemsøge Landet. Og saaledes havde det været med de Tegn og Varsler, der gik forud for de frygtelige Pestens Aar . . . Hvad nu angik denne svære Formørkelse, som de paa denne Dag oplevede, saa vilde han sige, at saafremt Solen blev ganske formørket, da vilde det betyde en ny Krig, hvori mange Mennesker vilde gaa til Grunde; dog, om blot en eneste Tomme af Solen bevarede sit Lys . . .«

Der løftede sig et nyt Skrig fra Almuesfolkene. Flere og flere Klynger var stimlede sammen paa Torvet. Og fra Husenes Tagvinduer og fra Aabningerne i brøstfældige Lægter kiggede Hoveder frem; Studenter og Degne og selve Klosterets Provst kom ilende ud af Helligaandshuset, og i alle Ansigter stod Skræk og Bestyrtelse at læse. Skyggen havde dækket mere end de elleve af Solskivens tolv Tommer, og skjønt Skyerne havde spredt sig, og Haglbygen var hørt op, sænkede der sig en sær Dæmring over Jorden — et blegt, koldt Skær, der hverken

var Dagens Lys eller Nattens Mørke, men noget for sig selv, knugende og aandeagtigt, med underlige sorte og skarpe Skygger, som om Naturmagterne vare komne ud af deres Orden, og Sol og Stjærner slukkedes i det store Himmelrum.

Det blev mørkere og mørkere, og der hørtes ikke længer Skrig eller Tale fra Folkehoben. Alle stod i dyb, rædselbunden Tavshed; nogle slog Kors for sig; andre knælede ned paa den blotte Jord; Stodderen, der bar Byens Tegn, mumlede en lang Ramse, som snarere lignede en Djævlebesværgelse end en kristelig Bøn, og en af de gamle Kvinder havde kastet sig næsegrus ned i det Lag Snavs og Urenhed, der dækkede Torvet.

I nogle Minuter varede denne Stilhed. Ingen vovede at se op mod den truende Himmel, paa hvilken Solens Lys slukkedes. Var det den yderste Dag, som var kommen? Hvem kunde vide det! Det kunde hænde, at man i det næste Øjeblik skulde høre Dommedagsbasunernes Lyd og se Jorden aabne sine Indvolde — saaledes som det stod skrevet — og man vilde ikke faa Stunder til at gjøre Bod for sine Synder. Angsten laa som en Mare over den ganske Hob; den følte s ligesaa stærkt af den velstaaende Borgermand, der selvbevidst bar sit Værge ved Siden, som af den fattige Kjærling, der i hjælpeløs

Skræk og Forvirring havde kastet sin Tiggerpose og sin Lerkrukke fra sig. Intet Skrig hørtes mere, kun dæmpede Suk og Stønnen. —

Men nu veg Mørket lidt efter lidt. Den svage, lyse Rest voxede i Styrke, og en stedse bredere Rand af den livsbringende Sol kom til Syne. Den uhyggelige, blygraa Dæmring og de skarpe Skygger afløstes af et varmere og varmere Lys. Husenes spidse Gavle traadte frem i tydelige og sikre Omrids, og Kirkespirene luede som før. Der gik et Befrielsens Suk gjennem Mængden; de knælende rejste sig op; man korsede sig endnu et Par Gange, men mere skyndsomt, end man før havde gjort det, og Studenterne, der var strømmede ud af Helligaandshuset, opløftede et lydeligt Skraal for at holde sig skadesløse for den unødvendige Skræk, de havde udstaaet.

»Lad os drage hen til Kjødmangerens Bod!« raabte en lang, ranglet Fyr, med mægtige Sporer og Slire ved Siden, og hvis Kappe, Kjole og Hoser skinnede i alle Regnbuens Farver til Tròds for den udstedte Forordning, der bød Højskolens Disciple at klæde sig i sømmelige, mørke Farver og med ærbart Snit. »Lad os sønderslaa Vinduerne, som de har naglet til i Boden, efterdi han har solgt selvdødt Kjød, den Skalk!« raabte den ranglede Fyr. »Siden hen drikker vi et Glædesbæger hos Berit Ølkone!«

»Eller lad os yppe Klammeri med Hofsinderne, om vi kan faa Held til at møde dem undervejs!« skreg en anden. »Nogen Spas maa vi have i Dag, eftersom vi er slupne saa vel fra denne Nød og Vaande!«

En stor Sværm af Studenterne drog støjende ned over Torvet til det nærliggende Kjødmangerstræde, medens Borgerne og Almuesfolkene begyndte at gaa hver til sit. Fra Fisketorvet spredte Mængden sig omkring i de tilstødende, snævre Gader og lukkede Gyder, hvor hver især havde sin Bod og sit Hus. Mange var blevne forsinkede i at nyde Dagens første Hovedmaaltid, og deres hungrige Maver og tørstige Struber længtes følelig efter at gjøre sig til Gode med et Stykke godt fersk Kjød, en røget Flæskeskank eller lidt Vildtbrad og dertil et Par forsvarlige Kander Øl; thi den overstandne Angst havde givet forøget Madlyst.

De agtbare Borgermænd, som havde sluttet Kreds om Bøssestøberen, var den sidste Klynge, som endnu blev staaende paa Torvet for at faa udførlig Rede paa det forefaldne Jærtegn.

»Ser I, Godtfolk!« sagde Mester Laurids. »Om nu denne Solens Formørkelse, som vi nys have set med vore egne Øjne, skal være et Varsel om Krig eller om Pestilentse, om en Konges Død eller en anden stor Ulykke — det kan ikkun de højlærde med Vished afgjøre.

Men alene dertil har man den store astronomiske og astrologiske Videnskab, for at slige underlige Tegn og Varsler kunne sikkert og grangivelig tydes. Og des Aarsag maa det kaldes en skjøn og berømmelig Kunst . . .«

Den gamle Bøssestøber nikkede Farvel til sine Venner og trippede hen over Torvet, paa hvilket Solen nu uhindret kastede sine Straaler.

— — Nogle Timer var gaaet, og efter det Røre, som den sjældne og sælsomme Naturbegivenhed havde vakt, var Staden nogenlunde falden tilbage til sin sædvanlige Ro. Der var ikke synderlig mere Færdsel paa Gaderne, end der plejede at være til Hverdagsbrug, og to unge Mænd, som kom fra Byens Vesterport og drejede fra Vestergade over mod det gamle Raadhustorv, kunde uforstyrret fordybe sig i en Samtale, der fra den enes Side førtes med stor og paafaldende Ivrighed, medens hans Ledsager for det meste talte dæmpet og stilfærdig. Deres Udseende tydede paa, at de begge var Studenter ved Stadens Universitet; de bar de foreskrevne, snævre Knæbuxer, en tæt sluttende Trøje og derover en sort Kappe, kun lidet længere end Trøjen; deres Hovedbedækning bestod af halvhøje, rundpullede Huer. Men der var den Forskjel i deres Udstaffering, at den yngste af dem

bar et smukt indlagt, adeligt Værge ved Siden, og hans Dragt var syet af fint, udenlandsk Klæde som Modsætning til det grove, hjemmevævede Stof i hans Kammerats Kappe og Hoser. Han saa ikke ud til at være mere end højst femten Aar; men han førte sin lille, tæt sluttede Skikkelse med synlig Selvfølelse, og i de regelmæssige, noget bredt skaarne Træk laa der et Udtryk af Viljestyrke og moden Forstand, som det ikke var almindeligt at finde hos en saa ung Person. Hans Ledsager var en høj, spinkelt bygget Yngling, hos hvem det mest paafaldende var et Par store, udtryksfulde Øjne. De syntes dybe og klare som en spejlblank Sø; men pludselig og uventet kunde de flamme op med en egen, sværmerisk Ild.

»Johannes Pratensis!« sagde den finest klædte af de to Studenter — »hvad vi har været Vidne til i Dag, har givet mig adskilligt at tænke paa. Jeg holder Mathematiken og Astronomien for de herligste af alle Videnskaber, og havde man ikkun de rette Instrumenter til at praktisere denne Kunst, da skulde man sandelig opdage mange nye Vidundere . . .«

»Havde man ikkun sin Frihed og kunde rejse ud i Verden og lære!« sagde den unge Mand, som hans Ledsager havde nævnet med Navnet Pratensis. »Men jeg er bundet af min Fattigdom og du, kjære Tyge, af din betænk-

somme Farbroder, velbyrdige Hr. Jørgen Brahe, der for enhver Pris vil gjøre dig til en Statsmand og hverken til en Mathematicus eller Astrologus . . .«

»Men det er dog ikke Lovkyndigheden eller Rhetoriken, at min Hu staar til!« svarede Tyge Brahe med en bestemt Mine. »Jeg har i Aar og Dag tegnet op, hvad jeg har set af mærkelige Konstellationer og sære Naturens Fænomener. Men jeg mangler endnu mange Skrifter for ret at kunne sætte mig ind i den store, astronomiske Videnskab. Ved du, Pratensis, at Bogtrykkeren, Hans Vingaard, omme ved Klosterstrædet, skal eje det herlige Foliobind af Ptolemæi Skrifter, som er trykt i Basel for nogle Aar siden? Og Mester Hans skal være tilsinds at ville sælge det for to Joachimsdalere.«

»Ejer du saa mange Penge?« spurgte Pratensis i en modfalden Tone.

»Nej, end ikke. Men naar min kjære Fader ovre paa Knudstrup skikker mig Penge igjen, da iler jeg strax hen og kjøber Skriftet . . .«

»Jeg er for fattig til, at to Joachimsdalere kunne gjøre mig lykkelig!« sagde Johannes Pratensis. »Men jeg har et Indfald, som maaske kunde hjælpe mig til at faa mit kjæreste Ønske opfyldt . . .«

»Et Indfald?« spurgte Tyge.

Den anden nikkede alvorlig.

»Jeg kan ikke trives her! Som du hemmelig dyrker Astronomien, saaledes anvender jeg al min Tid paa en anden stor og mærkelig Kunst, som vel nok staar i nøje Forbindelse med den medicinske Videnskab, jeg gransker, men som dog kræver mange særegne Experimenter . . .«

»Derom har du ingensinde før betroet dig til mig, gode Ven!« bemærkede Tyge Brahe noget krænket.

»Men jeg vil gjøre det i Dag!« lød Svaret. »Mit Sind er i en sær Bevægelse, og jeg trænger til at fortro mig til dig, Tyge Brahe . . . Jeg har længe prøvet mig frem med alchymistiske Experimenter, og jeg er allerede en ganske duelig Adept. Men det faar alligevel ingen rigtig Art og Fremgang herhjemme, efterdi vi mangler store og navnkundige Alchymister at tage Exempel efter . . . Jeg har nylig lært en sær Person at kjende; han driver selv Guldmageriet, og skjønt han er af lav og ringe Stand, ved han mere end de fleste. Med h a m tænker jeg at slaa en Handel af, saa jeg kan komme ud i Verden . . . Vil du gjæste ham i Forening med mig, saa gaar vi derud i denne Aften, inden den nordre Stadsport lukkes . . .«

»Hvorfor ikke!« gjenmælede Tyge Brahe. »Alchymien og Astrologien er søsterlige Kunster. Kan hænde, at jeg selv faar Lyst til at dyrke

den Videnskab, naar jeg ser noget til den paa nært Hold. Hvor skulle vi mødes i Aften?«

»Søg mig op hos min Vært, Laurids Bøssestøber, naar Klokken er halvgaaen otte!« sagde Pratensis. »Det vil da falde mig lettere at slippe bort. Nu gaar jo ingen Aften til Ende uden Klammeri og Parlament mellem Studenter og Baadsmænd, og den gamle Mester Laurids gjør et bandsat Opstyr, hver Gang han hører, jeg vil ud paa Gader og Stræder, efter at Mørket falder paa . . .«

»Og hans Datter, den skjønne Edele, ængstes vel end mere for, at du skal miste Liv eller Lemmer?« ytrede Tyge Brahe en Smule drillende.

»Derom har jeg ikke spurgt hende!« svarede Johannes Pratensis kort. »Kvindfolk og Klammeri giver jeg mig lige lidt af med. Jeg har nyttigere Ting at tage Vare . . .«

»Jeg ligesaa!« svarede Tyge Brahe i en Tone, der lød ikke mindre betænksom end hans ældre Kammerats. »Jeg gaar nu hjem til min gode Francisci Ripensis, der i Sandhed snarere er mod mig som en jævnaldrende Ven end en myndig Læremester og Mentor. Jeg skal sige dig, gode Johannes — han og jeg finde idelig nye Tilknytningspunkter i vore Granskninger — Ripensis i den lærde Medicin, jeg i min hemmelige Syslen med den herlige Astrologi . . . Denne svære Solens Formørkelse, som vi i Dag har

iagttaget, giver mig Stof til mangehaande Betragtninger, hvorom jeg maa tale med min kjære Ven og Læremester. Et lidet latinsk Digt vil jeg ogsaa gjøre derover. Og dermed vil Tiden hastig gaa hen indtil Aften.«

De to unge Mænd var under deres Samtale komne ud for Vor Frue Kirke, hvis kæmpehøje Taarn og kobbertækte Spir aftegnede sig mod en fuldkommen lys og skyfri Himmel. Tyge Brahe hilste med sirlig Anstand sin Ven og Fælle og gik derpaa med ivrige og energiske Skridt tværs over Frue Kirkegaard og forbi Studenterboderne for at begive sig til sin Bolig hos Magister Ripensis i Kannikestrædet. Johannes Pratensis drev langsomt afsted til den modsatte Side for at opsøge sit Kammer i Klosterstrædet hos Mester Laurids Bøssestøber.

ANDET KAPITEL.

Jomfru Edele.

Det var en lille, firkantet Stue, der laa i Husets øverste Stokværk, og hvis Vindue vendte ud til Strædet. Den gjorde Tjeneste paa én Gang som Sengeherberg og til Studerekammer. Størsteparten af Pladsen optoges af en bred Alkoveseng med lange, nedhængende Spærlagen, og ved den modsatte Væg stod et stort Egetræes Skab, i hvilket Stuens Beboer opbevarede forskjellige, mærkelig udseende Ting: en lille Ildpande, en Smeltedigel, nogle underlig formede Kolber af grønt og mørkt farvet Glas og et Par gulnede Haandskrifter, der saa ud til at være affattede længe før Bogtrykkerkunstens Opfindelse.

Johannes Pratensis stod foran Skabet, hvis Dør han havde lukket op, saa at man saa Hylderne, paa hvilke Destillérkolberne og de

øvrige Apparater var anbragte i pertentlig Orden. Han havde taget en lille Flaske frem, og idet han holdt den op mod Lyset, lod han dens Indhold, en klar, rødlig Vædske, løbe frem og tilbage, som om han vilde undersøge Vædskens Sammensætning og Udseende. Men tilsidst rystede han mismodig paa Hovedet, satte atter Flasken ind paa Hylden og lukkede Skabsdøren omhyggelig i Laas.

Saa gik han hen til Vinduet og stirrede ud. Solen lyste endnu varmt paa Husenes Tage og takkede Gavle. Derfra, hvor han stod, kunde han se frem over Byens lave Huse, helt ud til Nørreports Taarn, der ragede op over Stadsmuren og Volden. Udenfor Porten boede den Person, han agtede at gjæste samme Aften i Følgeskab med Tyge Brahe . . . Men af hvad Aarsag havde han egentlig foreslaaet sin Ven at følge med derud? Havde det ikke været bedre at udrette dette Ærinde uden Vidner?

Johannes Pratensis kiggede adspredt gjennem det tykke, grønlige Glas i Vinduesruderne. Han lagde ikke Mærke til, at Solen sank længere og længere ned bag Tage og Taarne, og der sænkede sig Skumring over Stuen. Saa bankede det paa Døren — sagte og frygtsomt. Johannes hørte det ikke, men da Bankningen gjentoges, denne Gang stærkere, vendte han sig om.

»Trin ind!« sagde han, halvvejs ærgerlig over at blive forstyrret.

Døren aabnedes, og en ung Pige traadte ind. Hun var klædt i en simpel, mørkfarvet Dragt, men den oplivedes af det skinnende hvide Brystklæde og endnu mere af hendes egen Ynde. Hun var slank og lyshaaret, og i de fine Træk straalede et Par store, talende Øjne.

»Min Fader lader spørge, hvorfor I ej heller i Dag har taget Del i vort Maaltid?« sagde hun. »Da han nys bankede paa, vilde I ej aabne Døren, og nu har han skikket mig hid, for at jeg skulde sige jer, at han gjærne ønskede at tale med jer, inden det blev Sengetid . . .«

»I faar holde mig min Særhed til gode, Jomfru Edele! Jeg har havt saa meget at tage Vare i Dag, at jeg har forglemt min Madlyst. Hvad ønsker eders Fader at tale med mig om?«

»Jeg skjønner, at det er om den store Formørkelse; thi deraf har min Fader hele Dagen været stærkt optagen, og jeg tænker, at han gjærne vil raadspørge eders Kløgt og Lærdom . . .«

»Sig til eders Fader, Jomfru Edele, at han maa have mig undskyldt, indtil vi mødes ved Middagsmaaltidet i Morgen; thi i denne Aften er jeg andensteds optagen . . .«

Jomfru Edele lod sit Blik glide fra den unge Mand hen til det store Egetræs Skab ved Væggen,

og derpaa sagde hun med den samme bløde og velklingende Stemme som før:

»Kjære Mester Pratensis! I har forandret jer saare meget i den sidste Tid. Forhen var I bestandig lystig til Mode, og I havde saa meget at fortælle min Fader, naar I tilbragte Aftenen nede i vor Stue. Men i de sidste Maaneder er I knapt til at kjende igjen, og man siger . . .«

»Nu, hvad siger man, Jomfru Edele?« spurgte Johannes Pratensis og saa utaalmodig op.

»Man siger, I er kommen i slet Selskab, Mester Pratensis . . .«

»Nu — saa I lytter ogsaa til Sladder og ond Snak, Jomfru Edele! Har I da nogensinde set mig komme hjem med større Rus, end jeg kunde bære? Eller har jeg Ord for at mænge mig i de Optøjer og Slagsmaal, som høre til Dagens Orden blandt de andre Studenter?«

»Nej, kjære Pratensis — i det Punkt er der visselig intet at sige jer paa . . . Min Fader mener, at I er som et lysende Mønster og Exempel for den øvrige galne og sværmende Ungdom. Men . . .«

Hun standsede igjen, forlegen over sin egen Dristighed. Johannes Pratensis betragtede hende denne Gang med et lille Smil og sagde spøgende:

»I taler for Sanden saa ærværdigt og formanende, som om I var en gammel Kvinde og

ikke en frisk sextenaars Mø! Lad mig da høre, hvad man beskylder mig for, Jomfru Edele! Naar det hverken er Sviren eller Sværmen . . .«

»Jeg har ingen Ret til at kræve eders Fortrolighed,« sagde Edele bedrøvet. »Og jeg er vel for ung og ringe til, at I skulde kære jer om mine Advarsler. Men i de tvende Aar, I har boet hos os, lige siden I forlod eders kjære Forældre og kom her til Staden, har I været som en kjærlig Broder mod mig, og desaarsag gjør det mig ondt i mit Hjærte, naar jeg hører, at I er kommen ind paa en Vildfarelsens Vej, der maa føre til eders timelige og evige Fortabelse . . . Og om I vil vide det, Mester Pratensis« — Jomfru Edele saâ ham denne Gang frit i Øjnene og talte med stærk Bevægelse — »saa beskylder man jer hverken for mere eller mindre, end at I i den sidste Tid har gjæstet — Graver-Steffens Hus!«

»Og om saa var!« Pratensis rettede sig i Vejret, og Blodet skød op i hans Kinder. »Ikke skylder jeg jer eller eders Fader Regnskab for den Omgang, jeg søger. Har jeg ikke redelig betalt for Kost og Herberg i eders Hus? Kunne vi ikke længere forliges, skal jeg end den Dag i Dag opsøge mig en anden Bolig . . .?«

Men da han saâ, at hans haarde Ord kaldte Taarerne frem i hendes Øjne, fortsatte han i en mildere Tone:

»Tilgiv min Ilterhed, lille Edele! Jeg har bestandig anset jer for kløgtigere end den gemene, store Hob. Tror I nu ogsaa paa de Æventyr, man fortæller om Mester Steffen: at han graver de arme Lig op af Jorden, hugger sin Hakke i de døde Menneskers Kroppe og beder dem staa op i tusind Djævles Navn! Og ligesaa, at Mester Steffen staar i Forbund med den Onde? Jeg siger jer, at det er idel Digt og Paafund! Mester Steffen raader over en mærkelig Lærdom, som er langt over hans Stand og Vilkaar, og det er alene af den Aarsag, at jeg nogle Gange har gjæstet hans Hus . . . Kan I slaa jer til Taals dermed, lille Jomfru Edele . . .«

Den unge Pige betragtede ham med et varmt og indtrængende Blik.

»Johannes Pratensis,« sagde hun og greb ivrig hans Haand — »lov mig, at I ingensinde mere vil sætte eders Fod i Mester Steffens Hus . . .«

»Det skal jeg have ondt ved at love jer, Jomfru, eftersom jeg agter mig derhen endnu i denne Aften . . .« Pratensis talte i en skjødesløs Tone. »Men kan det tjene jer til Beroligelse, saa maa I gjærne faa at vide, at en af mine Kammerater, velbyrdige Tyge Brahe, gjør mig Følgeskab . . .«

Jomfru Edele rystede paa Hovedet.

»Det gjør ej Sagen bedre. For eders Ven har det ingen Fare; hans rolige Kløgt vil beskytte ham, og han gaar ej længere, end han selv vil. Men I, Pratensis, er fuld af Ilterhed og Sværmeri, og i forvorpne Menneskers Hænder er eders Vilje svag og veg. Luk ikke eders Øre for mine Ord, Johannes Pratensis! Har I først én Gang givet den Onde blot det mindste Stykke af eders Finger, da vil han snart eje jer med hele eders Legeme og Sjæl, og store Ulykker ville times baade jer — og dem, som har jer kjær . . .«

Pratensis saa forundret paa den unge Pige, der pludselig syntes at have glemt sin Forlegenhed og nu talte med en Styrke og Myndighed, som om en overnaturlig Magt lagde hende Ordene i Munden. Men strax efter trak han paa Skuldrene og sagde med et ringeagtende Tonefald:

»I synes, min Tro, at have ligesom tvende Skikkelser, Jomfru Edele! Den ene Stund er I saa frygtsom og blufærdig, som det sømmer sig en ung Mø, der nylig har traadt sine Børnesko, men strax efter fremtriner I, som om I kunde være en myndig Sandsigerske, hvem det var givet at raade Himmeltegn og Varsler trods nogen gammel, erfaren Astrologus! I er for Sanden nær ved at vække min Undren, lille

Edele; men eders Spaadom har jeg ligesaa lidt Brug for som eders gode Raad . . .«

Han vendte sig ærgerlig om mod Vinduet, som om han vilde give til Kjende, at Samtalen var forbi. Der var kommet et Udtryk af dyb, sorgfyldt Alvor i Jomfru Edeles Øjne, og uden at sige et Ord mere gik hun sagte og stilfærdig henimod Værelsets Udgang.

I det samme hun aabnede Døren, lød der en ungdommelig Stemme, som raabte nede fra:

»Hallo! Pratensis, gode Ven! Er du deroppe? Jeg har herlige Ting at fortælle dig!«

Edele vendte sig om og saa med et langt, dvælende Blik hen paa Pratensis. Saa gik hun sin Vej, medens Tyge Brahe kom farende saa hurtig op ad Trappen, at han knapt gav sig Stunder til at sende den unge Pige en flygtig Hilsen.

»Hvad er der sket?« spurgte Pratensis, saa snart Tyge Brahe var kommen indenfor.

»Hvad der er sket!« udbrød Tyge Brahe, aandeløs af Iver og Begejstring. »Jeg har den hele Dag, siden vi skiltes, gransket i nogle Skrifter, som min Ven Ripensis laante mig. Tænk dig, gode Johannes, endog det gamle Folkeslag, som kaldes det kaldæiske, har udfundet, at de samme Formørkelser paa Himlen gjentage sig, hver Gang atten Solaar ere henrundne. Og dette har man mægtet at udfinde

sex hundrede Aar, før Vorherre Christus blev født paa Jorden! Ak, hjærtekjære Johannes! Naar alt vore Forfædre i saa fjærne Tider kunde gjøre slige sindrige Beregninger, hvad maatte der da ikke kunne udrettes i vore Dage, om blot nogen med den rette Iver og Lyst vilde dyrke denne vidunderlige Kunst! Det er, som om jeg ikke længer har nogen Ro paa mig! Hvad nytter det, at man vil tvinge mig til at blive en magtsyg Statsmand, en Rigshovmester eller Kansler, naar al min Hu staar til at læse i Himlens dejlige Stjærner! Jeg siger dig, Pratensis, at intet Menneske, hverken min Fader ovre paa Knudstrup eller min kjære Farbroder Jørgen, skal kunne vende mine Tanker fra den astronomiske Kunst! Saa snart jeg kan, drager jeg ud i det fremmede for at opsøge berømmelige Læremestre, og det kunde da hænde, vi mødtes, gode Johannes, i Rostock, Wittenberg eller en anden af de lærde, tyske Stæder . . .«

»Men følg mig først i Aften udenfor Byens nordre Port!« sagde Pratensis. »Hvem ved, hvad vi kan udrette dér. Uden Penninge kommer man ikke langt, og mit Ærinde gaar just ud paa at finde Hjælpemidler til min Rejse . . .«

»Jeg er rede til at ledsage dig!« sagde Tyge Brahe. »Rigtignok kjender jeg intet til den Person, vi skulle gjæste; men det gjør ikkun min Nysigenhed saa meget større . . . .«

Pratensis havde imidlertid kastet den sorte Studenterkappe om Skuldrene og sat sin Hue paa Hovedet, og de to unge Mænd forlod Værelset, hvis Dør Pratensis lukkede varsomt efter sig.

Der var ingen nede i Husets Forstue, og de traadte gjennem Bislaget ud paa Gaden uden at have set noget enten til Jomfru Edele eller den gamle Mester Laurids Bøssestøber. Men havde Pratensis vendt sig om, forinden han gik videre frem ad Strædet, vilde han have faaet Øje paa en ung Kvinde, der stod bag ved de blyindfattede Ruder og stirrede paa én Gang ømt og sørgmodig efter ham.

TREDIE KAPITEL.

Mester Steffen.

Klokken var knapt halv otte, og der var endnu halvanden Time til, at Stadens Porte vilde blive lukkede, og Klokkeringningen forkynde Vagtens Afløsning.

Tyge Brahe og hans Ledsager vandrede op ad Klosterstrædet, lagde Vejen over Frue Kirkegaard og gik ad Nørregade ud imod Byens nordre Port. Paa denne Tid var der ikke mange Folk paa Gaderne. Nu og da listede en Haandværksmand afsted til Laugshuset for at faa Stunder til at drikke sig en ærlig Rus, inden Dagen gik til Ende, og andre var i samme lovlige Øjemed paa Vejen til Raadhusets Vinkjælder eller til en eller anden Ølbod. Men de fleste ærbare Borgere holdt sig inden Døre, og saa snart Mørket faldt paa, vilde man ikke træffe synderlig andet Godtfolk end beskænkede Baadsmænd og Studenter,

parate til allehaande Optøjer, og derhos Bysvendene, som patrouillerede om Natten for at hindre Mord, Manddrab og anden Synd og Last.

Udenfor Portene var der ganske øde og ensomt. Paa den anden Side af Stadsgraven og Volden laa kun nogle faa Huse, omgivne af store Kaal- og Frugthaver, og ved Stadens nordre Port — før man kom til Peblingesøen — var der anlagt en ny Kirkegaard, som benyttedes til Pestkirkegaard for Fattigfolk. Det var et ilde berygtet Kvarter; thi det holdtes endda ikke for det værste, at Kirkegaarden laa hen i stor Forsømmelse som et Oplagssted for alskens Urenhed, hvor Kvæg og Faar græssede mellem Gravene; men det hed sig, at der var Tilhold for Skarnsfolk og ryggesløse Mennesker, som øvede al Slags Uvæsen og Ondskab.

Der var flere Gange blevet ført Klage over Graveren, Mester Steffen, hvem det paalaa at holde Skik og Orden dér paa Stedet; men det havde intet frugtet. Øvrigheden havde en Gang foreskrevet, at der skulde slaas et Plankeværk rundt omkring Kirkegaarden, og at dens Port og Laage skulde forvares samtidig med, at Stadens Porte lukkedes. Plankeværket var ogsaa blevet rammet ned; men desuagtet herskede der det samme Uvæsen som forhen. Man sluttede deraf, at Mester Steffen maatte have Borgmestre og Raadmænd i Lommen. Der var dem, der

gik saa vidt, at de ansaa ham for en farlig Troldkarl, der burde have været pint og brændt for længe siden; men ellers var det den almindelige Mening, at han forstod sig paa den sorte Kunst og var vel bevandret i Guldmageriet, hvis Aarsag han var i Stand til at kjøbe hele Borgmesterskabet.

Hans Bolig laa i et Hjørne af Kirkegaarden, og den saa ret anseelig ud. I Modsætning til de faa, lerklinede Hytter, der laa spredte udenfor Stadens Porte, var Huset opført af Bindingsværk, med Teglstens Tag, og Mester Steffen havde selv bekostet Opførelsen. For Resten kjendte man ikke noget til Husets nærmere Indretning; thi retskafne Folk holdt ikke gjærne Omgang med Mester Steffen, eftersom det var ensbetydende med at sætte Navn og Rygte paa Spil — om man endda slap for saa godt Kjøb.

— Da Tyge Brahe og hans Ledsager var komne udenfor Byen, drejede de ind paa en Marksti, der førte i lige Retning over mod Kirkegaarden. Pratensis viste Vej. Tyge havde en Tidlang gaaet i sine egne Tanker uden at lægge Mærke til Omgivelserne, og først da de standsede foran Kirkegaardens Laage, saa han op og spurgte sin Kammerat:

»Er det her, vi skal ind?«

Pratensis nikkede.

»Du kan se Huset derhenne. Der skinner Lys gjennem Vinduet, hvoraf jeg slutter, at Manden er hjemme . . .«

»Saa er det vel Graveren, Mester Steffen, vi skulle gjæste!« sagde Tyge Brahe og saâ en Smule forundret ud. »Jeg skjønner, at det just ikke er det agtværdigste Kompagni, vi søger . . .«

»Du har endnu Stunder til at vende om!« svarede Pratensis. Og han tilføjede bittert: »Du er jo af fornem og adelig Byrd, og holder du nødig Omgang med Folk af lav Stand, hvor kløgtige de end kunne være, saa skal du intet følge med længere . . .«

»Jeg lægger ringe Vægt paa Adelskab, naar det ej forenes med Kløgt og Duelighed,« gjenmælede Tyge Brahe i en stolt Tone. »Saa vidt burde du kjende mig, Johannes Pratensis! . . . Har jeg sagt, at jeg vil gjøre dig Følgeskab ved dit Forehavende, saa er jeg ogsaa til Sinds at holde mit Ord!«

De gik nu skraas over Kirkegaarden, forbi nedtraadte Grave, som kun undtagelsesvis vare prydede med en Ligsten eller et Kors. Det forekom Tyge Brahe, at Luften var tung og kvalm at indaande, som om den forpestedes af Ligene, der vare sænkede hastig og skjødesløst i Jorden. Han forstærkede sine Skridt, og da Pratensis fulgte hans Exempel, stod de faa Øjeblikke efter foran Mester Steffens Hus.

Men Lyset var nu pludselig forsvundet, og de maatte gjentagne Gange banke paa Dør og Ruder, før de hørte nogen røre sig indenfor.

Omsider blev et firkantet Skod i den øverste Dørfylding trukket til Side, og en Stemme spurgte:

»Hvem er I, og hvad fører jer hid?«

»Vi er kjendte Folk og kommer i den hellige Kabbalas Navn!« svarede Pratensis.

Det lod til at være et Slags Løsen; thi Døren blev nu aabnet uden videre Nølen, og Tyge Brahe og hans Ledsager traadte ind i en Slags Forstue, der var saa snæver, at den knapt gav Plads til dem og den Mand, som havde aabnet Døren for dem.

Han holdt en Lygte i Haanden, og i det han hævede den i Vejret for at tage sine Gjæster i Øjesyn, faldt Lysskæret med det samme paa ham selv.

Han var lille af Vækst, og det saa ud, som om han var bygget af lutter Ben og Sener. Ansigtet havde en underlig, læderagtig Farve, og dets haarde, ubevægelige Træk blev endnu mere paafaldende som Modsætning til de smaa, skarpe Øjne, der blinkede og glimtede i et væk. De syntes at ligge paa Lur under den fremstaaende Pande, mod hvilken Haaret skød sig ned i en Spids af tætte, rødlige Stubbe, der lignede Skindet paa en Ræv. Han var iført en

Bluse af den Slags, som Haandværksfolk plejede at bære, med et bredt Læderbælte om Livet; men dette Klædningsstykke havde den samme graalig snavsede Farve som hans Ansigt og Hænder.

Saa snart han havde ført sine Gjæster indenfor, skyndte han sig at lukke Døren til igjen og spærrede den med Rigler og Slaa. Derpaa hilste han med et overdrevent dybt Buk, og idet han aabnede en Dør til den modsatte Side, opfordrede han de fremmede til at træde nærmere.

De traadte ind i en rummelig Stue, der saa ud til at gjøre Tjeneste i mere end ét Øjemed. Baggrunden optoges af et stort, muret Ildsted, paa hvilket der fandtes et Par Smeltedigler, en Blæsebælg, Ambolt, Hammere, Tænger og forskjellige andre Redskaber, der allesammen kunde synes at tyde paa, at Husets Ejermand drev en lovlig Næring som Smed eller Sværdfeger. Men ved den modsatte Væg stod en rødmalet Fyrretræs Skænk, tæt besat med Kander og Krus; nedenfor Skænken saaes et Par Øltræer og henne under Vinduet, foran Slagbænken, et langt Drikkebord, hvilket ligesaa godt kunde faa En til at tro, at man befandt sig i en Ølbod eller et offentligt Herberg. Og endelig var der henslængt i en Krog af Stuen — en Bunke Sand, en Hakke

og en Spade, og det var det eneste, der mindede om, at det var Graverens Hus.

Tyge Brahe saa sig nysgjerrig omkring, og det lod til, at han begyndte at finde Behag i Æventyret.

»Velkommen i den hellige Kabbalas Navn!« sagde den lille Mand med Ræveskindshaaret og bukkede endnu en Gang med megen Belevenhed. »Jeg takker jer, Mester Pratensis, at I lader mit Hus vederfares den Ære, at I medbringer eders synderlig gode Ven og Fælle, Tyge Brahe, Søn af ærlige og velbyrdige Mand, Hr. Otte Brahe til Knudstrup . . .«

»Se, se — I kjender mig alt paa Forhaand, Mester Steffen!« ytrede Tyge Brahe og saa med et halvt overrasket, halvt mistroisk Blik hen paa den lille Mand.

»Naadige unge Herre!« svarede Mester Steffen med et nyt, meget dybt Buk — »jeg maatte være ganske uværdig til den Tillid, som mange fornemme Folk viser mig, om jeg ikke flux kunde kjende enhver, der træder over min Dørtærskel. Spørg eders lærde Ven, Mester Pratensis: Havde jeg set ham nogensinde før, da jeg kunde nævne hans og hans Forældres Navn samt adskillige, ham vedrørende Antecedentia? I er Johannes a Prato, kaldet Pratensis! lød mit Ord til ham. Eders Fader er Filip a Prato fra Rouen i det skjønne Normandie; han kom

her til Landet med den salige Kong Christierns højsalige Dronning, og samme eders Fader er nu Kannik i den gode Stad Aarhus. Men eftersom eders kjære Forældre have mange Børn at sørge for, da maa I, min unge, lærde Ven, dyrke eders Videnskaber under megen Fattigdom og Gjenvordighed, hvad der er eders ildfulde og stolte Sjæl imod, og desaarsag kommer I til Mester Steffen, hvem I har hørt berømme som en ret duelig Alchymist, og I kommer for at spørge, om han ej kan lære jer et og andet af sin Kunst . . . Har jeg Ret, Mester Pratensis — var det ikke min Hilsen til jer, før I endnu havde aabnet eders Mund?«

Johannes Pratensis nikkede. Tyge Brahe havde lyttet opmærksomt til den salvelsesfuldt fremførte Tale, og han fandt en sælsom Modsætning mellem de belevne, vel sammenføjede Ord og Mandens snurrige Udseende. Alligevel rystede han mistroisk paa Hovedet, og med et Udtryk af Selvfølelse i det ungdommelig kløgtige Ansigt sagde han, henvendt til Mester Steffen:

»Jeg er ikke ganske ukyndig i Astrologien, og ej heller benægter jeg Tilstedeværelsen af mange forunderlige Kræfter, som der skal Lærdom og Kløgt til at gjennemskue. Men jeg tror ikke, at I, Mester, har en saadan Magt, at I ved det blotte Syn af et Menneske kan kjende hans Navn, hans Slægt og øvrige Kaar . . .«

»Tror I det ikke!« gjentog Mester Steffen stadig i samme høflige Tone, skjønt hans dybtliggende Øjne skød smaa, hastige Glimt. »Nu — saa faar jeg overbevise eder derom, unge, velbyrdige Herre! Eders lærde Ven, Mester Pratensis, vil bevidne, at han ingensinde har nævnet jert Navn for mig; ej heller har han med et Ord eller en Tøddel ladet mig vide, at I og han vilde gjæste mit Hus i denne Aften . . . Men dog ved jeg nøje Besked om jer. Det er kun lidt over et Aar, siden I forlod eders Farbroders, velbyrdige Hr. Jørgen Brahes Hus, i hvilket I er bleven opfostret, hvorefter I kom her til Staden for at begynde eders Studier ved de højlærdes Universitet. Dog vil I helst gaa eders egne Veje, og det er Astrologien og de hemmelige Videnskaber, som fornemmelig sysselsætter eders Sind. Eders Fader havde hellere set jer blive en berømmelig Krigsmand; eders Farbroder tænker, at I skal finde Vej til de høje Statsembeder, men selv pønser I kun paa at blive en Astrologus og Mathematicus . . . Tør I nægte, at jeg taler sandt? Jeg kunde sige jer adskilligt mere, om I ikke var saa ung endnu, at der kun er lidet at berette om jer . . .«

»Kjender I Fremtiden ligesaa nøje som Fortiden,« sagde Tyge Brahe smilende, »saa vil jeg ikke bestride, at I jo synes vel underrettet . . .

I ved maaske ogsaa, af hvad Aarsag min Ven Pratensis og jeg har opsøgt jer i Aften?«

»Det er min mindste Kunst at sige jer det!« svarede Mester Steffen med et underligt Udtryk i sine smaa, plirrende Øjne. »Jer, min unge, velbyrdige Ven, har kun Nyfigenhed ført hid. Men eders Ledsager, Mester Pratensis, har vigtige Ting paa Hjærtet . . . Jeg beder jer tage Plads! I forsmaar vel ikke at tømme en Kande Vin i mit Selskab . . .«

Mester Steffen gik hen til Skænken og fremtog fra et af de nederste Rum en Kande og nogle Bægere, som han satte hen paa Bordet.

»Det er en god Drik, som jeg kun byder fornemme Gjæster!« sagde han. »En Kande ægte Bastert, som jeg selv har tappet i Morges. Her kommer forskjelligt Slags Folk, skal I vide, og spørger mig til Raads, snart om et, snart om et andet. Nogle kommer som Mester Pratensis i den store Kabbalas Navn; det vil sige for de udødelige Videnskabers Skyld; andre kommer for at søge Raad mod onde Saar og Sygdomme; sjælden banker nogen forgæves paa min Dør, og en liden Hjærtestyrkning skænker jeg gjærne i Tilgift: Muskatel og Bastert for de fornemme, Pøit og Porseøl for simple Folk — enhver skal have sit!« . . . Mester Steffen lo med en tynd, pibende Latter, idet han skænkede i Tinbægrene.

»Godtaar og Velkomst, mine lærde og fornemme Venner!«

Der var sket den Forandring med Tyge Brahe og hans Ledsager, at medens den førstnævnte efterhaanden syntes at vænne sig til Værtens sælsomme Udseende, var der kommet et adspredt og usikkert Udtryk i Johannes Pratensis' Ansigt. Det saa ud, som om han var bleven uvis i sin Beslutning og kunde være til Sinds at opgive sit Ærinde paa Halvvejen. Tyge Brahe stødte derimod med en ubekymret Mine sit Bæger mod Mester Steffens og tømte det til Bunden, og den gjæstfri Vært fyldte det paany.

»Mester Steffen,« sagde Johannes Pratensis, der kun havde nippet til Vinen — »I har ganske Ret i, at jeg kommer til jer i en Sag af Vigtighed. Jeg vil slaa en Handel af med jer i Aften, og Tyge Brahe, der er kløgtigere, end hans Ungdom lader formode, skal være Vidne til, at alt gaar ærligt til mellem os . . .«

»En Handel!« gjentog Mester Steffen og nikkede betydningsfuldt . . . »Jeg har sluttet mangen Handel i mine Dage, baade for mig selv og andet Godtfolk. Jeg har handlet med Raad for Sot og Syger og med Hjælp og Lindring for syge Menneskesjæle . . . jeg har ogsaa handlet med min herlige Kunst og viist unge, videbegjærlige Mennesker Vejen til at finde det dyre Guld . . .«

»Men hidtil har eders Undervisning ikke bragt mig synderlig videre, end jeg var i Forvejen,« sagde Pratensis i en misfornøjet Tone. »Til Gjengjæld har I ladet jer forstaa med, at I kjendte nogle af Tidens dueligste Alchymister, og at en af dem en Gang skulde fuldende min Lærdom . . .«

»Hvad jeg har sagt, staar jeg ved!« svarede Mester Steffen kort. »Det beror paa jer selv, min kjære Discipel, naar I vil begynde eders egentlige Læreaar . . .«

»Det er det, jeg er kommen for at sige jer! Jeg bryder op, naar det skal være; men Rejsepengene maa jeg have hos jer . . .«

»Hos mig?« Mester Steffen rystede paa Hovedet og plirrede ivrig med sine smaa Øjne. »Det er vel eders Spas, gode Ven! Hvad Pant har I at give mig, om jeg forstrakte jer med de Penninge, I skal bruge?«

»Jeg gaar i Borgen for ham!« udbrød Tyge Brahe og satte sit Bæger haardt ned paa Bordet. »Det Pant er jer vel godt nok!«

Men Pratensis strakte afværgende sin Haand frem. »Vist ej!« sagde han hurtig. »Jeg takker dig for dit gode Venskab, Tyge Brahe — men hvad der maatte følge af denne Handel, det tager jeg alene paa min egen Kappe . . . Nu, Mester Steffen — vil I høre, hvad Sikkerhed jeg kan byde jer?«

»Hvi skulde jeg ikke det?« lød Svaret. »Et velment Tilbud fortjener altid at høres. Tal kun frit — jeg har sørget for, at ingen forstyrrer os . . .«

Pratensis drak denne Gang en dyb Slurk af sit Bæger, som om han følte Trang til at lædske sin tørre Gane, inden han tog Ordet.

»Jeg har ingen Jord eller Gods at forskrive til jer, Mester Steffen,« sagde han — »ej heller Smykker eller andre Kostbarheder. Men jeg vil give mig selv og mit Arbejde i Pant. Laaner I mig saa mange Penninge, at jeg kan drage til Mester Cyprianus Leovitius i Schwaben og blive optagen som hans Discipel, saa kan I for Summen regne den Rente, som I selv tykkes; det vil jeg give jer Brev og Segl paa. End ydermere vil jeg arbejde for jer i tvende Aar efter min Hjemkomst, saa at I kan faa Lod og Del i den Lærdom, jeg forhverver mig . . . Det synes mig at være gode Vilkaar for jer!«

»Det er værre end ublu Aager!« raabte Tyge Brahe hidsig. »Tænk dig om, Pratensis, før du gjør et saadant Tilbud! Jeg selv ønsker intet hellere end at rejse ud og finde store og navnkundige Læremestre, og var jeg myndig og raadede over Gods og Jord, skulde jeg intet betænke mig paa at sætte det i Pant til sidste Stump og Stykke for at faa Midler til at tilfredsstille min brændende Higen. Men give sig

selv og sin herlige Kunst til Pant og Borgen — det holder jeg for Galmandsværk og kun lidet bedre end at forskrive sin Sjæl til Djævlen.«

Mester Steffen havde set fra den ene til den anden af sine unge Gjæster, og hans smaa Øjne skinnede som et Par Gløder, naar Blæsebælgen faar dem til at blusse op. Nu vendte han sig om mod Tyge Brahe og sagde i sin mest belevne Tone:

»Min højlærde unge Ven — kjender I den mægtige Herre, Djævlen, som I nys nævnede? Er I ganske forvisset om, at han er saa slem at komme til Rette med, som nogle Godtfolk tænker? Man har dog hørt, at han har hjulpet Folk baade til Rigdom og til Ære, til megen verdslig Lyst og til stor Lærdom, som det ikke paa anden Vis er givet den træge Menneskeaand at erhverve sig. Hvi vil I saa spotte Djævlen, min lærde, unge Ven!«

Medens Mester Steffen talte, fortrak hans Mund sig til et Smil, som gav hans magre, læderfarvede Ansigt et endnu snurrigere Udtryk, end det havde i Forvejen.

Tyge Brahe saâ et Øjeblik lidt betuttet ud. Selv de klogeste Folk slog Kors for sig, naar de talte om Mørkets Fyrste, og de nævnede aldrig hans Navn uden med Frygt og Varsomhed. Men denne lille, visne Mand syntes at betragte

Djævlen som en Godven, hvis Gunst man burde se at vinde.

Tyge Brahe begyndte at faa sine egne Tanker om det Hus, hvortil hans Ven Pratensis havde ført ham. Med en uvillig Mine skød han sit Bæger til Side, greb i Lommen og kastede nogle Sølvpenge hen ad Bordet.

»Her er Penge for Vinen, vi har drukket!« sagde han. »Det bliver eders egen Sag, Steffen Graver, om I holder til med den Onde! Men paa den Vej agter vi ikke at følge jer! . . . Kom, Pratensis — der findes vel Raad for, at du kan faa dit Ønske opfyldt, uden at du har nødig at give dig Djævlen i Vold . . .«

Han rejste sig og greb Vennens Arm for at føre ham bort. Men Pratensis gjorde sig løs. Og som et Menneske, der har fattet en urokkelig Beslutning — hvad den saa end maa føre til — sagde han kort og rolig:

»Du kan gaa, om du vil, gode Tyge! Jeg staar ved mit Tilbud og vil have Tingen afgjort med det samme. Eders Svar, Mester Steffen!«

Mester Steffen gned sine Hænder, saa det knagede i de knoklede Fingre, og medens Smilet bredte sig større og større over hans Ansigt, sagde han med indsmigrende Venlighed:

»Er det jert Alvor, min kjære Discipel, saa sætter vi Forskrivningen op med det samme — saafremt da eders meget unge, velbyrdige Ven

giver os gunstigt Forlov . . . Nu — I skal faa at se, at Mester Steffen er en ærlig Sjæl. Jeg gaar ind paa eders Vilkaar uden at forlange en eneste Tøddel mere, end I selv tilbyder!«

Mester Steffen nikkede og gik med værdig Holdning hen over Gulvet, hvorpaa han forsvandt gjennem en Dør bag ved Ildstedet.

Johannes Pratensis var bleven siddende paa Bænken foran Drikkebordet og stirrede frem for sig med et grublende Udtryk i sine store, blanke Øjne. Tyge Brahe gik hen og lagde Haanden paa hans Skulder.

»Synderlig gode Ven!« sagde han. »Jeg er nogle Aar yngre end du og praler intet af at være din Overmand i Kløgt. Dog tykkes det mig, at jeg dømmer bedre i denne Sag end du. Følg mit Raad og gaa herfra i en god Stund! Jeg kan ikke ret blive klog paa, om denne snurrige Karl er en ondskabsfuld Kobold, der har skaffet sig Indgang blandt Mennesker for at føre dem i Fortræd, eller om han ikkun er en Skalk og Bedrager — men saa meget kan jeg sandfærdigen sige dig, Johannes Pratensis, at han hører intet til den Slags Skabninger, som ærlige Folk skal give sig i Lag med . . .«

Pratensis trak utaalmodig paa Skuldrene.

»Det kan hænde, at der er Sandhed i din Tale,« sagde han. »Men jeg kan intet mere vende om. Min Sjæl fortæres af Attraa efter at

komme til Bunds i de hemmelige Kunster. Har man først én Gang set Vædskerne blande sig i Destillérkolben og den første Funke af Guld gløde frem i Smeltediglen, saa standser man ikke, før den store Elixir er fundet — eller man gaar til Grunde. Plag mig derfor ikke, gode Ven! Det tjener til ingen Nytte . . .«

»Jeg kræver intet, at du skal ophøre med at dyrke den alchymistiske Kunst!« udbrød Tyge Brahe ivrig. »Jeg forstaar dens Magt over et Menneske. Men jeg er kommen til Erkjendelse om, at vi maa gaa klogere til Værks, end vi er begyndt i denne Aften, om vi nogen Tid skal naa vort Maal. Følg med mig til min Fader ovre paa Knudstrup — jeg helmer ikke, før han giver mig Midler, saa jeg kan rejse til Universiteterne i Rostock, Wittenberg og Leipzig, og du skal ledsage mig. Paa den Vis naaer du bedre og længere frem end ved at give dig i Lag med Skalke og Troldkarle!«

Pratensis stod i Begreb med at svare; men i det samme vendte Mester Steffen tilbage. Han holdt Pen og Blækhus i den ene Haand og i den anden et beskrevet Blad Pergament.

»Nu blot eders Navn herunder, Mester Pratensis!« sagde han i en lystig Tone. »Dermed er vor Handel sluttet, og vi vil tømme en Kande Vin paa, at den maa blive til Hjærtens Glæde for alle Parter . . .« Mester Steffen rakte

Pennen og Pergamentbladet henimod Pratensis og henvendte sig derpaa med samme trohjærtede Lystighed til Tyge Brahe. »I ser, min unge, velbyrdige Herre, at det gaar til uden Magi og Besværgelser — en from og redelig Handel, som ingen Præst eller Biskop vilde have nødig at betænke sig paa. Ikke har I hørt mig paakalde nogen Djævel eller set mig dyppe Pennen i Skarntyde eller Bulmeurt. Om I var til Sinds at gjøre eders Ven Følgeskab, saa kunde I frimodig slutte en lignende Kontrakt med mig, uden at I behøvede at frygte for eders kjære Sjæls Fortabelse!«

»Gode Mester Steffen,« svarede Tyge Brahe saa roligt og betænksomt, som om det var en ung Vismand, der talte. »Jeg har sagt til min Ven Pratensis, at hele mit Hjærte er opfyldt af Higen efter at dyrke den herlige, astronomiske Kunst, og at jeg intet hellere ønsker end at komme ud i fremmede Lande, til berømmelige Universiteter og Læremestre. Men jeg vil ikke gjøre det ved eders Hjælp, Mester Steffen! Og om I vil vide det, skal jeg sige jer hvorfor: Fordi I er grov og plump, uden virkelig Snille og Lærdom, og fordi jeg tror, I er en Skalk og Bedrager!«

Mester Steffen stod ganske ubevægelig; men hans smaa Øjne glippede uafladelig, og med sin tørre, visne Haand kløede han ivrig det

stubbede Skæg, der dækkede hans Kinder og Hage.

Tyge Brahe fortsatte ligesaa roligt som før:

»Og ser I, Mester Steffen — ikke heller vil jeg tillade, at min kjære Ven og Fælle slutter denne vanvittige Handel med jer; thi jeg formærker, at I pønser paa Skarnsstykker. Derfor tilintetgjør jeg nu dette Aagerdokument — hvad enten I eller Fanden har opsat det!«

Pratensis stod endnu med Dokumentet i Haanden, og før nogen kunde hindre det, havde Tyge Brahe trukket sit Værge, og med den skarpe Klinge sønderflængede han Pergamentet.

Det saa ud, som om Mester Steffen vilde styrte frem, men han betænkte sig ligesaa hurtig igjen. Han betragtede sin Modstander med et ondt Blik og mumlede:

»Tag kun eders Ven med jer, unge Hanekylling! Han kommer snart igjen! Nu galer I saa kry, men kan hænde, det en Gang bliver jer, som vil sælge Fanden eders Sjæl!«

»Saa sker det allenfals uden at bruge jer som Hjælper!« raabte Tyge Brahe spottende. »I er mig for plump en Djævel! . . . Luk hastig op og lad os slippe ud af eders Rotterede!«

Han greb sin Vens Haand, og Pratensis fulgte nølende med. Mester Steffen skævede op til det blanke Vaaben, som Tyge Brahe endnu holdt i Haanden. Saa gik han i Forvejen gjennem

den snævre Forstue, skød Slaa og Rigler fra Yderdøren — stadig uden at mæle et Ord mere — og Tyge Brahe og Pratensis traadte ud i det fri, medens de hørte den lille Mand laase Døren efter dem.

Det var smukt og stille Vejr. Himlen var fuld af Stjærner. Myriader af tindrende Punkter paa den blaa Hvælving. Fra den nordøstlige Synskreds var Syvstjærnen i Færd med at hæve sig op. I Nordvest skinnede Karlsvognen og højt oppe ved Zenit Deneb i »Svanen« og Vega i »Lyren«, medens Perseus' Sværd funklede nær ved Stjærnerne i Cassiopeias Billede.

De fandt uden Møje Vej til Kirkegaardslaagen og kom ud paa aaben Mark. Lige foran dem saa de Stadens Mure og Taarnene, der tegnede sig mod den blanke Stjærnehimmel. Der var ingen Sky at øjne; alt var tindrende Klarhed.

»Se derop!« sagde Tyge Brahe og pegede mod Himlen. »Deroppe er Lys og Fred og Skjønhed, og om man vil granske hine fjærne Kloder og deres lønlige Kræfter, da maa der være Lys og Frihed i Ens egen Sjæl. Mig tykkes det, som om vi var slupne ud af Bjergmandens Hule, hvor kun urene og onde Aander trives, og der ej kan være Vext og Fremgang for ærlig Kunst og Videnskab!«

»Jeg misunder dig din sikre Tro,« svarede Pratensis langsomt. »Hos mig er der lutter Tvivl og Vaklen. Ikke heller ved jeg, om jeg bør takke dig, fordi du i denne Aften har hindret mit Forehavende. Som du elsker Stjærnehimlen, elsker jeg de hemmelighedsfulde, alchymistiske Kræfter: Metallernes Blanding i Smeltediglen, de mærkelige Tinkturer, som vise nye og atter nye Fænomener, naar de blandes med kunstfærdig Haand. Du har handlet i en redelig Hensigt, Tyge Brahe, og jeg vil intet fordølge for dig: det kan hænde, at Mester Steffen faar Ret, og at jeg snart maa opsøge ham igjen, hvad enten det er gode eller onde Magter, som tvinger mig dertil . . .«

»Saa handler du ilde mod dig selv, Pratensis!« sagde Tyge Brahe med stor Ivrighed. »Du est for god til at øse din Lærdom af saa plumre Kilder. Men lige meget — hvad enten vi skulle følges ad eller ej, saa tænker jeg, vi vedbliver at være ligesaa gode Venner som tilforn. Hvor langt vi end adskilles paa Jorden, kunne vi dog paa én Gang betragte den samme Sol og de samme Stjærner . . .«

Johannes Pratensis gjengjældte Tyge Brahes Haandtryk, og de to Venner gik langsomt tilbage mod Byen.

FJERDE KAPITEL.

Herresvad Kloster.

I det nordvestlige Skaane følger Rønne-Aaen et godt Stykke Vej Side om Side med Sønderaas. Saa snart man naaer Sorød-Sø, faar man Øje paa en Bæk, der løber ud i Rønne-Aa, og her, hvor begge disse Vandløb forene sig, er der fra ældgammel Tid et Vadested, som Riddere og Herrer drog over, naar de vilde forlyste sig med Jagt i de store Ege- og Bøgeskove, der dække Sønder-Aasen. Derfra har Stedet sit Navn, Herresvad, og saaledes kaldtes ogsaa det Kloster, som Biskop Eskild lod bygge nær ved Vadestedet, hvilket skete i Midten af det tolvte Aarhundrede.

Det var Citerciensermunke, der befolkede Biskop Eskilds Kloster. De var komne fra Frankrig, hidsendte af den hellige Bernhard af Clairvaux, hvem Biskop Eskild regnede blandt

sine synderlig gode Venner. Og da den lundensiske Biskop, træt af Aar og Strid, havde nedlagt Krumstaven, drog han selv til Clairvaux for at tilbringe sine sidste Dage paa det Sted, hvor hans fromme Ven havde levet og virket. Men Cisterciensermunkene blev boende i Herresvad Kloster, og de skulde da ogsaa vanskelig kunne finde nogen Plet, som bedre passede for dem. Fiskerige Vandløb og Indsøer, frodige Græsmarker og store Skove, fulde af Vildt, tilfredsstillede rigelig Klosterets timelige Fornødenheder, medens Egnens fredelige Skjønhed maatte være vel egnet til at stemme Klosterbrødrenes Sind til fromme Betragtninger.

Fra først af lod Cisterciensermunkene det heller ikke mangle paa et fromt og gudfrygtigt Levnet. De ledede deres Udspring fra den hellige Benedictinerorden, og deres Klosterregler var saare strænge. De maatte ikke bruge hverken Skind eller Skjorter, ikke heller spise Kjød, undtagen naar svære, tærende Sygdomme tvang dem dertil; de sov fuldt paaklædte paa Halmsække og stod op ved Midnat for at synge den Eviges Lov, indtil Solen brød frem. Dagen tilbragtes med legemlige Arbejder, med Læsning og Bønner, alt under Iagttagelse af stræng Tavshed. Deres Ordensdragt bestod af en hvidgraa Kappe med sort Hætte, men udenfor Klosterets Mure bar de en sort Kappe. I mange Aar

levede de saaledes i nøje Overensstemmelse med de Regler, som den hellige Benedictus havde foreskrevet; men efterhaanden som deres Klostre voxede i Rigdom og ydre Anseelse, afløstes deres Tarvelighed af Pragt og Yppighed, og det en Gang saa fromme Broderskab kom i stort Forfald.

I Aaret 1565 gav Kong Frederik den anden den danske Adelsmand Steen Bille Befaling til, at han skulde tage Klosteret under sit Værge, eftersom der førtes et ugudeligt Levnet; men dog skulde han give Abbeden, hvis Navn var Laurentius, et nødtørftigt Underhold, opretholde Sang, Læsning og anden Kirketjeneste, underholde et vist Antal Præster, Degne og Peblinge, men udjage alt overflødigt, løst og unyttigt Folk.

Saaledes skete det ogsaa. Herresvad Kloster blev et Krongods, og Hr. Steen Bille var nu Eneherre paa det Sted, hvor Cistercienserbrødrene i umindelige Aar havde vandret omkring i deres hvide Kapper og levet Tiden hen, først i Nøjsomhed og Forsagelse, men senere som et yppigt og pragtlystent Munkehof.

Klosterets store og vidtstrakte Bygninger var vel bevarede, med Kirke og Taarn, en rummelig Bibliotheksbygning, Forsamlingssal og Refektorium, Stegers og Bryggers, Lader og Forraadshuse. Bygningerne omsluttede paa tre Sider en Gaardsplads, der var aaben mod Øst. De bestod

af grundmurede Stenhuse, to Stokværk høje, og der var fuldt op med rummelige, hvælvede Stuer. Tæt nord for Gaarden laa Klosterhaven eller Mørkeskov, og længere borte begrændsedes Synskredsen af Sønderaasens brede, skovklædte Kam.

— Det var Midsommertid. Aftenen var lys, som den kun er det paa denne Tid af Aaret; men alligevel blinkede der fra Gaardens Vinduer et stærkt Skær, som ikke var Solens Gjenskin paa Ruderne, men Skæret fra tændte Kjærter i Hr. Steen Billes Dagligværelse.

Bordet var festlig dækket med mange gode Retter, Vin og Mad i Overflødighed. Omkring det kunstig vævede Bordklæde sad, hver med sin Brødskive og sit vældige Sølvbæger foran sig, et lille Selskab af adelige Herrer, forskjellige i Alder og i Udseende. I det øverste Sæde tronede Værten, velbyrdige Hr. Steen Bille, allerede godt til Aars, men med et livligt og muntert Udtryk i de kløgtige Øjne. Nærmest ham sad Hr. Tage Krabbe, dernæst Hr. Erik Lange til Engelholm, og længere nede Hr. Steens Søstersønner, Axel og Steen Brahe. Sædet ved den modsatte Bordende stod tomt. En Tjener var i Færd med at byde et Fad med dampende Vildtbrad omkring til Gjæsterne.

»Tag for jer, gode Venner!« sagde Steen Bille, idet han selv langede ud efter et Saltmadsfad, der stod midt paa Bordet. »Tyge

skjøtter ikke om, at vi opsætter Maaltidet for hans Skyld.«

»Han lader rolig vente paa sig!« mumlede Tage Krabbe i en halvvejs spottende Tone. »Sig mig en Gang, Hjærtensven, gaar det slig til hver Dag, at Tyge Brahe forsømmer Guds herlige Gaver for at drive Tiden hen mellem sine Digler og Ovne?«

»Siden han kom hjem fra sin sidste store Rejse, har han været ganske optagen af den alchymistiske Kunst!« nikkede Steen Bille. »Da hans kjære Fader var død — det er nu et Aars Tid siden — flyttede Tyge hid til Herresvad, og jeg lod indrette et Kammer til ham, hvor han kunde opstille sine astronomiske Maskiner, som han har bragt med sig hjem, og desligeste et andet Kammer, hvor han har sine Smeltedigler og Lamper og Ovne, og her tilbringer han det meste af Dagen, ja Natten med . . .«

»Min gode Broder ved knapt mere, hvad der sømmer sig en Adelsmand!« raabte Steen Brahe, idet han med en bister Mine satte Tænderne i det Stykke Dyrekjød, han holdt mellem sine Fingre. »Det kan være godt nok at gjøre latinske Vers og observere Stjærnerne paa Himlen eller granske den sorte Kunst, naar man ikkun driver disse Kunster og Videnskaber for Tidskorts og Morskabs Skyld; men hænger man ved dem, som var det et Levebrød, saa

nedsætter man paa saadan Vis sin adelige Stand og bliver til Foragt for sine Jævnlige . . .«

»Nej, holdt nu! Det bør du ikke sige Tyge paa!« — Steen Bille slog sin knyttede Haand i Bordet. »Næst efter min gode Ven, Jørgen Brahe, som nu er salig i Gud, har jeg fremfor nogen støttet min kjære Søstersøn til at naa det, som altid var hans Hjærtes Attraa, og jeg tænker, at jeg har handlet Ret deri! Har man slige Evner som Tyge, da skal de have Lov til frit at udfolde sig. Da han kom hjem fra sin første Rejse — og han var den Gang knapt nitten Aar — havde han vundet navnkundige Mænds Venskab. Han havde alt lært sig at maale Afstandene mellem de Himmelkloder, der kaldes Planeter og Fixstjærner, saa ringe Instrumenter han end maatte betjene sig af. Han beregnede Vejrliget efter den Maanens Formørkelse, vi havde Anno 1564, og just samme Aar stillede han sin lærde Ven og Fælles, Casper Peucers Horoskop! Men hvordan handlede I mod min kjære Frænde, da han kom hjem! Hvordan tog I mod ham — du, Steen, og du, Axel Brahe? Jer gode Farbroder Jørgen var lige død, og I gjorde det meste, I mægtede, for at ægge jeres Fader, min kjære Svoger Otte, op mod sin Søn! I betragtede med Ringeagt hans Lærdom! Men saa blandede gamle Steen Bille sig i Legen, husker I vel! Tyge var kommen

hjem med Ære, og den Hovmester, han havde faaet med paa Rejsen, vor gode Anders Sørensen Vedel, gav ham den Lov, at han havde skikket sig som den lærdeste iblandt de adelige og den adeligste iblandt de lærde! Men I gjorde det alligevel saa broget for ham, at han snart igjen drog ud i det fremmede. I Wittenberg, Rostock og Augsburg dyrkede han sin Kunst, og saa megen Fremgang og Ære har han havt, at dine ringeagtende Ord kun rammer ilde, Steen Brahe!«

Hr. Steen drak en forsvarlig Slurk af sit Bæger, som om han dermed vilde skylle sin Ærgrelse ned og ikke yderligere forivre sig.

Steen Brahe satte en spodsk Mine op, og idet han forsynede sin Brødskive med et nyt Stykke Kjød og gav sig til at skære det i Stykker med sin Kniv, tog han til Gjenmæle:

»Men hvad siger I da om, Morbroder, som det gaar til paa Knudstrup? Om jeg ikke færdedes der al den Tid, jeg har tilovers fra Kongens Tjeneste, vilde min Hr. Broder lægge det Gods plat øde, som vor Fader har efterladt os. Ingensinde ser man ham i Staldene eller paa Marken; men den ganske Bedrift overlader han til sin Foged. Finder I ogsaa, at det er god Skik for en Herremand?«

»Tyge er en lærd Mand, og han giver sig helt og holdent hen til sine Kunster!« svarede

Steen Bille. »Ingen kan tjene to Herrer. Men for Resten ved jeg, at han er en god Husholder, og intet forøder han til Svir eller Dobbel. Det maa vel bøde paa den Forsømmelse, du taler om!«

»Jeg har ladet mig sige,« faldt Tage Krabbe de andre i Talen, »at Tyge Brahe paa sin sidste Rejse nede i Schwaben, i en By, som kaldes Lauingen, har truffet en stor Magus ved Navn Cyprianus Leovitius. Om jer Søstersøn virkelig er paa Vejen til at finde den store Elixir, saa kunde der endda være nogen Mening i, at han tidlig og silde staar med sværtet Skæg og Næse over sine Smeltedigler i Stedet for at holde sig lystig med Venner og Naboer . . .«

»Spørg Erik dér!« sagde Steen Bille og nikkede betænksomt ligesom før. »Han forstaar sig paa Guldmagerkunsten, og han faar tilmed Lov til i Mellemstunder at række Tyge en Haand ved de alchymistiske Experimenter. Hvor langt mener I, Erik, at min Søstersøn er kommen paa Vejen til at finde de Vises Sten, der paa én Gang skal kunne lære Menneskene at forvandle de uædle Metaller til Guld og at helbrede alle Sygdomme?«

Den af Bordgjæsterne, som Steen Bille henvendte sig til, var en ganske ung Mand. Han havde kjønne, men noget sygelige Træk og var fint og spinkelt bygget. I Modsætning til de

andres overdaadige Klædedragt af spraglet Fløjl og Silke, med opskaarne Ærmer og mange kostbare Stene og Smykker, var han klædt i mørke Farver og lignede mere en fattig Lærd end en af Tidens pragtlystne Adelsmænd. Han havde lyttet opmærksomt til Samtalen, og ved Værtens Spørgsmaal saa han op, medens en svag Rødme skød frem over hans Kinder.

»Derom falder det mig ikke let at give jer Besked, velbyrdige Hr. Steen Bille!« svarede han. »Selv er jeg ikkun en Begynder i Kunsten, og Tyge Brahe er saa langt forud for mig, at jeg intet drister mig til at fælde nogen Dom om hans Arbejde. Kun saa meget ved jeg, at Hr. Tyge i det sidste Aar har dyrket Alchymien med den samme Lyst og Nidkjærhed, hvormed han forhen helligede sig til at iagttage Firmamentets Stjærner, og naar en saa ophøjet og skarpsindig Aand som han ofrer al sin Flid derpaa, da maa det i Sandhed være en frugtbar Kunst, som end ikke staar tilbage for den skjønne Astronomi!«

»Men I har dog af og til hjulpet ham i Laboratoriet!« tog Tage Krabbe Ordet. »Ved I da ikke, hvad der er kommet ud af Tinkturernes og Metallernes Blanding? I og den liden Jomfru Sophie færdes jo sammen dernede, og man siger, at Hr. Tyges Søster skal være et sandfærdigt Mirakel af Kløgt og Lærdom! Hvad

mener da hun om de Fremskridt, I gjør i den ædle Guldmagerkunst?«

»I gjør bedst i at spørge Hr. Tyge selv — der kommer han!« svarede Erik Lange og vendte sig med en uvillig Mine bort fra sin Sidemand. Men uden at ændse det affærdigende Svar saa Tage Krabbe sig omkring og tilraabte den indtrædende:

»Min Tro, om det ikke er saa! Der kommer vor Diogenes!«

Tyge Brahe var bleven staaende midtvejs i Stuen. Af den dunhagede Student, der for ti Aar siden havde studeret ved Kjøbenhavns Universitet, var der blevet en sex og tyveaarig Mand. Men de væsentlige Kjendemærker ved hans Udseende var uforandrede og havde kun yderligere udviklet sig i den Tid, der var gaaet. De brede, regelmæssige Træk, der indrammedes af et fyldigt Skæg, let tilspidset under Hagen, røbede en fast Vilje; Øjnene og den høje, lyse Pande straalede af overlegen Kløgt.

Han betragtede Tage Krabbe med et roligt Blik og spurgte:

»Hvi kalder du mig Diogenes, gode Ven?«

»Hvi jeg kalder dig saa!« raabte Hr. Tage leende. »Begribeligvis fordi du er fuld af Særheder og Griller, og fordi du bestandig ligger inde i din Tønde ligervis som Diogenes!«

»Jeg vil intet sammenligne dig med saa ringe en Mand!« svarede Tyge Brahe og gik henimod Bordet for at indtage sin Plads, der hidtil havde staaet tom. »Mig tykkes, at du ligner Julius Cæsar!«

»Ho, ho!« lo Tage Krabbe. »Hvordan vil du udlægge den Sammenligning?«

»Fly mig Fadet der!« sagde Tyge Brahe. »Saa skal jeg imidlertid give dig den Besked, du ønsker . . . Ser du, gode Tage, du ligner Julius Cæsar deri, at ligesom han hellere vilde være den første i enhver som helst anden Stad end den næstførste i Rom, saaledes vil du hellere være den første iblandt alle Narre end den anden eller tredie blandt de vise!«

De andre gav sig til at skoggerle, og da Tage Krabbe ikke kunde finde et passende Svar, trak han ærgerlig paa Skuldrene og trøstede sig med at tømme sit Bæger og skænke sig et nyt.

»Hver Mand har sin Lyst!« vedblev Tyge Brahe. »Nogle finde deres bedste Glæde i Omgang med Heste, Hunde og Bægere, og de formene, at dette Tidsfordriv gjør dem til sande Adelsmænd. Jeg fordrister mig til at være af en anden Mening og lægger kun ringe Vægt paa adelig Herkomst; thi jeg skjønner, at man intet har Aarsag til at rose sig af Fortrin, som man ej har sig selv, men sine Forfædre at takke for!«

»Det skyldes alene den Aarsag, at din Lærdom har sat dig alskens Galskaber i Hovedet!« raabte Steen Brahe. »Du hverken handler, taler eller tænker som en Adelsmand! Holder vi Omgang med Heste, Hunde og Bægere, saa sker det allenfals i Samkvem med vore Jævnlige, men du mænger dig sammen med gemene Folk og omgaas dem, som om de var af samme Stand og Kaar som du selv . . .«

»Har dine Ord en lønlig Mening, gode Steen, saa kom frem med den!« Tyge Brahe saa op og rynkede Panden.

»Tag dem for, hvad du vil — vi kommer tidsnok til at tale om den Sag!«

»Hold Fred ved Maaltidet, gode Venner!« udbrød Steen Bille mæglende. »Vi er kommen sammen for at gjøre os lystige med hinanden, intet for at kives. Skænk i Bægrene og lad os drikke Godtaar for enhver Dannemand, som udretter det bedste, han evner, hvad enten det sker med Sværd eller Pen!«

Skaalen blev drukket, og det hjalp til at anslaa en lystigere Tone, end der hidtil havde hersket ved Bordet. Adskillige Krus blev fyldte og tømte, og Gildet var i sin bedste Gænge, da man blev opmærksom paa en usædvanlig Larm, der lød nede fra Gaardspladsen. Et Par af de mest ædru Deltagere i Drikkelaget løb hen til Vinduet for at se, hvad der var paa Færde, og

i det samme traadte Steen Billes Hushovmester ind i Stuen.

»Naadige Herre,« sagde han, henvendt til sin Husbond — »jeg har at formælde, at der er kommet fremmede til Gaarden!«

»Fremmede, siger du!« brummede Steen Bille, der havde drukket sine Gjæster saa bravt til, at han ikke var fri for at føle sig en Kjende ør i Hovedet. »Hvi fører du dem da ikke herop i Stuen, du Dødbider? Skal du gjøre mig til Skamme for brave Folk, der vil gjæste mit Hus?«

»Med Forlov, naadige Herre!« gjenmælede Hushovmesteren. »Det er slig en løjerlig Kumpan, at jeg ikke ret vidste, hvordan jeg skulde tage mod ham. Han er kommen agende i en Karosse og er ledsaget af tvende sorte Morianer, som strax gav sig i Klammeri med vore Folk. Og nu spørger den sære Karl efter Hr. Tyge Brahe . . .«

»Efter mig?« gjentog Tyge, der saa ud til at have været den mest maadeholdne af Selskabet. »Hvad er hans Navn?«

»Han kalder sig Mester Leovitius og siger, at han har lagt Vejen over Kjøbenhavn, hvorfra han har Bud og Hilsen til jer . . .«

»Bring ham strax hid!« udbrød Tyge Brahe ivrig. »Ingen kunde være mig mere velkommen. Eller bedre — jeg vil selv tage mod ham, med eders Forlov, gode Morbroder!«

Uden at vente paa Svar løb Tyge ud af Døren, og paa et Vink af Steen Bille fulgte Hushovmesteren bag efter for at tage standsmæssig mod den fremmede.

Nede paa den brede, firkantede Gaardsplads indenfor Gaardens Længer foregik der et snurrigt Optrin. En ualmindelig stor, tillukket Karosse var trukken ind i Gaarden, og to Hejdukker, med glindsende sorte Ansigter og spraglet klædte, var i Færd med at spænde Hestene fra. Men dette skete under en livlig Skærmydsel med Gaardens Tyende, der forgæves søgte at gjøre de sorte Karle begribeligt, at de maatte vente med at slaa sig til Borgeleje, indtil deres Herre var bleven forestillet for Befalingsmanden paa Herresvad, velbyrdige Hr. Steen Bille. Hejdukkerne skar Ansigter og skjældte ud af alle Kræfter i et for Hr. Steens Hustyende uforstaaeligt Sprog; men hver Gang de havde fraspændt Vognens Skagler eller løsnet Hestenes Bidsler, bragte Gaardens Folk Seletøjet tilbage i samme Stand som før.

Det var nær ved at komme til Haandgribeligheder, da Tyge Brahe, ledsaget af Hushovmesteren, traadte hen og skilte de stridende Parter.

»Hvor er eders Herre?« spurgte han de to Hejdukker.

De sorte Karle grinede og rystede paa Hovedet uden at forstaa Spørgsmaalet; men Steen Billes Hushovmester pegede paa Vognen og svarede:

»Jeg skjønner, at han endnu sidder gjemt derinde!«

Tyge Brahe aabnede Vogndøren, og det viste sig, at Hushovmesteren ikke havde taget fejl i sin Formodning. Inde i Vognen sad en meget høj, mager Mand, indhyllet i en skarlagensrød, pelsbræmmet Kappe; paa Hovedet havde han en høj, spidspullet Hue, paa hvilken der var anbragt nogle særegne Tegn og Figurer. Men trods den afstikkende Dragt var Mandens Udseende, med det fine og kloge Ansigt, omgivet af et velplejet, snehvidt Haar og Skæg, ikke uden Værdighed.

»Mester Leovitius!« udbrød Tyge Brahe. »Hvi fjæler I jer inde i Vognen? Er det fornødent at sige jer, hvor velkommen I er mig!«

Den fremmede sad med et oprullet Haandskrift paa Skjødet, og han lod til at have været saa fordybet i Læsningen, at han ikke havde givet ringeste Agt paa den Skærmydsel, der var foregaaet mellem Hejdukerne og Gaardens Folk. Men saa snart han hørte Tyge Brahes Stemme, saâ han op og strakte Haanden frem.

»Min kjære Discipel!« udbrød han. »Jeg tvivlede intet om, at jeg vilde være saa lykkelig

at faa jer at se! Jeg havde givet denne retskafne Tjener« — han pegede paa Hushovmesteren — »Befaling til at melde mig hos jer, og imidlertid ventede jeg rolig paa jert Komme!«

»Men I vil dog ej blive siddende her!« sagde Tyge Brahe ivrig. »Min Morbroder, Steen Bille, er underrettet om eders Ankomst, og paa Herresvad har vi god og rigelig Plads til jer.«

»*Felix proficiscens, qui hospitaliter accipitur!*« svarede Mester Leovitius og steg langsomt og værdigt ud af Vognen. »Jeg takker jer, velbyrdige Tyge Brahe, fordi I tager saa vel imod mig. Jeg har skriftligt Bud og Hilsen til jer fra eders Ven, Pratensis, og meget har jeg at tale med jer om, betræffende den Kunst, vi dyrkede i Forening, da I for Aar og Dag siden dvælede i mit Hus . . .«

»Dette Arbejde ville vi fortsætte nu!« udbrød Tyge Brahe med voxende Ivrighed. »Jeg har fundet en og anden Sammenstilling, som man næppe forhen kjendte, særegne Blandinger med Vinsten og Salt, med Merkurial og Salpeter, foruden adskillig andet, der frembringer kuriøse Fænomener, og I skulde ej tænke det, men i min ganske unge Søster har jeg en kyndig Medhjælp . . . Det skal blive en frugtbar Tid, naar I tager Del med i Arbejdet . . .«

Hushovmesteren havde faaet Befaling til at tage sig af den fremmedes Tjenere og Kjøretøj,

og Tyge Brahe fulgte nu sin Gjæst over mod Gaardens Hovedbygning. Men da de nærmede sig Vinduerne, hvorfra Kjærterne skinnede ud i den lyse Sommeraften, lød der Tummel og Larm fra Drikkelaget, og Junker Tyge standsede et Øjeblik, som om han betænkte sig paa at føre sin lærde Ven derop.

»*Pocula et canta!*« sagde Mester Leovitius og pegede op mod de oplyste Vinduer. »I har Lystighed paa Gaarden, velbyrdige Hr. Tyge Brahe. Kunde I gjøre det uden Besvær, vilde jeg foretrække, om I strax førte mig til mit Kammer . . .«

»Jeg tænkte just paa det samme!« nikkede Tyge Brahe. »Det er min kjære Morbroder, der holder sig lystig med nogle Venner og Naboer; men jeg skjønner, at de allerede har kigget saa dybt i Kanderne, at vi ikke faar synderlig Glæde af at falde ædru ind i Laget... Jeg opfylder derfor gjærne eders Ønske, saa meget desmere som jeg længes efter det Brev, I medbringer fra Pratensis . . .«

Et Vindue var blevet lukket op i Hovedbygningen, og Tage Krabbe stak Hovedet ud og raabte:

»Hvor bliver du af, Tyge? Kom hid med din lærde Broder! Visdommen findes paa Bægerets Bund, ved du, og vi drikker saa tappert i denne

Aften, at vi ender med at blive Vismænd alle til Hobe!«

»Kunde du drikke dig Visdom til, gode Tage,« raabte Tyge Brahe tilbage, »saa var du forlængst bleven visere end selve Kong Salomon!«

Tage Krabbe skoggerlo, og da hans Venner i Laget kaldte paa ham, smækkede han Vinduet i. Uden at lade sig opholde videre fulgte Tyge Brahe sin Gjæst over til en Udbygning, der laa ved Gaardens nordlige Længe, og som Steen Bille havde ladet indrette til Brug for sin lærde Slægtning.

Her havde Tyge Brahe i det sidste Aarstid drevet sine alchymistiske Studier. En stor Himmelglobus, belagt med Messingplader, hvori Cirkler og Fixstjærner var indgravede, flere Kvadranter og andre astronomiske Instrumenter, som han havde ladet forfærdige paa sine Rejser, stod ganske ubenyttede, og i lang Tid havde han kun syslet med Smeltedigler og Retorter.

Mester Leovitius indaandede med Velbehag den brændte, kulagtige Luft, der strømmede ham i Møde, idet han traadte ind i Laboratoriet. Det saâ ud, som om han rettede sin høje Skikkelse i Vejret, og hans kloge, mørke Øjne lyste med et tilfreds Udtryk.

»I Sandhed — jeg mærker ved den blotte Indtrædelse, at I ikke har lagt Hænderne i Skjødet, min kjære Discipel! Den Tid, vi tilbragte med

hinanden, har ikke været forgæves. I har været tro mod den Kjærlighed, jeg indpodede jer til den største af alle Kunster!«

Tyge Brahe havde indbudt sin Gjæst til at tage Plads; men selv blev han staaende. Et Øjeblik stirrede han eftertænksomt ind i de blinkende Gløder, der ulmede paa Ildstedet; saa saâ han langsomt op og svarede:

»Skulde jeg gjøre Rede for denne Kjærlighed, da maatte jeg nævne mere end én Ting, som har bidraget til at nære og vedligeholde den. Jeg elsker vel Alchymien for dens egen Skyld, saaledes som I har lært mig at dyrke den, Mester Leovitius; men under mine brydsomme Forsøg, medens jeg blandede Vædskerne og tændte Ilden under Metallerne, har jeg tillige syslet med den Tanke, at dersom det kunde lykkes mig at frembringe Guld, da vilde jeg vinde tilstrækkelig Rigdom og Uafhængighed, saa at jeg kunde hengive mig til Granskningen af den herlige Astronomi, som aldrig er sluppen mig af Sinde. Jeg holder ogsaa for, at begge Videnskaber ere Søstre af samme Moder, Grene af samme Træ — saaledes som Sammenligningen mellem Planeterne og Metallerne lærer os . . .«

»Og mere end det, min kjære og velbyrdige Discipel!« udbrød Mester Leovitius begejstret. »Alchymien viser os, at alle Arter have deres Oprindelse fra det samme Grundstof. Den, som

finder Urkilden — de Vises Sten — vil kunne trænge til Bunds i Naturens Hemmeligheder; ikke en Fold eller en Krog af Livets eller Dødens Aabenbaringer vil være skjult for ham; men han vil formaa at udforske selve Guddommens Væsen og løse alle Gaader . . .«

»En stor og svimlende Tanke — et lysende Maal, som vel er Møje og Arbejde værd!« sagde Tyge Brahe i samme tankefulde Tone som før. »Dog tykkes det mig stundom, som om mit Arbejde paa dette Sted er lutter Famlen i Mørke — som om Irgangene drage sig snævrere og snævrere omkring mig, og jeg ikke længere øjner det Lys, hvorefter jeg stræber — hverken Videnskabens rene, straalende Lys og ej heller Lyset fra Himlens Stjærner . . .«

»Det er Anfægtelser, som intet bør forskrække jer,« sagde Mester Leovitius. »Taalmodighed fremfor alt, min kjære Discipel! Tvivl intet om, at I er paa den rette Vej — just den Vej, der fører lige til Maalet . . .«

»Jeg vil gjærne tro det!« nikkede Tyge Brahe. »Min Ven Pratensis har talt meget om jer, Mester Leovitius. De Læreaar, han tilbragte hos jer, regner han for de lykkeligste i sit Liv. Selv har jeg ogsaa høstet sjældne og mærkelige Kundskaber under mit korte Samkvem med jer, og I har fra først af vakt min Lyst til at granske den alchymistiske Kunst, saa at jeg endog fristedes

til at lægge mit andet Arbejde paa Hylden . . . Men om alt dette vil vi faa gode Stunder til at tale, medens I bliver her som Gjæst paa Herresvad. Lad mig nu sørge for eders legemlige Behov! I maa være træt og hungrig efter Rejsen. Medens I hviler ud, vil jeg læse det Brevskab, I har til mig fra Johannes Pratensis. Da jeg sidste Gang saâ ham, tyktes det mig, at der var en sær Uro over ham, ligesom jeg mindes, at der stundom kunde være i fordums Dage, da vi var Studenter sammen ved Kjøbenhavns Universitet. I forstaar derfor, at jeg længes efter at høre fra ham, eftersom jeg bestandig regner ham for min synderlig kjære Ven . . .«

»Her er Brevskabet, velbyrdige Tyge Brahe!« Mester Leovitius tog et forseglet Pergament frem fra sit Bryst. »Læs det strax, om I vil! Med eders gunstige Forlov hviler jeg mig et Par Timer paa eders Løjbænk her lige overfor Vindvet. Anden Vederkvægelse har jeg ikke nødig . . .«

Tyge Brahe gjorde Indvendinger mod, at hans Gjæst nøjedes med saa ringe Bekvemmelighed. Men Mester Leovitius holdt haardnakket fast ved sit Forsæt. Han vilde hverken tillade, at der blev skikket Bud efter Vin og Mad til et nødtørftigt Aftensmaaltid, eller lade sig følge til et hyggeligere Gjæstekammer end det tilrøgede Laboratorium. Han strakte sig fuldt paaklædt paa Løjbænken, bød sin Ven og

Discipel Haanden til Godnat, og næsten i samme Nu, som han lagde sig tilbage paa Lejet, forkyndte de dybe, rolige Aandedrag, at han var sovet ind.

Tyge Brahe satte sig foran det murede Ildsted i Baggrunden af Kammeret. Johannes Pratensis' Brev holdt han i Haanden. Men Ilden i Ovnen var nu slukket, og han maatte møjsommelig med Staal og Fyrtøj tænde en Lampe for at kunne læse Brevet. Fra Vinduet, der sad højt oppe i Muren, skinnede Sommernattens Lys ind i det halvmørke Rum, blandede sig med Skæret fra Olielampen og kastede fine, aandeagtige Glimt hen paa den sovende Mester Leovitius.

Fra Drikkelaget, der holdtes ovre i det gamle Klosters Hovedbygning, lød nu og da et lystigt Raab, højrøstede Stemmer og skingrende Latter; men det forstyrrede ligesaa lidt Mester Leovitius i hans Søvn som Tyge Brahe i Læsningen af det Brev, hvori han ganske havde fordybet sig.

FEMTE KAPITEL.

Brevet.

Synderlig gode Ven!

Næst at takke dig for alt godt, som du har bevist mig alle Tider, sender jeg dig min Hilsen med Gud. Mester Leovitius, som denne Dags Aften rejser her fra Staden for at give sig paa Vej til dig, vil medtage dette Brevskab og overgive det i dine Hænder, og det er min Hjærtens Fortrøstning, at det maa finde dig ved Sundhed og alt, hvad godt er.

Kjære Tyge Brahe! Jeg giver dig venligen til Kjende, at her i Staden har adskilligt forandret sig paa de sidste Tider. Der spores nu fast intet til den haarde Pestilentse, som rasede her saa godt som al den Tid, vi havde den syvaarige Krig med Svensken, hvilken Dødsens Sot og Syge du jo selv har udledet af de tvende

store Himmellegemers, Jupiters og Mars' Forbindelse udi Løvens Tegn. Det var tilvisse onde Aar; thi medens Krigsluen flammede og fortærede Liv og Ejendom, var Staden fuld af syge Borgere, og der var Nætter, hvor tredsindstyve arme Mennesker laa Lig i deres Senge, foruden Krigsfolket, Bøsseskytter, Baadsmænd og andet Skibsfolk, som var indbragt til Bremerholmen, og som man endda intet medregnede. Nu har jo vor naadige Konge ladet sin Herold udraabe i Staden, at vi atter have Fred med Sverige, og Svenskerne skulle herefter baade til Lands og til Vands behandles som vore gode Venner. Men Krigens onde Følger mærkes endnu, især som Krigsfolkets Aftakning kun gaar for sig med stort Besvær, og her holdes ilde Hus og sker det ene Manddrab efter det andet, af hvis Aarsag Borgmestrene da ogsaa have været villige til at lade Nattevagten forøge og givet Profossen Befaling til at færdes flittig i Gaderne og drage Omsorg for Orden og Skikkelighed.

Dog hvorom al Ting er, saa naaede vi til Ende med de haarde Krigens og Pestens Aar, og her i Staden tænker nu de fleste paa kongelig Majestæts Bryllup med samme vor naadige Konges Frænde, den unge Fyrstinde Sophia af Mecklenborg, hvilket kongelige Bryllup og den unge Dronnings Kroning er sat til den 20. og 21. i den kommende Julii Maaned og skal foregaa

med stor Pomp og Panket, som brugeligt er hos store Herrer og Fyrster.

Kjære Tyge Brahe! Dette lader jeg dig ogsaa vide, at formedelst vor allernaadigste Fyrste, Kong Frederik, har det Lov paa sig at være en mild og godsindet Herre, der gavmildt betænker Kunsternes og Videnskabens Dyrkere, saaledes som Hans Naades Højmægtighed lod se endda i den haarde Krigens Tid, da kongelig Majestæt bestemte, at fra nu af skulde hundrede Studenter have en taalelig Forspisning i Klosteret i Stedet for som forhen kun tyve, foruden adskillig anden Gavn og Gave til fattige Studenter — eftersom, siger jeg, at vor naadigste Konge saaledes havde bevist sin Kjærlighed til den lærde Stand, kom det mig i Hu, at jeg ingen bedre Tid kunde vælge til at søge min Ophøjelse til Læsemester i Medicinen ved Stadens Universitet end just nu, da Hans Naade var i Kjøbenhavn for at holde sig lystig med de mange fornemme Mænd, som hertil ere ankomme for det kongelige Bryllups Skyld.

Men jeg vil nu melde dig, hvordan alt er gangen til i denne Sag, mig til Skade og Fordærv, efterdi Øretuderi og ond Bagtalelse stedse finder nem Vej endog til Konger og Fyrster. Her er i Staden og ved Højskolen et Parti, som mestendels bestaar af de theologiske Læsemestre, og disse højlærde forkjætre enhver, som drister

sig til ej at være enig med dem i alle lærde Materier. De have da forebragt Hans Naades Højmægtighed, at jeg intet kunde være værdig til at indtage en Læsemesters Stilling ved Højskolen, eftersom jeg stod i Samkvem med ryggesløse Mennesker, ja tilmed havde afsvoret min Christentro for des bedre at kunne dyrke de hemmelige Videnskaber, ikke paa ærlig og lovlig Vis, men ved Hjælp af ugudelige og kjætterske Midler.

Hermed skal nu være sigtet til intet andet end mit Samkvem med Guldmageren, Mester Steffen, som du kanske kommer i Hu fra den Gang, vi begge to gjæstede hans Hus ud for Nørreport, medens vi vare Studenter ved Højskolen. Mine Fjender have opsnuset dette, og de have udlagt det som intet mindre, end at jeg har givet mig i Pagt med den Onde selv og forskrevet ham min Sjæl. Nu vil du ogsaa mindes, min kjære og synderlig gode Ven, at hin Aften for godt og vel ti Aar siden, da vi fulgtes ad til Mester Steffen, da blev der intet af den Handel, jeg agtede at slutte med ham, eftersom du raadede saa ivrig derfra. Men siden hen — det var Aar og Dag efter, da du var draget til Tyskland med Mester Anders Sørensen Vedel som din Hovmester — da satte jeg paa egen Haand min Beslutning i Værk, og jeg laante en Sum Penninge af Steffen Graver, thi

jeg kunde intet længere tvinge min Lyst til at drage ud og opsøge de berømmelige Alchymister, hvis Kunst jeg til Fuldkommenhed vilde lære.

Kjære Tyge Brahe! Det skal du tro, at hvert af mine Ord er Sandhed, naar jeg nu siger dig, at jeg aldrig indgik nogen Pagt i Djævlens Navn eller med den Onde som min Medhjælper og Bundsforvandte — thi jeg holder overhovedet sligt for at være et Foster af den uvidende Hobs Overtro, om end mange af vore højlærde Mænd mene, at der virkeligen gives saadanne Djævlepagter. Den Handel, jeg sluttede med Graver Steffen, foregik allenfals uden Djævlepaakaldelse og Besværgelse; jeg gav ikkun et Gjældsbrev for de 100 Joachimsdalere, jeg laante, med Rente og Rentes Rente, og derhos forpligtede jeg mig til i to Aar efter min Hjemkomst at gaa Mester Steffen til Haande med de Kundskaber, jeg maatte erhverve mig hos fremmede Alchymister.

Alt dette har jeg og opfyldt, hvor strængt det end har sviet til mig, og jeg vil nu lade dig vide, hvad der videre hændte, og som er bleven mig til saa stor Fortræd, at jeg vel maa ihukomme det Ord, du en Gang sagde til mig: at jeg skulde vogte mig for at øse min Lærdom af plumre Kilder.

Jeg kom under Vejr med, at Mester Steffen intet var den kyndige Adept, jeg havde antaget

ham for; men han var baade en Aagrer og en Skalk, der bedrog godtroende Mennesker med falske Blandinger, som han udgav for rent Guld, frembragt ved Hjælp af hans store, alchymistiske Lærdom. Men da jeg intet vilde tage Del med ham i dette Bedrageri, fattede han et heftigt Nag til mig, og ingen uden han har klaget mig an hos Universitetets Theologer for at spærre mig Vejen til den Lærerpost, som jeg tør sige, at jeg redelig har Krav paa. Ja, et sligt Oprør har denne Bedrager anstiftet mod mig, at kunde det gaa efter de theologiske Læsemesteres Hoved, da brændte man mig gjærne som den arge Kjætter og Troldkarl, man vil udgive mig for at være.

Hjærtenskjære og synderlig gode Ven! Nu spørger du vel, hvad min Hensigt er med at falde dig til saa stor Møje med dette Brev, der er ligesaa fuldt af Jammer som en af Jobs Bøger. Og jeg vil aabenhjærtig og i Korthed svare dig derpaa. Kan nogen hjælpe mig i denne Sag, da er det dig. Rigshovmesteren, Hr. Peder Oxe, er din nære Frænde og har stedse viist sig som din Velynder. Hr. Peder, der nu atter staar i høj Yndest hos kongelig Majestæt, er selv en lærd og oplyst Mand, og med Ivrighed beskytter han Videnskaben og dens Dyrkere. Skriver du til ham og tager dig min Sag an, da kan det Uvejr afvendes, som Ondskab og Uvidenhed

have forenet sig om at bringe over mit Hoved, og det kunde endnu hænde, at jeg blev Læsemester i Medicinen. Den alchymistiske Kunst kan jeg da dyrke med alle lovlige Hjælpemidler, og visselig skal det ikke være Djævlen og hans Gjerninger, jeg agter at tjene, men ikkun den store Kunst og Videnskab, som jeg har helliget mig til med al min Livsens Aande, og for hvilken jeg har ofret enhver anden Tanke i min Sjæl, selv Kjærlighedens blide Lykke, saaledes som den en Gang smilede til mig fra et Par kjærlige og uskyldige Jomfruøjne. Dog derom vil jeg intet besvære dig; det er kun at oprive gamle Vunder, for hvilke der intet mere findes Lægedom. Enhver maa gaa den Vej, hans Skæbne anviser ham, og vælger man at styre efter de store Maal, skal man førstens tvinge Hjærtets Attraa og intet deraf lade sig hindre.

Synderlig gode Ven! Der er kun ét endnu, jeg maa nævne, forinden jeg slutter denne lange Skrivelse. Du faar alene skrive til din Frænde, Hr. Peder Oxe, og tale min Sag hos ham, saafremt du formener, at du tør handle saaledes, uden at det kan bringe dig selv i Skade eller ringere Kredit, om du hjælper saa arg en Kjætter, som man holder mig for at være. Dette lægger jeg dig oprigtigen og synderlig stærkt paa Sinde. Gjærne modtager jeg en Haandsrækning af dig og skylder dig Taksigelse derfor nu og al Tid;

men hellere skal jeg selv lide Skam og Uret, end at du nogensinde skulde høre ilde, fordi du har antaget dig min Sag. Jeg ønsker dig Sundhed og Lykke i alle Ting, timelige og evige, og jeg forbliver nu og fremdeles din synderlig gode Ven. Datum Kjøbenhavn 26. Junii Anno Domini 1572.

Johannes a Prato,
kaldet Pratensis.

Ærlig og velbyrdig Mand, Tyge Brahe Ottesen til Knudstrup, venligen tilskrevet med egen Haand.

Da Tyge Brahe havde læst Skrivelsen til Ende, tog han Pen og Pergament frem for uden Opsættelse at skikke Brev til Rigshovmesteren Peder Oxe og tale sin Vens Sag. Han gjorde nøjagtig Rede for Pratensis' Lærdom og Kundskaber, nævnede ham som et Videnskabens Lys, en ærlig Christen, og talte skarpe Ord mod den onde og taabelige Bagvaskelse, som Pratensis' Fjender havde udspredt.

Dernæst skrev Tyge Brahe til Kongen selv om den samme Sag, og endelig meddelte han Johannes Pratensis, hvad han nu havde foretaget til hans bedste. Brevene skulde ufortøvet med en paalidelig Tjener afsendes til Kjøbenhavn.

Den lyse Dag skinnede ind i Laboratoriet, da Tyge Brahe var færdig med sit Arbejde. Mester Leovitius havde for længe siden rejst sig fra Løjbænken og sad nu og læste i det samme Haandskrift, hvori han havde været fordybet ved sin Ankomst til Herresvad. Hans Øjne skinnede saa livlig, som om de faa Timers Søvn havde været tilstrækkelig Vederkvægelse for ham, og da han saâ, at Tyge Brahe var til Ende med sin Brevvexling, pegede han paa Haandskriftet og sagde med høj og begejstret Røst:

»Fra dette Skrift ville vi tage Udgangspunktet til det Arbejde, som nu skal begynde! Det er skrevet af en af de ældste Alchymister, Synesius, i Begyndelsen af det femte Aarhundrede efter Christus af Nazareth, og det indeholder store og hidtil skjulte Sandheder. Tænd Ovnens Ild, Tyge Brahe, og hent frem, hvad I har, af Metaller og Tinkturer! Vi ville ikke hvile, før vi have fundet Vejen til Visdommens Urkilde!«

SJETTE KAPITEL.

Præstegaarden. — Den sorte Kunst.

Knudstrup Gaard laa kun et Par Mil fra Herresvad, og knapt en Fjerdingvej fra Knudstrup laa Sognets Præstebolig. Den tog sig ud som en middelstor Bondegaard; men Stuehuset var gammelt og forfaldent og kunde for længe siden have trængt til at blive afløst af et nyt.

Præsten, Hr. Claes, havde spøgende sagt det til Herremanden, der plejede at gjøre et Løb ned til Præstegaarden, hver Gang han kom fra Herresvad til Knudstrup. »Eders Hr. Fader, ærlige og velbyrdige Otte Brahe, der nu er salig i Gud,« sagde Hr. Claes, »han har af den gamle Knudstrup Gaard rejst dette skjønne Slot, som nu knejser derovre i den opdæmmede Sø med sine høje Stenhuse og tvende Taarne. Kunde det ikke være jer tilpas, velbyrdige Hr. Tyge, om I lod jeres sølle Præst faa et

nyt Hus, eftersom I dog jævnlig kommer her forbi . . .«

Dertil havde Tyge Brahe smilet og lovet, at Hr. Claes skulde faa Tømmer, Kalk og Sten til at lade opføre et nyt Stuehus, og han havde ogsaa talt med sin Broder, Steen Brahe, derom og bedt ham lade deres Foged sørge for de Materialier, der var lovet Præsten. Men hverken Steen Brahe eller Fogden tog sig videre af den Sag, og saa tidt Lejlighed gaves, glemte Hr. Claes ikke at minde Herremanden om det endnu ikke opfyldte Løfte.

Tyge Brahe havde nemlig i den første Del af Sommeren været en flittig Gjæst i Knudstrup Præstegaard, og der ymtedes om, at det havde sine særegne Aarsager; men de sidste Maaneder havde man saa godt som intet set til ham. Man vidste, at der var kommet en fremmed Alchymist eller Sortekunstner til Herresvad, og med ham drev Tyge Brahe al sin Tid hen i det lille Laboratorium, der var bygget tæt op til Gaarden. Stundom tog Hr. Tyges Søster, Jomfru Sophie, og den unge Hr. Erik Lange Del med i Arbejdet, og endnu sent om Natten kunde man se Lys skinne ud fra Laboratoriets Vindue og en tyk, kvælende Røg stige op af Skorstenspiben. Deraf skjønnede man, at Hr. Tyge var saa optagen af sine hemmelige Kunster, at han

ikke mere fandt Stunder til at komme til Knudstrup.

Saa var det en Aften langt hen paa Efteraaret. Præsten, Hr. Claes Bryde, hans Hustru, Børn og Tyende vare lige blevne færdige med deres Nadver, og enhver havde taget fat paa sit Indendørsarbejde for at sysle dermed en Time eller to, indtil det blev Tid til at gaa til Ro. Hr. Claes sad ved den øverste Bordende med en Bog opslagen foran sig; hans Hustru havde taget Plads i Ovnkrogen og puslede Spædbarnet, som hun holdt paa sit Skjød, og ved Siden af Præsten sad den ældste Datter, Kirstine, og hjalp Pigerne med at karte Uld. Hun saa ud til at være hen ved atten Aar, en frisk og blomstrende Skjønhed, bred over Barm og Hofter; men Ansigtet havde et finere og kløgtigere Udtryk, end det sædvanlig fandtes hos en simpel Bonde- eller Præstedatter. Over den unge, kraftige Skikkelse var der et Præg af Sundhed og tillige noget, der vidnede om et stærkt og taalsomt Sind, som ikke let lod sig kue, hvad Modgang der end kunde møde.

»Jeg tænker, at vi bør synge den gode Vise, som jeg har opslagen!« sagde Hr. Claes og saa op fra Bogen. »Det er Visen om »Greven og Kongedatteren«. Den kjender I alle. Syng du for, liden Kirstine — du har den skæreste Røst.«

Kirstine adlød, og de begyndte allesammen at synge den gamle Vise:

»Om alle disse Bjerge vare af Guld,
Og alle disse Vande var Vin,
Langt hellere saa jeg, at stolten Jomfrulil
Var Allerkjæresten min.«

»Haver I, stolt Ridder, saa stor en Attraa,
Saa stor en Begjæring til mig,
Hvi rider I ej til min Faders Gaard
At bejle i Ære til mig . . .«

Kirstine lod pludselig sit Arbejde synke ned i Skjødet og holdt inde med Sangen. Der kom et lyttende Udtryk i hendes Øjne, og Farven paa hendes Kinder fik et varmere Skær.

»Hvi bryder du af midt i Visen?« spurgte Hr. Claes ærgerlig.

»Det kom mig for, at jeg hørte nogen gaa tværs over Gaarden!« svarede hun.

»Det er ikke rimeligt,« sagde Hr. Claes. »Saa silde faar vi næppe Gjæster.«

De sang et Par Strofer videre af Visen:

»Jeg red hen til eders Faders Gaard;
Eders Fader mig svarede Nej.
Nu beder jeg, skjøn Jomfru, raad eder selv
Og fly ud af Landet med mig . . .«

Men nu var det ikke længere til at tage fejl af: Det bankede paa Stuedøren, og da Bindehunden ikke havde gjøet, maatte det være

kjendte Folk. Kirstine syntes at gjætte, hvem det var; thi hun havde rejst sig op, som om hun vilde gaa den fremmede i Møde.

»Bliv siddende!« sagde Hr. Claes og rynkede Panden en Smule. »Mette kan gaa ud og aabne Forstuedøren. Det lader ilde for en Jomfru at løbe Karlfolk i Møde, hvad enten det er en fornem Herre eller en af hendes Jævnlige . . .«

Kirstine satte sig ned igjen og arbejdede ivrig med Karterne, medens Tjenestepigen løb ud og aabnede Døren for den fremmede, hvis Banken alle Husets Folk syntes at kjende. —

Det var Tyge Brahe, der traadte ind. Han havde en Pelskappe om Skuldrene; thi skjønt det først var i Begyndelsen af November Maaned, var det faldet ind med Sne og koldt Vejr, og Rønne-Aaen var dækket af Is. Hr. Claes rejste sig op fra Bordet og gik sin Gjæst i Møde, skilte ham af med den tunge Kappe og bød ham tage Plads.

»Jeg tør redelig sige, at dette er et kjært Besøg, velbyrdige Hr. Tyge!« sagde Præsten i en trohjærtet Tone. »Det er længe siden, I har værdiget mit fattige Hus den Ære at se indenfor!«

Tyge Brahe nikkede, og medens han hurtig lod sit Blik glide fra Kirstine, der havde bøjet Hovedet ned over sit Arbejde, hen til hendes

Fader, sagde han med et Udtryk af Træthed, som ellers var ham fremmed:

»Jeg har ikke havt Stunder, gode Claes! Jeg har jaget saa ivrig efter Lærdom og Lykke — og de to synes mig ét — at jeg ikke har undet mig Frist en Gang til at opsøge den Smule Glæde og Hvile, som jeg ofte før har fundet i jeres venlige Stue . . . Og ser I, Claes Bryde, derfor begynder jeg at tvivle om, hvori den rette Lærdom og den rette Menneskelykke egentlig bestaar . . .«

Præsten rystede paa Hovedet med en betænksom Mine.

»I er en saare lærd Mand, Hr. Tyge Brahe, og jeg altfor ringe og enfoldig til at kunne følge eders Tanker. Men dog tykkes det mig, at I var gladere til Mode i fordums Dage, da eders kjære Hr. Fader levede, og I omsider fik Lov til uhindret at dyrke den skjønne, astronomiske Kunst. Men siden I kom hjem fra jer sidste Rejse, har I vendt eders Øjne ned ad mod de sorte, jordbundne Materier i Stedet for op ad mod de lyse Stjærner, og efter at I har givet jer i Kast med den fremmede Magiker og Tusindkunstner, synes det mig, at det er blevet galt fat med jer . . .«

Tyge Brahe trak utaalmodig paa Skuldrene.

»Nu, Hr. Claes — jeg kan intet disputere med jer om disse Sager. I mangler Kjendskab

til det, hvorom der er Tale. Kun saa meget vil jeg sige jer, at Alchymien og Astronomien staar i nøje Sammenhæng med hinanden, og sværter jeg Dagen igjennem mit Ansigt og mine Hænder over Smeltedigler og Retorter, saa er det mestendels, fordi jeg tror ad den Vej at høste Kundskaber, som skal sætte mig i Stand til bedre at forstaa de ophøjede Love for Himlens Stjærnelegemer og deres Indflydelse paa Menneskenes Skæbne. Men nok om det! Det er ikke disse Ting, som har ført mig til jer i Aften. Jeg er kommen for at sige jer, Claes Bryde, at det nu skal være Alvor med det nye Stuehus til Præstegaarden, som I saa længe har havt Løfte paa. Det kan hænde, at jeg forlader Knudstrup og Herresvad for lang Tid, og den Sag skal derfor være bragt i Orden, inden jeg rejser . . .«

Ved de sidste Ord saâ Hr. Tyge atter hen paa Kirstine, og deres Øjne mødtes. Der kom en let Dirren ved hendes Mundvige; men det varede kun et Nu; saa saâ hun igjen ned paa sit Arbejde og førte Karterne med forøget Travlhed.

»Jeg takker jer for et saa skjønt Løfte, naadige Herre!« gjenmælede Hr. Claes. »Naar I selv tager jer af Sagen, saa ved jeg, at den er vel faren. Dog gjør det mig ondt at høre, at I atter vil ud i det fremmede. Hjemme er

der dog bedst, og meget maa her jo være at udrette for jer . . .«

»Men endnu mere i fremmede Lande!« sagde Tyge Brahe. »Herhjemme er der mange, som staar mig og min Kunst imod, og ej heller finder jeg saadanne Mestre i Videnskaberne som dem, med hvem jeg har havt Samkvem i Rostock og Wittenberg, i Augsburg og Leipzig. I Wittenberg færdedes jeg daglig med de Studerende i Luthers og Melanchtons Hus, hvor mangfoldige Ting talte til os om de store Afdøde; ved Leipziger-Universitetet lærte jeg Bartholomæus Scultetus og den ædle Camerarius at kjende; i Augsburg fik jeg for første Gang indrettet mig saa gode, astronomiske Maskiner, at mine lærde Venner kom langvejs fra for at tage dem i Øjesyn . . . Ser I, Hr. Claes — Tanken om alt dette drager mig afsted paany . . .«

»Gid da Vorherre miskundelig vil følge med jer, hvor I færdes!« sagde Hr. Claes stilfærdig.

»I skal have Tak for de gode Timer, jeg har tilbragt i eders Hus, Claes Bryde!« Tyge Brahe rejste sig op og rakte Præsten sin Haand. »Naar jeg undtager jer og min kjære Morbroder, Steen Bille, har jeg ikke fundet nogen synderlig Godven i den Tid, jeg har henlevet paa Herresvad og Knudstrup . . .«

Hr. Claes gav Besked til, at der skulde hentes en Kande af det bedste Øl; thi Hr. Tyge

maatte ikke forlade Præstegaarden, førend han, som han plejede, havde tømt et Bæger eller to. Præsten gik selv ud for at have et Øje med Aftapningen, og Pigerne fik travlt med at gjøre Bordet ryddeligt.

Imidlertid bøjede Tyge Brahe sig hen til Kirstine og sagde saa sagte, at kun hun kunde høre det:

»Se Lejlighed til at slippe udenfor, straxens jeg er gaaet. Men slaa din Kaabe om dig; thi Vejret er barskt. Jeg maa tale med dig i Aften!«

Hun nikkede umærkelig, og Junker Tyge satte sig hen og vexlede nogle Ord med Præstekonen, indtil Hr. Claes lidt efter vendte tilbage med en Kande frisk tappet Øl og to Sølvbægere.

Men det gode Øl øvede ikke sin sædvanlige oplivende Virkning paa Herremanden til Knudstrup. Han vedblev at være adspredt og tankefuld, og saa snart det lod sig gjøre, brød han op, gav Præstefolkene Haanden til Afsked og gjentog sit Løfte om, at han selv vilde drage Omsorg for, at Hr. Claes fik alt, hvad han skulde bruge til et nyt og rummeligt Stuehus.

Præsten fulgte Hr. Tyge ud, og da han kom tilbage, sad hans ældste Datter ikke længere paa sin Plads ved Bordet; men Hr. Claes gjorde sig ikke videre Tanker derom; thi han mente, at

hun var gaaet til Ro i sit Kammer, da det jo allerede var blevet silde. —

Det var en mørk og raakold Aften. Frosttaagen laa saa tæt over det snedækkede Landskab, at man vanskelig kunde skælne Vejen, som bugtede sig forbi Præstegaarden op imod Sønderaasen og derfra videre til Knudstrup Herregaard, hvor den stødte sammen med Hovedlandevejen til Helsingborg.

Da Tyge Brahe havde fjærnet sig et Par hundrede Skridt fra Præstegaarden, blev han staaende stille og ventede. Det varede ikke mange Minuter, saa lød der hurtige Skridt hen over den knirkende Sne, og frem gjennem Halvmørket gled en høj, rank Kvindeskikkelse, der havde hyllet sig ind i en forsid Kaabe.

»Det er ilde Vejr til at mødes under aaben Himmel!« sagde Junker Tyge og rakte sin Haand ud mod den unge Pige. »Men jeg kunde ikke længere bie med at opsøge dig . . .«

»Det tykkes mig,« svarede hun i en stilfærdig Tone, »at I allerede har faaet sagt, hvad jeg behøver at vide. I rejser atter fra Knudstrup og Herresvad, hvor vi have været saa lykkelige med hinanden, og deraf kan jeg vel skjønne, at alt skal være forbi . . .«

Hun havde slaaet Hætten tilbage paa sin Kaabe, og hendes Hoved, med det svære, lyse Haar, var ubedækket. Hun havde Taarer i

Øjnene, og der brændte en hed Rødme paa hendes Kinder; men hendes Stemme lød saa stille og behersket, som om hun vilde formilde den Bebrejdelse, der laa i hendes Ord.

»Lille Kirstine,« sagde den unge Junker og trykkede hendes Haand fastere i sin. »Jeg tænker paa, hvor mange Gange vi ere mødtes her i de lyse Vaaraftener, og hvor sød din Kjærlighed har været mig. Men jeg kan intet handle anderledes, end jeg gjør. Jeg maa ud igjen i Verden; her hjemme er der blevet mig for trangt. Skal jeg finde til Bunds i den store, hemmelige Videnskab, som har taget mig fangen med Krop og Sjæl, saa maa jeg følge bort med den Mand, som nu er min Gjæst paa Herresvad. Han har aabnet Syner for mig, der gjør mig døv og blind for alt andet. Jeg skjønner vel, at jeg handler bitter Uret mod dig; men dine Taarer mægter ikke at holde mig tilbage . . .«

»Mine Taarer skal du ikke kymre dig om, Tyge Brahe!« svarede hun. »Det er vel altsammen blevet saaledes, som det skulde være. Du krævede, og jeg gav — jeg kunde ej andet, efterdi jeg havde saa stor Kjærlighed til dig, og aldrig kom det mig i Tanker, at du vilde svige mig. Men skal denne Ulykke times mig, vil jeg dog ingensinde klage dig an hos Gud eller Mennesker . . .«

»Er din Trofasthed og Bestandighed mod mig saa stor,« gjenmælede han, »da skal du ej heller blive ubelønnet. Jeg kommer en Gang tilbage til dig, Kirstine — før eller senere, og det skal du vide, at aldrig tager nogen anden Kvinde din Plads i mit Hjærte . . .«

I Tyge Brahes Ansigt var der et saa varmt og alvorligt Udtryk, at hun ikke kunde tvivle om hans Oprigtighed. Hun forstod, at den sære og lærde Mand, som hun havde givet alt, hvad hun evnede at give, handlede saaledes — ikke fordi hun var ham mindre kjær end før, men fordi han var bleven magtstjaalen af noget, der var endnu stærkere end hans Elskov til hende.

Hun saa fortrøstningsfuldt op til ham og gjengjældte hans Haandtryk.

»Jeg ved, at du taler Sandhed, Tyge Brahe! Og jeg vil gjentage min Faders Ord til dig: Gud følge dig, hvor du saa færdes!«

— Det var over Midnat, da Tyge Brahe kom tilbage til Herresvad. Der var mørkt og slukket allevegne undtagen i Udbygningen, der laa ved Gaardens nordre Længe. Herfra skinnede Lys, og da Hr. Tyge følgelig maatte formode, at hans lærde Ven, Mester Leovitius, endnu var

oppe, gik han forbi Hovedbygningen over mod Laboratoriet, hvis Dør han fandt aaben.

Ved et stort Stenbord midt i Kammeret sad Mester Leovitius, iført den samme skarlagensrøde, pelsbræmmede Kappe, som han havde baaret ved sin Ankomst til Herresvad. Paa Bordet laa opslaaet en Mængde Haandskrifter, hvoraf nogle indeholdt særegne Tegn og Figurer, som kun kunde tydes af dem, der vare indviede i det kaldæiske Sprog. Det var en sjælden og kostbar Bogskat. Der laa Skrifter, vedrørende den hellige Kabbala, hvis mystiske Oprindelse gaar saa langt tilbage som til de faldne Engle, der omtales i Enoks Bog; der var lærde Afhandlinger om den naturlige Magi, *Magia naturalis;* Forklaringer over Mantiken, hvilket er Læren om at forudsige tilkommende Begivenheder ved Hjælp af jordiske Fænomener, desforuden mangehaande Optegnelser efter Kaldæernes Astrologi og astronomiske Iagttagelser og Afskrifter i det græske og ægyptiske Sprog af de ældste alchymistiske Værker.

Mellem de kostbare Haandskrifter var der opstillet en Samling Glascylindre, der indeholdt forskjellig farvede Vædsker og Pulvere af saadan Beskaffenhed, som ansaas for at være særlig virksom ved Udøvelsen af Guldmagerkunsten. Der var Antimonium og den graa Arsenik, Kvægsølv, Salpeter og meget andet.

Mester Leovitius var i Færd med at ordne disse sjældne og værdifulde Ting, forinden han brød op fra Herresvad. Om faa Dage skulde Rejsen gaa for sig, og der var ikke stor Tvivl om, at hans Discipel, Tyge Brahe, vilde følge med ham.

Da Døren blev aabnet, saa Mester Leovitius op fra sit Arbejde og raabte med livlig Stemme den indtrædende i Møde:

»Nu, min kjære Søn — thi jeg beder jer tillade mig at kalde jer saaledes — er eders Ærinde lykkelig udrettet? Har I frigjort jer Fod for den sidste Lænke, som bandt jer til denne altfor afsides Plet?«

Tyge Brahe gik langsomt frem i Stuen og kastede sin Kappe og Hue paa en Stol ved Ildstedet.

»Jeg er en fri Mand og kan rejse, naar og hvorhen det lyster mig. Ej heller agter jeg at spørge nogen til Raads i denne Sag. Men ser I, Mester Leovitius — der er en eneste Ting, som det er mig plat umuligt at faa Rede paa. I skal faa at høre, hvad det er. Kan hænde, at eders Kløgt kan hjælpe mig . . .«

Tyge Brahe lænede sig mod Ildstedet uden at agte paa, at hans Vams og Hoser blev sværtede sorte af Kul og Sod. Han rettede sig op og aandede et Par Gange dybt ud, forinden han begyndte at tale.

»Vi har arbejdet med Iver og Nidkjærhed, Mester Leovitius, og eders Skarpsindighed har aabnet mange af Naturens Mysterier for mig. Men med alt det har jeg dog intet kunnet føle den Glæde ved Arbejdet, som jeg kjendte i fordums Tid. Kan I forklare mig Aarsagen dertil?«

»Vejen gjennem de hemmelige Videnskaber er trang og besværlig!« svarede Mester Leovitius i en højtidelig Tone. »Saa længe man drikker af Visdommens Kilde, forøges ikkun Tørsten, og det bliver som et umætteligt Begjær, indtil man finder Maalet for sin Granskning. Derfor er eders Sind i Uro, kjære Ven. Men har I først revet eder løs fra disse trange Omgivelser, da vil I skue frejdigere og mere fortrøstningsfuldt paa den Kunst, som I dog har helliget jer til med hele eders Sjæl . . .«

»Og om jeg nu for Alchymiens Skyld forlader mit Fædreland og den Kvinde, som ganske har hengivet sig til mig — mener I da ogsaa, Mester, at jeg handler ret deri?«

»I kan ej handle anderledes, om eders Kunst sandfærdigen fylder eder med den rette Tro og Begejstring, og om I vil naa det Maal, vi har sat os. Eders Ven Pratensis skal være eder et Exempel til Efterfølgelse — han har ikke nølet med at ofre alt for sin store og herlige Videnskab, skjønt jeg ved, at hans Hjærte

en Gang blødte derved. Vil da I, Tyge Brahe, hvis Kløgt og Lærdom er langt større, hvis Vilje er tifold stærkere — vil I handle ringere end eders Ven? Husk vel derpaa: den hellige Kabbala taaler ingen Medbejlerske — vil I blive den store Philosophus og Astrologus, som eders Evner peger hen imod — da tør I ikke lade jer holde tilbage af de smaa og ringe Hensyn, som kun bør tjene til Rettesnor for almindelige Dødelige, men ej for en Mand som jer . . .«

Mester Leovitius havde talt med stærk og overbevisende Begejstring; men det lod sig ikke skjønne, hvad Virkning hans Ord gjorde paa den, de var henvendte til.

Tyge Brahe var bleven staaende ubevægelig lænet op mod det sværtede Ildsted i Laboratoriet, og han syntes ligesaa meget fordybet i sine egne Tanker som lyttende til Mester Leovitius' Tale. Men nu saâ han omsider op og svarede:

»I forlader jo Herresvad nogle Dage for at gjæste eders Venner i Lund, inden I drager af Landet. Nuvel — naar I vender tilbage, Mester Leovitius, da faar I mit Svar klart og afgjørende, om jeg følger med jer eller ej . . .«

»Lad det være saaledes, min kjære Discipel!« nikkede Mester Leovitius. »Paa Tilbagevejen kommer jeg til Herresvad, hvor jeg saa længe har nydt godt af eders og Hr. Steen Billes Gjæstfrihed . . . Men forinden jeg forvarer disse koste-

lige Ting« — han pegede med Haanden ud over det runde Stenbord — »tykkes det mig, at vi endnu i denne Nat skulle fortsætte vor Syslen. Det vil styrke eders Vilje og Beslutning, hver Gang vi foretage den store Paakaldelse . . .«

Faa Minuter efter flammede Ilden under Ildstedets store Smeltedigel, og Mester Leovitius blandede nogle Pulvere af Glascylindrenes Indhold. Han kunde ligne en af de gamle, kaldæiske Vismænd, som han stod dér, i den røde, pelsbræmmede Kappe, med det ærværdige, hvidhaarede Hoved, og mumlede den mystiske Paakaldelse, der var gaaet i Arv fra de ældste Alchymister:

»Univers, lyt til min Stemme — Jord og Vande, luk eder op for mig! I Træer og Løv — skælv ikke; jeg vil prise Herren, som er Alt og den Ene. Himlen aabne sig og Vindene tie; alle mine Evner love Ham, der er Alt og den Ene!«

SYVENDE KAPITEL.

Stella nova.

Der stod en opsadlet Hest i Stalden ved Knudstrup Præstegaard. Det var en rolig Pasgænger af sat Alder, og Sadlen, der laa paa dens graa- og hvidplettede Ryg, var en Kvindesaddel. Men skjønt Skimmelen ellers havde Ord for at være et fromt og taalmodigt Dyr, stampede den dog i Dag med Forbenene i Baasens Gulv og gned Mulen mod Bunden i den tomme Krybbe.

Dens Herskerinde havde gjort den Ventetiden lang. Ved Middagstid var Jomfru Sophie Brahe ankommen til Præstegaarden, og nu var Dagen allerede saa langt fremskreden, at man kunde faa Lov til at trave hjem i Mulm og Mørke og snuble paa de slette Veje, hvor

Sneen flere Steder var føgen sammen i alenhøje Bunker, om man ikke tog Tiden i Agt og skyndte sig at bryde op.

Men det lod ikke til, at den unge, adelige Jomfru delte sin Skimmels Bekymringer eller overhovedet lagde Mærke til, hvor hastig Tiden var gaaet. Hun sad inde i Præstedatterens, Kirstines Kammer, og de to Kvinder hviskede til hinanden med dæmpede Stemmer, som om de frygtede for, at nogen skulde høre dem.

Sophie Brahe havde grebet sin Venindes Haand, og i hendes unge, kloge Ansigt foregik der et livligt Minespil, medens hun talte.

»Du bringer et større Offer, end der kan kræves af nogen Kvinde!« sagde hun i en ivrig Tone. »Om du havde betroet min Broder, hvordan det staar til med dig, da vilde han ikke forlade dig nu. Ej heller kan jeg forstaa, af hvad Aarsag han nødes til at vælge mellem dig og sin Kunst. Hvi kan ikke hans Hjærte omfatte eder begge med den samme Troskab! Drager han bort nu, da bliver du ene tilbage med den Skam og Sorg, som vil hjemsøge dig, naar du føder dit lidet Barn til Verden . . .«

Kirstine saâ sig sky omkring. Men det varede kun et Øjeblik. Saa svarede hun med en egen Fasthed, der gav hendes Stemme Klang, hvor sagte hun end talte:

»Jeg vilde intet tvinge eders Broder, Jomfru Sophie; thi deraf kunde ingen Lykke gro for ham eller mig. Ej heller skal den Kjærlighed, vi har baaret til hinanden, tynge ham som en Tvang og Hindring. Jeg vil bære min Skam uden at besvære ham dermed; men vender han en Gang tilbage til mig, skal han se, at jeg ej har gjort mig uværdig til hans Kjærlighed, skjønt jeg er af simpel og ringe Stand . . .«

»Simpel og ringe er du ikke!« svarede Sophie Brahe livlig. »Saaledes som du handler, bar knapt nogen adelsfødt Pige sig ad, om hun var geraadet i Ulykke for sin Elskedes Skyld! Men jeg har Synd af dig, Kirstine, og af min Broder med; thi I handler begge ilde mod jer selv. Tyge finder aldrig nogen Kvinde, der er mere værdig end du til at blive hans Hustru; ingen kunde være ømmere mod ham eller bedre forstaa hans Arbejde, der en Gang vil gjøre ham til den navnkundigste blandt de Lærde; thi derom er jeg fast forvisset. Hvilken af vore adelige Jomfruer, tror du vel — med deres Hoffærdighed og Tant — kunde blive det for ham, som du evner at blive! Min Broder er ikke som sine Jævnlige; han lægger ringe Vægt paa Stand og Herkomst. Hans Bøger og kunstige Instrumenter gaar ham over alt andet, og ved Siden deraf trænger han til en Viv, som paa én Gang

er klog og sagtmodig — just saaledes som du . . .«

Kirstine vilde svare; men Sophie Brahe lagde Haanden paa hendes Mund og vedblev med voxende Ivrighed:

»For disse Aarsagers Skyld skal du give mig Forlov til at tale med min Broder; ingen kjender ham saa nøje som jeg. Jeg vil sige til ham, at han gjør Uret ej alene mod dig, men ogsaa mod sig selv. Vil han rejse bort, skal han tage dig med sig. Skulde Modgang og Kummer hjemsøge ham, vil du staa ved hans Side; føler han sig nogen Gang mismodig og træt, vil din Kjærlighed bringe ham Trøst . . .«

Kirstine rystede alvorlig paa Hovedet.

»En saadan Medhjælp kan just I være for ham! Er I ikke saa kyndig i Latinen som nogen højlærd Doktor, og har I ikke snart i Aar og Dag taget Del med ham i hans lærde Sysler? Hvilke skjønne latinske Vers har I ikke skrevet just ligesom eders Broder! Og hvad evner jeg af alt dette? Jeg har kun min Kjærlighed og min store Tillid, som end ikke ophører i den Stund, han forlader mig. Men det er ringe at regne mod eders Lærdom og Kløgt, Jomfru Sophie . . .«

»Som du taler!« udbrød Sophie halvt spodsk og halvt ærgerlig. »Kjender du ikke Mændene bedre! Ved du ikke, at de kun bryder sig lidet

om at finde Lærdom hos en Kvinde. Min kjære Tyge er baade klogere og bedre end de fleste Mænd, og det kan hænde, at han er en Smule stolt over, at hans Søster digter latinske Vers og kjender lidt til Guldmagerkunsten trods det, at hun kun er sexten Aar. Men ser du, lille Kirstine — der er alligevel megen Forskjel paa denne broderlige Stolthed og Kjærlighed og paa den Glæde, en Mand aleneste finder hos sin Hjærtenskjær . . .«

Idet Sophie Brahe ytrede de sidste Ord, vexlede Udtrykket i hendes Ansigt, og den spodske Mine afløstes af en pludselig Rødme.

Kirstine saâ forundret paa hende.

»I taler saa erfarent, at man skulde tro, I selv kjendte baade Elskovens Smerte og dens Sødme . . .«

»Hvordan falder du paa slige Tanker?« spurgte Sophie hurtig. »Ved du ikke, at mine kjære Forældre allerede fra min Barndom af have bestemt mig for Hr. Otto Thott, og mig selv har man ikke spurgt til Raads. Det er kun en stakket Tid, jeg endnu kan regne paa min gyldne Frihed, forinden jeg drager til Hr. Otto paa Eriksholm . . .«

»Men den Forandring imødeser I vel gjærne, kjære Jomfru? I bliver sandfærdig saa fin og smuk en Adelsfrue som nogen i hele Landet!«

»Forhen gjorde jeg mig ikke synderlige Tanker derom, lille Kirstine — om denne Mariage vilde blive til Glæde eller Sorg for mig . . .«

»Men nu da?«

»Nu er det maaske en Smule anderledes . . . Dog, derved er intet at gjøre . . . Min kjære Moder, Fru Beate, tager ikke det Ord tilbage, som hun og min Fader gav Hr. Otto Thott, og Hr. Otto giver næppe frivillig Afkald paa mig . . .«

»Men om I intet har ham kjær?«

»Nu, jeg siger dig jo, at derom har man ikke spurgt mig. Gjort Gjerning kan ej ændres, og det fører til intet at gruble derover . . .« Sophie Brahe rejste sig pludselig op . . . »Vær nu ligesaa klog, som du er god, min allerkjæreste Ven, og lad mig endnu i Dag tale med Tyge. Han er min gode Broder, og vel har jeg ofte set ham handle iltert og ubetænksomt, men ingensinde uretfærdigt mod noget Menneske og mindst mod dem, som han af Hjærtet har kjær . . . Jeg ved, at han selv vil takke mig, om jeg nu hindrer ham i at forlade dig . . .«

Ogsaa Kirstine havde rejst sig op, og i hendes bedrøvede Øjne kunde man læse den Kamp, hun stred med sig selv. Hun havde presset Haanden mod sit Bryst, og det varede lidt, før hun svarede:

»Hjærtenskjære Jomfru — om jeg var eders egen Søster, kunde I ikke handle kjærligere mod mig, end I gjør, og jeg takker eder af Hjærtet for eders Venskab. Men mit Forsæt kan og tør jeg intet forandre. Eders Broder maa vende tilbage til mig frivillig og uden Tvang, intet fordi han føler det som en kjedsom og byrdefuld Pligt, der tynger ligervis som en Lænke om hans Fødder, men alene fordi vor Kjærlighed tilskynder ham til det. Kan hænde, I finder min Beslutning urimelig og enfoldig; men jeg kan ej handle anderledes . . .«

Sophie Brahe betragtede sin Veninde, hvem hun havde kjendt, saa langt hun kunde huske tilbage, lige fra sine første Barndomsaar paa Knudstrup. Hun betragtede hende opmærksomt og forskende. Saa slyngede hun pludselig sine Arme om hendes Hals og kyssede hendes Mund.

»Min allerkjæreste Veninde — lille Kirstine . . . jeg tror, at du vil blive meget lykkelig. Med et Hjærte som dit fortjener man en god Skæbne . . .«

Sophie Brahe rettede paa sit Hovedtøj og paa den store Pibekrave, hun bar om Halsen; derpaa tog hun sin Kaabe, som hun havde lagt hen paa en Stol, og bød endnu en Gang sin Veninde Farvel.

Kirstine fulgte hende ind til Præstefolkene, og Hr. Claes bad hilse velbyrdige Hr. Tyge Brahe

og sige ham al Tak for Byggematerialierne, der samme Dag vare indtrufne til Præstegaarden.

Lidt efter gik Præsten med dem for at trække Graaskimlen ud af Stalden. Da de kom ud i det fri, saâ de, at Vejrliget havde forandret sig. Den sidste Tids Taage og Snetykning var bleven afløst af let, klar Frost. Der var høj og ren Himmel, og ude i Synskredsen mod Vest havde Solen i sin Nedgang dannet et gyldenfarvet Bælte, der skinnede frem gjennem Skovbrynet.

»I faar fint Vejr til Hjemfarten, velbyrdige Jomfru!« sagde Hr. Claes. »Se, hvor lys og klar Himlen er bleven i Aften! Det er min Tro længe siden, vi har kunnet se Stjærnerne blinke ned til os. Men deroppe ser jeg allerede en af dem skinne, skjønt Solen endnu ikke er helt borte . . .«

»Det bliver herligt, stjærneklart Vejr!« sagde Jomfru Sophie. »Om min kjære Broder ikke saa ganske havde lagt Astronomien paa Hylden for Alchymiens Skyld, da vilde det blive en Nat til at arbejde flittig med Himmelglobus og Kvadranter! . . .«

Præsten havde imidlertid trukket Graaskimmelen ud i Gaarden og hjalp nu sin Gjæst i Sadlen. Idet Sophie Brahe strammede Tøjlen, bøjede hun sig ned til Kirstine, der stod paa den

modsatte Side af hende, og hviskede ganske sagte:

»Hvad Hilsen giver du mig saa med til Tyge?«

»Sig til ham,« svarede Kirstine ligesaa sagte, »at Stjærnerne deroppe skulle være Vidne til min Troskab mod ham!«

Tyge Brahe havde hele Dagen arbejdet i sit Laboratorium. Nu var Klokken hen ved ni om Aftenen. Han sad alene ved det runde Stenbord midt i Kammeret, hvor han i de sidste Maaneder havde arbejdet i Fællesskab med Mester Leovitius.

I et lille Diarium eller Dagbog, der laa opslaaet foran ham, havde han skrevet Datoen 11. Novembris Anno Domini 1572. Og han fortsatte nu med følgende Ord, som han formede i pyntelige, latinske Vers:

»Atter en Dag til Spilde. Den Lærdom, som aldrig synes at skulle bære Frugt, er fattig paa Glæde, og den gjør Sindet bittert i Stedet for at løfte det op til Klarhed og Fred. Min Søster Sophie var nylig hos mig for at bringe mig en Hilsen fra hende, som af alle Mennesker er mig kjærest i Verden; men jeg svarede koldt og vrantent, og min gode Søster gik bedrøvet

fra mig. Jeg saâ, at hun havde mere paa Hjærtet; men jeg lod hende dog gaa bort.

Hvorfor er det menneskelige Hjærte saa let til Vrede og Utaalmodighed? Ofte maa man angre et haardt og hastigt Ord, der ligesom Pilespidsen bærer Evnen i sig til at saare og smerte. Men Angeren glemmes snart, og man er atter det samme Vredens Kar som før. Hvi er man saa sendrægtig til at lære og tage Exempel af Naturens Harmoni, af Guds Kjærlighed og Visdom! — —

Hvor findes Sandheden, den eneste og evige? Skal den aabenbares for den, der finder de Vises Sten — Kilden til al Visdom, som ikke aleneste er den, der kan forvandle de uædle Metaller og løse Naturens Gaader, men ogsaa mægter at gjøre Menneskene bedre og lykkeligere? Eller er de Vises Sten et Phantom, et Hjærnespind, hvormed vore Forfædre have bedraget sig selv og deres Efterkommere? Og er jeg selv hildet og fanget deri? — —

Jeg mindes, da jeg var ganske ung — intet stort mere end en Dreng — gjæstede jeg og den gode Pratensis en Aften Graverens Hus ved Nørre Kirkegaard. Og da jeg geraadede i Trætte med den lede Karl, skreg han mig i Øret: »Kan hænde, det en Gang bliver jer, som vil sælge Fanden eders Sjæl!« . . . Spaaede han sandt maaske? . . . Er Alchymien Djævlens Værk,

som den uvidende Hob tror — — — og sælger man sin Sjæl og Samvittighed, om man sviger den Elskov, som tillidsfuldt blev skænket . . .«

Tyge Brahe havde skrevet saa langt uden at gjøre noget Ophold. Men nu slyngede han Pennen hen ad Bordet og rejste sig op.

»Griller og Galskab!« mumlede han. »Jeg har staaet for længe over de hede Dunster fra Smeltediglen. I Ilden med de dumme Vers!«

Han rev det beskrevne Pergament itu og kastede Stumperne hen paa Ovnen, hvor Ilden laa i Gløder. Saa lagde han sin Kappe om Skuldrene og satte Huen paa Hovedet for at gaa ud i det fri.

Men da han havde aabnet Døren, blev han staaende paa Stentrinet, som førte ned til Gaardspladsen. Oven over ham hvælvede der sig en fuldkommen skyfri Luft — dyb mørkeblaa i Farven og saa stjærneklar, som han aldrig før syntes at have set Himmelrummet. Hans Blik søgte de kjendte Stjærnebilleder, der skinnede med stærk Glans: Mod Øst hævede Aldebaran sig over Horisonten, og højere oppe skinnede Plejaderne; i Nordøst stod Capella og i Nord den store Bjørn . . . Det var som gamle Venner, han saa igjen efter lang Tids Adskillelse. Alle disse lysende Himmelkloder havde han iagttaget med sine ufuldkomne Instrumenter. Nætter og Dage havde han tilbragt med Beregninger og

Optegnelser, og saa længe han dyrkede denne Kunst, havde han intet kjendt til Uro eller Tvivl; det var, som om Stjærnerne meddelte hans Sjæl noget af deres egen Skjønhed og Harmoni. Her var ingen taaget Mystik som i de gamle astrologiske og alchymistiske Bøger. Alt var Klarhed og Glæde. — — —

Der var ganske stille rundt omkring ham. Kun nu og da strøg et svagt Vindpust gjennem de afbladede Lindetræer og fik Sneen til at drysse ned som et fint, hvidt Pudder.

Han saa atter op mod Himlen, og efter gammel Sædvane søgte han Nordstjærnen som Udgangspunkt. Men paa én Gang fængsledes hans Blik og droges op mod Zenit . . . Hvad var det! Hvilket straalende Lys — en klar, skinnende Stjærne! . . . Men umuligt — Venus kunde ikke staa i Zenit! Hans Hjærte tog til at banke, og han kunde føle Blodet hamre i sine Aarer. — Hvad var det? — Paa dette Punkt af Himlen, lige over hans Hoved, maatte Cassiopeia findes . . . Ja, netop dér . . . Han talte de fem Hovedstjærner i Billedet . . . Og det var umuligt at tvivle længer . . . Stjærnebilledet havde antaget en ny Skikkelse — der stod en stor og straalende Stjærne, som han aldrig forhen havde set . . . Den overtraf selve Vega og Sirius i Glans; den havde intet Udseende som en Komet, var ikke omgivet af nogen Taage og havde ingen Hale;

den funklede som de øvrige Fixstjærner, og dens Lys var skinnende klart og hvidt . . .

En ny Stjærne! Saaledes som der ogsaa var blevet opdaget paa Hipparchs Tid, i det andet Aarhundrede før Christi Fødsel! . . . Hans Sind kom i heftig Bevægelse; men paa samme Tid var det, som om hans Bryst udvidedes — alle hans Tanker klaredes.

Han satte med et Spring ned ad Stentrappen og løb tværs over Gaarden hen til Hovedbygningen, hvor der endnu skinnede Lys fra Dagligværelsets Vinduer. Han vækkede sin Morbroder, der var falden i Blund over det Bæger Kryddervin, den gamle Herre plejede at nyde, inden han gik til Ro. Og lidt efter var Steen Bille, Sophie Brahe og flere af Hustyendet samlede ude i Gaarden. Tyge Brahe havde kaldt dem allesammen hid.

Han pegede op mod den nye, straalende Stjærne i Cassiopeias Billede, der blinkede højt oppe paa Himlen, og han spurgte først Morbroderen, derpaa sin lærde Søster og tilsidst Hustyendet, om de kunde se den nye Stjærne. Og de svarede alle bekræftende.

Nu var han sikker paa, at hans Syn ikke havde skuffet ham. Uden at spilde et Øjeblik skyndte han sig til sit Observatorium, som han havde forsømt i Aar og Dag for Alchymiens Skyld. Han hentede sine Instrumenter frem,

støvede og ilde tilredte som de var, og uden at give sig Tid til at kaste enten Kappe eller Hue begyndte han med en Sextant at maale den nye Stjærnes Afstand fra de Himmellegemer, som vare den nærmest.

Der var opstaaet et livligt Røre i Klostergaarden. Tyge Brahe arbejdede i Observatoriet, hvor hans Søster gik ham til Haande med at nedskrive de Iagttagelser, han var i Færd med at anstille over Stjærnens Størrelse, Farve og andre Egenskaber. Hr. Steen Bille kiggede nu og da derind og gned sig fornøjet i Hænderne; thi det forekom ham, at hans unge, lærde Frænde begyndte at blive sig selv lig igjen — lige saa ilter og begejstret for sin astronomiske Kunst, som han havde været i fordums Dage, forinden han gjorde Bekjendtskab med Mester Leovitius. Ude i den snedækkede Gaard stod Karle og Piger og stirrede op mod den nye Stjærne, som Hr. Tyge havde fundet. Hvad kunde nu sligt betyde? Var Stjærnerne ikke talte som Menneskets Hovedhaar? . . . Var det et Jærtegn, som Vorherre havde sat paa Himlen, og skulde det varsle om ny Krig og Elendighed som den Gang, da Svenskerne huserede med Mord og Brand og Ødelæggelse og stingede de smaa Børn paa deres Spyd? Eller var det en Bethlehemsstjærne som den, de hellige tre Konger havde set, og forkyndte den Christi Gjenkomst? — — —

Der kjørte en Vogn ind i Gaarden — en gammel, tung Karosse med et Par spraglede Hejdukker paa Bukken, og ud af Vognen steg Mester Leovitius i sin uforanderlige, røde, pelsbræmmede Kappe. Den lærde Guldmager saâ sig forundret omkring, som om han anede, at der var hændet noget usædvanligt.

Derpaa spurgte han efter Tyge Brahe, og da Folkene sagde, at den naadige Herre befandt sig i sit »Stjærnekammer« i den vestre Ende af Gaarden, skyndte Mester Leovitius sig afsted til Observatoriet.

Tyge Brahe var saa optaget af sit Arbejde, at han ikke lagde Mærke til, at nogen traadte ind i Kammeret, og først da Mester Leovitius stod bag ved ham og lagde sin Haand paa hans Skulder, saâ han hurtig og overrasket op.

»I kommer for silde, Mester!« udbrød han. »Medens I var borte, har jeg faaet Bud fra selve Stjærnehimlen! Inden jeg gaar til Ro i Nat, knuser jeg Smeltedigler og Kolber; thi dermed vil jeg intet have at skaffe for det første. Og i Morgen trolover jeg mig med min Hjærtenskjær — for Fremtiden skal hun og Stjærnerne lede mig frem ad de aabne og lyse Veje . . .«

»Men eders Rejse til fremmede Stæder og Lande, velbyrdige Hr. Tyge — den Rejse, vi skulde gjøre i Fællesskab for at fortsætte vor Søgen efter de Vises Sten?«

Tyge Brahe havde sluppet Sextanten, som han var i Begreb med at stille til den Maaling, han vilde foretage. Han rettede sig op og betragtede sin lærde Fælle med et lyst og roligt Blik.

»Mester Leovitius!« sagde han — »jeg tror ikke mere paa de Vises Sten eller den store Elixir — ej heller paa nogen mystisk Paakaldelse. Jeg erkjender Baandet mellem det himmelske og jordiske, og naar jeg betragter Himmel og Jord, finder jeg en Afspejling af den samme, guddommelige Ide. Men jeg tror, at jeg ikkun ved Erfaringen og den levende Erkjendelse kan nærme mig til Forstaaelse af Naturens Undere og Guds Visdom. Det Budskab, som Stjærnerne har sendt mig i Aften, har lyst op i min Sjæl, og kun det har jeg nu Stunder til at tænke paa!«

»Er det eders sidste Ord, Tyge Brahe?« spurgte Mester Leovitius. Han talte uden Vrede, men med en smertelig Betoning, der røbede den Skuffelse, hans Discipel beredte ham.

»Ja — mit sidste!« svarede Tyge Brahe. »Men det forandrer ikke min Hengivenhed for jer. Bliv endnu en Tid paa Herresvad, Mester Leovitius! Vær tilstede ved mit Bryllup — af mine adelige Standsfæller vil næppe nogen give Møde. Og tag Del med mig i min Kunst! Stjærnen, som I ser blinke deroppe, vil give mig Arbejde for lang Tid!«

Men den gamle Guldmager rystede paa sit ærværdige, hvide Hoved.

»Min Vogn venter, velbyrdige Hr. Tyge Brahe. Jeg forlader jer med Tak for eders Gjæstfrihed!«

»Saa lev vel!« nikkede Tyge Brahe og rakte sin Fælle Haanden. »Medens I stirrer jer blind i de mystiske Videnskaber, vil jeg prøve at tyde Stjærnernes Skrift!«

OTTENDE KAPITEL.

I Tyge Brahes Hus.

»Og hvad har min Fru Moder skrevet til dig?« spurgte Tyge Brahe.

Han stod stille foran sin Hustru og strøg med en ilter Mine Haanden gjennem sit Skæg. Fru Kirstine sad ved det brede Karnapvindue og traadte flittig Spinderokken; hendes svære, lyse Haar var dækket af en Fløjls Hue, saaledes som gifte Kvinder plejede at bære den.

Hun standsede Hjulets Snurren og saa op paa sin Husbond.

»Hvi vil du atter forivre dig, min Allerkjæreste! Ere vi intet saa lykkelige, at vi have Aarsag til at takke Gud derfor af al vor Formue? Hvi skulle vi da ægge os op til en Vrede og Bitterhed, som ej kan føre noget godt med sig. Det er saa rimelig en Sag, at dine Frænder intet med Tilfredshed kunne se paa, at du hentede

dig en bondefødt Viv fra Knudstrup Præstebo; men holder ikkuns du og jeg trolig ved hinanden, saa lad de andre snakke og true, saa længe de orker — vor Kjærlighed kunne de intet berøve os . . .«

»Men vel nok min daglige Fred og Rolighed!« udbrød Tyge Brahe og begyndte atter at gaa hurtig frem og tilbage i Stuen. »Hver glædelig Stund forbitre de mig, og Gud bedre, at jeg maa sige det — min egen Moder skaaner mig intet mere end mine strunke Brødre, der holde saa ivrig paa Adelskab og Værdighed, at de ingensinde faar Stunder til at udrette det mindste, som kunde kaldes enten adeligt eller værdigt . . . Tvi for Dumhed og Fordom!«

Fru Kirstine rejste sig op fra sin Plads ved Spinderokken og gik hen til sin Husbond for at skille ham af med hans Kappe, Hue og Værge, og med det samme strøg hun sin Haand hen over hans Pande.

»Se derhen!« sagde hun og pegede paa en lille to Aars Pige, der legede paa Gulvet i Karnapfordybningen. Hun var saa rund og frisk som et nylig modnet Sommeræble, og med sine store, mørkeblaa Øjne kiggede hun forundret hen paa Junkeren, der mod Sædvane ikke lod til at give Agt paa hende.

»Se derhen!« sagde Fru Kirstine. »Har du ganske glemt din Øjesten? Sæt dig hos mig her

i Karnappen, min kjære Ven, og Lille-Kirstine tager du paa dit Skjød! Saa skal du fortælle mig, som du plejer, hvad du i Dag har forelæst paa Højskolen for de unge Adelsmænd . . .«

»Jeg har talt om den Nytte, som Astronomien medfører ogsaa i det daglige Liv,« svarede Tyge Brahe, og Rynkerne i hans Pande glattedes lidt efter lidt. Jeg har talt om Himmellegemernes Indflydelse paa Jorden og Havet; hvorledes Søfolk og Agerdyrkere have bemærket, at visse Stjærners Opgang og Nedgang medføre Storm og Uvejr. Conjunktioner af Mars og Venus foraarsage Regn og Torden, af Solen og Saturn Taage og uklar Luft, af Jupiter og Merkur Blæst og Uvejr. Solen er Kilden til Varmen og Livet; Maanen har Indflydelse paa den dyriske Hjærne, paa Marven i Benene, paa Saften i Træerne. Maanen foraarsager Ebbe og Flod, og størst bliver Virkningen, naar Solens Indflydelse forener sig med Maanens. Saadanne store Kræfter vil man ej kunne frakjende Himmellegemerne uden at benægte baade Guds Visdom og vor egen, menneskelige Erfaring . . . Men dette er ikke alt. Den astronomiske Kunst er saa ophøjet, at Kjendskab til den bør eftertragtes af enhver fremadstræbende Aand. Den fylder Sindet med Glæde og skærper vor Forstand; den løfter os op fra de smaalige, jordiske og forgængelige Ting til de himmelske og uforanderlige; ja, den

skænker endog Menneskene en Glæde, der kan lignes ved den, Himmelbeboerne nyde, idet den hæver os ud over Jordelivets begrændsede Rum og Tid . . .«

Medens Tyge Brahe talte, syntes han at glemme al Ærgrelse og Bekymring. Han havde taget Plads ved sin Hustrus Side i den brede Vindueskarnap, og den lille Pige var krøben op paa hans Skjød. Hans Øjne lyste med en varm og rolig Glans, og med varsom Haand glattede han Barnets lokkede Haar, medens han fortsatte sin Forklaring over det lærde Thema.

De sad saaledes, indtil Døren aabnedes ind til Stuen, og en fremmed traadte ind. Det var en høj, smalskuldret Mand, Skikkelsen allerede noget bøjet og Haaret tyndt, skjønt Ansigtet endnu var ungt og Øjnene lige saa store og blanke som i fordums Dage. Han var iført en sirlig, sort Kappe med bred Pibekrave — en Dragt, der almindeligvis blev brugt af Universitetets Læsemestre.

»Pratensis!« udbrød Tyge Brahe, idet han rejste sig op og satte den lille Pige hen paa sin Hustrus Skjød. »Kom hid og tag Plads hos os! Det er ej Skade til, at du ser, hvor lunt og godt vi har det. Nys var jeg saa bister som en Ild, fordi man ej kan lade mig og mine i Ro; men aldrig saa snart gav jeg mig min kjære Hustru

i Vold, før hun glattede Rynkerne ud, og nu tykkes al Ting mig godt igjen . . .«

Pratensis satte sig paa den hyndelagte Bænk, der stod inde i Karnappen lige overfor Fru Kirstines Spinderok. Den lille Pige bøjede sig tillidsfuldt frem imod ham, og han tog den bløde Barnehaand mellem sine smalle, hvide Hænder.

»Du har valgt det rette, kjære Tyge!« sagde Johannes Pratensis. »Hver Gang jeg gjæster dig, glæder jeg mig ved Synet af din huslige Lykke — skjønt den indeholder en bitter Paamindelse for mig selv . . .«

»Ja, ja« — nikkede Tyge Brahe . . . »du tænker vel paa lille Edele, hvis Kjærlighed du intet gav Agt paa, da den bødes dig saa fristende nær, at du ikkun havde behøvet at gribe til for at fange den blide Lykke, som blev dig tilbudt . . . Men har vi ikke alle havt slige svage eller onde Timer, min kjære Ven — Timer, hvor vi har ladet os lokke ind i dunkle Irgange i Stedet for at styre efter det rette og eneste Kompas? Har jeg ikke selv været knapt et Haarsbred fra at gjøre bitter Uret mod en god og hjærtevarm Kvinde . . .« Tyge Brahe greb Fru Kirstines Haand, og det varede lidt, før han igjen talte.

»Jeg vil ikke glemme den stjærneklare Aften, da der tændtes et nyt Lys for mig — et Lys, ikke aleneste for min jordiske Kjærlighed, men

ogsaa for min himmelske Kunst . . . Hin Nat fik jeg Bugt med mangen gammel Vildfarelse. Det blev min faste Tro, at ikkun nøje og utrættelige Iagttagelser kunne befordre Astronomien. Jeg besluttede, at jeg intet vilde gaa frem som de Astrologer, der kun ere Regnemestre i deres Studerekammer, ja ligesom Snegle, der ikke krybe ud af deres Hus. Thi de søge kun Stjærnerne i Bøger og studere Astronomien, ikke paa Himlen, men i Tavler og Figurer, som de sidde med i Arnekrogen — de kjender, med Skam at tale om, knapt Stjærnerne paa Firmamentet! . . . Jeg fandt hin Nat en anden og ligere Vej: jeg vilde fra nu af betragte Himlen med de skarpe Øjne, som Himlens Herre har givet mig . . . Og ser du, Pratensis, i de Nætter og Dage, som fulgte efter — medens jeg møjsommelig arbejdede paa at forbedre mine astronomiske Maskiner, og medens jeg prentede mit Skrift om den nye Stjærne — saa kjendte jeg ikkun til Glæde over Arbejdet, aldrig til Træthed eller Tvivl . . .«

»Saa est du da nu fuldkommen lykkelig, Tyge Brahe!« sagde Pratensis.

»Fuldkommen lykkelig er intet Menneske!« gjenmælede Junker Tyge og trak let paa Skuldrene. »Jeg har fundet Glæde og Hvile i den Kunst, som jeg ønsker at dyrke med alle mine Evner, og jeg har fundet en god Kvinde — den eneste,

tror jeg, som vilde leve sammen og dele godt og ondt med en sær og bister Stjærnetyder som jeg. Dette er vel saa rigt et Maal af Lykke, som nogen Dødelig kan kræve. Til Gjengjæld tirres og plages jeg af ildesindede Frænder og haanes af taabelige Lediggængere. Dog — min Medgang kan til Nød opveje min Modgang, og derfor siger jeg til dig, gode Pratensis: gaa hen og følg mit Exempel; find dig en god Kvinde, som vil være hos dig; hun raader Bod paa meget ondt — og det er vel ikke for sent for dig endnu. Du er ej længer en fattig Student som fordums, da lille Edele forgæves sukkede og biede efter dig. Nu est du jo Læsemester ved Stadens Universitet; det fik vi gjort dig til, dine Avindsmænd og Misundere til Trods. Hvad kan saa hindre dig i at dyrke paa én Gang Hymens Glæder og din Alchymi . . .«

Der gled en Skygge over Pratensis' Ansigt, og han svarede halvt undvigende:

»Skæbnen har ej bestemt mig for Elskovslykke. Jeg greb ej til i Tide, og Blomstret visnede. Nu er det for silde at raade Bod derpaa . . .«

Pratensis saâ tankefuldt ud ad Vinduet. Tyge Brahes Hus laa ved Hjørnet af Farvergaden, og derfra, hvor de sad, var der Udsigt til Fæstningsvolden med Vandmølletaarnet, som var beliggende tæt ud til den aabne Strand. Johannes Pratensis

pegede derud, og som for at finde et andet Emne for Samtalen sagde han:

»Taarnet derovre maatte herlig egne sig for dine astronomiske Studier, Tyge Brahe! Har du ingensinde tænkt paa at bygge dig et Observatorium just dér ved Udkanten af Volden; thi du har dog vel nu i Sinde at slaa dig til Ro herhjemme?«

»Jeg kjender et Sted, som vilde passe mig endnu bedre!« nikkede Junker Tyge betænksomt. »For ikke længe siden gjæstede jeg den liden Ø, Huen eller Hveen, som ligger midt ude i Sundet, dog nærmere ved Skaanes end ved Sjællands Kyst. Intet Sted kunde bedre egne sig for en Astronom; thi der er frit Syn til alle Sider, og Øen synes mig saa skjøn, at jeg vil give den Navnet *Insula Venusia* . . .«

»Da tykkes det mig, at du burde tale med Kongen om den Sag. Kongelig Majestæt er dig jo venlig sindet og har jævnlig erkyndiget sig om de Fremskridt, du gjør i Astronomien. Hvad om du bad Hans Naade om at give dig Øen i Forlening . . .«

»Den Tanke er ogsaa falden mig ind,« svarede Tyge Brahe i samme betænksomme Tone som før. »Kunde det ikkun bero paa Kongens gode Vilje, var der næppe synderlig Hindring for mit Ønskes Opfyldelse. Men jeg har Uvenner, Pratensis

— og man under mig næppe, at jeg skal have for megen Medgang . . .«

Tyge Brahe rejste sig op. En Tjener var traadt ind; han blev staaende ved Døren i den modsatte Ende af Værelset og meldte:

»Velbyrdige Hr. Steen Brahe vil tale med den naadige Herre!«

»Min Broder, Steen!« udbrød Tyge Brahe. »Nu, lad ham komme ind! . . . Stod ogsaa det i Brevet, som min Fru Moder skrev til dig — at de saa snart vilde gjæste os?« Hr. Tyge saâ hen til sin Hustru og rynkede Panden.

»Jeg tænkte, det var tidsnok at tale til dig derom,« svarede Kirstine. »Du blev saa ilter, strax da jeg nævnede, at de havde skikket Brev til mig, og saa vilde jeg bie, indtil du atter var kommen til Rolighed . . .«

»Venter I Gjæster,« saa vil jeg forføje mig bort!« sagde Pratensis, der ligeledes havde rejst sig. »Men du ser mig snart igjen, Tyge Brahe . . .«

»Vist ej! Jeg ønsker hellere, at du bliver . . . Hvad Steen kan have at tale med mig om, maa du gjærne høre. Dog skal du vide, at for det gode kommer han næppe . . .«

Pratensis indtog atter sin Plads i Vindueskarnappen, og Fru Kirstine satte Spinderokkens Hjul i Gang. I det samme blev Døren aabnet, og Steen Brahe traadte ind.

Han var rigt og pragtfuldt klædt, i en Hofmands prangende Udstaffering. Hans Fløjls Kappe, med den højt opstaaende Krave, var foret med fint Pelsværk, og af Fløjl og Silke var ogsaa den øvrige Dragt. I Huen sad en kostbar Strudsfjer, og Kaardens Fæste var indlagt med Guld og dyre Stene. Til denne Stads passede den strunke Holdning og Ansigtets hovmodige Udtryk, som gjorde sig endnu stærkere gjældende, idet han med fornem Nedladenhed hilste paa Johannes Pratensis og Fru Kirstine.

Tyge Brahe lagde Mærke dertil og bed Tænderne sammen for at gjøre Vold paa sin Hidsighed. Med en Haandbevægelse bød han Hr. Steen tage Plads og blev selv staaende, som om han vilde tilkjendegive, at det ikke var hans Skyld, hvis denne Samtale blev længere end højst nødvendig.

Steen Brahe satte sig tilrette i Stolen, lagde med en sirlig Bevægelse det ene Ben over det andet, og medens han talte, bevarede han stadig sin fornemme og overlegne Mine.

»Jeg kommer ikke til dig uden Aarsag, min kjære Broder, og skjønt det tykkes mig, at mit Besøg ikke volder dig stor eller synderlig Glæde, skal du dog vide, at saavel jeg som dine øvrige Frænder, og da især vor kjære, betænksomme Moder, idelig have din Velfærd for Øje . . .«

»Hvilken kjærlige Omsorg I jævnligen giver mig at fornemme!« indskød Tyge Brahe i en spodsk Tone.

Men Hr. Steen lod sig ikke forstyrre deraf. Han vedblev som før:

»Vi lever i en lykkelig Tid. Vor naadige Fyrste, Kong Frederik, tænker og handler som Rigets første Adelsmand, og hver den, som har det Held at være født i adelig Stand, kan naa vidt frem i Glans og Anseelse. Endog du, gode Tyge, har havt den Lykke, at Kongelig Majestæt betragter dig og din Kunst med milde Øjne — til Trods for dine mange sære Griller . . .«

»Nu, saa har vi da ingen Nød, min kjære Ven!« udbrød Junker Tyge. »Naar Hans Naade begunstiger mig og min Videnskab, saa tør jeg vel forvente, at den endog vil vinde din fornemme Gunst!«

Hr. Steen Brahe rynkede Panden med en fortrædelig Mine.

»Hør mig til Ende, kjære Ven! Jeg siger, at Kongen er dig gunstig sindet; Hans Naade tilraadede dig jo endog at lade trykke og udgive dit Skrift om den nye Stjærne, skjønt det tyktes mig og flere, at du deri handlede mod adelig Skik og Værdighed. Dog lader det jo deraf saa meget des mere, at du har Kongen til Ven og Velynder . . .«

»Men for Allandsens Sot og Syger — hvor trykker da Skoen, min hjærte Broder!« udbrød Tyge Brahe hidsig. »Du lister som Katten om den varme Grød. Ud med Sproget! Est du ikkun kommen for at give mig bittersøde Ord, eller har du noget gedulgt paa Hjærtet? Tal fra Leveren, hjærte Ven!«

»Jeg er kommen for at afhandle med dig en vigtig og alvorlig Sag!« gjenmælede Steen Brahe med stor Højtideliglled. »Men jeg skjønner ikke ret, om vi bør tale derom, hvor fremmede er nærværende. Mig tykkes, at det hellere maa ske dig og mig ene imellem . . .«

»For min Ven Pratensis og for min Viv har jeg intet at holde hemmeligt. Tal du kun trygt!«

»Nu, saa bliver det efter dit eget Ønske, hjærte Tyge. Og kan hænde, vi saa meget des lettere faar Rede paa Sagen . . .« Steen Brahe vendte sig pludselig om mod Fru Kirstine og spurgte:

»Har ikke I, min Gode, i Morges modtaget et egenhændigt Brev fra min Moder, naadige Fru Beate Bille?«

Kirstine bøjede Hovedet bekræftende.

»Og har I fortalt min kjære Broder Tyge, hvad denne Skrivelse indeholdt?«

»Nej, end ikke . . .« lød Svaret i en lavmælt Tone.

»Deri har I visselig gjort Uret, min Gode! Min kjære Moder har ved saaledes at henvende sig til jer vist eder en Tillid og Godhed, som I af Hjærtet burde paaskjønne . . .« Hr. Steen saâ atter hen paa Tyge Brahe og vedblev med skarpere Stemme:

»Saa vil jeg sige dig Brevets Indhold uden større Omsvøb! Efterdi du intet har villet lytte til dine Frænders Raad, men har handlet som uhørt og uforsvarligt er, dig selv til Skade og Fordærv, os andre til Last og Skam, saa har vor gode Moder i Dag tilskrevet den Kvinde, som du kalder din Ægtehustru, og med indstændige Ord advaret og formanet hende til at forlade dig og dit Hus, paa det, at du kan vende tilbage til, hvad Pligt og Skyldighed er mod dig selv, din Slægt og dine Jævnlige, uden hvilket du ingensinde vil vinde sand Ære og Fremgang . . .«

Tyge Brahe havde staaet med korslagte Arme, længst tilbage i Værelset. Han gik nu nogle Skridt frem, og hans Mine var saa truende, at Hr. Steen pludselig holdt inde med sin Tale. Fru Kirstine rejste sig og nærmede sig sin Husbond. Men han skød hende lempelig til Side og gik tæt hen til Steen Brahe:

»Jeg har kun ét at svare dig: ud af mit Hus og min Stue!«

Hr. Steen betragtede sin Broder med maalløs Forbavselse. Vel var han sig bevidst, at det var et vanskeligt Ærinde, han havde paataget sig; men slig Modtagelse havde han dog ikke ventet. Han blev siddende ganske forvirret, som om han endnu ikke vilde tage Truslen for fuldt Alvor.

Men Tyge Brahe stod foran ham med knyttede Hænder og gjentog:

»Ud af mit Hus, siger jeg! Og sæt ingensinde din Fod her mere!«

Steen Brahe rejste sig langsomt op, og det lod til, at han vilde give sin lærde Broder Svar paa Tiltale. Men Døren blev aabnet, og en ny Gjæst traadte ind uden i Forvejen at have ladet sig melde.

De vendte sig allesammen om, og Hr. Steen udbrød:

»Vor naadige Fru Moder! I kommer for Sanden intet Øjeblik for tidligt!«

Otte Brahes Enke, Fru Beate Bille, traadte med stiv og knejsende Anstand ind i Stuen, og uden at se enten til højre eller venstre gik hun henimod den Stol, som Tyge Brahe med skyldig Høflighed stillede frem til hende, hvorpaa hun med de samme afmaalte Bevægelser tog Plads. Og først nu rakte hun to Fingre af sin Haand frem til sin Søn Tyge, derefter hele Haanden til Steen, medens Fru Kirstine maatte nøjes med

et flygtigt Nik, og Pratensis, der beskedent havde trukket sig tilbage til den inderste Krog af Vindueskarnappen, forblev ganske upaaagtet.

Fru Beate lod sine kolde, graa Øjne hvile skiftevis paa den ene efter den anden af de tilstedeværende, og der opstod en kort Tavshed, som følte endnu mere pinlig end de heftige Ord, der havde lydt umiddelbart før hendes Indtrædelse.

Tyge Brahe var den første, som talte.

»Min naadige Fru Moder viser mig og mit Hus stor Omsorg. Først skikker I saadant Brev og Bud, at min kjære Viv derover græder sine Øjne røde og intet tør fortælle mig, hvad Brevet indeholder. Dernæst sender I mig min kjære Broder paa Halsen, og nu umager I jer selv herhid! Mon vi ikke alle var bedre tjent med, at I sparede saa megen Ivrighed!«

»I skjønner, kjære Fru Moder,« udbrød Steen Brahe, der ikke længere kunde lægge Baand paa sin Forbitrelse, »at min Broder Tyge farer fort i Galenskab og Egensindighed. Han har end ikke undset sig ved at vise mig Døren til Tak for mine broderlige Raad og Formaninger . . .«

Fru Beate slog affærdigende ud med Haanden for at give til Kjende, at det tilkom hende at føre Ordet. Hun glattede den knitrende Silke i sin pelsværksforede Kaabe, hvis Snipper hun

havde samlet op i sit Skjød, for at de ikke skulde komme i Berøring med Gulvet. Saa fæstede hun Blikket paa Tyge og sagde med langsomt og skarpt Tonefald:

»I en Sag som denne kan man ikke være ivrig og omhyggelig nok, min kjære Søn! Du har handlet uden at spørge dine nære Frænder til Raads, ja, paa Trods af al god Skik og Sædvane, og det maa derfor tilkomme os at raade Bod paa det skete . . .«

»Min naadige Fru Moder — jeg beder jer tage Vare paa eders Ord, at ikke ogsaa I frister min Taalmodighed over dens Evne . . .«

Men Fru Beate blev ved, som om hun ikke havde hørt Afbrydelsen:

»Jeg har skrevet, for at du kunde være beredt paa mit Besøg, og det skal være mig kjært, om alt kan mindelig ordnes. Dog, dette skal du vide, min kjære Søn, at jeg vil intet Middel sky for at bringe dig til Fornuft og Rimelighed . . . Vil I, Kirstine Claesdatter, ikke godvillig opgive denne skammelige og unaturlige Mariage, da maa jeg finde Udveje til at tvinge jer dertil; thi jeg er ikke til Sinds at taale, at I staar min og min Slægts Ære i Vejen . . .«

Tyge Brahe gjorde endnu en Gang Vold paa sig selv for at tvinge sin Heftighed, og han spurgte med paafaldende rolig Stemme:

»Og hvori bestaar den Ære, som I hentyder til, min naadige Fru Moder?«

»Jeg forventer en Gang at blive Hovmesterinde hos vor stormægtige Dronning. Min allerkjæreste Ven, Fru Inger, vil ikke ret længe have Helsen til at bestride denne byrdefulde Post . . . Men om der stadig klæber den Plet ved vort Navn, at du, gode Tyge, lever med en Kvinde af ufri og uadelig Stand, da maa jeg vel frygte for, at en anden foretrækkes, hvor vel anskreven jeg end formener at være . . .«

»Nu, nu — og for at I, kjære Fru Moder, skal blive Hovmesterinde hos Dronningen, skal jeg forlade min trofaste, borgerlig fødte Viv, ligesom jeg alt en Gang var nær ved at svige hende . . .«

»Jeg tænker, at den Sag let kan ordnes!« sagde Fru Beate. »Ej skal jeg vise mig karrig mod dig, lille Kirstine, om du føjer dig godvillig efter os. Og naar først dette Forhold er løst, skal det vel siden hen lykkes mig at skaffe dig en Mand, som passer til dig og din Stand . . .«

»Men formener I nu ogsaa, min naadige Fru Moder, at den hele Sag er saa mange Ophævelser værd?« — Tyge Brahe talte med en egen Betoning, saa at det ikke var let at afgjøre, om der laa Spot eller Alvor bag hans Ord. »Tror I sandfærdigen, at Kongen vil betænke sig paa at indsætte jer i eders nye, fornemme

Værdighed alene af den Aarsag, at I har en Søn, der handler efter sit eget Hoved i Stedet for efter sine Frænders? Kongen er en god og lystig Herre; hans Hu staar til muntre Fester, til at opføre nye, skjønne Bygninger efter sydlandsk Mønster, som det nu er blevet Skik og Brug hos alle Fyrster og store Herrer, og til at se prægtig klædte Herremænd og Fruer ved sit Hof. Men hvad skulde Kongen vel kymre sig om, at jeg har valgt en Viv efter mit eget Tykke? Det kan saavist ikke gjøre Skaar i den Yndest, I nyder ved Hove!«

»Derom forstaar du lidet at dømme!« ytrede Fru Beate og trak utaalmodig paa Skuldrene. »Gik dette ikke min og dine Søskendes Ære saa nær, da skulde jeg intet havde besværet mig med at blande mig i dine Griller og Indfald . . . Men eftersom du fremturer i din Halsstarrighed, saa vender jeg mig nu til jer, Kirstine Claesdatter, og spørger jer end en Gang, om I vil bevare mit naadige Venskab, eller om I vil udsætte jer for min Vrede? . . . Hvad I og min Søn Tyge end siger, saa regner jeg jer intet for hans lovlige Ægtehustru . . . I har paatvunget jer min Søn ved at fortælle ham, at I skulde føde et lidet Barn til Verden allerede den Gang, da I boede hos eders Forældre ved Knudstrup. Paa slig Vis vakte I vel Tyges Med-

lidenhed med jer usalige Tilstand; men hvem kan med Sikkerhed vide, hvo der er Fader til eders Barn . . .«

Kirstine havde i Tavshed lyttet til de Ord, der vexledes mellem Tyge Brahe og hans Moder; men nu traadte hun frem, og en stærk Rødme lagde sig over hendes Hals og Kinder.

»Naadige Frue,« sagde hun, og hendes Læber skælvede. »Jeg har ikke fortjent, at I saa blodigt krænker mig . . . Jeg har intet paatvunget mig eders Søn, og jeg har intet været en saa ussel Skabning, som I skylder mig for. Jeg er Tyge Brahes Hustru for Gud og Mennesker; men har min Husbond ej længer Kjærlighed til mig, eller skulde han formene, at jeg staar hans Ære og Lykke i Vejen, da vilde jeg visselig intet pukke paa min Ret, men frivillig løse ham fra mig, som jeg forhen var rede dertil — ogsaa foruden eders Haan og Krænkelse. Men aleneste min Husbond skal bestemme over mig . . .«

Hun tog Tyge Brahes Haand og saa trohjærtet paa ham. Han trykkede hende ind til sig, og et kort Sekund forsvandt det vrede og barske Udtryk fra hans Øjne. Saa vendte han sig langsomt om mod Fru Beate:

»I har faaet mit og Kirstines Svar, naadige Fru Moder! Vil I intet unde mig Fred her i Landet, saa faar jeg drage andensteds hen. Min

Glæde og Rolighed vil jeg intet mere lade forstyrre. I har kun handlet lidet moderligt mod mig; Vrede og Ufred har I bragt med jer, hver Gang I formørkede min Dørtærskel. Men nu skal dette have Ende!«

»Se, se, min kjære Søn!« . . . Fru Beate rejste sig op med stolt Værdighed. »Skal dette sige, at du ogsaa viser mig Vejen til din Dør? Vi skulle huske denne Dag! . . . Følg med mig, gode Steen! Her have vi intet mere at skaffe!«

Hun skred med knejsende Hoved henimod Døren, og Steen Brahe fulgte efter. Men inden han naaede Tærskelen, vendte han sig om og saa med et ondt Blik paa Tyge. — Saa lukkedes Døren efter dem.

Tyge Brahe stod endnu med sin Hustrus Haand i sin, og Pratensis kom langsomt frem fra Vindueskarnappen. Den lille Pige var falden i Blund paa Løjbænken; hun havde trykket sit Ansigt ned mod Bænkens bløde Hynder, og gjennem Vinduet skinnede Solen paa hendes Haar, saa det blinkede som Guld.

»Nu, gode Pratensis!« udbrød Tyge Brahe. »Du ser, at ej nogen Lykke er ublandet! Altid er nogen tilrede med at forbitre den. I Dag har de faaet min Taalmod til at briste, og jeg er kommen paa det rene med mig selv. Ude i

Verden vil jeg søge et Fristed, hvor der er Plads til mig og mine, og hvor ingen faar den onde Galde til at flyde over i mit Blod. Thi Fred og Glæde maa man have, om En selv og Ens Arbejde ret skal kunne trives!«

NIENDE KAPITEL.

Paa Rejse. — Et Æventyr undervejs.

Ved Bredden af Donau ligger, i en smilende og frugtbar Dal, den frie Rigsstad Regensburg, Romernes gamle *Castra Regina*. Allerede i det andet Aarhundrede efter Christi Fødsel var den en Handelsplads, hvortil Sydens og Nordens Kjøbmænd bragte deres Varer, og under skiftende Skæbner, som Hovedstad i det af den hellige Bonifacius stiftede Bispedømme, som Karolingernes Residens og som fri Rigsstad, voxede Byen sig stedse mægtigere, indtil den mod Slutningen af det femtende Aarhundrede regnedes for en af de folkerigeste og mest blomstrende Stæder i det sydlige Tyskland.

De mange, solide Stenhuse, smykkede med Ejernes Vaaben, vidnede om Borgernes Velstand, og de stærkt befæstede Taarne, de skjønne,

gamle Kirkebygninger, Domkirken og St. Ulrichskirken, St. Jacobs- og St. Gilgenkirke, gav Staden et anseligt og fornemt Udseende til Trods for de snævre og krumme Gader, der krydsede hinanden som en forvirrende Labyrint.

— I et Herberg, der var beliggende i Nærheden af Raadhuset, og som fornemmelig søgtes af fornemme Borgere, af Kunstnere og Lærde, var en Aftenstund i Efteraaret 1575 samlet et talrigt Selskab, dels af Byens egne, gode Mænd, dels af tilrejsende, som vare indtrufne til Regensburg for at overvære den kejserlige østerrigske Tronfølgers, Kejser Maximilians Søn, Rudolf den andens højtidelige Kroning som romersk Konge.

Den store Gjæstestue var delt ved Skillerum i flere Afdelinger, og i hver af disse stod et langt og bredt Egetræs Bord med Bænke paa begge Sider. Den øverste Halvdel af Stuens Vægge var rundt omkring prydet med Billeder af den hellige Historie, malede af tyske Mestre, og neden under hvert Maleri fandtes Emnet forklaret med pyntelige Vers. I Loftet hang to store Kjærtekranse af Jærn, og de tynde Spiddelys skinnede nogenlunde ligelig paa Drikkebordene og paa den vældige Skænk, som var anbragt for Enden af Stuen, hvor Herbergværten og hans Piger havde travlt med at sørge for Gjæsterne.

Hvert eneste Bord og hver Tomme Plads paa Bænkene var optagen. Forskjellige Tungemaal lød mellem hinanden, og allevegne førtes der munter og højrøstet Tale. Nogle snakkede løs om deres egen Bedrift og Næringsvej, den sidst udskrevne Krigsskat og den dyre Tid; andre disputerede om de store Forandringer, man mente, der forestod i Kirken og Staten, medens andre igjen havde fordybet sig i lærde og dybsindige Emner eller dvælede ved den sidste Exorcisme, Djævleuddrivelse og Besværgelse, som nys havde fundet Sted med et saa godt og lykkeligt Udfald, at Djævlen var faret ud af den besatte.

Ved den øverste Bordende, oppe mod Baggrunden af Stuen, sad en lille Kreds af Mænd, der ligesom de øvrige Gjæster gjorde flittig Brug af de skummende Ølkander, hvorved Talen fik saa meget des bedre Fart. Nogle af de nærmest siddende lyttede andægtig til Samtalen, uden at give deres Besyv med; thi de Folk, der havde Ordet, talte med en særegen Kyndighed og Lærdom, som det vel var værd at give Agt paa.

En af Bordfællerne, hvis Pibekrave og sorte Kappe betegnede ham som hørende til de højlærdes Samfund, henvendte sig just til sin Sidemand og spurgte:

»Men hvad prentede I da selv ned om den nye Stjærne, velbyrdige Hr. Junker?«

Den, hvem disse Ord henvendtes til, syntes fortrinsvis at være Gjenstand for Bordfællernes Opmærksomhed. Det havde rygtet sig, at det var den danske Astronom, Tyge Brahe, som for faa Dage siden var indtruffen til Staden efter at have gjæstet Cassel, Frankfurt, Basel, Venedig og Augsburg og allevegne fundet en ærefuld Modtagelse hos fyrstelige og lærde Herrer. Man skyldte da sig selv, mente man, at vise den lærde, danske Adelsmand ikke mindre Artighed i den gamle, tyske Rigsstad og paa samme Tid nyde godt af hans store Lærdom. —

Samtalen havde drejet sig om de senere Aars astronomiske Fænomener, og saa var det, at den tyske Doktor havde spurgt:

»Hvad prentede I da selv ned om den nye Stjærne?«

Tyge Brahe, der lod til at føle sig vel til Mode blandt de fremmede Doctores og Kunstnere, slog livlig ud med Haanden og svarede:

»Hvad jeg har kunnet iagttage med mit eget Syn og med de ringe Instrumenter, jeg raadede over, tyktes mig det vigtigste. I henved halvandet Aar, indtil den nye Stjærne forsvandt for mine Øjne, udmaalte jeg dens Afstand fra de andre Stjærner, og jeg blev overtydet om dens fuldkomne Ubevægelighed. Intet har jeg

derfor kunnet være i Tvivl om at bestemme denne Stjærne som hørende til Fixstjærnernes Sfære. Den var længere borte end nogen af Planeterne, og den maa have været mere end hundrede Gange saa stor som Jorden . . . Dette og adskilligt mere har jeg prentet ned i mit Skrift . . .«

Der lød rundt omkring Bordet en svag Mumlen, som om man forbavsedes over den fremmedes dristige Meninger. Men nu rejste en ung, sortklædt Magister sig op og sagde:

»Velbyrdige Hr. Tycho — med al Agt for eders store og navnkundige Lærdom nødes jeg til at modsige jer, naar I saa afgjort vil bevise, at det nye Himmeltegn, som viste sig Anno 72, nødvendigvis maatte høre til Fixstjærnernes Sfære. Har ikke Gud i sex Dage fuldbragt al Skabelsen, saa at der intet mere nyt kan opstaa? Mange Lærde have da ogsaa været af en anden Mening end I og med Vished holdt for, at hint sælsomme Fænomen var et saadant Legeme, som kaldes en Komet. Kjender I, hvad den lærde Kunstner, Mester Bursch af Erfurt, har sagt i sit Skrift om Kometen? Han siger om det nye Jærtegn, at det som alle Kometer er fremkommet af de fra Jorden opstigende og af menneskelig Synd og Brøde sammensatte Luftarter, som Guds Vrede har antændt. Og denne forgiftige Masse falder da atter ned paa Jorden over Menneskenes Hoveder

og bringer dem alt tænkeligt ondt: Pestilentse og Franzoser, pludselig Død, slet Vejrlig og deslige . . . Tykkes dette jer ikke saare dybsindigt udlagt?«

»Det tykkes mig afsindig og galen Snak, som intet har at gjøre med den sande astronomiske Kunst!« udbrød Tyge Brahe heftig. »Der er megen Vildfarelse og megen Fordom at rydde ud endnu, og vi naa kun med smaa Skridt frem mod Maalet; thi altfor mange snakke med om det, som de kun have ringe Forstand paa!«

Nogle af Gjæsterne satte en betænkelig Mine op; thi det forekom dem, at den fremmede Astronom nærede farlige og kjætterske Anskuelser. Ogsaa den lærde, tyske Doktor, som først havde taget Ordet, fandt atter Anledning til at blande sig i Samtalen.

»Men findes der ikke i eders Skrift, velbyrdige Hr. Tycho, en og anden astrologisk Betragtning, som I knyttede til den nye Stjærne? Vi holder jer for en ligesaa gudfrygtig som højlærd Mand, og I vil dog ikke benægte, at saadanne Tegn paa Himlen ingensinde fremkomme uden for at advare den syndige og letfærdige Menneskehed?«

»Nu, gode Ven — jeg har vel udtalt mig derom; men det kommer stedse til at staa klarere for mig, at saadanne Betragtninger bør

nedskrives med stor Varsomhed. Med den nye Stjærne kunde jeg ej heller gaa frem paa vanlig astrologisk Vis; thi den var en sjælden og usædvanlig Aabenbarelse; en tilsvarende Begivenhed kjendes ikke siden Hipparchs Tid. Stjærnen, som denne store Astronom opdagede, gik forud for stærke Omvæltninger saavel blandt Jødefolket som hos Hedninger, og deraf har jeg dristet mig til at slutte, at ogsaa vi kunne imødese svære Tider, med skæbnesvangre Forandringer i den gejstlige og verdslige Verden, og da Stjærnen var synlig over næsten hele Jordkloden, har jeg endvidere forment, at dens Virkninger ville udbrede sig over hele Jorden . . . Men mærk jer vel, mine ædle og højlærde Venner, at jeg intet udgiver dette for uomstødelige Profetier og Visdomsord; thi Gud almægtigst ved dog mere end alle kloge Astrologer tilsammen . . .«

Tyge Brahe nikkede alvorlig hen til sine Tilhørere og satte derpaa sit Bæger for Munden, som om han for Øjeblikket ikke skjøttede om at indlade sig dybere paa denne Materie.

Men den lærde, tyske Doktor havde mere paa Hjærtet.

»Slig Varsomhed tykkes mig ikke fornøden. Om ikke vi lærde Mænd vejleder de ukyndige, hvem skal da gjøre det? Tænk jer om og se, hvilke Tider vi leve i! I vil da intet tvivle om, hvad saadanne himmelske Jærtegn og Varsler

skulle betyde. Har ikke Kampen mod Papisme og Pavedømme naaet en slig Voldsomhed, at vi maa frygte et Tilbageslag, der vil vende sig som en frygtelig Stormflod mod Lutherdommen og dens Tilhængere? Har ikke allerede den romerske Kirke begyndt at ruste sig? Mindes I, hvordan det gik Hugenotterne i Frankrig den skrækkelige Bartholomæusnat Anno 72? Eller i Nederlandene, hvor Kong Philip og Spanierne have raset med Ild og Sværd og lagt Landet øde for at paatvinge det frie Folk en forhadt og blodbesudlet Tro? I Sandhed, det var ej til at undres over, om Himlen blev ganske oversaaet med Kometer og Jærtegn i saadanne onde Tider . . .«

Den ærværdige Doktor vilde videre have udbredt sig over sit Yndlingsthema; men henne ved Indgangen til Herberget var der opstaaet et stærkt Røre, som ledte Opmærksomheden bort fra Doktoren og hans Tale. En ny Person var traadt ind i Gjæstestuen, og hans sælsomme Udseende vakte almindelig Undren.

Der var nogle Stemmer, som skreg i Munden paa hverandre:

»Mester Cyprianus! Den gale Doktor! Hvilken ny Elixir har du udfundet, Mester Leovitius?«

Ved at høre dette Navn saa Tyge Brahe forundret hen paa den ivrige Klynge af Studenter og Kunstnere, der var stimlet sammen om den indtrædende. Men det var næppe nok, at Junker

Tyge kunde kjende sin Ven og Læremester igjen, skjønt der kun var gaaet tre Aar, siden de skiltes paa Herresvad.

Der var intet tilbage af Mester Leovitius' fornemme og værdige Ydre. Hans skarlagensrøde Kappe hang i Pjalter om ham; hans Hoved ludede ned mod Brystet, og i hans Øjne var der et stirrende og aandsfraværende Udtryk. Skjønt det var en kold og regnfuld Efteraarsaften, var han traadt barhovedet ind i Herberget, og hans hvide Haar laa i smudsige Tjavser ned over hans Pande og Tindinger.

»Hvad nyt bringer du i Aften, Mester Cyprianus!« raabte flere og flere Stemmer ham i Møde. »Har du gjort det af med den hellige Fader, som du sidst lovede os! Og er du selv bleven baade Kejser og Pave?«

Ved Synet af de mange Mennesker, de rigelig besatte Drikkeborde og Lysene, der skinnede i Kjærtekransene, foregik der en pludselig Forvandling med Mester Leovitius. Han rettede sin høje, magre Skikkelse i Vejret, samlede den pjaltede Kappe omkring sig og saa sig stolt omkring.

»Mine lærde Venner og Brødre!« sagde han i en højtidelig Tone. »Jeg har større Ting at melde jer end nogensinde før. I gode Borgere kunne gjærne blive hjemme hos eders Hustruer og Børn; I Kunstnere kunne forblive i eders

Værksteder, og I, fremmede Rejsende, kunne vende tilbage dertil, hvor I er komne fra. Thi Hans Naade, den unge Tronfølger, bliver ikke kronet i Regensburg Dom Allehelgensdag, den første Novembris, udi dette Aar . . . Der bliver ikke Banket og Turnering, og intet Skuespil bliver opført af Studenterne. De adelige Herremænd og deres Fruer kunne vende deres Næse hjemad igjen, og hver Borgermand kan gaa i Seng og trække Fellen op over Hovedet. Der bliver ingen Kroning af, siger jeg!«

En skogrende Latter modtog denne Tale. Men Mester Leovitius saâ sig smilende omkring til alle Sider og nikkede med en tilfreds Mine, som om man viste ham en særlig Ære ved at gjøre ham til Gjenstand for saa megen Munterhed. Og da der omsider var kommen Ro tilveje, spurgte en af Borgerne, som endnu ikke vilde give slip paa Spasen:

»Men hvor ved I alt det fra, Mester Cyprianus? Hvem har sagt jer, at der ikke bliver noget af Kroningen?«

»Ingen har sagt mig det!« lød Svaret. »Men I ved vel, gode Venner, at en død Prins kan ikke blive kronet, og Prinsen skal dø, for Prinsen er gal . . .«

Men nu slog Stemningen pludselig om; thi det var en farlig og højforrædersk Tale, som det ikke gik an at føre i et offentligt Herberg. De

unge Studenter og Kunstnere lo vel endnu af fuld Hals; men de mere besindige Borgere skreg ivrig op:

»Stop Munden paa den gale Guldmager! Han bringer os i Fortræd og Herberget i Vanry ved at føre slig bespottelig Tale!«

Ogsaa Værten var ilet til i det retskafne Øjemed at ville kaste Mester Leovitius paa Døren. Men imidlertid havde Tyge Brahe rejst sig op, og han nærmede sig saa hurtig den støjende Klynge, at han kom Herbergværten i Forkjøbet.

»Tøv lidt, gode Venner!« sagde han. »Jeg ser nødig, at der øves Vold mod denne Mand; thi jeg har kjendt ham i hans Velmagts Dage. Gud bedre det — er han fra Vid og Samling, som det lader til, saa kan hans sære Tale jo ikke krænke nogen. Jeg vilde med eders Forlov gjærne henvende nogle Ord til ham . . .«

Borgerne traadte lidt til Side af Høflighed mod den fremmede Adelsmand, og Tyge Brahe stod nu Ansigt til Ansigt med sin fordums Ven og Fælle.

Han lagde sine Hænder paa hans Skuldre og spurgte:

»Kjender I mig igjen, Mester?«

Leovitius var atter falden sammen, skræmmet af Borgernes vrede Ord; men idet han hørte Tyge Brahes Stemme, rettede han sig endnu en Gang i Vejret. Han stirrede først forundret paa den

talende; men lidt efter lidt kom der et Udtryk af vaagnende Bevidsthed i hans Øjne; han strøg Haartjavserne bort fra sin Pande, saa et stort, mørkerødt Ar kom til Syne, og paa samme Tid bredte der sig et Smil over hans udmagrede Ansigt.

»Skulde jeg ikke kjende jer igjen, min kjære Discipel!« mumlede han. »Det var jer, der ikkun vilde søge Stjærnernes Guld, og Stjærnerne gjør intet Menneske Fortræd. Jeg har søgt Guldet i den hede Smeltedigel; men Djævlen havde forputtet sig i Diglen, og den brast i tusinde Stykker . . . Ser I, Junker Tycho« — han pegede paa den røde Skramme i sin Pande . . . »der sprang den op! Nu er det Guld altsammen, hvad jeg tænker og pønser paa . . . Nogle holde mig for gal og forrykt; men det er ikkun, fordi jeg er klogere end andre Mennesker . . . Ser jeg nogen, som vil være endnu klogere end jeg, saa ved jeg, at han er besat af Djævlen, der har taget hans Forstand, og jeg maa rydde ham af Vejen, om det saa er en Kejser eller Konge. Thi naar I ser jer omkring i Verden, da vil I finde, at det ikke er de store Herrer og Fyrster, men Djævlen, der regerer i deres Sted. Alt dette har min Læremester, Paracelsus, som man kaldte alle Hemmeligheders Konge, aabenbaret for mig; men som det gik denne store Lægekunstner og Menneskehedens Velgjører, vil det ogsaa gaa mig. Jeg vil blive snigmyrdet af

mine Fjender, efterdi de misunder mig min uhyre Kløgt. Hvilket jeg altsammen betror jer som en dyb Hemmelighed . . .«

Han tav udmattet, og Blikkets Ild døde langsomt hen. Tyge Brahe rystede mismodig paa Hovedet. Det gjorde ham ondt at se en Mand, der med alle sine Vildfarelser dog havde ejet store og sjældne Kundskaber, være rammet saa haardt af Ulykken. Han vendte sig om mod Gjæsterne i Herberget og spurgte, om nogen af dem vidste, hvor Mester Leovitius havde Tilhold i Staden; han vilde da for gammelt Venskabs Skyld følge den stakkels forrykte til hans Bolig. Men ingen vidste nærmere Besked om, hvor Mester Leovitius havde til Huse. Han plejede jævnlig at gjæste Sivert Korts Herberg, og det kunde ikke nægtes, at Gjæsterne stundom havde en Smule Spas med ham; men det var aldrig faldet nogen ind at følge med ham, naar han gik.

»Saa vil jeg forsøge det!« sagde Tyge Brahe. »Han er for krank i Forstanden, til at vi bør lade ham styre sin egen Kaas. Jeg siger jer Tak for i Aften, mine gode og lærde Venner! Vi faa sagtens Stunder til at tømme endnu et Krus Øl med hinanden, inden jeg forlader Staden . . .«

Tyge Brahe tog Leovitius' Haand og førte ham ud af Herberget. Den gamle Guldmager

fulgte godvillig med, og de gik Side om Side ned ad den snævre Gyde, der bugtede sig nordpaa op imod Byens Torv.

Her standsede Tyge Brahe og betragtede sin underlige Ledsager, hvem det syntes ganske ligegyldigt, hvilken Retning de slog ind paa.

»Tag jer nu sammen, Mester, og sig mig, hvor I ønsker, jeg skal føre jer hen!« brummede Tyge Brahe lidt fortrædelig. »Et Sted maa I dog bo, og jeg vil gjærne se jer vel hjemme, inden jeg selv forføjer mig til Sengs . . . Der er allehaande Folk paa Gaderne, og mørkt er her som i en Uglerede. Jeg skjønner derfor, det er bedst, vi ser at faa Tag over Hovedet . . . Forstaar I, hvad jeg siger — hvor ligger eders Bolig?«

»Jeg bor intetsteds og allevegne,« svarede Mester Leovitius, hvis Tanker syntes at blive mere og mere forvirrede. »En viis Mand behøver ingen Bolig . . .«

»Nu, saa kan I følge hjem med mig . . . I er mere gal, end jeg havde troet, og da jeg nu én Gang har taget mig af jer, saa maa jeg drage Omsorg for jer, til det bliver Dag . . .«

Tyge Brahe greb atter sin Ledsagers Haand for at føre ham med sig til sit eget Kvarter; men han lagde ikke Mærke til, at der pludselig tændtes et hadefuldt Glimt i Mester Leovitius' Øjne, og at han truende rynkede sin Pande.

De gik gjennem snævre og krogede Gader til den nordre Del af Byen, hvor Tyge Brahe havde opslaaet sit Kvarter i et Herberg for rejsende. Der var mørkt og slukket i Huset, og de maatte vente en rum Tid, før Kjældersvenden fik Søvnen gnedet af Øjnene og lukkede dem ind. Men idet de gik op ad Trappen til Husets andet Stokværk, hvor Tyge Brahes Kammer var beliggende, blev Stilheden afbrudt af en ung, kraftig Mandsstemme, der begyndte at synge en lystig Vandrervise, som den ubekjendte Sanger ledsagede med sikre og kunstfærdige Greb i Strængene paa en Luth eller Cither.

»Hvem holder sig lystig saa sent paa Natten?« spurgte Tyge Brahe, idet han viste Mester Leovitius Vej ind i Kammeret og derpaa selv fulgte bag efter. »Den Karl skræmmer jo hele Huset op!«

»Det er Mester Gemperlin, som kom hertil Staden i Aften!« svarede den søvnige Kjældersvend. »Han bor i Kammeret næst her ved, naadige Herre! Det er en munter Svend, som nødig under sig selv eller andre en Smule Nattero. Han drikker og synger hellere, end han sover . . . For Resten hører han hjemme i Staden Augsburg og har Ord for at være baade en lærd Mand og en stor Contrafejer . . .«

Tyge Brahe havde givet sig til at lede efter Fyrtøj og Staal, og han tændte nu en lille

Lampe — en Væge i en Skaal med Olie — der stod paa Bordet. Rundt om i Værelset laa der fuldt op af Bøger, som Hr. Tyge havde kjøbt ved Frankfurtermessen. Ogsaa nogle af sine astronomiske Instrumenter havde han bragt med, og i en Krog af Stuen stod hans Glober og Sextanter. Iøvrigt bestod Kammerets Bohave kun af en bred Alkoveseng, en Løjbænk og et Par Stole. Vinduet vendte ud til den snævre Gade, og Grenene fra et afbladet Lindetræ, som var plantet ved Herbergets Indgang, slog nu og da med smaa, skarpe Smæld mod de matte Hornruder.

Medens Tyge Brahe havde tændt Olielampen, var Mester Leovitius bleven staaende nær ved Døren og lod til at være hensunken i sine egne, uklare Tanker. Kjældersvenden skævede nysgjerrig hen til ham, og fra Kammeret ved Siden af lød endnu Mester Gemperlins Sang og Citherspil. Man kunde skjelne baade Ord og Melodi. Mester Gemperlin sang nu af fuld Hals:

Højt paa Bjerget sprudler Bækken;
Var det lutter liflig Vin!
Liflig Vin, liflig Vin —
Var jeg hos min Skat saa fin!

Dybt i Vandet svømmer Fisken;
Held enhver, som er i Stand —
Til at glemme er i Stand,
Hvad der mer ej ændres kan!

Lille Skat, ræk mig din Haand,
Ræk mig den som Pant og Baand!
Ej et Kys du nægter mig
Nu, jeg skilles skal fra dig . . .

»Du kan lægge dig til at sove igjen, go'e Karl!« sagde Tyge Brahe til Kjældersvenden. »Men sig først til min Nabo derinde, at han holder op med sin Klimpren. Det er paa Tide at komme til Ro . . .«

»Det skal ske, som I befaler, Hr. Junker!« svarede Kjældersvenden. Derpaa tog han sin Lygte med sig og lukkede Døren efter sig.

»I ser ganske syg og forkommen ud,« sagde Tyge Brahe og saa medlidende hen paa den gamle Guldmager. »Jeg skjønner, det er tjenligst for jer, at I faar den lune Alkoveseng; saa tager jeg til Takke med Løjbænken . . . Skynd jer nu at komme til Hvile, Mester Leovitius! I Morgen tales vi nærmere ved, om det da ellers bliver muligt at faa et fornuftigt Ord ud af jer. Allenfals har I jo Tag over Hovedet i Nat . . .«

Tyge Brahe kastede sin Kappe hen paa en Stol og stillede sin Kaarde ved Siden af. Saa strakte han sig magelig paa Løjbænken uden at give videre Agt paa, hvad Mester Leovitius vilde faa i Sinde at tage sig for. — —

Det sidste, Hr. Tyge var sig bevidst, før han faldt i Blund, var den gamle, tyske Vandrervise, der lød ind til ham fra Kammeret ved

Siden af. Det lod ikke til, at den fremmede Contrafejer havde kunnet holde sig Kjældersvendens Formaning efterrettelig — allenfals ikke, før han havde sunget Visen til Ende. Men baade Sangen og Citherspillet lød nu ganske dæmpet, og Tyge Brahe hørte halvt i Søvne de sidste Strofer:

Skilles er et Ord saa haardt;
Du bli'er hjemme, jeg maa bort.
Tiden falder lang og bred —
Længer dog en Evighed.

Ses vi aldrig mere her,
Vil vort Venskab dog bestaa,
Dog bestaa, dog bestaa —
Altid bliver du mig kjær . . .

Saa faldt han i en tryg og fast Søvn.

Hvor længe han havde sovet, vidste han ikke. Men han vaagnede op ved at føle en trykkende Smerte tværs over sit Bryst — ligesom noget, der hindrede ham i at drage Aande. Han slog Øjnene op — Olielampen brændte endnu paa Bordet — og han saa, at Mester Leovitius stod bøjet over ham og holdt en lille Glastingest hen til hans Mund. Fra denne Gjenstand udstrømmede der en stærk, bedøvende Duft, og han vilde instinktmæssig vende Hovedet bort for ikke at indaande den; men hans Legeme lystrede ikke. Han havde en Fornemmelse, som om alle hans Nerver og Muskler var slappede;

den kvælende Vægt paa hans Bryst tyngede ham mere og mere, og kun Øjnene formaaede han at holde aabne, saa at han tydelig saâ alt, hvad der foregik — men uden at han var i Stand til at røre en Haand eller Fod.

Mester Leovitius havde bøjet sig tæt ned til ham, og Guldmagerens store, mørke Øjne funklede som et Par Gløder. Saaledes stod han en Tidlang ubevægelig, medens han stadig holdt den lille, skinnende Glastingest i Haanden. Omsider lod han til at være overtydet om, at hans Middel havde øvet den tilsigtede Virkning; han rettede sig langsomt i Vejret og mumlede nogle uforstaaelige Ord. Saa saâ han sig søgende omkring i Stuen, og hans Blik faldt paa Hr. Tyges Kaarde. Han listede sig derhen, trak Klingen ud og lod sin Haand glide kjærtegnende hen over dens blanke Flade. Derpaa gik han ligesaa sagte og varsomt tilbage til Løjbænken med det skarpe Vaaben i løftet Haand . . .

Mere saâ Hr. Tyge ikke; thi hans Sanser omtaagedes igjen, og Øjelaagene faldt i.

Men i sin halvt livløse Tilstand fornam han pludselig et vældigt Brag, som om Kammerets Væg splintredes, og han hørte en ny, fremmed Stemme, derpaa en klirrende Larm, et Skrig af Raseri og Forbitrelse og endelig noget, der lød som ilsom Flugt . . .

Han kunde atter aabne sine Øjne, og han saâ sig forundret omkring. Mester Leovitius saâ han ikke mere; men derimod var det nu en fremmed, som bøjede sig ned over ham og hældte en forsvarlig Slurk Vin ind i hans Mund.

Tyge Brahe gjorde Vold paa sig selv for at blive Herre over sine Lemmer, og det lykkedes ham at rejse sig over Ende paa Løjbænken.

»Tag endnu en Slurk af Vinen, velbyrdige Hr. Junker!« sagde den fremmede. »I var saa nær ved Dødens Port, som jeg endnu har set noget Menneske være det! Naar I kommer til Kræfter og Besindelse igjen, maa I fortælle mig, hvordan I var kommen i Kompagni med den forrykte Karl, der syntes at have en Sygens Lyst til at puste Livet ud af jer . . . Fanden tog ved ham, før jeg kunde hindre det!«

Tyge Brahe tømte Bægerets Indhold til sidste Draabe, og den stærke Kryddervin hjalp ham paa Fode igjen.

»Det er en Guds Lykke at have en saadan Lædskedrik staaende ved sin Seng,« sagde den fremmede i en munter Tone. »Man ved aldrig, hvad Gavn den kan gjøre! Jeg beder jer forlade mig, velbyrdige Hr. Junker, om jeg forstyrrede jer i Aften med min Kvinkeleren; men jeg var i lystigt Lune og havde en god Kande Vin til Selskab. Da jeg omsider var kommen til Ro, tyktes det mig, at jeg hørte en sær Støj

herinde fra eders Kammer. Det puslede og hviskede, og tilsidst lød det, som om et Menneske sukkede og stønnede i den yderste Vaande. Saa kunde jeg intet ligge rolig længer; jeg sprang op og bankede paa eders Dør. Men da ingen svarede, og jeg ikkun hørte den samme Stønnen endnu heftigere end før, saa sprængte jeg Døren, og jeg saâ, at jeg ikke kom noget Øjeblik for tidlig. Den gale Kumpan holdt Kaardespidsen mod eders Strube, og jeg kom just tidsnok til at slaa den blanke Klinge til Side og slynge Karlen hen ad Gulvet. Men han var ligesaa hurtig paa Benene igjen og foer ud af den splintrede Dørfylding, som om den Onde selv havde hjulpet ham afsted . . .«

»Jeg siger jer Tak for den gode Hjælp!« nikkede Tyge Brahe og rakte Mester Gemperlin Haanden. »Der er ingen Skade sket ved, at I lod den arme Karl slippe. Jeg har kjendt ham i fordums Tid. Den Gang var han en lærd og anset Mand, en navnkundig Alchymist og Guldmager, hos hvem jeg selv har staaet i Lære. Men siden hen har Ulykken ramt ham; det lader til, at han er kommen til Fortræd ved sine Experimenter; Forstanden er røget ud af hans Pande, og det maa være i et Anfald af Galenskab, at han har villet forraske mig; thi vi have ingensinde havt noget udestaaende med hinanden. Jeg saâ ham i Aften i Sivert Korts Herberg, og

da ingen vilde tage sig af ham, saa lod jeg ham følge med mig her hid . . .«

»I er bleven ilde belønnet for eders Barmhjærtighed,« sagde Mester Gemperlin. »Og jeg er den eneste, som har havt nogen Glæde af dette Æventyr, eftersom det har skaffet mig Æren af eders Bekjendtskab. Mit Navn er Tobias Gemperlin fra Augsburg, som I maaske allerede har erfaret, velbyrdige Herre. Jeg kan lidt af hvert, men intet til Gavns . . . Jeg maler gjærne Contrafejer af fornemme Damer og Herrer, men endnu hellere saadanne Allegorier, som jeg udpønsker i mit eget Hoved. Jeg har gransket lidt i Historien og Astronomien, i Medicinen og Theologien, men det er blevet til Stumper og Smuler alt til Hobe, efterdi jeg har manglet den rette Stadighed. Desaarsag holder jeg mig selv hverken for en lærd Mand eller en duelig Kunstner, og gladest er jeg, naar jeg kan faa Stunder til at synge en lystig Vise og drikke en rummelig Kande Vin — helst i godt Selskab, men ellers i Ensomhed; thi da er man i det mindste sikker paa, i hvad Kompagni man befinder sig . . .«

Tyge Brahe hørte smilende paa denne Forklaring og fandt mere og mere Behag i sin nye Bekjendt.

»Om I endnu har et Bæger Kryddervin eller to tilovers, Mester Gemperlin, saa foreslaar jeg, at vi tømmer dem med det samme. Det tykkes

mig at være baade for tidlig og for silde at gaa til Hvile paany. I har ydet mig en god Haandsrækning, og kan jeg være jer til Tjeneste igjen, skal det være mig hjærtens kjært. I bliver vel her, indtil Kroningsfesten er til Ende? Hvad siger I, om I siden hen fulgte med mig hjem til Danmark? Kong Frederik beskytter gjærne den skjønne Kunst og dens Dyrkere, og Hans Naade omgaas med adskillige Planer til at opføre nye og kostbare Bygninger med alskens sirlig Udsmykning. Der maatte sikkert blive et og andet at udrette for eder og eders Kunst, Mester Gemperlin. I kan tro mig, Danmark er et herligt Land — dets aabne Sletter, dets Bælter og Sunde og Skovenes blide Ynde stemmer Sindet til Glæde over Himlens og Jordens Skjønhed . . .«

»Og dog siger man, velbyrdige Hr. Tycho, at I selv agter at forlade eders Fædreland?«

»Det er ej Landets og Naturens Skyld,« svarede Tyge Brahe, og hans Minespil skiftede Udtryk. »Intet Sted er mig kjærere end den Plet, hvor jeg har hjemme. Alpernes Sne og Tysklands mægtige Floder rummer for mit Øje mindre Pragt end det snævre Aaløb, der bugter sig frem mellem hvide Anemoner i vore danske Skove . . . Det er andre Aarsager, som frister mig til at søge et nyt Hjem i det fremmede. Dog mere derom, naar vi bliver nærmere kjendte med hinanden. Vil I gjøre mig Følgeskab paa

Hjemrejsen, Mester Gemperlin, saa staar jeg ved mit Tilbud. Vel nok har jeg adskillige Uvenner, men jeg tænker dog, at jeg kan skaffe jer indført hos Kongen, og hvad jeg ellers kan tjene jer med i Raad og Daad, det staar jer ganske tilrede . . .«

»Saa slaar jeg til med det samme, velbyrdige Hr. Tycho Brahe!« udbrød Mester Gemperlin og rakte Haanden frem. »Dog saâ jeg helst, at jeg kunde træde i eders egen Tjeneste. Hvad om I selv fandt paa at bygge og vilde have eders Hus skjønt og sirligt smykket? Den astronomiske Kunst vilde give mig Emner til mange sindrige Allegorier. Jeg ser allerede, hvad jeg kunde udføre for jer! I Sandhed, velbyrdige Hr. Junker — I maa lade opføre et Fristed for eders herlige Videnskab — en Stjærneborg, hvorom hele Verden bør tale med Undren og Begejstring . . .«

»Om jeg saa let kunde bygge en Stjærneborg, som I bygger Luftslotte, Mester Gemperlin, saa var vi jo begge vel farne!« svarede Tyge Brahe halvt smilende, halvt alvorlig. »I Basel, hvor jeg tænker at slaa mig ned, bliver der næppe Raad for saa store Indretninger . . . Nu, Mester — hent Vinen, om I har den — eller bank den dovne Kjældersvend op! Det er sundere at glæde sig over et Gode, man har, end over et, man maaske aldrig opnaar . . .«

Mester Gemperlin, der havde taget Plads ved Bordet lige overfor Tyge Brahe, rejste sig op. Det var ikke langt fra, at han følte sig en Smule skamfuld over sin Snakkesalighed.

»I har Ret, velbyrdige Junker,« sagde han. »Nu henter jeg Vinen hid ... I faar tilgive mig, at jeg saa gjærne lader Munden løbe; men jeg har ej let ved at standse igjen, naar jeg kommer i Fart . . .«

Han gik henimod Døren, men idet han vilde forlade Kammeret, kom Kjældersvendens Skikkelse til Syne i Døraabningen. Den søvnige Karl holdt en Lygte i Haanden, og bag ved ham stod Herbergværten. Det var en lille, tyk Mand med et Ansigt saa rundt og glindsende som Fuldmaanen; men i denne Stund saâ det ud, som om hans Øjne stod stive i Hovedet, og han rystede saa stærkt over hele Kroppen, at et Nøgleknippe, som han holdt i Haanden, klingrede derved.

»Med gunstigst Forlov . . .« stammede den lille, tykke Mand, idet han skød Kjældersvenden til Side og selv traadte ind i Stuen . . . »Det være sagt i al Ydmyghed og uden at krænke jer, naadige Herre — men har I huset Djævlen i Nat? . . . Nys foer der en lang Karl i en ildrød Kappe tværs igjennem Skænkestuen, og da han fandt Husdøren lukket, sparkede han Ruder og Sprosser ud og sprang lukt gjennem

Vinduet! Mit Tyende dér« — han pegede paa Kjældersvenden — »har sit Natteleje i Skænkestuen, og han siger, at den lede Krabat udstødte frygtelige og gudsbespottelige Trusler mod Borgmestre og Raad, ja, mod selve vor naadige, kejserlige Tronfølger, der kommer her til Staden i Morgen . . . Mit Tyende er en redelig Karl, naadige Hr. Junker, og man kan stole paa hans Ord; han siger intet mere, end han kan staa ved . . . Lad høre en Gang, Simon Speck — hvad raabte den Helvedes Drabant, forinden han undløb gjennem Vinduet?«

Kjældersvenden, der saâ ligesaa forfærdet ud som sin Husbond, kløede sig med en betænkelig Mine bag Øret og saâ sig forsigtig omkring til alle Sider, som om det var Ord, han nødig vilde gjentage.

»Nu, ud med Sproget!« raabte Tyge Brahe utaalmodig. »Her est ingen Djævel, som kan flyve afsted med dig!«

Simon Speck skottede endnu en Gang frygtsomt hen til sin Husbond. Saa vendte han sig omsider om mod Hr. Tyge og sagde med lav Stemme:

»I maa jo selv vide, strænge Herre, hvad det var for en Kumpan, I førte med jer hid til Herberget. Men at han var besat af den Onde, det indestaar jeg for . . . Jeg laa fromt og kristeligt i min Seng, da jeg med ét hørte et

Bulder over mit Hoved, som om tusinde Djævle brød gjennem Spærreværket her oven paa . . . Og Døren dér bærer da ogsaa Mærker deraf . . .« Han saâ med et sky Blik hen paa den sønderbrudte Dørfylding . . . »Strax efter var det, at den grimme Karl kom farende gjennem Skænkestuen, og hans røde Kappe flagrede om ham som et Par rigtige Djævlevinger. Jeg puttede mig under Fellen; men det ene Øre holdt jeg paa Klem, og jeg hørte ham mumle saa mange gudsforgaaende Ord, at Blodet stivnede i mig . . . Han stod først og virrede med Hovedet, og Øjnene gnistrede paa ham. Saa slog han ud med Armene og skreg: Jeg vil stinge dem ihjel alle — alle . . . Staden skal brænde i flammende Ild . . . Luerne skulle fortære dem — Borgmestre og Raadsherrer og strunke Herremænd . . . Og Tronfølgeren med — Tronfølgeren med! . . . Thi Djævlen sidder i deres Hovedskal og har hamret Forstanden ud af den! . . . Saa sprang han lige med ét mod Vinduet, saa at Sprosser og Ruder splintredes, og borte var han . . .«

Kjældersvenden tav stakaandet og tørrede sin Pande med Trøjeærmet.

»Jeg hørte den vilde Larm,« tilføjede Herbergværten, »og skyndte mig at komme i Klæderne; thi jeg tænkte først, at det var nogle af Krigsknægtene, der øvede Vold mod mit Hus . . . Men hvad gjør vi nu, Hr. Junker? Er en slig

Djævlens Udsending sluppen løs, og har I noget Kjendskab til ham, da er det vel bedst, at der i Tide gaar Bud til Raadet, for at man kan afvende de Ulykker, der truer Fyrsten og Staden . . .«

»I forivrer jer mere, end fornødent er, gode Ven!« sagde Junker Tyge. »Den arme Stakkel, som har foraarsaget slig Uro, er ingen Djævel eller Djævlens Udsending, men ikkun en forrykt, som snakker og truer i idel Galenskab. Kan I faa ham fat, saa er han vel selv bedst tjent med, at der bliver draget kristelig Omsorg for ham. Med hans galne Trusler har det næppe nogen Fare . . . Gaa I rolig til Sengs, Mester Vært; men lad først eders Svend bringe en Kande Vin herop!«

Herbergværten skævede med et mistænksomt Blik hen til den fremmede Adelsmand, som om han ikke var langt fra at tro, at denne kunde staa i Ledtog med den undvegne Djævel. Han vred og vendte sig saa meget, som hans ualmindelige Tykkelse tillod, og omsider tog han Mod til sig og mumlede:

»Vinen skal jeg selv bringe jer, strænge Herre . . . Men med Forlov skikker jeg ogsaa Bud til Raadet; thi naar Djævlen gaar løs, er det en ærlig Borgers Skyldighed at advare sin lovlige Øvrighed . . .«

»Saa gjør eders Skyldighed, Mester Vært!« udbrød Hr. Tyge utaalmodig. »Jeg giver baade

Raadet og Djævlen en god Dag! Og det samme gjør vel I, Mester Gemperlin!«

»Jeg holder for,« sagde Mester Gemperlin i en lystig Tone, »at vi intet kunne gjøre Raadet nogen større Tjeneste end at formelde det, at en Djævel, en Belzebub eller en Skok lede Troldkarle ere paa Spil i Staden; thi da faar Raadsherrerne Aarsag til at bevise deres kristelige Kløgt og Nidkjærhed . . .«

Herbergværten svarede intet paa denne Tale; han forstod ikke, om det var ærlig mente eller bespottelige Ord. Men han vexlede et betydningsfuldt Blik med sin Medhjælper, og idet han gik ned ad Trappen, slog han andægtig Kors for sig; thi det syntes ham, at hans Herberg i denne Nat husede sære og farlige Gjæster.

TIENDE KAPITEL.

Kroningsfesten.

Fra Stadens ældgamle Dom vajede det kejserlige Banner, og hvert Hus var smykket med kostbart baldyrede Tæpper, som hængte ned fra Vinduer og Karnapper. Skjønt det var sent paa Aaret, havde man dog hidbragt Løv og Blomster, hvormed Vejen var strøet fra Domkirken til Slottet.

Der lød Klokkeringning fra alle Byens Kirker, fra Domkirken, fra St. Jakobs-, St. Gilgen-, Dominikaner- og St. Emmeranskirken; thi just nu kom den store Procession tilbage fra Domen, hvor Kroningsakten var foregaaet. De snævre Gader var opfyldte af Borgere med deres Kvinder og Børn, pyntelig klædte Haandværksfolk og Kunstnere, Studenter i korte, sorte Kapper og ledige Krigsknægte i broget Udstaffering, med vældige Fjerbuske i de opkrammede Soldaterhatte og skrigende gule og

grønne, lilla og røde Farver i Trøjer og Hoser. Nu og da banede en Klynge af lyshaarede og rødmussede Piger sig Vej gjennem Mængden; de gik Arm i Arm for ikke at blive skilte fra hverandre og for bedre at kunne værge sig mod Krigsknægtenes og Studenternes nærgaaende Beundring.

De mere fornemme Borgerfruer og Jomfruer havde i deres stiveste Stads taget Plads ved Vinduerne, hvorfra de kunde se Processionen drage forbi uden at have nødig at blande sig i Folkehoben. Og øverst oppe paa de faste Forsvarstaarne, hvoraf nogle vare byggede Side om Side med Stadens Huse — og især paa det gyldne Taarn, det største af dem alle — havde Haandværkslærlinge og Skolepeblinge opsøgt sig misundelsesværdige Udsigtspunkter. —

Paukers og Trompeters Lyd blandede sig i Kirkeklokkernes højtidelige Ringning, og nu kom Herolderne til Syne i Spidsen for Kroningstoget. De bar forgyldte Spir i Hænderne, og deres Kjortler straalede med det kejserlige Vaaben, baldyret i Sølv og Guld. Næst efter Herolderne, Trompetere og Paukeslagere fulgte en Skare af Rigets fornemste Adelsmænd, gaaende i Rækker, fire og fire ved Siden af hinanden. Derefter fulgte Biskoppen og Stadens øvrige Gejstlighed, endvidere Rigets Storkansler, Rigshovmesteren og Vicekansleren, der nylig havde baaret Kronen,

Sceptret og Rigsæblet foran den unge Fyrste. Saa kom to Rækker kejserlige Pager. Og endelig, under en Silkebaldakin, der blev baaren af fire Hofsinder, den udvalgte Tronfølger, Kejser Maximilians Søn, Rudolf den anden, Ungarns og Bøhmens Konge. Hans kejserlige Naade, der red paa en hvid Hest med kosteligt, guldindvirket Skaberak, var iført en hvid Silkeklædning og derover en purpurfarvet, hermelinsbræmmet Kaabe; i Stedet for den ridderlige Hjelm bar han nu Kronen paa sit Hoved, og i Haanden holdt han Sceptret. Hestens Stigbøjler og Bidsel var indlagt med Guld, og af samme ædle Metal var Sværdet, der hang ved den unge Fyrstes Side.

Umiddelbart efter Hans Naade fulgte en ny Række Pager, derefter de fyrstelige, adelige og højlærde Gjæster, der var indbudte til Kroningsfesten, og endelig sluttede en stor Skare Drabanter det mægtige Tog.

Folkehoben havde presset sig op mod de fremspringende Husgavle, og allevegne lød der stærke Hyldningsraab. Der herskede en uhyre Trængsel, og da Processionen naaede ud for Karmeliterklosteret, spærredes Vejen af en uigjennemtrængelig Menneskemur, som ikke mægtede at flytte sig enten frem eller tilbage. Toget standsede. Man saa, at Hans kejserlige Naade slog utaalmodig ud med Haanden; men endnu

skingrede Trompeter og Pauker, og Kirkeklokkerne lød med dumpe, højtidelige Slag. De, der stod nærmest, formente, at Tronfølgeren vilde tale, men høre noget, kunde man ikke. Men nu lod Herolderne blæse til Lyd og opfordrede Mængden til at give Plads. Trængslen voxede; der lød Skrig og Raab; men Folkeskaren syntes ikke at kunne vige længere til Side.

»Hvad mener I, velbyrdige Hr. Tycho, om at være Formaalet for saa megen undersaatlig Hyldest!« sagde en lystig Stemme. »Af lutter Kjærlighed til deres kejserlige Tronfølger og Herre under de ikke Hans Naade at komme i god Tid hjem til Taflet for at tilfredsstille sin naturlige Tørst og Hunger efter en saa langvarig og anstrængende Ceremoni som den at fæste den hellige Krone paa sin Isse! Jeg er eder tilvisse af Hjærtet taknemmelig, velbyrdige Hr. Junker, for den Ære, I har bevist mig ved at give mig Forlov til at vandre Side om Side med jer i Følget i Stedet for, at jeg ellers maatte have blandet mig i den gemene Hob; men skal vi trykkes og puffes ligesaa galt som Mængden rundt omkring os, saa vilde jeg dog have foretrukket i dette Øjeblik at sidde vel forvaret i Sivert Korts Herberg og gjøre mig tilgode med et Stykke Pølse og en Slurk Vin; thi skulle vi vente med Mad og Drikke, indtil

vi kunne blive beværtede paa Slottet, da tykkes det mig at have lange Udsigter . . .«

Tyge Brahe, der sammen med flere fremmede Adelsmænd befandt sig omtrent midtvejs i Kroningsprocessionen, lod ikke til at høre, hvad Mester Gemperlin hviskede ham i Øret. I den raabende og støjende Menneskesværm havde han faaet Øje paa en sælsom Skikkelse, indhyllet i en lang, rød Kappe og med Hatten trukket dybt ned over Panden. Men baade den røde Kappe og de skarpe, magre Ansigtstræk kjendte han for godt til at kunne tage fejl af, hvem Manden var.

»Se derhen!« hviskede han tilbage til Mester Gemperlin. »Kan I kjende ham igjen?«

»Ved den hellige Jomfru Maria og alle højpriselige Helgener — er det ikke den gale Guldmager, som vilde puste Livet ud af jer! Vel har jeg aldrig set ham hverken før eller siden, men om jeg saa blev tusind Aar, glemmer jeg ikke hans Fjæs igjen! Hvad tænker I, han bestiller her, velbyrdige Herre?«

»Det falder mig ind, at hans Vanvid kan være farligere, end jeg har villet tro . . . Jeg lider ikke den Mine, hvormed han saa ufravendt stirrer herhen. Og jeg kommer i Hu, hvad vor tykke Vært fortalte os . . . Hold Øje med ham, Mester Gemperlin! Fyrstens Livlæge, Doctor Hagecius, er ikke langt herfra, og han er den

eneste, jeg kjender i hele Følget. Jeg vil give ham et Vink . . .«

Det lykkedes Tyge Brahe at nærme sig den kongelige Livlæge, Thaddæus Hagecius eller Hajek, hvis Bekjendtskab han havde gjort nogle Dage i Forvejen, umiddelbart efter Tronfølgeren, Prins Rudolfs Ankomst til Regensburg. De to lærde Herrer, Bøhmeren og den danske Adelsmand, vexlede sagte nogle Ord med hinanden, og derpaa fulgtes de ad, idet de ikke uden Møje banede sig Vej til Fyrstens umiddelbare Nærhed.

Hans Naade holdt i dette Øjeblik lige udfor Karmeliterklosterets Indgang. Men ogsaa den brede Stentrappe, der førte op til Klosteret, var fyldt af Mennesker. Og midt i den Klynge, som pressede sig op mod Klostermuren, stod Mester Leovitius.

Det var omsider lykkedes Folkehoben at faa Luft, idet de bageste Tilskuere trængtes ind i et tilstødende Stræde, og paa den Vis skaffedes der saa megen Plads, at Toget paany kunde sætte sig i langsom Bevægelse. Herolderne først, saa Adelsmændene og Pagerne. De gik frem Fod for Fod. Nu trykkede Tronfølgeren sine gyldne Sporer i Hestens Sider. Hans Naade saa fortrædelig ud; det lange Ophold havde trættet ham, og Mængdens larmende Hyldestraab begyndte at skære i hans Trommehinder. Han havde rynket Panden, og i hans smalle, næsten

ganske farveløse Ansigt var der trods hans Ungdom et sygeligt og anstrængt Udtryk.

Men nu opstod der en ny, voldsom Bevægelse i Folkesværmen. En Mand, der havde staaet halvt skjult bag Tilskuerne paa Karmeliterklosterets Trappe — en Mand i en rød Kappe, der flagrede om ham som et Par uhyre Vinger — styrtede pludselig frem mod den kejserlige Tronfølger, og der blinkede et skarpt Vaaben i hans Haand. Han var ikke en Arms Længde fra Rytteren med Kronen og Hermelinskaaben; han løftede allerede Vaabenet til et dræbende Stød, og der rejste sig et Skrig fra tusinde Munde . . . Men i det samme greb et Par kraftige Næver fat i Misdæderen og slængte ham til Side.

Hans Naade havde næppe faaet Stunder til at se, hvad der foregik. Hesten havde gjort et vældigt Spring fremad, og Vejen var bleven ryddelig. Men bag ved den kongelige Rytter og hans nærmeste Følge slog Folkesværmens Bølger sammen i vild Forvirring, og sønderrevet, blodig, nedtrampet under hundrede Fødder laa Manden i den røde Kappe, medens Mængden truende og larmende stimlede sammen omkring ham. — —

Paa Slottet i Regensburg var den store Banket til Ende, og Drikkelaget begyndt. Hans Naade

havde ladet mange af de fremmede Adelsmænd forestille for sig, og det havde især oplivet den unge Fyrste at samtale med lærde og fornemme Herrer, som vare komne langvejs fra for at overvære Kroningsfesten. En lille, hvidhaaret og tyndbenet Kammermester løb forpustet frem og tilbage i Salen for at se efter, om ikke endnu en eller anden navnkundig fremmed skulde have forputtet sig i Sværmen. Thi eftersom det saa kjendelig havde forbedret Hans Naades Lune at finde adskillige, højt ansete Mænd blandt de udenlandske Gjæster, saa burde man tilvisse yderligere forsøge dette Middel til at vedligeholde Fyrstens gode Stemning.

Hans Naade saâ endogsaa paafaldende livlig ud; men hans Farve var ligesaa bleg som altid, og Øjnene antog nu og da et særk, grublende Udtryk. Han havde saa godt som intet rørt af de talrige Festretter, der bares frem ved Taflet, og medens hans fyrstelige og adelige Gjæster og hans Hofsinder, fra den fornemste til den ringeste, efter god Skik og Brug havde fyldt sig til Overflod med Mad og Drikke, havde den unge Fyrste kun nydt en Blanding af Vand og let romanisk Vin.

I den øverste Ende af Salen var de store Drikkeborde satte frem. Den hvidhaarede Kammermester gjorde sin sidste Runde gjennem Salen og de tilstødende, festlig oplyste Gemakker, hvor

Kjærtekransene hang under Loftet med mange skinnende Voxlys. Og nu vendte Kammermesteren ganske aandeløs tilbage og nærmede sig det kongelige Højsæde. Bag efter den bukkende Kammermester fulgte en middelhøj, bredskuldret Junker, med tilspidset Fuldskæg omkring de djærve, kraftige Træk, og lidt længere tilbage en Mand med et lyst og frejdigt Ansigt, med noget af en Skælm bag Øret, selv i disse højfornemme Omgivelser, og klædt i en Vams af mørkt Fløjl med hvid, udskaaren Kniplingskrave — en Dragt, som det sømmede sig en fri Kunstner at bære ved festlig Lejlighed.

Kammermesteren havde hvisket sin kongelige Herre nogle Ord i Øret, og nu saa Hans Naade op og gav de fremmede et Vink til at træde nærmere:

»Junker Tycho Brahe til Knudstrup i Danmark!« sagde Tronfølgeren med en underlig svag Stemme, som dog ikke havde nogen ubehagelig Klang. »Det er ikke første Gang, jeg hører eders Navn. Min Læge, Hagecius, har talt til mig om jer, og jeg ved, at I paa denne Rejse har gjæstet Landgreven i Cassel, hvem I har hjulpet med hans astronomiske Observationer. Det er os kjært at se jer i Regensburg, velbyrdige Hr. Junker. I er alt i Færd med at vinde Ry som en navnkundig Stjærnetyder. Vi driver selv efter ringe Evne og Lejlighed astro-

logiske og alchymistiske Studier, og alt, hvad vi kunne erfare om disse Videnskabers Fremgang, ligger os højligen paa Sinde. Det er os bekjendt, at I har udgivet et Skrift, der indeholder sindrige Betragtninger om hin nye Stjærne i Aaret 72, og I er stadig en flittig og agtpaagivende Observator. Dog har I vel derfor ikke ganske opgivet Alchymien; thi jeg holder denne Kunst for at eje en særlig Tillokkelse, idet den aabenbarer bestandig nye, lønlige Kræfter, som beriger vor Viden om Naturens Mirakler . . .«

»Eders kejserlige Naade,« svarede Tyge Brahe med en sirlig Hilsen — »jeg sysler for saa vidt endnu med Alchymien, som jeg kalder Alchymien den jordiske Astronomi og Astronomien den himmelske Alchymi. Begge hører sammen til den Videnskab, jeg dyrker . . . Men Guldmageriet, Efterforskningerne efter de Vises Sten, der fornemmelig er Formaalet for de flittige Granskninger, der øves af vor Tids Alchymister — dette tilfredsstiller mig ikke mere og har ikke længer nogen Tillokkelse for mig. Andre Planer sysselsætter mig og da først og fremmest at finde nye Stier og Veje til Kundskab om de mægtige Kloder, der tindre for vore Øjne som Stjærner i det uendelige Himmelrum . . .«

Tronfølgeren betragtede opmærksomt den unge, lærde Adelsmand, der syntes at se saa

sikkert frem mod det Maal, han stræbte efter. Saa nikkede han bifaldende og sagde:

»Vi skjønner, at I er en Mand, der vil vandre eders egne Veje, velbyrdige Hr. Tycho. Og I frygter ej heller for at holde fast ved eders Mening, selv om den gaar tværs imod Strømmen. Hvad Modstand I end vil finde, er I dog lykkelig, at I kan anvende al eders Tid til at beskæftige jer med disse herlige Kunster . . .«

Den unge Fyrste faldt pludselig tilbage i sin tavse Grublen, og Samtalen truede med at gaa i Staa. Men Tyge Brahe fandt Øjeblikket belejligt til at udføre noget, som hele Dagen havde ligget ham paa Sinde. Han trak Mester Gemperlin nærmere, saa at Tronfølgerens Blik nødvendigvis maatte falde paa ham, og det lykkedes paany at vække den fyrstelige Herres Opmærksomhed.

»Er denne Mand eders Discipel eller Medhjælper?« spurgte Hans Naade.

»Nej, eders kejserlige Højhed,« svarede Tyge Brahe. »Vel nok er min Ledsager ikke ukyndig i de lærde Videnskaber, men hans egentlige Kald bestaar i at male skjønne Contrafejer eller sindrige, allegoriske Billeder. Hans Navn er Tobias Gemperlin fra Augsburg. Vi have nylig stiftet Bekjendtskab med hinanden, og han har alt ydet mig en god Hjælp, som jeg kan takke for, at jeg i denne Stund er i Live og har hele Lemmer. Men en Daad af større Betydning har Mester

Gemperlin øvet i Dag, da eders kejserlige Naade drog fra Domkirken gjennem Staden . . .«

»Da vi kom fra Domkirken? Hvad da . . .?«

Hans Naade rynkede ganske let sin Pande, som om han ikke holdt af at blive mindet om den Fare, der havde truet ham midt under den festlige Procession. Men Tyge Brahe syntes ikke at lægge Mærke dertil.

»Jeg ved, at det vil glæde eders kejserlige Naade at lære den Mand at kjende, som hindrede en afsindig i at angribe eders hellige og ukrænkelige Person. Her staar Manden, eders Naade!«

»Var det jer?« Fyrsten saâ hen paa Mester Gemperlin med et hurtigt og skarpt Blik, der ganske forandrede Udtrykket i hans Ansigt. »Jeg takker jer! . . . Har I noget Ønske, Mester Gemperlin, er det ej alene min Skyldighed, men det vil være mig saare kjært at opfylde det . . .«

Mester Gemperlin bukkede dybt, men paa samme Tid rystede han med komisk Ivrighed paa Hovedet.

»Eders Naade« — svarede han — »om I for faa Dage siden havde gjort mig et sligt Tilbud, da havde jeg vistnok grebet til med begge Hænder; thi en klog Mand bør jo fange Lykken, naar den tilbyder sig. Men nu har jeg besluttet at følge Hr. Tycho Brahe hjem til Danmark, og det Indfald har sat sig saa fast

i mit Hoved, at jeg intet kan slippe det igjen . . .«

»Som I selv vil . . .« Hans Naade slog lidt utaalmodig ud med Haanden. »Er I en duelig Contrafejer, havde jeg ellers havt god Brug for jer. Jeg sysselsætter adskillige Kunstnere med Maleri og den skjønne Billedhuggerkunst. Men det Tilbud, I ikke skjøtter om at modtage i Dag, kan maaske til en anden Tid komme jer tilpas . . . Ogsaa jer, velbyrdige Tycho Brahe, skulde vi gjærne ønske at knytte nøjere til os. For Mænd som jer have vi altid Plads i vor Omgivelse . . .«

Den unge Fyrste stod i Begreb med at vende sig om; men i det samme lagde han Mærke til, at Livlægen, Doctor Thaddæus Hagecius, havde nærmet sig og gjorde Tegn til Tyge Brahe, som om han ønskede at faa den danske Junker i Tale, inden han sluttede sig til Drikkelaget.

»Trin nærmere, Hagecius!« Tronfølgeren saâ paa én Gang nysgjerrig og forundret paa sin Læge. »Hvad har du paa Hjærtet, siden du gjør slige Fagter?«

Den kongelige Livlæge — en ung Mand, med fine og kløgtige Træk — nærmede sig ærbødigt.

»Kun nogle Ord til Hr. Tycho Brahe, eders Naade!«

»Nu — om det ikke er nogen Hemmelighed, kan du gjærne tale i vor Nærværelse!«

Lægen syntes at blive kjendelig forlegen. Og han svarede tøvende:

»Det er en døende, som har kjendt Hr. Tycho Brahe i fordums Tid og nu skikker Bud efter ham . . .«

»En døende?« gjentog Tyge Brahe forundret. »Hvo kan det være? Her i Staden kjender jeg ingen, som kunde falde paa at skikke Bud efter mig i sin Dødsstund . . .«

Doctor Hagecius saa ikke længer Udvej til at slippe uden om Sagen, og da der ikke var andet at gjøre, besluttede han at forklare Sammenhængen.

»Den døende, som jeg kommer fra, er Guldmageren, Doctor Leovitius; han var tidligere højt anset for sin Lærdom. Det er denne Mand, eders kejserlige Naade, som i Dag under Kroningsoptoget øvede et formasteligt Overfald paa eders dyrebare Person. I Aar og Dag har hans Forstand været ganske forvirret, og han ved intet af sin frygtelige Udaad. Ej heller har han nogen Erindring om, hvad der iøvrigt er foregaaet. Efter Raadets Befaling have Bysvendene i flere Dage været paa Jagt efter ham; men de fandt ham først i Karmeliterklosteret, hvor han var bleven baaret ind, halvt ihjeltraadt under Fødderne

paa den forbitrede Mængde. Jeg fik Nys derom og holdt det for rigtigt at tage Manden i Forhør. Jeg fandt ham Døden nær; men hans Fornuft synes at være vendt tilbage i hans sidste Øjeblikke, og han udtalte det Ønske, at Hr. Tycho Brahe vilde komme til ham, inden han udaandede . . .«

Hr. Tyge saâ med en spørgende Mine fra Doctor Hagecius hen paa den unge Fyrste. Hans Naade havde opmærksomt lyttet til Lægens Beretning, og der var kommet et spændt og uroligt Udtryk i hans Ansigt. Men pludselig tog han sig sammen og sagde med fast Stemme, hvori der tillige blandede sig et Strøg af Medlidenhed:

»En døende bør man ikke nægte Opfyldelsen af hans sidste Bøn — hvad enten han i levende Live var klog eller gal . . . Jeg finder, at I gjør Ret i at give jer paa Vej til Karmeliterklosteret, velbyrdige Hr. Tycho. Lad Mester Hagecius ledsage jer . . . Gud befalet, I Herrer!«

Den unge Fyrste gjorde hurtig omkring og vendte tilbage til sit Sæde, hvorfra han havde rejst sig, medens han talte med Hagecius. Adelsmænd og Hofsinder hilste med de fyldte Pokaler deres unge Herre; thi altfor længe havde de maattet savne ham ved Drikkebordet. Og medens der lød et dundrende Hyldningsraab for den udvalgte Tronfølger, den nylig kronede romerske

Konge, forlod Tyge Brahe hurtig Riddersalen og Slottet i Selskab med den bøhmiske Læge.

— I en Celle i Karmeliterklosteret brændte en Lampe, der var stillet hen paa Bedepulten foran det hellige Mariabilled. Og det døsige Skær fra Vægens flakkende Lue faldt paa et simpelt Leje i Baggrunden af Cellen.

Paa dette Leje hvilede en Mand, der ikke syntes at have mange Timer, ja knapt Minuter tilbage at leve i. Et Skindtæppe dækkede hans kvæstede Lemmer, men Ansigtet var blottet, og i dets allerede stivnede Træk lyste de store, mørke Øjne med et vaagent, angstfuldt lyttende Udtryk, som om de flygtende Livsaander samlede deres sidste opblussende Gnist i den døendes Blik.

Ved Bedepulten knælede en barfodet Karmelitermunk. Han fremmumlede sagte og uden Standsning Bønnerne for den døende, og hans ensformige, tilslørede Røst fyldte Cellen med en summende Gjenlyd.

Nu og da afbrødes Stilheden af en fjærn Støj ude fra Staden, hvor Folket beværtedes paa Raadhusets Torv. Den naaede Klostercellen som en forvirret Blanding af mangehaande Lyde, af Raab og Latter, Gigers og Fløjters Klang og stundom et Skrig af overgivne Piger og Svende.

Den saarede lyttede hver Gang derefter, og hans Blik søgte Cellens Indgang, som om han ventede, at Døren skulde blive aabnet. Men hver Gang var hans Haab blevet skuffet.

Karmelitermunken læste ustandselig sine Bønner, liggende ubevægelig i samme Stilling med Panden hvilende mod Bedepultens skarpe Kant, uden at en Muskel rørte sig i hans Skikkelse eller en Fold i hans lange Klædning. Og den saarede blev ved at stirre og lytte. —

Saa lød der Fodtrin i den hvælvede Klostergang, hvor Cellerne laa Dør ved Dør. Skridtene kom nærmere. De standsede. Der lød Stemmer udenfor, og Døren aabnedes.

Den saarede vilde rejse sig op, men faldt tilbage med en vaandefuld Stønnen, og hans Øjne lukkede sig. De fremmede traadte ind og nærmede sig Lejet, og den ene af dem vendte sig spørgende om til sin Ledsager.

»Kommer vi for silde, Mester Hagecius?«

Den bøhmiske Læge tog den saaredes Haand for at føle Pulsslaget.

»De sidste Sandkorn rinder ud af hans Timeglas, velbyrdige Hr. Tycho. Men han kan endnu en Gang komme til Bevidsthed, inden Livet ganske udslukkes . . .«

Der gik en krampagtig Skælven hen over den døendes Ansigt, og hans Bryst hævede og

sænkede sig under Skindtæppet. Det lod ikke til, at Doctor Hagecius' Formodning vilde gaa i Opfyldelse.

Ordensbroderen havde rejst sig op fra sin Plads ved Bedepulten. Han gjorde Korsets Tegn og gik langsomt ud af Cellen, hvis Dør han lukkede efter sig.

Men nu slog den saarede Øjnene op, og der var ingen Forvirring eller Vanvid at læse i dem. De lyste med et klogt og roligt Blik og fæstede sig opmærksomt paa de fremmede, der var traadte hen til hans Leje.

»I har skikket Bud efter mig, Mester Leovitius!« sagde Tyge Brahe og tog den gamle Guldmagers Haand, der var gleden udenfor Tæppet. »Hvad har I at sige mig?«

Leovitius kæmpede for at faa Ordene frem; men han syntes at være ved fuld Bevidsthed. Omsider begyndte han at tale, men i Begyndelsen saa svagt og afbrudt, at Tyge Brahe maatte bøje sig tæt ned til ham for at opfange Ordene.

»Tak, fordi I kom!« hviskede den gamle Guldmager. »Jeg maa have været plaget af Feber og onde Drømme; thi der er som et sort, gabende Hul i min Erindring. Men jeg ved, det er længe siden, vi skiltes fra hinanden, og jeg husker den Tid, jeg var hos jer paa Herresvad ... Man sagde mig nys, at I befandt jer her i Staden, og jeg vilde gjærne se jer end

en Gang . . . Det tyktes mig, at der var noget, jeg maatte sige jer . . .«

Han tav igjen, som om hver Lyd, han pressede ud af sit lemlæstede Bryst, foraarsagede ham en utaalelig Pine. Tyge Brahe blev staaende ved Siden af ham og vedblev at holde hans Haand i sin. Nu begyndte Mester Leovitius atter at tale, og hans Ord fik efterhaanden voxende Styrke.

»Vi have søgt Visdommens Kilde ad forskjellige Veje — I og jeg. Men I var dog en Gang min Discipel, og vi ledte efter den samme Kundskabens Frugt. I har staaet mit Hjærte nærmere end nogen anden, fordi jeg fandt en Fasthed i eders Vilje, som pegede hen mod store Maal. Skrid bestandig frem ad den samme Vej, min kjære Discipel! Søg efter Stjærnerne paa Himlen og efter de bundne Kræfter i Jordens Skjød, men søg kun ikke Menneskelykke. Længe maa man lede for at finde et lykkeligt Menneske! Der er Mennesker, som glæde sig ved Mættelsen af deres Lyster, over tilfredsstillet Ærgjerrighed; men de ere Taaber til Hobe. Og Taaben kan ej kaldes lykkelig, eftersom han staar fjærn fra den Fuldkommenhed, som alene er lyksalig Tilstand. Men ej heller er den Vise lykkelig; thi han føler, at Fuldkommenhed er uopnaaelig for et Menneske, og hans Liv bliver en uafladelig Kamp mellem Aand og Materie. Først den,

som finder Hemmelighedernes Hemmelighed, de Vises Sten, finder Lykken med det samme; thi han er den udkaarne, som øjner det evige Maal og mægter at løse Tilværelsens Gaader . . .«

Medens den gamle Guldmager talte, lyste hans Øjne med deres fordums Glans, og han syntes ikke længer at føle noget til Smerterne i sine Saar. Hans Stemme lød stærk og tydelig.

»Du, min kjære Søn og Discipel, er den værdigste til at løfte Arven efter mig. Jeg er naaet videre til Sandhedens Erkjendelse, end nogen ved. I mit Hus i Lauingen vil du finde kostelige Optegnelser, hvori de Gamles Visdomsord findes samlede som i én Sum. Det er en Skat, større end noget Menneske aner, og jeg vil give dig Raadighed over den, hvis du vil fortsætte mit Værk . . .«

Han ventede ivrig paa Svaret, medens han med et forskende Blik betragtede den unge lærde, der stod ved hans Leje. Men Tyge Brahe rystede paa Hovedet.

»I har truffet det rette Ord, Mester, da I nys sagde, at I og jeg søgte Visdom ad forskjellige Veje. Jeg kan ikke tage mod eders Tilbud; thi min astronomiske Kunst forlader jeg intet mere for at søge efter det Blændværk, som I kalder de Vises Sten . . .«

Der kom et Udtryk af bitter Skuffelse i Mester Leovitius' Øjne. Det var, ligesom Glansen

i dem pludselig døde hen, og hans Stemme blev ligesaa anstrængt og utydelig som før.

»Saa er mit Haab bristet, og jeg har intet mere at sige . . . Dog — endnu ét, før jeg vandrer ind ad Dødens store Porte. Du skal deraf kjende mit Venskab for dig, Tyge Brahe! Højst sælsom vil din Skæbne blive — megen Hæder vil du naa, men mere end én Gang vil din Højhed staa for Fald! Vogt dig for den krigerske Mars, dog end mere for Jupiter; thi disse Himmellegemer ere dig ej gunstige, og af gejstlige Folk kan du vente stor Fortrædelighed . . . Hvad der er din Styrke: din egensindige Vilje, vil ogsaa være din Svaghed . . . Du undgaar ej Uvenner, og hvad du selv holdt for dine bedste Handlinger, vil man just bruge til Vaaben mod dig . . .«

Mester Leovitius havde fremført de sidste Ord med næsten uhørlig Røst . . . Hans Læber bevægede sig endnu i nogle Sekunder; men der kom ikke længer nogen Lyd. Saa gled der en Skygge over hans Ansigt . . . Øjnene blev staaende aabne; men Livet var udslukket i dem. — —

ELLEVTE KAPITEL.

Hjemkomst. — Audiensen.

Det var en klar og frisk Vinterdag i Februar Maaned. Luften var høj og lys, men Kulden sved, og saa langt bort, man kunde se fra den høje, firkantede Holm, paa hvilken Knudstrup Herregaard var bygget, var Landskabet dækket af et Snetæppe, der blinkede og glitrede i den lyse Formiddagssol — blinkede ude over Mark og Eng og inde i Egeskovene, der strækker sig omkring Sønder-Aas.

Slottet laa ved Udkanten af disse Skove og bestod af to parallele Stenhuse, tre Stokværk høje, og disse var atter forbundne med to mindre Huse, hvert paa to Stokværk. Paa den ene Side af de store Bygninger knejsede to Taarne, forsynede med Skydehuller, og i sin paa én Gang skjønne og kraftige Stil, der endnu var ny og fremmedartet saa langt oppe i de nordiske Lande,

gjorde den hele Samling af Bygninger et mægtigt og vakkert Indtryk. —

Udenfor Slottets Indkjørselsport var nogle Bønder i Færd med at bane Vej gjennem det høje Snelag, men de holdt jævnlig inde med Arbejdet, skuttede sig og bankede Næverne mod hinanden. En af Folkene listede en Ølbimpel op af Lommen; men den kolde Drik gav ingen Varme i Kroppen, og Manden tog igjen fat paa sin Skovl.

Fra Vejen, der førte op til Gaarden, kom en Rytter i rask Trav. Ogsaa han syntes at være betænkt paa at holde sig selv og Hesten varm, og han sagtnede ikke sit hurtige Ridt, før han var tæt ved Porten.

Bønderne gav slip paa deres Redskaber og fik Huerne af. Rytteren standsede med et pludseligt Ryk og holdt stille mellem dem.

»Jeg bringer Bud fra kongelig Majestæt! Ved I, Godtfolk, om velbyrdige Hr. Tyge Brahe er hjemme?«

»Vi formoder det, naadige Junker,« svarede den Mand, som nylig havde vederkvæget sig med Ølbimplen. »Han var allenfals hjemme igaar Kvæld, og saa tidlig paa Dagen er han næppe dragen ud . . .«

Rytteren red gjennem den aabne Port, og inde i Slotsgaarden kom en Staldkarl ham i Møde og sørgede for hans Hest, medens Rytteren

selv vandrede videre op til Gaardens Hovedbygning. — —

I Vinterstuen sad Hr. Tyge til Bords med sin Hustru og sine smaa Døtre, Kirstine og Magdalene, medens hans gode Ven, Mester Tobias Gemperlin, havde Plads lige overfor ham.

»Hvad nyt spurgte I ellers hos min Søster Sophie?« sagde Hr. Tyge, idet han med en betænksom Mine nikkede over til Mester Gemperlin. »I gjorde mig en god Villighed ved at bringe hende mit Bud og Hilsen paa denne barske Aarsens Tid; men af det Brev, hun har givet jer med til mig, faar jeg ikke synderligt at vide. Hun taler ikkun om sin Bedrøvelse over, at jeg vil forlade Landet, og at der ej er Udsigt til, at hun atter skal komme til at hjælpe mig i Laboratoriet og Studerekammeret. Men om sig selv og sin egen Skæbne taler hun lidet . . . I saâ vel hendes Fæstemand, Hr. Otto til Eriksholm? Hvad tykkes I om ham? Vor kjære Moder har været ivrig for dette Parti, og Gud give, det maa blive min kjære Søster til Lykke og Glæde i al hendes Levetid. Ved Midsommertid skal Brylluppet holdes, og min kjære Søster drage til Eriksholm med Otto Thott . . . Nu, Mester, har I slet intet nyt at fortælle? Det tykkes mig, at Rejsen har taget paa jert gode Lune. I gik til Ro, strax I vendte hjem igaar Aftes, og jeg hørte ikke jer vanlige Klimpren, hvormed I ellers

gjærne forlyster jer paa den Tid, da andre kristne Mennesker putter sig i deres Senge. For Allandsens Syger — I har da ej fanget Kolden eller en ond Feber undervejs?«

Tyge Brahe talte med voxende Ivrighed; thi mod Sædvane lod Mester Gemperlin til at være fordybet i sine egne Tanker, og fra først af havde han knapt lagt Mærke til, at det var ham, Hr. Tyge henvendte sig til. Han sad og stirrede ned mod Bordet, og med Kniven, som han havde brugt under Maaltidet, tegnede han Figurer i Dugen.

»Men Mester Gemperlin!« udbrød Fru Kirstine forskrækket. »Sidder I ikke der og skærer min skjønne Borddug i Stykker! Hvad tænker I paa?«

Tobias Gemperlin saa op, som om han først nu hørte de mange Spørgsmaal, der rettedes til ham, og han vendte sig med en undskyldende Mine om mod den unge Husmoder.

»Tilgiv mig, gode Frue — jeg sad just og tænkte paa en Allegori, som jeg kunde have Lyst til at male, og den kunde tillige give jer Svar paa, hvad I spørger om, Hr. Junker! Vist har jeg et og andet at fortælle jer fra den Rejse, jeg foretog i eders Ærinde . . . Jeg saa eders Søster Sophie, og jeg talte en Stund med hende . . . Det tyktes mig, at eders Søster saa ret kummerfuld ud. Jeg bilder mig ind, det har

den Aarsag, at hun hellere forblev Jomfru al sin Tid, end hun agede til Kirke med Hr. Otto Thott — om hun da selv raadede for det . . .«

»Deri haaber jeg, I fejler, Mester!« sagde Tyge Brahe. »Min Søster er en stærk og klog Kvinde, saa ung hun er, og om hun nærede stor Uvilje mod dette Ægteskab, da tror jeg hende i Stand til at gjøre sig fri, mens det endnu er Tid . . . Hun har noget af min Egensindighed, skal I vide, og hun var næppe ræd for at sætte sin Vilje igjennem i en saa vigtig Sag . . .«

»Men hun har ikke eders Frihed, velbyrdige Hr. Tycho. Hun er under stræng og vaagen Opsigt, og med Forlov at sige: ogsaa eders kjære Fru Moder tykkes mig at være en klog — og stærk Kvinde . . .«

Tyge Brahe nikkede denne Gang meget betænksomt.

»Kan hænde, der er noget i, hvad I siger, Tobias Gemperlin. Jeg kunde ønske, at jeg havde min gode Søster herovre hos mig . . . Men det blev jo kun for en stakket Tid. Vi drager snart til Basel, og jeg tvivler højligen om, at hun fik Forlov til at følge med os . . «

»Siden jeg kom hjem, har jeg ikke kunnet slippe min nye Allegori ud af Hovedet,« sagde Mester Gemperlin tankefuldt. »Jeg kunde have Lyst til at male en liden Fugl med kloge Øjne. Den sidder i et Bur, der udvendig er beslaget

med det pure Guld, men indvendig med skarpe Torne. Og udenfor blomstrer Kjærlighedens fagre Træ med søde Frugter; men den lille Fugl i Guldburet strækker forgæves sin fine, bløde Hals frem for at naa dem . . .«

Fru Kirstine sukkede ganske sagte. Hun forstod nok, hvad den fremmede Mester mente med sine sære Billeder og Lignelser. Fru Kirstine kom til at tænke paa en Aften, da Sophie Brahe havde gjæstet Præsteboligen ved Knudstrup og ved den Lejlighed ladet et forblommet Ord falde ogsaa om sit eget Hjærteanliggende . . .

»Jeg kommer i Hu,« sagde Mester Gemperlin — »at Sophie Brahe nævnede en Adelsmand af Navn Erik Lange, som nok en Gang har gaaet jer til Haande, da I opholdt jer paa Herresvad . . . Jeg tror, hun spurgte, om I siden havde hørt noget fra ham?»

»Erik Lange lever paa sin Gaard i Jylland,« svarede Tyge Brahe uden at lægge videre Vægt paa Spørgsmaalet. »Man har sagt mig, at han driver Guldmageriet med stor Ivrighed og allerede har ødet mange Penge paa denne farlige Kunst.«

Der hørtes Hovslag ved Indkjørslen til Gaarden, og Tyge Brahe saâ forundret op.

»Vi faar tidlige Gjæster i Dag,« sagde han. »Se en Gang, hvem det kan være!«

Fru Kirstine rejste sig og gik hen til Vinduet.

»Det er en ung, adelig Svend — men jeg kjender ham ikke. Jeg tykkes, han er klædt som en af de kongelige Pager, jeg saa den Tid, vi var i Kjøbenhavn . . .«

»Bud fra Kongen?« Hr. Tyge rystede vantro paa Hovedet. »Sligt fornemt Sendebud venter jeg ikke. Men lad os tøve med at læse Bordbøn, indtil vi ser, om den fremmede vil tage Del i vort Maaltid . . .«

»Nu tog Mats Skøtt mod hans Hest,« sagde Fru Kirstine. »Og han gaar lige her over mod Huset. Jeg er næsten vis paa, at han bærer Kongens Vaaben paa sin Vams . . . Tykkes du ikke, min Allerkjæreste, at vi burde sørge for et Krus varm, krydret Vin? Junkeren ser allenfals ud til at komme langvejs fra . . .«

»Du maatte ikke være den gode Husmoder, jeg holder dig for, om du ikke drog Omsorg for enhver, der gjæster Knudstrup . . . Gjør, som dig tykkes, min Hjærtensven!«

Tyge Brahe blev siddende ved Bordet, medens Fru Kirstine fik travlt med at gjøre ryddeligt til den ventede Gjæst — hvem det end kunde være.

Døren blev aabnet, og den unge Rytter, der nylig havde spurgt Bønderne udenfor, om Hr. Tyge Brahe var hjemme, traadte ind. Han bar den kongelige Pagedragt, men derover en

kort, pelsværksforet Kappe til Beskyttelse i den strænge Kulde.

Med megen Anstand hilste han Husets Herre og derpaa med et noget mere skjødesløst Buk den borgerlig fødte Husfrue. Hr. Tyge bød ham træde nærmere og tage Plads, medens Fru Kirstine med husmoderlig Ivrighed vilde skille Junkeren af med den tunge Kappe. Men Tyge Brahe rynkede let Panden og rejste sig op for selv at yde sin Gjæst denne Tjeneste.

Der spillede et ganske lille Smil om den unge Herres Mund; men ingen saâ det; thi han bøjede sig i det samme med endnu større Høflighed.

»Velbyrdige Hr. Tyge Brahe,« sagde han. »Det er befalet mig at bringe jer en Hilsen fra vor allernaadigste Herre og Konge. Hans kongelige Majestæt har havt den Naade at paalægge mig, at jeg uden Ophold skulde give mig paa Vej til jer og opsøge eder paa eders Herresæde Knudstrup, og saa flux jeg maatte træffe jer, skulde jeg bringe eder dette Budskab: Kongelig Majestæt beder og befaler af synderlig Gunst og Naade, at I, velbyrdige Hr. Junker Tyge Brahe, endnu i Dag vil bryde op og begive jer til højstsamme, kongelige Majestæt, som pro tempore opholder sig paa Ibstrup Gaard i Sjælland. Hvis Aarsag det end ydermere er blevet mig paalagt at overgive eder denne kongelige Skrivelse, hvori

I vil finde Hans Majestæts naadige Befaling optegnet med Kongens egen Haand . . .«

Den unge Hofmand tog et Brev, forsynet med det kongelige Segl, frem fra sit Bryst og overrakte det med en endnu dybere Bøjning end de tvende foregaaende.

Tyge Brahe aabnede Skrivelsen og læste den kongelige Befaling, der var skrevet med lignende ceremonielle Ord som dem, Sendebudet havde brugt i sin snirklede Tale.

»Kongens Befaling skal ufortøvet blive adlydt,« sagde Hr. Tyge, medens Fru Kirstine med nysgjerrige Øjne saâ snart paa sin Husbond, snart paa det kongelige Sendebud.

»Om det behager jer, kunne vi slaa Følge tilbage til Ibstrup,« vedblev Tyge Brahe. »Dog, en kort Hvilestund har vel baade I og eders Hest nødig, inden vi giver os paa Rejsen . . . Vederkvæg jer imidlertid med Mad og Drikke!«

Den unge Junker tog Plads ved Bordet og smagte paa den dampende Kryddervin, som Fru Kirstine havde skænket for ham.

»En god Drik og tillavet af en kyndig Haand!« udbrød han og strøg sig velbehagelig om det spæde Mundskæg. Saa vendte han sig om mod Tyge Brahe og sagde med en fiffig Mine:

»Jeg formoder, velbyrdige Hr. Junker, at I er opfyldt af en naturlig Længsel efter at erfare

Aarsagen til kongelig Majestæts naadige Befaling. Det er ej mere end rimeligt . . . Dog tør jeg intet røbe derom . . . Kun saa meget vil jeg betro jer, at I sandelig endnu har mægtige Venner, ogsaa efter at eders formaaende Frænde, Hr. Peder Oxe, er gangen heden. Man siger, at den lærde og durchlauchtige Landgreve Wilhelm, Philip den højmodiges Søn, skal have talt varme Ord om jer til de danske Afsendinge, der nys opholdt sig i Cassel; item har I trofaste Beskyttere i vor gode Kansler, Hr. Niels Kaas, og velbyrdige Rigsraad Hr. Jørgen Rosenkrands . . . Jeg kunde vel ogsaa give jer et lidet Vink om den Naade, kongelig Majestæt agter at lade jer vederfares, skjønt det egentlig strider mod min Skyldighed. Dog, under strængeste Tavsheds Løfte . . .«

»Strider det mod eders Skyldighed at tale, da skal I hellere tie!« erklærede Tyge Brahe tørt. »Øjemedet med min Rejse foretrækker jeg at høre af Kongens fremfor af eders Mund. Og løs Snak lægger jeg ringe Vægt paa!«

Det gav et Spjæt i den unge Hofmand ved denne djærve Tiltale, som han ikke havde troet skulde blive Takken for hans høflige Fortrolighed. Han saa først forundret paa sin barske Vært og svarede saa med en krænket Mine:

»Nu — som I vil! Jeg tænkte, at fortrolig Aabenhjærtighed sømmede sig vel mellem Standsfæller og Jævnlige. Det regnes ellers for god, adelig Skik . . .«

»Ja, ja,« nikkede Tyge Brahe med et lunt Smil. »Tag jer det ikke saa nær, Hr. Junker! Det kan jo hænde, det er mig, der har glemt, hvad der er adelig Skik. Der er noget, jeg kalder Adelens Paradis, og dertil hører ogsaa løs Snak, Bægere, Hunde, Heste, Hovmod og Overdaadighed; men alt dette er jeg bleven afvænt med, hvad I gunstigst maa forlade mig . . . Sørg nu for eders Vederkvægelse og forsmaa ikke, hvad mit Hus formaar at byde. Jeg vil imidlertid gjøre mig færdig til Rejsen . . .«

Et Par Timer senere red Tyge Brahe i Følge med det kongelige Sendebud gjennem Slotsporten ud paa Hovedvejen, hvor Bønderne havde kastet Sneen til Side, saa at den nu laa i høje Dynger langs med Grøfterne.

Ved Vinduet i Vinterstuen stod Fru Kirstine med begge sine Smaapiger, en paa hver Arm, for at se efter de bortdragende. Der var et uroligt Udtryk i hendes Øjne, og hun blev ved at stirre efter sin Husbond, indtil han forsvandt tillige med sin Ledsager ved en Omdrejning af Vejen. Saa vendte hun sig om mod Mester Gemperlin og sagde:

»Hvad tror I, kjære Mester, at denne Rejse vil føre med sig?«

»Hvad andet vel end godt!« svarede Mester Gemperlin med sin gamle, lystige Stemme. »Jeg skjønner, at eders Husbonds Lykkestjærne er ved at stige . . . Det varer ej længe, før I faar store Tidender!«

Den korte Vinterdag var til Ende, og Kammersvenden havde for længst tændt Kjærterne i de Værelser, Kongen plejede at benytte under sine Ophold paa Ibstrup. Det var en lille Herregaard, der laa gjemt mellem herlige, skyggefulde Skove, kun halvanden Mils Vej fra Kjøbenhavn.

Taflet var forbi paa det Lag Klokken fem, halv sex; men det var Skik og Brug, at Kongen blev sammen nogle Timer med sine Hofsinder og de Gjæster, der havde været indbudte til Maaltidet. Hans Majestæt Kong Frederik den anden havde Ord for at være en munter og lystig Herre; han yndede — vel endogsaa mere end gavnligt var — at forslaa Tiden med god Skæmt og fyldte Kander, og ved Drikkebordet var der knapt nogen af hans Hofmænd eller andre gode, adelige Mænd, der kunde gjøre sig til af at holde længere Stand end deres naadige Herre.

Kongen var i sin kraftigste Alder, endnu ikke fyldt to og fyrretyve Aar. Hans ranke og spænstige Skikkelse var fra Ungdommen af bleven udviklet ved allehaande ridderlig Idræt, og i hans Udseende var der intet, som tydede paa, at den kongelige Herre var henfalden til Vellevnet. Ansigtet var langt og smalt, og de store Øjne, den fint buede Næse gav det et fornemt Udtryk. Ikke heller manglede Hans Naade et sundt og klart Omdømme, og hans jævne, ligefremme Væsen bragte ham i Yndest hos Hvermand.

— Der var sat Krus og Kander og et Par store Kjærtestager frem paa Bordet, og her sad kongelig Majestæt med Kansleren Hr. Niels Kaas, Rigsraaderne Jørgen Rosenkrands og Steen Brahe, Rentemesteren Christoffer Valkendorf, den kongelige Livlæge, Doctor Peder Sørensen og flere Adelsmænd og Hofsinder.

»Vi vil slaa til Væds, med hvem af jer det skal være, I gode Herrer, at Tyge Brahe endnu i denne Aften naaer til Ibstrup!« udbrød Kongen med en lystig Mine. »Vi regner det saaledes ud, at vort Sendebud er indtruffet til Knudstrup paa det Lag halvgaaen Ni før Middag; tre, fire Timer har han vel holdt Rast, medens Tyge gjorde sig rede til Rejsen; Klokken tolv Slet ere de dragne afsted, og jeg holder for, at vi

har dem her, inden vi faar tømt den næste Kande . . .«

»Lad os da ej tøve for længe med at tømme den; des kortere bliver jo Ventetiden!« foreslog Steen Brahe. »Jeg tør intet holde mod eders Majestæts Ord; thi jeg kjender min kjære Broder. Hvad man end med Rette kan sige ham paa, saa kan det intet nægtes, at han er rask til at handle — stundom for rask, tænker jeg. Som hans nærmeste Frænde skylder jeg eders Majestæt Tak for den synderlige Gunst og Naade, I viser min kjære Broder . . .«

»Du kan med det samme vende din Tak til Niels Kaas og Jørgen Rosenkrands,« sagde Kongen. »Det var dem, der først bad os betænke denne Sag. Det var ej Skade til, om alle var saa ivrige for at fremme, hvad der tjener til Fædrelandets Ære og Gavn — uden smaaligt Nag og uden Misundelse. Nu er det vort Ønske, at Tyge Brahe for stedse knyttes til os og Riget, og hvad der kan være ham og hans Frænder imellem, ønsker vi dødt og glemt . . . Godtaar, I Herrer!« . . . Kongen stødte med godmodigt Lune sit Bæger mod Steen Brahes. — »Lad os se, gode Steen, at du viser din lærde Broder et mildt og vakkert Aasyn, naar han træder ind. Hans Navnkundighed tjener til at forøge Adelens Hæder, og hvor hans Navn nævnes, spørges der knapt om, hvor den Kvinde

blev født, med hvem han deler Bord og Seng. Desaarsag formener jeg, at du ej har skjellig Grund til at fange flere Griller for den Sags Skyld . . .«

Steen Brahe bed Pillen i sig uden at tage til Gjenmæle, og Niels Kaas og Jørgen Rosenkrands nikkede bifaldende til Kongens Ord. Men der var ogsaa dem, som hørte derpaa med bittersøde Miner; thi de fleste var enige om, at Junker Tyge havde sat en Skamplet paa den adelige Stand ved at ægte en ufri Kvinde.

Den næste Kande var endnu ikke tømt til Bunden, da Døren blev aabnet, og en Page meldte:

»Junker Tyge Brahe til Knudstrup anholder om Foretræde hos kongelig Majestæt!«

»Hvad sagde vi!« udbrød Kongen muntert. »Godt var det, at I ikke slog til Væds med os, I gode Herrer! I ser, at vi nøje har regnet Tiden ud!«

Kongen gav et Vink, og Pagen førte Hr. Tyge ind. Kongen rakte naadig sin Haand frem mod ham.

»Vel mødt, Tyge Brahe! Det tykkes os altfor sjælden, at vi ser dig ved Hove, og vi nødes derfor til at skikke Bud efter dig. Tag Plads og vederkvæg dig med en Slurk Vin i vort og disse gode Mænds Selskab! Siden hen følger du os til vort Arbejdskammer, hvor vi ville tale i Fortrolighed med dig . . .«

Tyge Brahe greb Kongens Haand og trykkede den djærvt. Han var ikke ufølsom for den øjensynlige Naade, hvormed kongelig Majestæt modtog ham, og idet han saa sig om blandt sine Standsfæller, forekom det ham, at ogsaa disse hilste ham med usædvanlig Venskabelighed.

»Eders Majestæt,« svarede han, idet han fulgte Kongens Indbydelse og tog Plads ved Bordet . . . »om jeg kun sjælden kommer til Hove, er Aarsagen ikke den, at det skorter mig paa undersaatlig Kjærlighed til min kongelige Herre. Men jeg har stadig fuldt op at gjøre, og der levnes mig ringe Tid til lystig Kollats selv i saa udvalgt Kompagni som dette . . .« Tyge Brahe saa sig omkring i Kredsen med et Smil, der ikke var helt frit for en Smule Spydighed . . . »Snart er det mine astronomiske Maskiner, mine Glober og Maaleinstrumenter, der trænger til idelige Forbedringer; snart finder jeg et og andet, jeg maa tilføje til mit Skrift *de nova stella*, der synes mig saare ufuldkomment i dets første Skikkelse. Eders Majestæt ser deraf, at jeg intet ligger paa den lade Side, men er ivrig sysselsat med alt, hvad der kan befordre min astronomiske og mathematiske Kunst.«

»Men man siger, Tyge Brahe, at du atter tænker paa at drage udenlands — ja, at du har i Sinde for længere Tid at nedsætte dig i en fremmed By — i Basel, har vi hørt?«

»Nu, eders Majestæt,« gjenmælede Tyge rolig. »Rygtet har ej faret med Usandhed. Bør ikke en Astronom være Cosmopolit? Himlen har han allevegne over sig. Jeg har næppe mange Venner, som vilde holde mig tilbage. Hvi skulde jeg da ej søge mig nye Venner? Den uforsagte bør ethvert Sted kunne finde sig tilrette . . .«

»Vi tales nærmere ved,« sagde Kongen med et alvorligt Nik. »Gjør os nu først Besked i denne gode Drik og faa dig en nødvendig Vederkvægelse efter din hurtige Rejse. Vejret er koldt, og Vinen varmer!«

Kongen tømte med Velbehag sit store Sølvbæger, og de adelige Herrer fulgte hans Exempel. Der forløb en Times Tid i muntert Lag ved Drikkebordet, og det var langt over Sengetid, da kongelig Majestæt gav Tegn til Opbrud.

Men den fyrstelige Herre syntes ikke at føle nogen Træthed og ej heller ringeste Besvær efter det anstrængende Drikkelag. Medens mere end én af de tilstedeværende Gjæster havde øjensynlig Nød med at bevare Ligevægten, rejste Kongen sig med rank og sikker Holdning og vinkede til Tyge Brahe, at han skulde følge med ham.

En Kammersvend bar en af Kjærtestagerne foran dem og viste Vej gjennem Sale og Gange til Gaardens sydlige Fløj, hvor Kongen havde sit Arbejdsværelse. Det var et lille, rundt Taarn-

værelse, hvis Vinduer vendte ud til den nærliggende Skov. I Nærheden af Kaminen stod Kongens Arbejdsbord, bedækket med mange Papirer og Tegninger, der indeholdt Afbildninger og Udkast, hørende til de forskjellige Byggeplaner, Frederik den anden for Tiden var sysselsat med.

Kammersvenden stillede Kjærten paa Bordet og bortfjærnede sig bukkende, medens Kongen satte sig til rette i Armstolen og svøbte sin pelsværksforede Kappe fast omkring sig; thi Kaminen spredte paa Grund af sin mangelfulde Indretning mere Røg end Varme i Værelset. Med en Haandbevægelse bød han Tyge Brahe tage Plads ved den modsatte Side af Bordet.

»Man sover bedst paa gjort Gjerning — selv om man desaarsag kommer sent til Hvile,« sagde Hans Naade med livlig Røst. »Og kan jeg holde ud en Stund endnu, kan du vel ogsaa, gode Tyge . . . Hør nu, hvad jeg har at sige dig!«

Kongen lænede sig tilbage i Stolen og betragtede Tyge Brahe med en godlidende Mine:

»Siden vi have naaet en moden Alder og maa føle vore Regeringssagers trykkende Byrde, have vi ofte fundet Aarsag til at beklage, at vi i vor Ungdom ikke have draget tilstrækkelig Nytte af den Vejledning, der blev givet os i boglig Lærdom. Dog mangle vi derfor ikke

Kjærlighed til de lærde Videnskaber, ej heller Lyst til at befordre saadanne skjønne Kunster, som kunne være til Gavn og Ære for det Land, vi ere satte til at herske over. Vi ere gjærne rede til efter bedste Evne og Formue at støtte de Mænd, som med Flid og Duelighed øve slig Gjerning, som efter vort Skjøn er til ikke mindre Hæder for Fædrelandet, end hvad herlig Bedrift der udføres i Krig og Orlog eller i Statens Raad. Vi sige Gud Tak og Lov, at det er blevet os forundt at se os omgiven af mange saadanne gode Mænd, der have indlagt sig Navnkundighed i vor Tjeneste, hvad enten det er sket ved uforfærdet Mod eller ved sindrigt Snille, og blandt disse Mænd regne vi visselig ogsaa dig, Tyge Brahe . . .«

Kongen standsede lidt, strøg sig med Haanden om den smalle Hage, som om han ikke følte sig helt utilfreds med sin vel formede Tale, og lidt efter tog han igjen til Orde:

»Nu er det faldet os ind, at vi ej alene gjærne ville knytte en duelig Astronom og Mathematicus til vort Hof — saaledes som det for Tiden er Skik hos mange Fyrster rundt om i Evropa — men, hvad der er os det fornemste i denne Sag: vi ønske ogsaa, at de bedste og dueligste blandt vore Undersaatter skulle virke til Rigets Gavn — ja, vi ville endog tilføje, at vi holde det for Skam og Skade, om nogen

saadan Undersaat forlod os og Landet, fordi han og hans Kunst ej her kunde trives . . .«

Tyge Brahe gjorde Mine til at indføre nogle Ord; men Kongen vinkede afværgende med Haanden.

»Tøv lidt — vi ere strax til Ende med, hvad vi have paa Hjærtet . . . Af disse Aarsager have vi skikket Bud efter dig, Tyge Brahe, og med kongeligt Venskab og Naade give vi dig til Kjende, at det er vor Hensigt at drage saadan Omsorg for dig, at du ej længer skal føle dig nødet eller fristet til at forlade os og Danmark . . .«

Tyge Brahe bøjede denne Gang i Tavshed Hovedet, som om han vilde gjemme alle Indvendinger, indtil Kongen havde talt.

»Vi have besluttet at tillægge dig en aarlig Løn af 500 Dalere, imod at du, som rimeligt er, skal være villig til at yde os saadan Tjeneste, som dine Evner og Indsigter tillade, og som vi behøve af dig. Dernæst ville vi ogsaa paa anden Maade vide at sikre dig saadan Støtte, at du frit og uhindret kan dyrke din Kunst . . .«

Kongen tav, og han syntes nu at vente paa Tyge Brahes Svar.

»Eders Majestæt« — Hr. Tyges Stemme, der for det meste havde en Smule brysk og barsk Klang, lød ikke uden en vis Bevægelse — »jeg maatte være eder en slet Tjener, ja, end

værre: jeg maatte lidet føle mig som en dansk Mand, om jeg ikke af Hjærtet paaskjønnede den synderlige Naade, eders Majestæt viser mig. Jeg har ikke for Skik at lade Munden løbe over med store Ord, og mine dyreste Tanker gjemmer jeg helst hos mig selv; men til eders Majestæt vil jeg sige: at let falder det mig ikke at rejse fra Danmark; thi fremmed Medgang og fremmed Hæder bliver dog aldrig Lægedoms Urt for Længslen efter det Sted, hvor man har hjemme. Derfor blev jeg her gjærne, om det kunde føje sig saa. Men eders kongelige Majestæt er ej uvidende om, hvor lidet mine Frænder og Jævnlige have undet mig Fred. Min Gjerning agter de ringe, og min huslige Lykke ere de optændte af Ivrighed for at forbitre mig. Kan hænde, at jeg er noget heftig af Sind; men jeg vil have Plads for mig og mine — Lov til at skjøtte mig selv og gaa mine egne Veje, uden at spørge nogen derom . . .«

»Men om vi stiftede Forlig mellem dig og dine Frænder, saa at ej mere nogen blandede sig i dine huslige Sager, og om vi dertil udpegede dig et Sted, hvor du rolig og uforstyrret kunde sysle med din Astronomi og Mathematica?«

»I Sandhed — eders Majestæt lover meget . . .«

»Intet mere, end vi kunne holde . . . Vi vare nys ved Ørekrog, hvor vi lade opføre vort nye Slot, som vi have tænkt at kalde Kronborg, og

vort Øje faldt da paa en liden Plet ude i Sundet, mellem Skaanes og Sjællands Kyster. Det er kun en ringe Ø med Sand og Klitter, og vi have ej tidligere forlenet nogen Adelsmand med dette Sted. Men det faldt os ind, at Øen herlig maatte egne sig for en Astronom og Astrologus. Vi talte desangaaende med din gode Ven og Frænde, Steen Bille, og han sagde os, at du en Gang med Velvilje havde udtalt dig om dette Sted . . .«

»Det er sandt, eders Majestæt — intet Sted i Verden vilde passe mig bedre . . .«

»Nu, vi tænkte just det samme . . .« Kongen smilede tilfreds, og idet han tog et beskrevet Blad Pergament, der laa mellem Dokumenter og Tegninger paa hans Bord, vedblev han: »Vi have desaarsag gjort en liden Koncept, som vi have ment at opsætte saaledes:

»Vi, Frederik den anden etcetera — — gjøre alle vitterligt, at vi af vor synderlige Gunst og Naade have undt og forlenet og nu med dette vort aabne Brev unde og forlene os elskelige Tyge Brahe Ottes Søn til Knudstrup, vor Mand og Tjener, vort Land Hveen, med alle vore og Kronens Bønder og Tjenere, som derpaa boendes ere, med al den Rente og Rettighed, som deraf gaar og afgives til os og Kronen, at have, nyde, bruge og beholde, kvit og frit, uden al Afgift, udi al hans Livs Tid, og saa længe han lever

og haver Lyst, hans Studia mathematices at continuere og forfølge . . . .« Ja, og saa fremdeles . . . Hvad svarer du os derpaa?«

Tyge Brahe sad et Øjeblik tavs. Saa kom der et varmt Glimt i hans Øjne, og uden at spørge om Hofskik og Sædvane rakte han sin Haand ud mod Kongen.

»Jeg svarer, eders Majestæt — at I har en stor Evne til at glatte selv de stridigste Rynker, og jeg tror, at der vil være gode Kaar for hver Mand i Riget, saa længe I fører Scepteret . . .«

»Det glæder os, at du saa vel modtager vort Tilbud . . . End ydermere skulle vi give Befaling til, at der udredes Penge til fornødne Bygninger og Instrumenter; thi giver vi dig Øen i Forlening, bør vi ogsaa sørge for, at du faar sømmeligt Tag over Hovedet. Overvej nu Sagen og tag i Betænkning, hvorlunde al Ting bedst kan udrettes. Du kan bringe os dit Svar paa vort Slot Frederiksborg, hvortil vi i Morgen begive os herfra . . . Dermed Gud befalet!«

Kongen rejste sig op for at give til Kjende, at Audiensen var forbi. Klokken var bleven mange, og Talglysene i Kjærtestagen var brændte langt ned. —

Tyge Brahe tilbragte Natten som Kongens Gjæst paa Ibstrup; men hvor sent han end kom til Ro, kunde han dog ikke falde i Blund. Han stod ved et vigtigt og afgjørende Punkt paa sin

Livsbane; der var meget, som lysnede, og Fremtiden laa paa én Gang tryggere og klarere for ham, end han selv i sit dristigste Haab havde turdet vente. Det var, som om Kongen havde gjættet hans lønligste Ønske. Intet Sted kunde passe bedre for hans Øjemed end den fredelige Ø, som han en Gang havde tænkt at give Navnet *Insula Venusia* for dens Skjønheds Skyld. Dens Ensomhed og dens vide Synskreds, hvor Himlen frit hvælvede sig til alle Sider, var just den Skjønhed, som tog hans Øje og hans Hjærte fangent.

Ud paa Formiddagen brød Tyge Brahe op efter at have taget Afsked med Kongen og dernæst med Kansleren Niels Kaas og Hr. Jørgen Rosenkrands, hvem han takkede for deres gode Bistand. Ogsaa fra sin Broder, Steen Brahe, skiltes Junker Tyge i al Venskabelighed. Den uventede Medgang havde stemt ham forsonlig, og han syntes at ville skrive deres sidste, hidsige Sammenstød i Glemmebogen. Hr. Steen var idel Smil og Venlighed og udtalte sig med overstrømmende Glæde over de kongelige Naadesbevisninger, der var blevne hans lærde Broder til Del.

Tyge Brahe red i rask Trav lige til Kjøbenhavn og lagde Vejen gjennem Stadens Nørreport. Han havde besluttet, at Vennen Pratensis skulde være den første, som fik Nys om hans gode

Lykke. Da han naaede Kirkegaarden, tæt udenfor Fæstningsværkerne, faldt hans Øje paa Mester Steffens Hus, der kiggede frem mellem de afbladede Træer i Hjørnet af Kirkegaarden, og han tænkte paa, hvor meget der var hændet, siden han og Pratensis i deres uerfarne Ungdom havde gjæstet den løjerlige Mandsling i Graverhuset. Han gad vide, om Graver-Steffen levede endnu og drev sine forborgne Kunster.

Det var henimod Middag, da han standsede sin Hest foran det lille Hus i Kannikestrædet, hvor Johannes Pratensis havde Bolig som Læsemester ved Universitet. Han raabte et muntert Hallo, der fik Magistre og Studenter til nysgjerrig at stikke Hovederne ud af Vinduerne i de nærmest liggende Bindingsværks Huse. Men i Pratensis Hus blev alt ved at være stille. Tyge Brahe sprang af Hesten og traadte ind paa Fortovet for at slaa til Lyd med Dørhammeren. Men det varede længe, før nogen lod sig til Syne. Omsider blev Døren aabnet af en lille, gammelagtig Kvinde, helt sortklædt og med et hvidt Hovedtøj, bundet stramt om Kinder og Hage. Hun betragtede Hr. Tyge med skarpe og mistænksomme Øjne, som om han kunde være en Tyv eller Ildgjerningsmand, der vilde bryde ind i Huset, og derpaa udbrød hun med vranten Røst:

»Hvem er I, og hvad vil I, siden I gjør slig ugudelig Alarm?«

»Godt Ord igjen, Mo'erlille! Faa ej Arrigskaben i Vrangstruben! Jeg kalder mig Tyge Brahe til Knudstrup, og jeg ønsker at tale med min gode Ven, Doctor Pratensis!«

»Er I Tyge Brahe?« spurgte den lille Kone, der forsigtig holdt Døren paa Klem. »Jo pyt, bild mig det ind! Tyge Brahe er alt en navnkundig Mand, og jeg ved da, han maa være kommen til ærværdig Alder; men I ser mig ikke ud til at være langt over de tredive Aar og er hverken graahaaret eller furet . . . I skal ej binde mig noget paa Ærmet . . .«

Hun vilde lukke Døren til igjen, men Tyge Brahe satte Foden imellem og udbrød hidsig:

»Pak jer af Vejen, Gamle, og lad mig komme ind! Pratensis vil sagtens sige jer, hvem jeg er!«

Han skød lempelig den gamle Kvinde til Side, og inde fra Stuen hørtes en Stemme, der syntes at anstrænge sig for at raabe tilstrækkelig højt:

»Est det dig, Tyge Brahe? Hjærtens velkommen til Staden! . . . Hvad gaar der af jer, Jomfru Liuva, at I hindrer min bedste Ven Adgang til min Stue!«

Den gamle Kvinde spærrede sine smaa, fiffige Øjne op, og da hun nu havde faaet Syn

for Sagn, veg hun ærbødig til Side for den lærde Gjæst. Hun nejede dybt, og med ganske forandret Mæle udbrød hun:

»Forlad mig tusinde Gange, Hr. Junker . . . Intet kunde jeg tænke, at velbyrdige Tyge Brahe var saa ung og kraftig en Mand. Gaa ind ad Døren lige for, naadige Herre, saa træffer I Mester Pratensis . . . Jeg vil selv føre eders Hest ind i Baghaven og sørge for, at den faar et ærligt Maal Havre . . .«

Tyge Brahe gik rask gjennem Forstuen, aabnede Døren og traadte ind i en Stue, hvis Vinduer vendte ud til en Kaalhave bag ved Huset. Foran Vinduet stod et Bord med mange Bøger og Haandskrifter, et Timeglas og nogle Krukker med tørrede Urter, der udsendte en stærk, krydret Duft i Værelset.

Ved Bordet sad Johannes Pratensis.

»Du har for Sanden fæstet dig en aarvaagen Dørvogterske, siden vi saas sidst, Hjærtensven!« udbrød Tyge Brahe, idet han leende traadte over Tærskelen. »Hvem var den snurrige Mo'erlille?«

»Det er min Plejerske, Jomfru Liuva Lauridsdatter. Hun har sine sære Indfald, men er adskillig dueligere, end hun har Udseende af. Hun er ej uden Kyndighed i Medicinen og Badskærerkunsten, ja, sysler endog med Astro-

logi, og hun yder mig mangen nyttig Haandsrækning . . .«

Pratensis vendte sig om og strakte begge Hænder frem for at byde Velkommen, og først nu lagde Tyge Brahe Mærke til den Forandring, der var foregaaet med ham.

Han sad halvt sammensunket i Stolen. Brystet var indfaldent, og hans Ansigt havde en bleggul Farve, der traadte endnu mere frem som Modsætning til de røde, feberagtige Pletter, der brændte paa hans Kinder. Øjnene skinnede endnu blankere end i gamle Dage, og Haaret var tyndt og graat som en Oldings.

Smilet døde hen om Tyge Brahes Mund, og et Øjeblik stod han overrasket, uden at kunne finde Ord. Han tog Pratensis Hænder og trykkede dem fast og længe.

Pratensis saa op, og der listede sig et tungsindigt Smil over hans kjønne og fine Træk.

»Det tykkes dig, at jeg er kommen til at se krank og stakkels ud . . . Nu — med Sundheden gaar det ej heller saa godt, som ønskeligt var. Det tynger mig nu og da for Brystet, og jeg plages af en slem Hosten. Men jeg kan stadig arbejde, og jeg er just ved at nedskrive mine Tanker om en ny Lægekunst, der særlig omfatter de virksomme Arkana og Sympathimidlerne . . .«

Hosten afbrød ham, og da den omsider stilnede af, var han saa udmattet, at han knapt havde Kræfter til at fortsætte:

»Du skal vide, at jeg alt mer og mer er kommen til den Formening, at Alchymien ej skal have til Formaal at gjøre ædle Metaller, men at frembringe virksomme Arkana. Jeg vil af Planterne udfinde alle saadanne Stoffer, som med Gavn kunne anvendes af Lægekunstneren. Dog heri finder jeg adskillig Modstand, eftersom jeg i Skrift og Tale har 'nævnet dette som det fornemste og ikkun lagt ringe Vægt paa de gamle, magiske Sigiller, der nu mestendels bruges mod faldende Syge og Kramper og Svindsot . . .«

Han talte med stor Ivrighed, men den samme trangbrystede Hoste som før nødte ham atter til at holde inde, og han lænede sig mat tilbage mod Stolens Rygstød.

»Ja, ja,« vedblev han en Stund efter — »du ser, gode Ven, at det staar smaat til med mig, og jeg vilde dog gjærne have levet en Tid endnu for at erfare, om ej Sandheden kunde sejre over alskens Blindhed og Fordom. Men nok derom. Jeg skjøtter bedre om at høre dig fortælle, Tyge Brahe! Det har været en ensom Tid for mig, siden du atter drog udenlands, og jeg har mangen Gang længtes efter dig; thi naar du traadte ind i min Stue, var det altid, som du bragte den friske Vaarblæst med dig . . .«

»Hvad mig selv betræffer, har jeg kun gode Tidender at melde,« svarede Tyge Brahe. »Brevet, jeg skikkede dig fra Regensburg, har du vel faaet, og du kjender deraf Mester Leovitius' Død og det sære Tilfælde, som for sidste Gang bragte os sammen. Fra Regensburg drog jeg hjem over Saalfeld og Wittenberg, og Mester Gemperlin var mig en god og lystig Ledsager. I Slutningen af December var jeg paa Knudstrup, hvor jeg, Gud ske Tak, fandt Viv og Børn ved god Helsen, og jeg tog nu fat paa at ordne mine Sager saalunde, at jeg ved Foraarstid kunde drage til Basel, hvor jeg havde tænkt at slaa mig ned. Men Skæbnen tykkes at ville bestemme det anderledes for mig. Igaar Morges kom der Bud til mig fra kongelig Majestæt, at jeg ufortøvet skulde give mig paa Vej til Ibstrup, og i Aftes talte jeg med Kongen . . .«

»Nu?« spurgte Pratensis med livlig Opmærksomhed.

»Kongelig Majestæt tilbyder mig en Aarspenge paa 500 Dalere, den lille Ø Hveen i Forlening kvit og frit, uden Afgift og Tynge, og end ydermere Midler til at lade opføre passende Bygninger . . .«

»Og hvad har du svaret paa saa vakkert et Tilbud?«

»Jeg tænker, jeg bør slaa til. Jeg havde ej ventet saa stor Medgang . . .«

»Det samme tykkes mig!« udbrød Pratensis, og hans Øjne lyste af Glæde. »Saa est du da for bestandig knyttet til Danmark, min hjærtenskjære Ven, og du skal for Eftertiden uden Bekymring kunne dyrke din skjønne Kunst, dig selv og Landet til Hæder. I Sandhed, bedre og vakrere Tidender kunde jeg ikke spørge!«

Pratensis syntes at glemme sin Sygdom; han rejste sig op og omfavnede sin lykkelige Ven.

»Om al Ting stadig vil føje sig saa godt,« sagde Tyge Brahe, »da tænker jeg, at den første Sten skal lægges til mit nye Hus i den tilstundende Sommer eller tidlig Høst, og jeg vil fejre denne Handling med en Højtidelighed, ved hvilken din Nærværelse ej maa fattes, kjære Pratensis. Huset har jeg tænkt mig at kalde Uranieborg, thi Urania, Astronomiens Muse, skal det være viet . . .«

»Under Gud mig at leve saa længe, da udebliver jeg ikke,« nikkede Pratensis. »Men er jeg alt henfaren, da vil min Aand være hos dig, og visselig skilles jeg gladere ved Livet herneden nu, da det er blevet mig forundt at skimte Skæret af den Glans, som en Gang vil omstraale dit Navn . . .«

Tyge Brahe blev det meste af Dagen hos sin syge Ven, og først henimod Aften tænkte han paa Hjemrejsen. Pratensis var bleven kjendelig

oplivet af Besøget, og han havde talt længe om de mangehaande Planer, hvormed Tyge Brahe vilde sysselsætte sig i den nærmeste Tid. Først, da Afskeden nærmede sig, blev han tavs, og han sad nu atter sammensunken i sin Stol. Et lille, sparsomt Glimt fra den synkende Vintersol listede ind i Stuen og faldt paa hans Tinding og Isse, der havde faaet en underlig skarp og kantet Form, som om allerede den store Forvandling fra Liv til Død var i Begreb med at fuldbyrdes.

Tyge Brahe stod foran ham og holdt hans Haand i sin.

»Mit sidste Ord til dig skal være: paa Gjensyn! Haabet bør man aldrig slippe, saa længe man ejer bitterste Gnist tilbage af Livsens Kraft og Aande. Vi var Venner fra Ungdommen af, og vi have været det gjennem de mange Aar, som siden ere gangne til Ende. Desaarsag maa jeg høre, at det atter gaar frem med din Sundhed og Helsen, for at jeg tilfulde kan glædes over, hvad anden Medbør jeg har havt. Paa godt og trofast Gjensyn, Pratensis — med dette Ord siger jeg dig Levvel!«

»Paa Gjensyn her — eller deroppe over de lyse Himmelkloder, Tyge Brahe . . . Lev vel, til vi mødes igjen!«

Tyge Brahe var allerede kommen hen til Døren, da Pratensis kaldte ham tilbage.

»Der var noget, jeg kunde ønske at sige dig — om dette skulde være den sidste Gang, vi talte med hinanden . . .«

Han talte tøvende, som med en vis Uro, og Tyge Brahe saâ spørgende paa ham.

»Der er En, jeg ofte tænker paa, og naar den Stund kommer, at jeg skal fare heden, vil det gjøre mig Døden bitter, at jeg krydsede hendes Veje uden at kunne give Kjærlighed for Kjærlighed. Der ligger som gnavende Anger over mit Minde om lille Edele . . .«

Han tav lidt og strøg sig med Haanden over den feberhede Pande.

»Det bæres mig for, at Nød eller Fare en Gang vil true hende . . . Skulde det hænde, da beder jeg dig, min kjære Ven, at du vil hjælpe og beskytte lille Edele og afvende, hvad ondt der maatte møde hende . . . Om du vil love mig dette, da tager du en stor Angst fra mig . . .«

»Det Løfte giver jeg dig gjærne,« svarede Tyge Brahe. »Jeg vil være hendes Ven og Beskytter, som du selv kunde være det. Men plag dig ej, Pratensis, med disse onde Griller. Hvi skulde du ej vinde Sundhed og Kræfter tilbage?«

»Jeg takker dig, synderlig gode Ven,« sagde Johannes Pratensis — »jeg takker dig for dette Løfte og for alt det gode Venskab, du har bevist mig . . . Lev nu vel!«

De vexlede endnu et Haandtryk, og Tyge Brahe forlod sin Vens Stue med mørke Anelser om, at han havde set Pratensis for sidste Gang.

Udenfor Husdøren ledte den gamle Jomfru Liuva selv Hesten frem, og Tyge Brahe red langsomt gjennem Stadens krogede Gader og ud ad den nordre Port. Han vilde ride det meste af Natten for tidlig den næste Dag at træffe Kongen paa det nylig opførte Frederiksborg.

TOLVTE KAPITEL.

Uranieborg.

Der knejsede et Slot med Taarne, Spir og Kupler, og de ranke Mure lyste i Sommerdages Solskin og i blide Maaneskinsnætter oppe over Øens stejle Klinter. I mange Herrens Aar — længere end nogen kunde huske tilbage — havde Landsbyens Bøndergaarde været Eneherrer paa Jomfru Hvenilds Ø, og Marker og Græsgange, Mose og Ellekrat strakte sig uhindret fra Øst til Vest mellem de gamle Fortidsminder, mellem Gallehøj og Hellehøjen og mellem de sparsomme Levninger af Øens fire Borge, Sønderborg og Hammer, Nordborg og Carlshøj.

Med Undren havde Bønderne set det nye Slot rejse sig midtvejs paa Øen. Med sindrig Kunst føjedes Sten til Sten, indtil der stod en Bygning — ikke tung og dyster, spærrende for Sol og Luft som Fru Grimilds Borg, hvor

Dronningen vog sine Brødre Helled Haagen og Folker Spillemand — men rig paa kunstfærdig Ynde, med lyse Farver, et Mønster paa Byggekunst, saaledes som fremmede Mestere paa denne Tid havde indført den fra sydlige Lande.

Slottet laa omgivet af sirlig afstukne Volde, og indenfor disse var anlagt først en Abildgaard og dernæst Blomsterhaver med mangehaande sjældne Vækster. Hvert Bed dannede en kunstfærdig Figur, afvexlende cirkelrund eller stjærneformet, med regelmæssige Gange imellem, og den samme Symmetri var gjennemført i hele Slottets Bygning. Det var opført paa en aaben, noget ophøjet Runddel, og dets anseelige Hovedbygning dannede en Kvadrat, hvis Spidser vendte nøjagtig mod de fire Verdenshjørner. Oven over de mange, fremspringende Tage, Altaner og Kupler hævede sig et højt, ottekantet Taarn. Dets runde Kuppel havde Urskiver mod Øst og Vest, og Fløjen over Spiret var dannet som den vingede Pegasus.

Lidt syd for Slottet laa en anden Bygning, mindre iøjnefaldende og anseelig, men endnu mærkeligere i sin Indretning. Den bestod af en Samling underjordiske Rum, over hvilke der hvælvede sig smaa, sært formede Kupler og bevægelige Tage, der ikke hævede sig ret meget over Jordens Overflade. Hist og her var der opstillet Søjler og Stativer, paa hvilke der kunde

anbringes astronomiske Maaleinstrumenter, og hele Anlæget var omgivet af et lavt Stakit. Over Nedgangen saas tre Løver, udhuggede i Sten, og den midterste af dem holdt et Skjold med følgende Indskrift:

Nec fasces nec opes
sola artis
sceptra perennant.)*

Paa den nordlige Side førte en Trappe ned til en rummelig, firkantet Stue, og fra denne var der Indgang til fem hvælvede Kammere, der gjorde Tjeneste som Observatorier. Over det største Rum i Midten hævede der sig dog ikke nogen Kuppel, men en muret Hvælving, der oventil var dækket med Jord og Græstørv, saa at den dannede en lille Høj, og oven paa denne stod en Figur af Messing, forestillende Mercur. Ved en kunstig Mekanisme, men tilsyneladende uden at nogen satte den i Bevægelse, kunde Figuren dreje Hovedet og løfte sin vingede Fod, som om den vilde svæve bort fra den underjordiske Borg, den var sat til at vogte. — —

Om nogen hedenfaren Aand steg op af den gamle Stendysse, der nævnes som Fru Grimilds Grav, og om denne Aand var Fru Grimild selv,

---

*) Hverken Magt eller Rigdom, men alene Kunsten bestaar gjennem Tiderne.

da vilde hun ej mere kjende sin Ø. Thi hvor før Kvæget græssede, laa nu det nye Slot og den mærkelige, underjordiske Borg. Og hvor Hyrdedrengen i sin pjaltede Skindkappe havde drevet Hjorden hjem til sin Husbonds Gaard, færdedes pyntelige Studenter og Kunstnere, Haandværksfolk og Tyende, der alle havde til Huse hos Slotsherren. Nu var det ikke lutter vadmelsklædte Bønder, der med lang Tids Mellemrum drog over Sundet for at sælge deres Kvæg og Korn i Landskrona By eller for at begive sig paa den lange Rejse til Ringsted Kjøbstad paa Sjælland, hvor de havde deres Landsthing. Sundet var blevet som en alfar Vej for de mange Sejlere, der satte Kursen mod Hveen og kastede Anker ved Møllebækkens Udløb, hvor lærde og fornemme rejsende steg i Land for at gjæste Uranieborg.

— Der laa endnu et Skær af blank Septembersol over Sundet; men Solen selv var dukket ned bag Sjællands Kyst og havde lagt en gylden Bræm over Landet derovre. Det var kort før Nadvertid, og Dagens Arbejde var endt. De Studerende, der opholdt sig paa Uranieborg som Slotsherrens Medhjælpere og Disciple, var flokkedes sammen paa den aabne Plads foran Hovedbygningen, hvor de paa bedste Vis fordrev Tiden, indtil Aftenklokken kaldte dem til Bords. Men

de vogtede sig aabenbart for at blive for lystige, og nu og da, naar Latteren blev mere højrøstet, end tilraadeligt var, kiggede en og anden af dem op til Vinduerne i Slottets nederste Stokværk, hvor Bibliotheksstuen var beliggende, og hvor den lærde Slotsherre havde været sysselsat siden Middag.

Omtrent midt i Klyngen, der snart tyssede ivrig paa hinanden, snart igjen glemte al Forsigtighed, stod en høj, rankvoxen Knøs med brede Skuldre og mørkt, kruset Haar. Han talte livlig, men med dæmpet Stemme, og hver Gang hans Tilhørere brast i Latter over, hvad han fortalte, vinkede han advarende og skrømtvis truende ad dem.

»Men er det sandt, hvad du fortæller, Peder Flemløse?« spurgte en.

»Det er sandt hvert eneste Ord! I andre var end ikke oven Senge, men jeg havde lovet vor Junker, at jeg skulde foretage en Observation i den tidlige Morgendæmring, og medens I sov, var jeg alene inde i Krypten paa vort nylig opførte Stjærneborg. Jeg hørte nogen pusle oppe ved Stakittet, og jeg skød Taget frem og kiggede ud. Ganske rigtig — der stod to af Bønderne. Jeg kjendte den ene af dem; hans Navn er Per Olssøn; men de kalder ham Per Hasselkæp. Han og hans Kammerat stod i et væk og slog Kors for sig, og saa pegede de

over mod den forgyldte Mercurius, som vi forgangen Dag stillede oven paa Højen. Jeg forstod af deres Snak, at de mente, Djævlen havde forputtet sig inde i Statuen, eftersom den kunde dreje sig rundt af sig selv. Og nu trak Per Hasselkæp en gammel Cyprianus op af sin Koftelomme, og han viste sin Kammerat et Sted i Bogen, hvor Præsten havde sagt, at der stod en Ramse, som var tjenlig, naar Djævle og Hexe skulde bekæmpes. Men man maatte tillige bære en indviet Mønt hos sig, og en saadan havde Per Hasselkæp ogsaa erhvervet sig. Han kunde Formularen uden ad, og den lød omtrent saaledes: I forbandede og fordømte Djævle! I Kraft af de hellige Ord: Messias, Emmanuel, Athanatos, Adonai og Sabaoth, lænke, afkræfte og fordrive vi eder fra ethvert Sted, hvor denne Mønt henlægges. Fremdeles byde vi eder, at I ej skulle have nogen Magt til at skade os med Pest eller anden Ondskab. Gaa, I fordømte, til Ildpølen, hvorfra I ere komne! Vig tilbage til eders Afgrund og fordrist eder ikke til at vise eder her! Saaledes byder Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligaand . . .«

»Nu, og hvad mere?« spurgte man ivrig.

»Ja — de to Kumpaner lagde Raad op om, hvorledes de bedst skulde faa den indviede Mønt anbragt indenfor Indhegningen — foran Foden af vor Mercurius. Men ingen af dem havde

Dristighed til at gjøre det. Saa snakkede de om, at det aldrig kunde have sin Rigtighed med vor Junker, eftersom han gav sig af med slig Trolddom og Djævelskab, og En kunde aldrig vide, hvad Skade og Fortræd deraf kunde afstedkommes . . . Jeg hørte, at Per Hasselkæp endnu et Par Gange ramsede Besværgelsen op; men de trykkede sig stadig ved at gaa indenfor Stakittet, og tilsidst sjokkede de afsted begge to . . .«

»Jeg holder for, at vi skulle fortælle vor Junker om dette Æventyr!« mente en af Tilhørerne. »Man ved aldrig, hvad de uvidende Mennesker kunne falde paa. Kan hænde, at de rotte sig sammen og ved Nattetid øve Vold mod den kostelige Statue!«

»Lad os tale med Mester Gemperlin derom!« foreslog en anden. »Han ved stedse Raad, og skal det siges til Junkeren, maa han helst gjøre det!«

»Hvor er Mester Gemperlin? Hvi er han ej kommen herned, som han plejer?«

»Han er i Lag med sin nye, store Contrafej, og tager han først fat, saa arbejder han sig Sjælen ud af Livet . . .«

»Gaa op til ham, Peder Flemløse, og fortæl ham dit Æventyr!«

Peder Flemløse fandt, at det kunde være værd at følge Vinket, saa meget mere, som han nødig forsømte nogen Lejlighed til at komme i

Snak med den lystige Kunstner, og i Forening med et Par af sine Medstuderende gik han op i Slottets Hovedbygning for at opsøge Mester Gemperlin, medens den øvrige Flok spredte sig omkring i Abildgaarden og Blomsterhaven eller fulgte Spadseregangen rundt omkring Volden, hvorfra man bedst kunde betragte Solnedgangen over Sjællands Kyst.

I et Værelse, der laa i det nedre Stokværk, og hvis Vinduer vendte mod Sydvest, stod Mester Gemperlin ved sit Arbejde. Han havde ikke forandret sig synderligt i de Aar, der var gaaet, siden han fulgte Tyge Brahe hjem til Danmark. Hans Ansigt var rundt og rødmusset, Haaret fyldigt og kruset, og Øjnene blinkede med deres sædvanlige, lystige Lune. Hans Mundskæg var snoet i to kjækt opstaaende Spidser, og han snoede dem yderligere til Vejrs med Fingerspidserne, hver Gang han gjorde en Pavse for at kaste et prøvende Blik paa sit Arbejde.

Det var et særegent, allegorisk Billede, han var i Færd med at male, og det skulde efter Tyge Brahes Ønske anbringes paa en lille Kvadrant, som Junker Tyge havde ladet forfærdige i sit eget Værksted, kort Tid efter at han var kommen til Hveen. Maleriet skulde være en sindbilledlig Fremstilling af Videnskabens Forhold til den evige og guddommelige Sandhed, saaledes som Tyge Brahe opfattede det, og den lærde Astronom

havde aftalt med Kunstneren, hvorledes alle Enkeltheder skulde være.

Mester Gemperlin havde i lang Tid arbejdet paa dette Maleri, og det nærmede sig snart sin Fuldendelse. Han lænede sig just tilbage og betragtede sit Værk med en tilfreds Mine, da Peder Flemløse og hans Kammerater traadte ind i Stuen.

»Vil I ej unde jer Hvile i Dag?« udbrød den unge, bredskuldrede Student, saa snart han var kommen over Dørtærskelen. »Vi savnede jer dernede, Mester Gemperlin, og Aftenklokken ringer snart til Nadver. Har I Stunder til at snakke lidt med os?«

»Det tykkes mig, I unge Vismænd og Stjærnetydere!« svarede Mester Gemperlin i en skæmtende Tone, »at I have en farlig Hang til Lediggang, og om ej vor Junker holdt jer i stræng Tugt og Ave, da skjønner jeg, at I vilde tilbringe et større Maal af eders kostbare Tid med Fjas og Snak og alle Slags gale Streger end med at observere Sol og Stjærner eller flittig sidde bøjet over Bog og Pen . . . Kom her og se, hvad jeg har udført for eders lærde Mester! Det kan maaske bringe jer paa alvorligere Tanker!«

De unge Studenter nærmede sig Stativet, paa hvilket Kvadranten var opstillet, og Mester Gemperlin pegede paa det sindrige Billede, han var sysselsat med.

»Ser I dette Træ! Paa den højre Side er det grønt og løvrigt, og det har frodigt Græs ved sin Fod. Men paa den venstre Side er Rødderne udtørrede, og det har visne, bladløse Grene. Ser I videre — her under den grønne Del af Træet sidder en Yngling. Han bærer en Laurbærkrans paa sit Hoved, og i den ene Haand holder han en opslagen Bog, i den anden en Himmelglobus. Men dér — og læg nu vel Mærke dertil — under den visne Part af Træet staar et Bord og paa det et Skrin, fuldt af Guldpenge, endvidere Kroner, Sceptre, adelige Vaaben, gyldne Kjæder, ædle Stene, Kvindepynt, Bægere, Kort og Tærninger — det er alt det, som almindeligvis holdes i Ære og høj Pris her paa Jorden. Men I ser ogsaa, at bag ved Bordet staar en Benrad, og han strækker sine Knokkelarme ud, som om han vilde rive alle disse Herligheder til sig . . .«

»Nu, forklar os nøjere Betydningen af eders Allegori, Mester Gemperlin!«

»Allegorien er ikke min, men Tyge Brahes,« svarede Tobias Gemperlin. »Jeg udfører ikkun hans Tanke i de skjønne Farver . . . Men mit Billede er endnu ikke færdigt. Dér, oven over de tvende Figurer, skal males en Indskrift, og den skal lyde saaledes: *Vivimus ingenio — coetera mortis erunt* . . . Og som I lærde, unge Herrer vide, er det udlagt saaledes: »Vi leve i Aand;

alt andet hører Døden til.« Den første Del af Indskriften skal staa lige over den laurbærkronede Yngling, Resten over den visne Del af Træet . . .«

De unge Studenter hørte nysgjerrig efter.

»Men nu kommer det allersværeste, som jeg har tilbage!« vedblev Mester Gemperlin og snoede ivrig sit krusede Mundskæg . . . »Enhver Dosmer kan forstaa, at Billedet indprenter den Sandhed, at Menneskelivet faar sin rette Betydning ved Tilegnelsen af Visdom og ved at stræbe frem i aandelig Kraft. Men det skal indeholde en endnu større og dybere Allegori. Thi Modsætningen, der er fremstillet, gjælder jo ikkuns det timelige; overfor det evige svinder den bort. Desaarsag skal det grønne og det visne Træ synes ligesom at forene sig; men mellem Løvet skal der skimtes en Antydning af Christi Liv og Lære, og Overskriften over det ganske Maleri bliver da saaledes: »*Vivimus in Christo, coetera mortis erunt* — Vi leve i Christus, alt andet hører Døden til . . .« Saaledes har vor gode Junker, Tyge Brahe, udtænkt det . . .«

»Jeg undres over,« sagde den unge, rankvoxne Student, hvem hans Kammerater havde nævnet med Navnet Peder Flemløse — »at der kan findes uvidende og taabelige Mennesker, som holde Tyge Brahe for en gudløs Kjætter, alene fordi han ej er saa flittig til Kirkegang og

Skrifte, som det ellers mestendels er Skik, ej alene af ærlige Gudfrygtige, men ogsaa af Hyklere og Skalke . . . Men den ene onde Snak fører mere med sig. Vil I tro, Mester Gemperlin, at Bønderne her paa Øen rakt ud holde Hr. Tyge for en Troldkarl, der giver sig af med allehaande Djævlekunster! Jeg søgte jer just for at fortælle, hvad jeg i denne Morgenstund har oplevet. Jeg hørte et Par Bønder ovre fra Landsbyen lægge Raad op om, hvordan de bedst kunde værge og beskytte sig mod den Djævlefigur, som er bleven opstillet paa det nye Stjærneborg. Ja, I begriber sagtens, at de hermed sigter til intet andet end den liden Mercur-Statue, hvis kunstige Indretning har jaget dem slig Skræk i Blodet! Tykkes I ej, at vi burde tale til Junkeren derom?«

»Det er aldrig værd!« svarede Mester Gemperlin. »Hr. Tyge vil ikkun le os ud, om vi kommer til ham med slig Snak. Desuden ligger han jævnlig i Kiv med de stridige Bønder, og det gavner intet at gyde Olie i Ilden . . .«

»Men om Figuren vækker Forargelse blandt de uvidende Mennesker, var det da ej bedre, om den blev skaffet bort?« mente en ung, blegkindet Student, som var fulgt ind med de andre.

»Det bør I selv foreslaa vor Junker, gode Olai Morsing!« svarede Mester Gemperlin leende. »Dog tror jeg ikke, det vil hjælpe. I de Aaringer,

jeg har kjendt Tyge Brahe, har jeg stundom set ham sætte haardt mod haardt, men aldrig, at han har givet efter for Taaber og Gjække, hvad enten det var fornemme eller ringe Folk. Han var snarere tilsinds at udpønske en ny Trolddom, som kunde give Hoben noget at undres over. Vil I lægge de Kastanier i Ilden, gode Morsing, saa maa I ogsaa selv rage dem ud!«

De andre lo, og da Mester Gemperlin imidlertid var bleven færdig med sit Arbejde for den Dag, fulgtes de alle ud af Stuen.

Det syntes, som Nadverklokken vilde lade vente længe paa sig. Hr. Tyge blev endnu siddende i Bibliotheksstuen. Dette Værelse dannede et stort, cirkelrundt Rum med en Søjle i Midten, og det gjorde paa én Gang Tjeneste som Museum og Bibliothek. Det var fuldt af Bøger og sjældne Kunstsager, deriblandt en stor, forgyldt Himmelglobus, hvilende paa et prægtigt Stativ. Rundt omkring paa Bordene og i Væggenes Nischer stod mindre Jord- og Himmelglober. En af disse fremstillede ved Hjælp af en sindrig Mekanisme Stjærnehimlens tilsyneladende, daglige Omdrejning og Solens og Maanens særegne Bevægelser. Paa Væggene saas Billeder af Kong Frederik den anden og Dronning Sofie foruden Portræter af navnkundige Astronomer og Filosofer. Ogsaa af Tyge Brahes fordums Hovmester, Anders

Sørensen Vedel, der nu boede i Ribe By, hvor han var sysselsat med sin Udarbejdelse af den danske Historie, fandtes et Portræt, som Mester Gemperlin havde malet for et Par Aar siden. Under flere af Billederne stod latinske Vers, som Tyge Brahe havde forfattet, og ligeledes paa Stuens Vægge var der malet, skrevet og indgraveret latinske Indskrifter, deriblandt Slotsherrens eget Valgsprog: *Non haberi sed esse.**) Paa alt dette skinnede Lyset dæmpet ind gjennem Vinduesrudernes broget farvede Glas.

Tyge Brahe sad ved sit Arbejdsbord. Han saâ sund og tilfreds ud. Siden hin Dag, da han var redet fra Knudstrup Gaard for at tale med Kongen paa Ibstrup, havde han havt lykkelige Aar. Helt fri for Sorger havde han vel ikke været; thi just det samme Aar, Anno 76, da Grundstenen blev lagt til Uranieborg, havde han mistet sin førstefødte Datter, kun faa Maaneder efter, at han havde faaet Bud om Johannes Pratensis' Død. En Aftenstund ved Midsommertid var den gamle Jomfru Liuva Lauridsdatter kommen til Hveen som Overbringer af Budskabet, og i flere Dage efter havde Tyge Brahe lukket sig inde i sin Stue og vilde ikke se eller tale med nogen. Den sære, gamle Kvinde var med det samme forbleven paa Uranieborg, hvor hun stundom gik

---

*) Ikke at synes, men at være.

Tyge Brahe til Haande i Laboratoriet og hjalp ham med at tilberede Lægemidler, som han delte ud mellem Bønderne. —

Paa Bordet foran Tyge Brahe laa en Mængde Haandskrifter og Papirer, og han var i Færd med at gjennemse nogle af sine Dagbøger, der indeholdt baade meteorologiske Optegnelser og Anmærkninger om Tildragelser, som var indtrufne i Aarenes Løb. Idet han bladede Bøgerne igjennem, standsede hans Blik ved en og anden Datum:

»Anno 1577, 21. Majus. Sendt Skrivelse til vellærde Niels Hemmingsen. Takket ham og Konsistorium for gunstigst Tilbud, at jeg skulde blive Rector ved Universitetet. Men bedet mig undskyldt, da jeg ej holdt mig for skikket til denne Værdighed, ej heller havde dertil fornøden Lejlighed.

»Anno 77, 31. Augustus. Modtaget Skrivelse, hvori kongelig Majestæt naadigst forlener mig med Kronens Gaard, Kullegaarden, beliggende paa Kullen i Skaane.

»Anno 77, 13. Decembris. Iagttaget fra Uranieborg Observatorium en ny Komet, hvorom andensteds er udførligen optegnet, saasom over dens Bane paa Himmelkuglen og samme Komets Størrelse og Udseende.

»Anno 79, 5. Junius. Bliver af kongelig Majestæts Naade forlenet med et Præbende,

som er Helligtrekongers Kapel i Roskilde Domkirke med dertil hørende Bønder og Tjenere.

»Anno 83, 30. Julius. Stiller efter kongelig Majestæts Befaling den nyfødte Prins, Hertug Hans' Nativitet. Gjentager som forhen ved de kongelige Prinsers, Prins Christians og Prins Ulrichs højlovelige Fødsel, at dette Arbejde alene bør anses som en astrologisk Gjætning, eftersom man aldrig kjender det nøjagtige *momentum nativitatis* . . .«

Det lod ikke til, at Tyge Brahe kunde finde, hvad han søgte; han lagde Dagbogen til Side, og idet han fremtog et andet, ældre Diarium og bladede det igjennem, standsede han ved en saalydende Optegnelse:

»Anno 1576, 3. Septembris. Tilskrevet den kongelige Livlæge, Doctor Peder Sørensen, at jeg agter at bekoste et Mindesmærke i Vor Frue Kirke over Johannes Pratensis, og beder jeg Peder Sørensen forfatte en Indskrift dertil.«

Dertil var senere gjort følgende Tilføjelse:

»Har siden selv skrevet et Mindevers om min synderlig kjære Ven, som nu er salig i Gud, og har ladet samme Vers trykke paa Uranieborg.«

Tyge Brahe lagde Dagbogen til Side, og paa et allerede beskrevet Blad Pergament, der

laa foran ham paa Bordet, vedføjede han følgende Ord:

». . . Lader jeg eder da hermed vide, at eftersom det er kommet mig for Øre, at ildesindede og ryggesløse Mennesker skulle have foraarsaget Skade paa det i Vor Frue Kirke Anno 1577 rejste Mindesmærke over den i Gud hensovede Doctor Johannes Pratensis, Læsemester i Medicinen ved Kjøhavns Universitet, saa advarer og formaner jeg eder, der er borgerlig Værge ved fornævnte Kirke, at I for Eftertiden nøje passer og vaager over, at slig Ufærd og *Sacrilegium* ej oftere foregaar, om I ej strængelig vil drages til Ansvar og derfor staa til Rette.

Datum: *Uraniburgum, Insula Venusia, vulgo Hvenna.* Septembris Anno 1584.

T. Brahe.

Velagtede Raadmand i Staden Kjøbenhavn, Laurids Madsen Bøssestøber, tilskrevet med egen Haand.«

Tyge Brahe foldede Papiret sammen, og i det samme lød Nadverklokken, hvis Kalden Studenterne utaalmodig havde ventet paa.

Hr. Tyge rejste sig op og gik hen til Vinduet. Men det undrede ham at lægge Mærke til, at de unge Folk ikke længer var samlet paa Runddelen foran Slottet. Derimod saa han flere af

sine Medhjælpere og ligeledes nogle af Tyendet skynde sig ud gjennem den vestlige Indgangsport. Det var ikke noget helt usædvanligt, og han vidste, at denne Travlhed betød, at der kom Gjæster til Øen.

Han satte sin Hue paa Hovedet og gik udenfor Huset. I den snorlige Gang, som løb tværs igjennem Blomsterhave og Abildgaard, kom Fru Kirstine ham i Møde med Børnene. Den mindste, en urolig, mørkøjet Glut, havde hun paa Armen, og den ældste Datter, Magdalene, som nu var henved ti Aar, fulgte bag efter med sin lille Broder Tyge ved Haanden.

»Men glemmer I da ganske jer Nadver!« udbrød Fru Kirstine med husmoderlig Uro. »Der løber Mester Tobias og alle de unge Folk bag efter ham, just ligesom jeg har ladet ringe med Nadverklokken!«

»Jeg tænker, der er løbet et Fartøj ind ved Møllebækken,« svarede Junker Tyge. »Slaa Følge med mig og lad os se, hvem det kan være . . .«

De fulgtes ad, og de var ikke naaede mere end halvvejs gjennem Haven, da de hørte Hundene, der havde Vagt ved Indgangsporten, give Hals.

Mester Gemperlin og Studenterne vendte tilbage i Følge med nogle fremmede, der nylig var komne i Land. Den ene var en høj, smækker

Mand, med fine og udtryksfulde, men noget sygelige Træk. Han var iført en mørktfarvet Rejsedragt, der kom til at se endnu mere prunkløs ud ved Siden af hans Ledsagers spraglede og overdaadige Pynt — lillafarvet Fløjls Vams med bred Kniplingskrave, over Brystet en gylden Kjæde og i Huen en vajende Strudsfjer. Han gik med værdig Holdning, støttende Haanden mod Kaardefæstet; men hans brede, firskaarne Ansigt havde et godmodigt Præg og røbede glad Forundring ved Synet af det navnkundige Sted, der aabenbarede sig for hans Øjne.

Den tredie af de fremmede kom nogle Skridt bag efter sine Rejsefæller, som om han kunde være deres Tjener eller undergivne. Og hans Udseende kunde ogsaa tyde derpaa, skjønt den sorte Kappe, Vams og Hue betegnede ham som hørende til den lærde Stand. Han var lille af Vext og paafaldende plumpt og klodset bygget, hans Gang tung og vraltende. Ansigtet udtrykte paa én Gang snu Forslagenhed og paatagen Ydmyghed; hans smaa Øjne havde et vaagent og vagtsomt Udtryk, og medens han travede bag efter sine to Rejsefæller, saa han sig uafladelig omkring til alle Sider, som om det gjaldt at lægge nøje Mærke til, hvad der foregik. —

»Velkommen til Uranieborg, Erik Lange!« udbrød Tyge Brahe, saa snart han gjenkjendte

den fremmede, der gik ved Siden af Junkeren med Strudsfjeren og den gyldne Kjæde.

Den unge Adelsmand besvarede Hr. Tyges Hilsen og vendte sig derpaa om for at forestille sine Ledsagere.

»Du faar tilgive mig, Tyge Brahe, at jeg ej blot selv kommer uanmeldt, men endog bringer tvende Gjæster med mig. Dette er Junker Geert von Naudersberg, en østerrigsk Adelsmand, der længe har ønsket at gjæste Uranieborg . . . Og denne Yngling er Reymer Bär fra Ditmarsken, kaldet Raimarus Ursus Ditmarsicus; han er af ringe Herkomst, men ikke uden boglig Lærdom, og han har en Tid gaaet mig til Haande . . .«

»Velbyrdige Hr. Junker!« — den østerrigske Adelsmand faldt uden videre sin Ledsager i Talen, idet han traadte et Skridt frem og bøjede sig med en dyb Hilsen for Tyge Brahe — »eders Navn er kjendt af mange i mit Fædreland, og da først og fremmest af vor allernaadigste Herre og Fyrste, Hans Majestæt Kejser Rudolf, der mindes jer fra den Tid, I gjæstede Regensburg, knapt Aar og Dag før Hans kejserlige Majestæt besteg Tronen efter sin højlovelige Fader, Maximilian. Jeg har hørt min allernaadigste Herre tale med berømmende Ord om eders Snille, og dette har optændt min Længsel efter at gjæste jer . . .«

»Nu — I skal være mig velkommen!« svarede Tyge Brahe. »Kyndige og lærde Folk ser jeg gjærne hos mig, og mine Stjærnekammere og mine Instrumenter, mit Bogtrykkeri og mit Værksted — eller hvad andet, Uranieborg gjemmer — skal det være mig en Glæde at vise jer . . . Dog, i Aften bliver det for silde. Nadverklokken har lydt, og jeg tænker, I trænger først til Hvile og Vederkvægelse . . . Jeg vil da trøste jer med, at vor Ø ej heller savner Snæpper og Brokfugle, og i mine Fiskedamme er der fuldt op af Karper og Brasen! Derfor til Bords, I Herrer, for at vi kan tømme Velkomstbægeret!«

Tyge Brahe viste sine Gjæster Vej, og bag efter dem fulgte Fru Kirstine og Mester Gemperlin. Den lystige Kunstner satte et underligt Ansigt op, halvt skæmtefuldt, halvt misfornøjet. Han bøjede sig henimod sin Ledsagerske og pegede paa den korthalsede, plumpe Person, der nu, ligesom før, gik tæt bag efter sine to Rejsefæller.

»Har I lagt Mærke til den Klør, Fru Kirstine?« hviskede Mester Gemperlin. »Jeg mener ham, der er lige ved at træde de andre i Hælene, og som i et væk drejer og vender sit tykke Vildsvinehoved, som om han vilde sluge hele Øen med sine smaa, gridske Øjne! Det var ham, hvem Hr. Erik nævnede med det lærde Navn, Raimarus Ursus Ditmarsicus . . . Jeg beder jer om at lægge nøje Mærke til ham!«

»Men af hvad Aarsag, kjære Mester?« Fru Kirstine maatte le ved Synet af den snurrige Mine, Mester Gemperlin satte op.

»Af hvad Aarsag, spørger I! Fordi jeg kan læse ligesaa godt i et Menneskes Aasyn, som eders lærde Husbond læser i Stjærnerne. Og jeg siger jer, Fru Kirstine, at den bredbugede og vraltende Kumpan har et Fjæs, der spaar os Ærgrelser og Fortrædelighed. Pas nu paa, om ikke ogsaa Mester Gemperlin er et Stykke af en Vismand!«

TRETTENDE KAPITEL.

En Ven i Nød.

Tyge Brahe var i Færd med at vise sine Gjæster omkring paa Uranieborg.

De havde med Forundring betragtet den sindrige Vandkunst, der var opstillet i Slottets nederste Stokværk, midt i en Gang, der førte tværs igjennem Bygningen. Det var en kunstig Figur med Billeder af Fugle og andre Dyr, og idet den drejede sig rundt, udsendte den blinkende Vandstraaler til alle Sider. Derefter havde man besøgt de store, hvælvede Kjælderrum nedenunder Slottet, hvor Laboratoriet laa, og hvor der tillige fandtes et Pumpeværk, der var saa kunstig indrettet, at Vandet gjennem usynlige Rør kunde ledes til ethvert Værelse i Bygningen. Man var saa vandret op i de øvre Stokværk til den store Sommerstue, der var smykket med prægtige, blomstervævede Tapeter, og hvorfra man havde

den herligste Udsigt over Sundet til den sjællandske Kyst, og man var omsider kommen ind i Observatorierne, der var indrettede under de pyramideformede Tage i det nordlige og sydlige Taarn. Her fandtes en Mængde astronomiske Instrumenter, lige udmærkede ved deres pyntelige Sirlighed og ved den store Omhu, hvormed de var forarbejdede, medens tillige flere af dem var forsynede med mærkelige Billeder og Figurer.

Tyge Brahe forklarede Instrumenternes Indretning, og hans Ansigt lyste af Glæde og Ivrighed. De mange sindrige Opfindelser til at forøge Observationernes Nøjagtighed skyldte han sit eget Snille, og hvad han fortalte sine Gjæster, var altsammen nyt og mærkeligt for dem.

Erik Lange lyttede med et opmærksomt Udtryk i de fine og sørgmodige Træk; heller ikke hans Ledsager, som den foregaaende Aften var bleven forestillet under Navnet Raimarus Ursus, lod det skorte paa Agtpaagivenhed; der var tilmed en snu Aarvaagenhed i hans smaa, griske Øjne, som om han lurede paa at drage lønlig Fordel af de Forklaringer, den lærde Slotsherre gav til Bedste. Kun den tredie af Selskabet, Adelsmanden Junker von Naudersberg, lod til at maatte gjøre Vold paa sig selv for at følge en saa lærd Underholdning med skyldig Opmærksomhed.

Der forekom mange svære og fremmede Betegnelser: Pinnacidier og Transversaler, Azimuthalinstrumenter og Armillarsfærer. Hr. von Naudersberg spilede Øjnene op og kløede sig i Panden.

»Det tykkes mig, velbyrdige Hr. Junker, at dette er altfor lærd for en almindelig, fattig Menneskeforstand! I har jo alt gjort slige store og vidunderlige Opfindelser, at der fast intet bliver tilbage for eders Efterfølgere i den astronomiske Kunst . . .«

»Tværtimod —« Tyge Brahe betragtede sine Gjæster med et alvorligt Blik. »Jeg viser ikkun Vejen. Jo større Fuldkommenhed det lykkes mig at give disse Instrumenter, desto videre vil man kunne trænge frem i Kundskaben om de evige Love for Himmellegemernes Bevægelser, deres Afstande og Baner. Selv maa jeg idelig gjøre nye Tilføjelser og Ændringer i mine Skrifter, efterdi mine Observationer berige mig med ny Viden, efterhaanden som mine Maskiner forbedres . . .«

De traadte ind i et Værelse, hvis Vægge var betrukne med Gyldenlæders Tapet. Ligesom i de andre Stuer faldt Lyset ind gjennem Vinduernes brogede Glas, der laante alle Gjenstande et eget, mystisk Skær. Mellem flere andre Malerier hang der et Billede, som forestillede en Hund, der gøede op imod Fuldmaanen, og neden-

under var der sat følgende Indskrift: *Nil moror nugas**).

Den østerrigske Adelsmand blev nysgjerrig staaende foran Maleriet.

»I har saare mange af slige allegoriske Fremstillinger og vise Sentenser, velbyrdige Hr. Tyge, og jeg skjønner, at de hentyde ej blot til de lærde Kunster og Videnskaber, men ogsaa til særlige Begivenheder i eders Liv . . .«

»Deri fejler I intet! Jeg har været udsat for adskillig Sladder og ond Snak, og jeg ligner den med en bjæffende Køter . . . Men selv har jeg ej taget mere Skade deraf end den skinnende Fuldmaane, der uforstyrret skuer ned paa Hunden . . .«

Tyge Brahe vilde gaa videre med sine Gjæster; men idet han viste dem Vej til den tilstødende Stue, traadte Fru Kirstine ham i Møde i Døren. Hun lod til at have noget paa Hjærtet, som hun vilde betro sin Husbond; thi hun gav ham i Smug et Vink, og medens Erik Lange og den fremmede Adelsmand fordybede sig i de latinske Vers og Indskrifter, som var anbragte allevegne, over Døre og Nicher og over den aabne Kamin, hviskede hun Junker Tyge i Øret:

---

*) Jeg ænser ej Sladder.

»Jeg har kaldet Peder Flemløse hid, og han venter i Stuen næst ved. Kan du ej lade ham underholde dine Gjæster en liden Stund?«

»Af hvad Aarsag, min kjæreste?« Tyge Brahe saâ forundret spørgende paa sin Hustru.

»Bliv nu ej vred, min Ven!« Hun lagde kjærlig beroligende sin Haand paa hans Arm. »Men der er en Flok Bønder, som anholde om at faa dig i Tale. Deres Formand sagde til mig, at de havde søgt dig forgæves baade igaar Kvæld og i denne Morgenstund, og eftersom du er deres lovlige Herre og Øvrighed, saa kunde de ikke længere bie med at forebringe dig deres Anliggende . . .«

Tyge Brahe trak ærgerlig paa Skuldrene.

»Hvi gaa de ej til min Foged? Ham kunne de vende sig til, naar de have noget at kære over. Det har jeg sagt dem tilforn!«

»Men Fogden kan ej hjælpe dem som du!« Fru Kirstine talte varmt og indtrængende. »Jeg beder dig, min kjære Ven, at du vil høre paa, hvad de arme Mennesker have at sige. Det tjener dog alle Parter bedst . . .«

Tyge Brahe rystede misfornøjet paa Hovedet; men de venlige og stilfærdige Ord gjorde som altid før deres Virkning. Han bortfjærnede sig med en kort Undskyldning til sine Gjæster, idet han sagde til dem, at en af hans Medhjælpere

vilde vise dem Slottets øvrige Indretning, indtil han vendte tilbage. —

Ved Hovedindgangen til Uranieborg havde der samlet sig en Flok Mænd, for Størsteparten udslidte og duknakkede Skikkelser. De var iførte Vadmelskofter, og deres halvhøje, spidspullede Hatte holdt de i Hænderne. De talte højrøstet med hverandre; men idet Slotsherren kom til Syne paa Trappen, holdt de inde med deres Snak, og en af dem traadte ud af Klyngen og nærmede sig Junkeren. Det var en gammel Mand, og de lange, hvide Haartjavser naaede ham til Skuldrene; men han saâ rankere og mere anselig ud end den øvrige Flok.

»Naadige Herre,« sagde han i en lavmælt Tone, som dog var uden overdreven Ydmyghed, »Bymændene have kaaret mig til deres Talsmand, og vi kommer for at forebringe jer vore Kæremaal . . .«

»Nye Kæremaal!« udbrød Junker Tyge mere utaalmodig end egentlig vred. »Aldrig ved I Godtfolk at forebringe andet end Kæremaal! I stjæler mere af min knappe Tid, end jeg ret vel kan afse! Hvad er det nu, som trykker jer, og som I ej kan forhandle om med min Foged?«

»Naadige Junker,« gjenmælede den hvidhaarede Bondemand — »vi vil gjærne tro, at I mener os det bedre end Fogden; thi han paalægger os den ene Tynge haardere end den

anden. Saa længe I byggede denne stolte Gaard, var der aldrig Ende paa, hvad Dagværk og Skyldsætning der krævedes af os, og det blev os tilsidst saa tungt, at vore Klager maatte naa til selve Kongen. Vi mindes vel, at I fik Medhold, strænge Herre, og det paalagdes os, at ingen Mand turde flytte herfra af den Aarsag, at Besværingen nu, da I lod bygge, var blevet noget større end tilforn. Dog, siden hen — som I vel og mindes — har Hans Naade Kogen ladet bestemme en Ordning og Skik, angaaende hvorlunde alt skal holdes imellem eder, naadige Junker, og os Indvaanere paa Hveen. Men Gud bedre det for os fattige Mennesker, saaledes som eders Foged holder sig denne Ordning efterrettelig! Om en Mand ikkun møder en Time efter Solens Opgang, da regnes hans Dagværk kun for en halv Dags Arbejde, og han maa yde en halv Dag til den paafølgende Dag samt desforuden bøde sine tre Mark. Og ligesaa ilde er det fat med de Varer, som vi lovligen skulle tilbyde eder, forinden de udføres fra Øen, men som ej tør aftinges os for mindre, end hvad vi kunne erholde derfor udi den nærmeste Kjøbstad . . . Eders Foged skambyder os for hvert Maal og Vægt! Og som det gaar med Dagværk og Handel, saalunde er det og med Landgilde og Oldengjæld og al anden Afgift og Tynge. I store Herrer lægge os plat

øde; men I forglemme, at I dog ilde kunne undvære os . . .«

Rynkerne i Junker Tyges Pande havde trukket sig sammen under Bondemandens Tale, og han slog heftig ud med Haanden:

»Hold Styr paa din Tunge, Niels Gaardbo! Jeg kræver ej værre af jer, end hvad eders Skyldighed er. Min Foged har Befaling til at gjøre Ret og Skjel mod jer, hverken mere eller mindre. Har han forset sig i dette Stykke, da vil jeg tale ham til derom. Og med eders Kæremaal skal det saa have Ende!«

Bønderne mumlede indbyrdes et og andet, som ikke var til at forstaa, og Niels Gaardbo bortfjærnede sig langsomt uden at vente paa de andre Bymænd. Men saa var der en af dem, der skubbede til en hjulbenet og smalskuldret Mandsling forrest i Klyngen, saa at han røg helt frem mod Slottets Trappe.

»Nu est Turen til dig, Per Hasselkæp!«

Den lille hjulbenede saâ ud, som om han havde mest Lyst til at springe ligesaa hurtig tilbage blandt Flokken. Men han blev dog staaende, og Tyge Brahe saâ forbavset paa ham.

»Hvad vil nu du!«

Per Hasselkæp sled i den lyse Haartot, der faldt ned over hans Pande, og drejede sine Øjne, som om det først og fremmest gjaldt at blive fri for at møde Junkerens skarpe Blik. Men om-

sider gjorde han et dybt Skrabud og mumlede med en Hurtighed, som om det var en Ramse, han havde lært udenad:

»Strænge Hr. Junker! Vi ere kristelige og gudfrygtige Mennesker, og vi bede Vorherre bevare os for alt, hvad ondt er; men nu have vi aldrig mere nogen rolig Time, siden I forgangen har stillet den fule Djævleskikkelse op paa Højen hist henne. Jeg har lovet Bymændene, at jeg skulde klage vor Nød for jer, eftersom ingen af de andre turde vove det, og ej heller har det hjulpet, at vi have læst udi den Bog, som kaldes Cyprianus, af hvad Aarsag vi skjønner, at det er en grumme forstokket Djævel, der opfylder os med stor Angst. Og er det da vor ydmyge Bøn og Begjæring, at I gunstigst vil flytte samme Djævel bort fra den alfare Vej og hen paa et Sted, hvor den ej kan tilføje os Mén og Fordærv . . .«

Men længere kom Manden ikke i sin Tale; thi Tyge Brahe sprang ned ad Trappen og raabte fuld af Vrede og Ilterhed:

»Afsted med jer, I Tykpander! Vil I til at lære mig, hvor jeg skal opstille mine Figurer og Kuriosa! Se til, at I først driver Fanden ud af jer egen Krop! Flux afsted, siger jeg!«

Bønderne tog Benene paa Nakken, men Junker Tyge var bleven saa ivrig, at han fulgte et Stykke Vej efter dem, skændende og smæl-

dende over deres Overtro og Uvidenhed. Først, da han var kommen helt ud ved Bymarken, blev han staaende og tørrede Sveden af sit Ansigt, og saa vendte han om og gik langsomt ned mod Kysten for ad den Vej at vende tilbage til Uranieborg.

Det var blevet henimod Middag, og Solen blinkede mod Sundets svage Krusning, saa det saâ ud som Tusinder af store, gyldne Fiskeskæl. Baade, der førte Topsejl og Klyver, skød rask gjennem Vandet, og Solen spillede muntert paa de hvide Sejl. Det var Fartøjer, der vendte tilbage til Skaanes og Sjællands Fiskerlejer med deres rige Sildefangst.

Hveen laa som en Æventyrets Ø midt i det solbeskinnede Sund, og Himlen, som hvælvede sig over den, var paa denne Septemberdag farvet med det skæreste Blaa, hvori lette, hvide Fjerskyer drev sagtelig frem, spredende sig vifteformig ud, indtil de løb i ét med den blaa Luft.

Tyge Brahe var kommen ned til Ruinen af det gamle Sønderborg Slot, som en Gang havde ligget paa Øens sydvestlige Kyst. Han havde glemt baade de brydsomme Bønder og Gjæsterne, der ventede ham hjemme paa Uranieborg. Stedets fredelige Skjønhed havde taget hans Sind fangent. Luften var let og frisk, og han indaandede den i stærke Drag, medens han gik langs med Brinken, som her skraanede jævnt nedefter. Nu og da

stod han stille og lod sit Blik glide ud over det blinkende, sollyse Vand. Vid Udsigt var der til alle Sider: mod Vest og Øst ind over Sjællands og Skaanes Landskaber, mod Nord til det nye Kronborg, som Kongen havde ladet bygge, og mod Syd langt ind imod de store Skove nær ved Danmarks Hovedstad.

Han følte sig som en lykkelig Mand. Øen var bleven det Fristed for ham, som han saa længe havde søgt. Her var han eneraadig Herre. Uforstyrret af Sladderhanke og Vigtigmagere kunde han dyrke sin Kunst i de lange Dage med Pen og Bog og i stjærneklare Nætter fra sit Taarnkammer, medens Uranieborg, hvis Kupler og Spir løftede sig derhenne, gjemte alt, hvad han havde kjært.

Han satte sig paa en af de lave Murlevninger, der var tilbage af den gamle Oldtidsborg, og medens han skiftevis saa ud over Sundet og hen imod Øens Marker og Krat, der laa som en mørkegrøn Ramme om hans egen Borg, vedblev der at være den samme Lykkefølelse i hans Bryst.

Saa var der en Skygge — Skyggen af et Menneske — der pludselig tegnede sig mod Grønsværet foran ham. Han saa op og kjendte den kommende; men den Person, der nærmede sig, lod til at være saa dybt hensunken i sine Tanker, at han ikke ænsede, at han ikke længer var

ene. Han gik med Hovedet bøjet ned mod Brystet, og i den mørke Klædning, slank og spinkel som han var, var der noget aandeagtigt over hans Skikkelse, noget af en Sorgens og Lidelsens Legemliggjørelse, der traadte dystert og sælsomt frem i det vakre, solbeskinnede Landskab.

»Hvi saa fordybet i Grublen, gode Erik Lange?« raabte Hr. Tyge ham i Møde. »Du ser jo intet af al den jordiske Skjønhed, som omgiver dig!«

Erik Lange foer sammen ved pludselig at høre Lyden af en Stemme; men idet han gjenkjendte Tyge Brahe, rettede han sig i Vejret og gjorde Vold paa sig selv for at fremtvinge et Smil.

»Tanker er trodsige, kjære Tyge! Stundom tager de Uvejrsskyens Farve paa. Saadan gik det mig just nu, før jeg ret vidste deraf . . .«

Hr. Erik satte sig paa en liden Murrest ved Siden af Slotsherren; men der blev intet af det Smil, han havde villet tvinge frem, og han faldt atter hen i sin sørgmodige Tavshed.

Tyge Brahe saâ opmærksomt paa ham.

»Det tykkes mig, gode Ven, at der er noget, som tynger dig! Du er bleven end blegere om Kinden, end du var tilforn, og du synes mig end mere stille og faamælt. Du bør en Tid slaa dig til Ro paa Uranieborg. Her kan du i Rolig-

hed dyrke den alchymistiske Kunst, som jeg ved, at du aldrig har sluppet, og vil du i Mellemstunder gaa mig og mine unge Medhjælpere til Haande, da skal du være os hjærtens Velkommen. Kan hænde, du selv fik Lyst til at blive en af mine Disciple og opgav Alchymien for ganske at hengive dig til Urania . . .«

»Jeg takker dig for dit Venskab, Tyge Brahe,« svarede Hr. Erik. »Og intet ønsker jeg hellere end at være din Gjæst. Men Alchymien kan jeg ej opgive — for mere end én Aarsags Skyld . . .«

Han standsede forlegen, som om han allerede havde sagt mere, end han vilde, og Tyge Brahe betragtede ham stadig med det samme forskende Blik.

»Det skal staa dig frit for. Jeg vil ej lægge nogen Tvang paa dig. Ej heller behøver du at arbejde ene i Laboratoriet. Min Søster Sophie gjæster mig jævnlig, og som Otto Thotts Ægteviv har hun bevaret den samme Kjærlighed til Videnskaberne, som hun havde, da hun var en pur ung Jomfru, og som du vel mindes fra hin Tid, da ogsaa du gjæstede mig paa Herresvad hos min kjære Morbroder. Dog, det være sagt dig i Fortrolighed, gode Erik, intet tror jeg, at min gode Søster er lykkelig i sin Ægtestand med Otto Thott. Jeg har og ladet mig fortælle, at du og hun en Gang havde Sind til hinanden, og om I havde fortroet jer til mig, mens det

endnu var Tid, da kunde Skæbnen være bleven jer begge mere blid. Min kjære Fru Moder har ogsaa i dette Stykke handlet med adskillig Hastighed, og der kunde vel have været Aarsag til at bede hende fare med større Lempe . . .«

Der bredte sig en svag Rødme over Erik Langes Kinder, og den syntes at forraade, at Tyge Brahes Ord havde truffet en øm Streng. Han saa ned for sig, medens han svarede lavmælt:

»Og dog kan det hænde, at det er det bedste, som sket er. Jeg var hende næppe værd og vel lidet i Stand til at gjøre hende lykkelig . . .«

»Du est en sær Drømmer, Erik Lange!« Tyge Brahe talte denne Gang i en ilter og utaalmodig Tone. »Hvi skulde du ikke kunne have gjort hende lykkelig, om I ikkun havde den rette Kjærlighed til hinanden? Men den, som ej forstaar at gribe til i Tide, fanger aldrig Lykken! Du har jaget efter de uopnaaelige Ting, og derover har du glemt at nyde, hvad godt der bød sig til . . .«

»Sig mig i fuld Oprigtighed, Tyge Brahe —« der var kommet et uroligt flakkende Udtryk i Hr. Eriks Øjne, og han talte hurtigt og ivrigt — »regner du da Opdagelsen af Guldmagerkunstens store Hemmelighed til de uopnaaelige Ting?«

»Du spørger med en mærkelig Ivrighed, gode Ven, og jeg frygter for, at du har fæstet dig til den gjøglende Kulkunst med større Vedholdenhed end gavnligt er. Vil du kjende min Mening, saa skal jeg ej forholde dig den. Jeg tror, at Størsteparten af dem, som driver Guldmageriet, ere enten Skalke og Bedragere eller forblindede Mennesker, der jager efter et lokkende, men farligt Blændværk. Alchymien er i sig selv en ædel Videnskab; den belærer os om mange forunderlige Kræfter og viser os iblandt andet, hvordan virksomme og nyttige Lægemidler kunne sammensættes. Paa denne Vis sysler jeg endnu selv med den alchymistiske Kunst; men jeg tror kun lidet paa, at det vil lykkes nogen at finde det, som Adepterne kalde den store Elixir, og som skal sætte dem i Stand til af uædle Metaller og mangehaande Blandinger at frembringe det pure Guld. Det er Begjærligheden, der hidser deres Blod og forblænder deres Øjne, og de jages idelig fra Haab og Attraa til den bitre Skuffelse. Potentater og Fyrster ofre store Rigdomme paa dette Phantom; men har du nogen Tid hørt, gode Erik Lange, at de have fundet, hvad de søgte? Disse Guldmagere, der træde i rige og fornemme Herrers Tjeneste, holder jeg ikkun for ulærde Stympere, om de ej ere ligefremme Bedragere og Øjentjenere. De tage og gjærne til Takke med en simpel Adelsmand, om

de finde ham smittet af denne Nutidens Attraa, og han endnu har Gods og Jord at sætte paa Spil for at kunne give sig Guldmageriet i Vold. Desaarsag giver jeg dig det Raad, gode Ven, at du skal vogte dig for denne farlige Kunst, om du driver den alene af syndig Begjærlighed . . .«

Erik Lange havde stiltiende hørt paa, hvad den lærde Junker havde at sige; men Rødmen paa hans Kinder var efterhaanden bleven dyb og hed, og nu rystede han ivrig paa Hovedet.

»Du est bleven en navnkundig Mand, Tyge Brahe, og det lader vel ilde, om jeg nødes til at sige dig imod. Men det tykkes mig, at du agter os Adepter for ringe. Jeg har været saa nær ved at naa mine Ønskers og min Attraas Maal, at jeg ej længer tvivler om, at det vil lykkes mig at finde den rette Sammenstilling, der vil aabenbare Hemmeligheden for mig. Der mangler mig saa lidet deri, at der ikkun kræves en ringe Taalmodighed endnu — og flere Penge end dem, jeg nu raader over . . .«

»Se, se, gode Ven . . .« Junker Tyge betragtede ham med et betænksomt Udtryk i sine skarpe og kløgtige Øjne — »denne din store Hang til at drive Guldmagerkunsten har vel været dig ret kostbar?«

»Den har kostet mig alt, hvad jeg en Gang ejede — og fast mere end det . . . hele min

Arv og min gode Gaard, og jeg est nu en haardt gjældbunden Mand . . .«

»Og hvem er det nu, der staar dig bi, saa at du vedblivende kan dyrke en saa dyrebar Kunst . . .?«

Erik Lange saâ sig om med det samme ustadige Blik som før:

»Jeg kunde være til Sinds at fortælle dig derom, Tyge Brahe . . . Det er en sælsom Hjælper, jeg har fundet. Han har selv en Gang dyrket Guldmageriet, og han er ikke uden Erfaring og Duelighed. Han gjør sig til af at føre et strængt og gudfrygtigt Levnet og skal desaarsag være vel anskreven hos mange lærde og ansete Folk, skjønt han selv er af ringe Stand og Haandtering . . . Jeg skjønner tilmed, at han raader baade over Lærdom og Velstand, skjønt man knapt skulde tro det om ham . . .«

Junker Tyge lyttede med stigende Opmærksomhed, og da Erik Lange tav, sagde han:

»Det skulde vel intet være en lille, vissen Karl, med et Fjæs saa graat som en Læderhose, af Væsen sledsk og krybende, med fagre og belevne Ord, men med en Djævel tittende ud af de glippende Øjenkroge . . . Han maa vel snart være en gammel Mand, og den ringe Haandtering, du nævnede, er en Kirkegaardsgravers Embede?«

Erik Lange stirrede paa Tyge Brahe, forbavset over, at han vidste saa god Besked.

»Hvordan gaar det til, at du kjender ham?«

»Hans Navn er Mester Steffen eller Steffen Graver,« vedblev Junker Tyge. »Det er mange Aar, siden han og jeg havde noget at gjøre med hinanden; jeg var den Gang en ung Knøs. Men jeg mindes ham saa vel, eftersom En, jeg havde kjær, faldt i hans plumpe Garn og desaarsag maatte lide adskillig Gjenvordighed . . . Jeg har ondt af dig, Erik Lange, om du er kommen i Kompagni med den Karl . . .«

»Det gjælder ikkun om, at jeg vinder Tid,« gjenmælede Hr. Erik i en hurtig og ivrig Tone. »Saa klarer jeg mig sagtens med ham og faar mine Gjældsbreve tilbage. Ser du, kjære Tyge — mit Haab kan ej slaa fejl. Jeg maa komme til Bunds i den Kunst, jeg dyrker, og fanger jeg først som Jason det gyldne Skind, da faar al min Modgang Ende . . .«

Tyge Brahe rystede alvorlig paa Hovedet og betragtede den ivrige Guldmager med en halvvejs bekymret Mine.

»Jeg delte gjærne din Fortrøstning, gode Ven; men jeg frygter, at din Idræt stjæler Tiden fra dig og tømmer Guldet af din Pung til ingen Nytte . . . Det er vel ej en liden Hob Gjældsbreve, du har givet Mester Steffen til Sikkerhed,

og Renten tør nok kaldes skamløs Aager, om jeg ret kjender Manden og hans Rygte?«

»Det tjener til intet at tale derom. Jeg er saa nær ved Maalet, at der ikkun behøves en eneste heldig Stund, for at al min Møje skal blive tusindfold belønnet . . . Desaarsag er jeg dig af Hjærtet taknemmelig, at du vil unde mig Frihed til at arbejde en lille Tid i dit Laboratorium . . .«

»Det skal staa dig frit for, har jeg sagt. Men det falder mig ind, om jeg ej paa anden Vis kunde være dig til Tjeneste . . .«

»Paa anden Vis, siger du?«

»Jeg tænker just at give mig paa Vej til Kjøbenhavn, hvor jeg har adskilligt at forrette. Kongen, min naadige Herre og Velynder, agter jeg ogsaa at gjæste; jeg skylder at takke ham med egen Mund for alt, hvad godt han har bevist mig paa den sidste Tid. Det er ej længe, siden kongelig Majestæt skænkede mig et godt, nyt Skib paa 60 Læster, og med det agter jeg at sejle over Sundet. Men ser du, Erik Lange, ved samme Lejlighed jeg gjæster den kongelige Residens, kan jeg vel faa Stunder til at opsøge den Spidsbub, du har valgt dig til Bundsforvandt og Hjælper, og jeg kunde vel true ham til at gaa lempeligere til Værks mod dig, end han ellers har for Skik . . .«

»Nej, gode Ven — gjør ej det! Der kan intet godt følge deraf . . .« Erik Lange talte bestandig med den samme underlige Uro. »Om du kjender den Mand, som du kalder min Bundsforvandte, da maa du vide, at han ej er god at have til Uven . . .«

»Stakkels Erik!« sagde Tyge Brahe. »Det maa være ilde fat med dig, naar du kan optændes af Frygt for en saa plump og ussel Karl. Men lige meget — kan jeg udrette noget til dit Gavn, saa vil jeg ej forsømme det, hvad enten det sker med din Vilje eller ej. Det tykkes mig, at du est kommen i saa stor Nød, at du vel kan trænge til en ærlig Haandsrækning . . . Kom nu, Hjærtensven — det er paa Tiden, vi vender hjem til Uranieborg!«

Tyge Brahe havde rejst sig op. Der lyste et Udtryk af Kraft og Viljestyrke frem fra hans brede og sunde Skikkelse, og Erik Lange saâ uvilkaarlig beundrende paa ham.

»Om jeg havde din stærke Vilje, Tyge Brahe — din rolige, stolte Kløgt, da kunde meget være anderledes,« mumlede han. »Du est en lykkelig Mand . . .«

»Ingen har Brev og Pant paa sin jordiske Lykke,« lød Svaret i en alvorlig Tone. »Skinner Solen paa dig i Dag, kan du i Morgen være midt i Stormen og Uvejret. Kun den er lykkelig,

som sysselsætter sig mere med himmelske end med jordiske Ting!«

— De lagde Vejen forbi nogle af de smaa Indsøer og Fiskedamme, som fandtes i stort Antal paa Øen, og af hvilke Tyge Brahe havde anlagt de fleste. Det var langt over Middagstimen, da de naaede tilbage til Slottet, og først nu kom Hr. Tyge i Tanker om, at han havde forsømt sine Gjæster.

»Jeg fortrøster mig til, at Peder Flemløse har underholdt dem paa bedste Vis,« sagde han til sin Ledsager. »Den østerrigske Junker, som du har bragt med dig, er en vakker og godlidende Herre, skjønt ej af synderlig Lærdom. Din Følgesvend, som kalder sig Raimarus Ursus, tykkes jeg mindre om. Hvor har du truffet den Klør?«

»Paa en Rejse, jeg forgangen Aar foretog gjennem Ditmarsken. Han tilbød at træde i min Tjeneste, og da jeg havde Brug for en Medhjælper, der ej krævede høj Løn, tog jeg imod hans Tilbud. Jeg kan ej sige, at han har givet mig nogen Aarsag til Klage . . .«

»Nu — saa gid du for Eftertiden maa kunne give ham samme Vidnesbyrd,« gjenmælede Tyge Brahe tørt. »Man skal jo ej skue Hunden paa Haarene!«

De var komne igjennem Uranieborgs Abildgaard og Blomsterhave og stod i Begreb med at gaa over Runddelen henimod Slottet, da de

hørte højrøstede Stemmer, som lød ud fra Bibliotheksstuen, hvis Vinduer stod aabne.

»Spær ham inde i Fængselskjælderen, indtil vor Junker vender tilbage!« var der En, som raabte. »Han er en Skalk og Lurendrejer og fortjener ej bedre Medfart . . .«

»Jag ham hellere paa Porten med det samme! Der er knapt nogen, som vil spørge efter ham!« lød en anden Stemme. »Ved Møllebækken findes vel et Fartøj, hvormed vi kan skikke ham bort fra Øen. Lad os alle i Hob følge ham til Stranden!«

»Vist ej!« svarede den, som først havde talt. »Vor Junker maa selv dømme i Sagen!«

Tyge Brahe havde paaskyndet sine Skridt, og han stod nu i Døren til Bibliotheket. Hans Disciple og Medhjælpere var stimlede sammen derinde, og de raabte i Munden paa hverandre, medens de fægtede med Armene, og nogle pegede truende hen paa Raimarus Ursus, der stod lænet op mod Søjlen i Midten af Værelset. Han betragtede sine Modstandere med et hadefuldt Blik, men uden at svare paa deres Trusler. Det lod til, at han trodsig ventede paa, hvad der vilde komme.

»Hvi skraaler I slig op!« udbrød Hr. Tyge, idet han greb sin Stok, der stod i en Krog af Stuen, og stødte den heftig mod Gulvet. »Hvad er her hændet, mens jeg var borte?«

Olai Morsing, Peder Flemløse og flere andre af de unge Studenter begyndte alle paa én Gang at ville forklare Sagens Sammenhæng, og Junker Tyge maatte igjen slaa til Lyd med Stokken for at tilvejebringe Rolighed.

»For Allandsens Syger, én ad Gangen! Tal du, Peder Flemløse! Er I ragede i Strid med den fremmede Krabat, som staar dér og glor saa umildt til jer?«

»Strænge Hr. Junker!« gjenmælede Peder Flemløse. »Vi er vidende om, hvor ilde I optager det, om nogen drister sig til at kaste et nyfigent Blik i eders Skrifter og Optegnelser, med mindre I selv er tilstede og har givet Forlov dertil . . . Og vi mente, at hvad der ej kunde tillades eders egne Disciple, som ellers redelig gaar jer til Haande — det sømmer sig end mindre for en fremmed, der skammelig gjør Brud paa det Gjæstevenskab, der vises ham, om han sniger sig til at stikke sin plumpe Næse i Ting, som ej vedkommer ham . . .«

»Deri har du Ret!« Tyge Brahe betragtede den fremmede Student med et bistert Udtryk og tilføjede saa: »Hvad mere har du at fortælle?«

»Det gik saalunde til,« vedblev Peder Flemløse: »Da jeg havde viist eders Gjæster omkring i Observatorierne, og I endnu ikke kom tilbage, blev den fremmede Junker til Sinds at ville vandre omkring i Blomsterhaven og langs Volden,

og eders Datter, Jomfru Magdalene, gjorde ham Følgeskab. Jeg vendte tilbage til mit Arbejde, og Hr. Erik Lange gik ogsaa sin Vej. Vi tænkte, at vi vel kunde overlade Mester Raimarus Ursus til hans eget Selskab. Noget efter vilde jeg opsøge jer i Bibliotheket, thi jeg tænkte, at I imidlertid var kommen til Huse igjen; men da jeg tren herind, saâ jeg samme Mester Raimarus staa bøjet over eders Arbejdsbord, og saa optagen var han, at han end ikke lagde Mærke til mit Komme. Jeg saâ, at han gjennemrodede et af eders Skrifter, som endnu ikke er givet i Trykken — og han prentede tilmed et og andet ned i en ganske liden Pergamentsbog, som han holdt i Haanden. Det tyktes mig betænkeligt, og jeg slog min Næve i ham; men han rev sig løs og foer imod mig som et rasende Bestie. Vi havde en liden Skærmydsel, og Larmen hidkaldte de andre . . . Ja, mere er der ej at fortælle. Vi skjønnede intet bedre, end at det var en sær Maade at sige Tak for eders Gjæstfrihed, og vi var i Lag med at raadslaa om, hvad vi skulde stille op med den tyske Bjørn — og saa var det, I endelig kom tilbage . . .«

Tyge Brahe havde rolig hørt paa Peder Flemløses Fortælling; men de, som nøje kjendte ham, vidste, at denne tilsyneladende Ro var mere truende, end naar han strax foer vredt og heftig op. Han gik nogle Skridt henimod Rai-

marus Ursus, der endnu stod lænet op mod Søjlen i Midten af Stuen.

»Hvad vilde I efterforske i mine Optegnelser og Skrifter?«

»Intet — de lyver!«

Svaret lød saa trodsigt og selvtillidsfuldt, at Tyge Brahe studsede lidt derved. Han saâ strængt og prøvende paa den fremmede Student.

»Vogt jer, at I ikke selv lyver!«

»Eders Medhjælper, som staar der« — Raimarus Ursus pegede med en haanlig Mine paa Peder Flemløse — »tjener jer med lovlig megen Nidkjærhed, Hr. Junker! Jeg var ene i Stuen, og jeg maatte være lidet optagen af min Videnskab, om jeg ej havde følt en naturlig Nyfigenhed efter at betragte de mange sjældne og kunstfærdige Ting, eders Studerekammer rummer. Men jeg har intet forgrebet mig paa eders Skrifter, og jeg har intet optegnet . . .«

»Lad ham komme frem med Pergamentsbogen!« skreg den lille Olai Morsing. »Saa kan I se, om han taler Sandhed, Hr. Junker!«

»Vist saa! Det Raad er godt!« istemte flere.

Raimarus Ursus lod sine smaa, listige Øjne løbe fra den ene til den anden. Derpaa vendte han Lommerne i sin Kappe, aabnede sin Vams foran i Brystet og rystede sine Ærmer, som om han vilde vise, at han ikke skjulte den omtalte Gjenstand paa sin Person.

»I kan undersøge hver Trevl, jeg bærer paa min Krop!« raabte han arrig. »Kan hænde, at I saa vil tro mig. Jeg ejer ingen liden Pergamentsbog, og desaarsag kan jeg ej heller have prentet noget ned deri. Jeg skjønner, at dette er et Komplot, man har smeddet mod mig, efterdi man frygter, at jeg skal forblive paa Uranieborg og fordunkle disse Peblinge med den Lærdom, jeg har erhvervet mig . . .«

Nogle af Studenterne lo spodsk ad denne Paastand; andre foer paany truende hen imod den fremmede; men i det samme traadte Erik Lange frem. Han var endnu blegere end ellers, og hans Stemme skælvede let:

»Synderlig kjære Ven,« sagde han til Tyge Brahe — »jeg beder dig, at du vil lade min Ledsagers Forsikring staa til Troende! Han har hidtil tjent mig redelig, og det gaar mig nær, om han skal lide ond Medfart. Om du ønsker det, vil jeg gaa i Borgen for ham . . .«

»Jeg formener, at dit blide Hjærte løber af med dig, gode Erik!« svarede Hr. Tyge i en Tone, som ikke var helt fri for spottende Klang. »Gid du ikke maa borge for mere, end du siden hen kan staa ved. Men lad det være, som du ønsker . . .«

Tyge Brahe vendte sig om mod Raimarus Ursus og tilføjede barskt:

»Er I Hr. Eriks Dreng og gaar ham til Haande, saa kan I forblive her, saa længe Hr. Erik er min Gjæst. Men om I pønser paa Skalkestykker, saa bered jer paa, at jeg jager jer med Hundene af Gaarden!«

Mester Ursus gjorde et kluntet Buk og bøjede sig derved saa dybt ned, at man ikke kunde se af hans Minespil, hvorledes han optog denne bistre Indbydelse. Han listede ud af Bibliotheksstuen, og ingen tænkte mere paa at standse ham.

Junker Tyge gav sine Medhjælpere til Kjende, at ogsaa de skulde bortfjærne sig. Han vilde have Ro til at træffe nogle Forberedelser til sin Rejse. Den følgende Dag agtede han sig til Kjøbenhavn.

Studenterne slentrede langsomt ud i det fri, synlig utilfredse med Udfaldet af den Anklage, de havde rettet mod den fremmede.

Men udenfor skinnede Septembersolen saa lystigt og blankt, og Uranieborg hævede sine slanke Spir saa stolt op imod den blaa Himmel, at de snart glemte deres Harme.

Fra et aabent Vindue i Slottet lød Mester Gemperlins Stemme. Og de hørte ham synge:

»*Jeg ved mig en skjøn Jomfrulil —*
Gud give, hun var min —
Af straalende Guld og Perler
Hun bær en Krans saa fin.

Af straalende Guld og Perler
Hun bær en Æreskrans,
Og med sin Alabasterhaand
Hun bød mig op til Dans . . .«

FJORTENDE KAPITEL.

Gamle Bekjendte.

Mester Laurids Bøssestøber rystede saa ivrig paa Hovedet, at det tynde, hvide Haar, der hang ned over hans Tindinger, viftede frem og tilbage. Han var en meget gammel Mand, nær ved de firs, men hans Ansigtsfarve var sund og frisk, og han saâ knapt ældre ud, end han havde gjort for mere end en Snes Aar siden.

Han stod med Ryggen til Bilæggerovnen i sin lavloftede Dagligstue, hvis Vinduer vendte ud til Klosterstrædet, og henne i Vinduesfordybningen sad en bredskuldret Adelsmand i en sirlig, mørktfarvet Dragt, der prydedes af Kniplingskraven og de kniplingskantede Mansketter samt af den gyldne Ordenskjæde, han bar om Halsen. Adelsmanden saâ alvorligt paa den gamle Mester og ytrede med paafaldende stærk Betoning:

»Det nytter ej, I ryster paa Hovedet, Mester Laurids! Ingen uden I bærer Ansvaret! I er lovlig Kirkeværge, og er I bleven for aflægs og gammel til at røgte eders Dont, da maa I overlade den til en anden. Hvad I forebringer mig om onde Aander og Djævelskab, holder jeg for Galmands Tale! Det staar saadan til med jer uvidende Mennesker, at I tror og tænker mere paa Fanden og hans Slæng end paa Vorherre selv!«

Men den gamle Mand vilde ikke give tabt:

»Vil I da nægte, velbyrdige Hr. Tyge — at eders Ven, Doctor Pratensis, i mange Aar drev den sorte Kunst og var forfaren i saadanne Ting, som man alene kan faa Kundskab om med stor Fare for sin Sjælefred og Salighed. Var jeg ej selv Vidne dertil i den Tid, han boede i mit Hus? Jeg siger det ej for at forkleine ham nu, da hans Legeme er Støv. Men det er intet til at undres over, om han ej kan faa Lov til at hvile i Fred trods det, at I har sat ham et saa skjønt Mindesmærke i vor Frue Kirke . . .«

»Tag eders Forstand fangen, Laurids Bøssestøber!« svarede Tyge Brahe i en vred Tone. »Min kjære Ven Pratensis var en saa god Christen som nogen af os og førte et dydigere Levnet end de, som nu sætte Klik paa hans Eftermæle. Det er hændet anden Gang, at man har gjort Skade og Fortræd paa den Mindesten, jeg har rejst over ham i Kirken, og denne Udaad kan

ej være øvet af andre end slette og ildesindede Mennesker . . . Kan I sige mig, Mester, om Steffen Graver endnu er en af Kirkens Vægtere ligesom i fordums Tid?«

»Vist er han saa! Men I kan vel tænke, velbyrdige Hr. Junker, at den ene Sortekunstner ej røber den anden — hverken paa denne eller hin Side Graven!«

»Lad der være Maade med eders Enfoldighed, Mester Laurids! Og svar nu paa, hvad jeg spørger om: Har I nogen Omgang med samme Steffen Graver, og kjender I til, hvad han tager sig for?«

Den gamle Laurids Bøssestøber rystede atter paa Hovedet og svarede med megen Betænksomhed:

»I maa være overtydet om, Hr. Tyge Brahe, at jeg ej holder mere Omgang med slige Folk, end hvad fornødent er. Paa den sidste Tid roser Mester Steffen sig af at være et fromt og dydigt Guds Barn, og man siger, at han er bleven en ivrig Efterstræber af Hexer og Troldkvinder, af hvis Aarsag han skal nyde stor Yndest hos selve vor højærværdige Biskop. Men jeg kjender ham og ved, at han er intet andet end en Skalk og Spidsbub. Jeg ligger i stadig Kiv med ham, eftersom han holder lige saa ilde Skik paa Kirkegaarden, som der har været i al hans Tid. Et og andet Paalæg, som er blevet givet ham, har

jeg ført strængt igjennem i Kraft af min lovlige Myndighed som Raadmand og Kirkeværge, og han har mere end én Gang svoret at hævne sig paa mig; men jeg tager mig intet deraf, eftersom jeg er bleven for gammel til, at endogsaa Døden kan skræmme mig. Men har I Sind til at fornye eders Kjendskab med denne Belzebubs Haandlanger, saa behøver I kun at tøve en liden Stund hos mig; jeg har stævnet ham herhid i Aften, for at han skal staa mig til Regnskab for et forargeligt Paastyr, som nogle fremmede Junkere og uhøviske Kvinder have holdt i Graverhuset . . .«

»Det træffer sig ikke ilde!« sagde Hr. Tyge. »Jeg agtede at opsøge ham i hans Rede; men det falder bekvemmere at vente ham her, om jeg ej er jer til Besvær . . .«

»Eder Nærværelse, velbyrdige Hr. Tyge Brahe, er en stor Hæder for mit ringe, borgerlige Hus,« svarede Mester Laurids. »Vel er jeg en ulærd Mand; men jeg har stedse havt Kjærlighed til alle lærde og kuriøse Videnskaber — lige fra den Tid, da den arme Doctor Pratensis var en ung Student og havde Herberg hos mig . . . Nu bærer I vel ej heller Nag til mig, Hr. Junker, for den Ufærd, som er sket med den skjønne Mindesten; men I bør være forsikret om, at hvorlunde det end forholder sig i denne Sag, er jeg allenfals uskyldig i det begaaede Sacrilegium. Tillad mig derfor, velbyrdige Herre, at kalde

min Datter hid, at hun kan bringe jer et Krus Vin, medens I hviler jer i min Stue . . .«

Tyge Brahe nikkede adspredt; han fandt, at det lidet kunde nytte at indlade sig i videre Disput med den gamle Mester. Laurids Bøssestøber trippede med smaa, korte Skridt over Stuegulvet, men da han var kommen hen til Døren, vendte han pludselig om og gik tilbage til Vinduesfordybningen, hvor Tyge Brahe sad.

Han stod et Øieblik og kløede sig med den lange, krogede Pegefinger paa sin rynkede Kind. Saa saâ han sig forsigtig omkring i Stuen og sagde i en dæmpet Tone:

»Tilgiv, velbyrdige Hr. Junker — men jeg ved ej, om I mindes min Datter, liden Edele, fra den Tid, da I i eders Ungdom nu og da havde eders Gang i mit Hus?«

»Vel mindes jeg lille Jomfru Edele!« svarede Tyge Brahe. »Og I erindrer mig om, at jeg har forsømt den Skyldighed at spørge til hende . . . Hvi gaar det hende nu?«

Der kom et baade bedrøvet og forlegent Udtryk i den gamle Mands Ansigt, og han svarede endnu sagtere end før:

»Det gaar hende desværre mere ondt end godt, velbyrdige Herre. Hun er bleven sær og stille, og i mange Aar har jeg ej set et Smil om hendes Mund. Men hvad Hjærtesorg hun har havt, har hun ingensinde villet betro mig. Ej

heller kan jeg vide, om hun har været udsat for onde Øjne eller andet Hexeri; der er, Gud bedre det, altfor meget af den Slags Ondskab til i Verden. Jeg beder jer kun om, Hr. Tyge, at I for gammelt Venskabs Skyld ej vil lade jer mærke dermed, om I skulde finde hende noget sælsom i sit Væsen . . .«

Mester Laurids ventede ikke paa Svaret, men skyndte sig hen til Døren for at kalde paa sin Datter og bede hende hente en Kande Vin fra Kjælderen.

Det varede kun lidt, saa traadte Edele ind. Men om Tyge Brahe ikke havde vidst, hvem hun var, vilde han ikke have kjendt hende igjen. Dog var det ikke Tiden, der havde forandret hende saa meget; thi hun havde beholdt sin fine, yndefulde Skikkelse, saa at hun næsten endnu lignede en ganske ung Pige. Ogsaa de samme store, varme Øjne havde hun. Men der var et underlig stivnet Udtryk i hendes Træk, og hun gik hen over Gulvet med langsomme, afmaalte Bevægelser, der gav hende Udseende som en Søvngængerske. Uden at se op satte hun en Bakke med Kande og Bægere hen paa Bordet og blev staaende ubevægelig i samme Stilling.

»Guds Fred og Goddag, Jomfru Edele!« sagde Tyge Brahe og rakte sin Haand frem imod hende. »Kjender I mig igjen?«

Hun lagde sin tynde, hvide Haand i Junkerens, men stadig med det samme stirrende Udtryk og uden at svare paa det Spørgsmaal, der blev rettet til hende.

»Jeg spørger, om I kjender mig igjen?« gjentog Junker Tyge. »Det er en Del Aar, siden jeg var her sidst, men vi har dog set hinanden adskillige Gange i fordums Dage. Mindes I ej heller min Ven, Doctor Pratensis, som nu er salig i Gud?«

Denne Gang saâ hun paa Junkeren, stivt og længe, og med en ejendommelig enstonende Stemme svarede hun:

»Hvorfor siger I, at Johannes Pratensis er salig i Gud? Han arbejder hver Dag i Kammeret ovenpaa; men han har stænget sin Dør i Laas; thi han vil ej have, man maa forstyrre ham. Hver Morgen banker jeg paa, og jeg hører ham pusle derinde; men han kommer ikke endnu . . . Jeg maa vente, siger han — ikkuns have Taalmodighed og vente . . .«

Hun sagde det ganske stille og roligt, og Udtrykket i hendes Ansigt skiftede ikke, medens hun talte. Stadig med de samme afmaalte Bevægelser skænkede hun derpaa Vinen op i de to Sølvbægere, der stod paa Bakken.

Mester Laurids havde atter stillet sig foran Bilæggerovnen, og Tyge Brahe gik hen til ham

og sagde saa dæmpet, at Edele ikke kunde høre det:

»Hvor længe har det staaet saa ilde til med hende?«

»Det kom lidt efter lidt, Hr. Junker, og jeg lagde først intet Mærke dertil. Men paa én Gang fik Krankheden Magt over hende. Det skete den Dag, de kom og fortalte, at Johannes Pratensis var død. Hun skyndte sig op til det lille Kammer, hvor han en Gang havde boet — hun blev en Tid deroppe, og hun saâ sær og forvirret ud, da hun kom herned i Stuen igjen. De foer med Usandhed, sagde hun — de, som havde fortalt, at Mester Pratensis var død. Han var ovenpaa i Kammeret; men han havde sagt, at han ej havde Stunder til at tale med hende — hun skulde ikkuns vente . . .«

»Indtil I skikker hende til Daarekisten, som ret og billigt er!« lød en Stemme henne fra Forstuedøren, der var bleven lukket op, uden at Mester Laurids eller hans Gjæst havde givet Agt derpaa. Det var i Skumringstimen, og der var halvmørkt i Stuen. Men de saâ nu, at der i den aabne Dør stod en lille, vissen Mand, hvis Ansigt havde en smudsig graa Farve som gammelt, indskrumpet Læder, og bag ved ham viste der sig en høj, anseelig Skikkelse, iført sort Kappe over en Fløjls Kofte, med pyntelig kruset, snehvid Krave.

»Hvad er eders Mening, højlærde Doctor Peder Sørensen?« tilføjede den visne Mandsling, idet han vendte sig om mod sin statelige Ledsager. »Er det intet til Guds og Øvrighedens Fortørnelse, om man lader en slig, djævlebesat Skabning gaa løs omkring mellem kristelige og gudfrygtige Mennesker?«

»Hver den, som er besat af onde og urene Aander, bør spærres inde, at Urenheden ej end mere skal blive udspredt som anden ond Smitte!« sagde Manden i Fløjls Koften og den sorte Kappe. »Jeg har forhen talt med Mester Laurids derom, og i samme Øjemed kommer jeg hid i Dag . . .«

»Hvad siger I, vellærde Hr. Doctor!« udbrød den gamle Bøssestøber. »Vil I paany forivre jer mod min Edele! Og har I i saadant Øjemed givet jer i Kompagni med Steffen Graver, hvem jeg har stævnet til mig for at foreholde ham hans forargelige Levnet, ej for at han skal føre Anklage mod mig og mit Hus? Det tykkes mig et sælsomt Maskepi!«

»Tag Vare paa eders Mund!« svarede Mester Peder. »Steffen Graver har intet at staa jer til Regnskab for. Han er en strængttroende og nidkjær Mand, der gaar os lærde Folk — selv mig, vor naadige Konges Læge — til Haande med mange Ting, og jeg borger desaarsag for hans Retskaffenhed . . .«

»Da maa det sandfærdigen være jer selv, der er besat af Djævlen!« udbrød Tyge Brahe og traadte pludselig frem i Stuen. »Hvi gaar det jer ellers, gode Peder? Det er en rum Tid, siden I og jeg sidst taltes ved . . .«

»Skylden er ikke min, velbyrdige Hr. Tyge!« lød Svaret. »I har ladet Græsset gro mellem os. Jeg har hørt sige, at I fusker i min ædle Kunst, ja, at I omsonst deler Lægemidler ud til eders Bønder paa Hveen, ligesom I bestandig er henfalden til adskilligt Kjætteri og anden Uskikkelighed . . .«

Tyge Brahe betragtede den kongelige Livlæge med en bister Mine.

»Og jeg har ladet mig sige, at I stadig bliver mere forfalden til allehaande ulærde og stymperagtige Kunster, der kun har lidet med den sande, store Lægekunst at skaffe! Har I fundet en Hjælper og Haandlanger i denne Spidsbub« — Junker Tyge pegede skødesløst og ringeagtende hen paa Steffen Graver — »da formener jeg, at I er bleven ganske uværdig til at beklæde eders fornemme Post som kongelig Majestæts Læge. Men nok derom — jeg har i Dag et Ord at tale med Mester Steffen, og det vil jeg førstens have fra Haanden; siden hen er jeg til eders Tjeneste, Doctor Peder, hvad enten I ønsker en Disput med mig om Lægekunsten eller en Lektion med

den blanke Kaarde — jeg skal ej nægte jer hverken det ene eller det andet . . .«

Der foregik et hurtigt skiftende Minespil i Lægekunstnerens Ansigt, og ikke uden Behændighed søgte han at give sine spidse, rovfugleagtige Træk et Udtryk af smilende Venlighed:

»Altid lige ilter og hastig, velbyrdige Tyge Brahe! Hvi skulle vi i Grunden geraade i Strid med hinanden! Dog vel ej for denne Skabnings Skyld« — han viste med Haanden hen til Edele, der havde gjemt sig i Stuens fjærneste Krog . . . »Nærer I nogen Ømhed for dette Kvindfolk — og man har jo stundom set slige sælsomme Passioner — da giver jeg eder mit Ord og Haandslag paa, at jeg ingensinde skal fortrædige hende. Er det eder magtpaaliggende, da kan Mester Laurids have sin Frihed til at spærre hende inde eller ej, som han selv finder det tjenligst. Jeg tager mig intet mere af den Sag . . . Men til jer, Laurids Bøssestøber, har jeg en liden Formaning . . .« Den kongelige Livlæge slog over i en hvas Tone, og hans Træk blev haarde og skarpe som før — »Jeg kræver til Gjengjæld, at I intet mere fortrædiger og forfølger Steffen Graver — han er min Tjener og staar under min Beskyttelse, efterdi jeg holder ham for en from og gudfrygtig Mand . . .«

»Og med hvad Ret stiller I Laurids Bøssestøber slige Vilkaar?« spurgte Tyge Brahe.

»Derpaa skylder jeg jer intet Svar!« gjenmælede Doctor Peder. »Fej for eders egen Dør, velbyrdige Hr. Junker! Jeg har i Dag begegnet eder artigt, skjøndt I traadte mig i Møde med jert vanlige Overmod. Men jeg kan blive eders Ven eller Fjende, som I selv ønsker det!«

»Det maatte staa ringe til med mig, om jeg enten søgte eders Venskab eller frygtede jer som Fjende!« sagde Tyge Brahe med stolt Selvtillid. »Jeg holder jer for en Fusker og Kvaksalver, der anvender slette og forældede Lægemidler, og egentlig var det min Skyldighed at advare kongelig Majestæt mod at betro sin dyrebare Sundhed i eders Hænder . . .«

»Gjør, som I vil!« svarede Doctor Peder Sørensen med ikke mindre Selvtillidsfuldhed. »Jeg kjender nu eders Sindelag, og det kunde jo hænde, at I en Gang hørte fra mig!«

Den kongelige Livlæge svøbte sin folderige, sorte Kappe omkring sig og gik hen imod Døren. Men her vendte han sig om og løftede Fingeren truende mod Laurids Bøssestøber:

»Husk paa, hvad jeg har sagt jer, Mester! Og vogt jer for at handle mod mit Ønske!«

Steffen Graver fulgte med ydmyge Lader og dybe Buk sin fornemme Velynder til Døren, og det saâ ud, som om han havde Lyst til at gjøre ham Følgeskab. Men Tyge Brahe traadte hen og spærrede Vejen for ham.

»Tøv lidt! Nu est Turen til os, Mester Steffen! I kommer til at lade eders ædle Ven og Beskytter vandre hjemad alene!«

»Hvi siger I det saa barskt, naadige Hr. Junker!« Steffen Graver glippede med Øjnene og talte med stor Sagtmodighed. »Mindes I ikke Mester Steffen fra den Tid, da I gjæstede ham i eders nu salig hensovede Vens Selskab? Det er mange Aar siden, velbyrdige Hr. Junker; men de ere sandfærdigen ej gangne til Spilde for mig. Jeg er bleven en gammel og gudfrygtig Mand; den sorte Kunst giver jeg mig intet mere af med; jeg nyder Tillid og Anseelse hos det højlærde, theologiske Fakultet, og jeg takker Gud for, at han har givet mig fornemme og formaaende Venner, der kunne tage mig i Forsvar, naar onde Mennesker skylde mig snart for et, snart for et andet, som er idel Usandhed og falsk Anklage . . . Størsteparten af den Frihed, mit svære Embede lader mig tilovers, anvender jeg nu til at samle saadanne sjældne Lægeurter, som ikkun voxer paa Kirkegaarden, og som de medicinske Læsemestere sætte overmaade Pris paa. Ja, i Sandhed, velbyrdige Hr. Tyge Brahe, om man kunde skylde mig for noget, da skulde det ikkun være det, at jeg stedse er redebon til at tjene mine kjære og fornemme Velyndere, saaledes som I vel kommer i Hu, at jeg en Gang var den ædle Doctor Pratensis en ivrig Ven og Hjælper . . .«

»Jeg kommer i Hu, at I stedse har været en Skalk og Spidsbub, en Falskner og Aagrer!« sagde Tyge Brahe med stærk Stemme. »Jeg mistænker jer for, at det er jer og ingen anden, der har øvet Vold og Skade paa Mindestenen over Pratensis i Vor Frue Kirke, efterdi eders Hjærte er saa opfyldt af Ondskab, at I ej kan andet end øve alt, hvad ondt og skammeligt er. Men dette er end ikke min eneste Beskyldning mod jer! En ærlig Adelsmand, som jeg regner blandt mine Venner, har I gjældbunden med eders ublu Aager, just saaledes som I en Gang bar jer ad med Johannes Pratensis. Og ser I, Mester Steffen; nu er jeg bleven til Sinds for en Gangs Skyld at staa mine Venner bi, skjønt jeg ellers sjælden har Stunder til slig Barmhjærtighedsgjerning. Mærk jer derfor mine Ord: Øves der nogensinde tiere Ufærd mod den Mindesten, jeg satte over min døde Ven, da knækker jeg hvert Ben i eders visne Krop! Og lader I ej Erik Lange slippe ud af eders Kløer paa rimelige Vilkaar, da skal jeg rejse et saadant Uvejr mod jer, at I skal blive jaget med Sten af Byen! Pak jer saa; thi mere har jeg ikke at sige jer . . .«

Det var et sælsomt Syn at se Mester Steffen, medens han lyttede til denne barske Tale. Han blev uafladelig ved at glippe med Øjnene, som om Ordene faldt over ham som Hagl eller Piske-

slag, og han bøjede Hovedet mere og mere, saa at man tilsidst ikke kunde se Udtrykket i hans snurrige, læderfarvede Fjæs. Men paa samme Tid knyttede han Hænderne fast ind i hinanden, og ubevidst borede han Neglene ind i Kjødet, som om han for enhver Pris vilde skjule det afmægtige Raseri, der kogte i ham. Og det syntes ogsaa at lykkes ham; thi saa snart Hr. Tyge Brahe havde talt til Ende, saâ Mester Steffen op, og han glippede igjen saa hastig med Øjnene, at han knapt gav sin Modstander Tid til at skimte det Lynglimt af uforsonligt Had, der lyste ud af dem. Med en underlig hæs og stakaandet Stemme sagde han:

»Jeg gaar — jeg gaar, naadige Junker . . . Gid det ingensinde maa fortryde jer, at I har villet skræmme og true mig! Hvepsen er et lidet, usselt Dyr, velbyrdige Herre — men I glemmer, at ogsaa den kan stikke . . .«

Han smøg sig ud af Stuen, som om han selv var et giftigt Kryb, og Døren faldt med et Smæld til efter ham.

Mester Laurids Bøssestøber trippede urolig frem og tilbage paa Gulvet og glattede i et væk med Haanden hen over sin skæggede Kind.

»Nu lod I ham slippe, Hr. Junker — og jeg fik intet holdt Regnskab med ham for den Uskikkelighed, der er øvet paa Kirkegaarden! Men det kunde vel ej heller nytte . . . Han est en Belze-

bubs Haandlanger, og han skulde for længe siden have været pint og hængt!«

»Hængt kan han blive endnu«, svarede Junker Tyge tørt. »Men allenfals har vi vel stækket Modet en Kjende paa ham, saa han varer sig for nye Skalkestykker!«

»Tro ikke det — tro ikke det, Hr. Junker!« sagde Mester Laurids og rystede ivrigere end nogensinde før paa sit hvide Hoved. »Han er som en forgiftig Orm; om man hugger ham midt over, bliver han levende igjen og udspyer Edder og Ondskab . . .«

Tyge Brahe tog sin Hue og sit Værge, som han havde lagt fra sig paa Bænken under Vinduet. Derpaa gik han hen til Edele, der endnu stod i Krogen bag den store Alkoveseng. Han rakte hende sin Haand, og hun saa forundret paa ham med sine store, varme Øjne.

»God Kvæld, Jomfru Edele! I kan trygt bie og vente paa ham, I havde kjær. Jeg ved, at han var jer tro, og han tænkte paa jer i sin sidste Stund . . .«

»Jeg maa ej forstyrre ham,« sagde Edele med sin enstonende Stemme. »Kan I høre, han pusler i Kammeret deroppe? Men han kommer ikke endnu . . . jeg vil vente paa ham . . .«

Dagen forinden Tyge Brahe vendte hjem til Hveen, var han Kongens Gjæst. Han havde strax ved sin Ankomst til Staden meldt sig paa Slottet, og kongelig Majestæt havde indbudt ham til at tage Del i Taflet, der som sædvanlig endte med et muntert Drikkelag.

Da Hr. Tyge sent ud paa Aftenen rejste sig for at tage Afsked, var Kongen i sit bedste og mest oprømte Lune.

»Vi skjønner, at du est paa Veje til at blive en arg Kjætter, Tyge Brahe!« sagde Hans Naade spøgende. »Thi vore Theologer ere ude efter dig! Vi have ladet os forebringe et og andet, som sandfærdigen kunde gjøre os ret betænkelig, om vi ej kjendte dig saa nøje og havde saa stor Tillid til dig . . .«

»Og hvad har man da forebragt eders Majestæt!«

Kongens Ansigt blev pludselig alvorligt.

»Vi ville intet forstyrre denne muntre Time med kjedsomme Sager! Du har vor Gunst som tilforn, hvorpaa vi jo jævnlig giver dig nye Beviser. Men vi ville tilraade dig at være varsom og ej foretage dig noget, som kan vække Forargelse. Du skal vide, gode Tyge« — Kongen sænkede Stemmen til en fortrolig Hvisken — »vi have faaet nok af theologiske Stridigheder; vor kjære, sachsiske Svoger, Kurfyrst August, gjorde os det en Tid lang saa hedt, at vi, som du sagtens

mindes, maatte afsætte vor gode Niels Hemmingsen fra hans Lærerpost, at vi ej selv skulde blive mistænkte for Kjætteri. Desaarsag er det os magtpaaliggende, at de Mænd, som vi gjærne ville udmærke, beflitte sig paa et strængt rettroende Levnet . . .«

»Nu, eders Majestæt« — Tyge Brahe saâ en Smule ærgerlig ud — »jeg havde ej ventet, at I vilde slutte dette lystige Lag med en slig Paamindelse til mig. Men eftersom eders Majestæt har fundet for godt at røre ved deslige alvorlige Materier, saa beder jeg eder om at sige mig i fuld Oprigtighed, hvormed jeg har forset mig?«

»Javist, Tyge Brahe — vi tro intet uden godt om dig. Men du bør ej udsætte dig for ilde Omtale hos vore højlærde Theologer. Det er gaaet os til Hjærtet, efterdi vi nære stort Venskab for dig . . . Dog, mere end nok derom! Vi ville intet bekymre os med disse Spidsfindigheder og deraf lade os forstyrre i vort gode Lune! Hvad du i denne Aften har fortalt os om dit sindrige Verdenssystem og den store Optegnelse over Fixstjærnerne, som du siger, at du nu lader indgrave paa en mægtig Globus — alt dette har ret fornøjet os, ligervis hvad du har bemærket og nedskrevet angaaende den sidste Komet . . . Tøm end et Bæger Vin med os, gode Tyge! Vi drikke dig til med det gode

Ønske, at dit skjønne Uranieborg maa trives og blomstre, dig og Fædrelandet til Ære!«

Kongen stødte sit Bæger mod Tyge Brahes, og den lærde Junker var nu saa fuldkommen forsonet, at han hurtig glemte det alvorlige Mellemspil, der et Øjeblik havde blandet sig i Lystigheden. Lidt efter brød han op fra Laget; thi han vilde samme Aften sejle tilbage til Hveen. Ved Afskeden sagde Kongen til ham med stor Huldsalighed:

»Vi tilsige dig vort Besøg, saa snart der undes os Tid dertil, og vi kunne end ydermere betro dig, at ogsaa Dronningen har talt om snarlig at gjæste Uranieborg. Du kan deraf fornemme, at vi omfatte dig og din Kunst med uforandret, kongeligt Venskab, og saaledes skal det stedse forblive!«

Saa snart Tyge Brahe havde forladt Slottet, gav han sig paa Vej til sit Skib, der laa fortøjet i Havnen ud for Slotsholmen. Han maatte famle sig forsigtig frem; thi det var mørkt i Vejret, og den lærde Adelsmand havde ladet sin Tjener blive om Bord og havde ej heller selv — som det ellers var Skik — forsynet sig med en Lygte, med hvilken man kunde lyse op for sig efter Mørkets Frembrud. Han naaede dog velbeholden ned til Bolværket og traadte ud paa Landgangsbrædtet, der førte over til Fartøjet. Men her stødte hans Fod mod noget, der laa sammenrullet

paa Landgangsbrædtet, og som han ikke tydelig kunde skjelne, om det var en død Ting eller en levende Skabning. Hr. Tyge bøjede sig ned, og hans Fingre greb fat i en Mængde stridt Haar, der øjensynlig tilhørte et Menneske; thi Haarets Ejermand vendte i det samme et stort, rundt Ansigt op imod ham, og i dette Ansigt blinkede to store, søvndrukne Øjne.

»Hvem est du, go'e Karl?« spurgte Junkeren.

Den ubekjendte, der havde valgt sig et saa ubekvemt Natteleje, rejste sig op, og det viste sig, at han ikke var synderlig større i sin oprejste end i den sammenrullede Stilling, han nylig havde indtaget. Det var en Dværg, og hans Hoved med det vældige, pjuskede Haar var omtrent ligesaa stort som hele hans øvrige Krop.

»Hvem est du? spørger jeg. Og hvi har du lagt dig til at sove her?«

Den lille Mand spærrede Øjnene op og saâ nu helt lysvaagen ud.

»Jeg er Jep, og I er Junkeren!« svarede han.

»Det sidste er rigtigt nok! Men at du hedder Jeppe, gjør mig intet klogere. Bringer du noget Bud til mig?«

»Intet Bud, Junker!« gjenmælede Dværgen i samme knappe Tone som den, hvori han først havde svaret. »Jep vil sejle med jer hjem — med gunstigst Forlov!«

»Og hvi agter du dig til Uranieborg?«

»Naadige Junker!« sagde Mandslingen, og han syntes denne Gang at gjøre sig Umage for at føje sine Ord pyntelig sammen. »Jep har været Hr. Eriks Dværg, tjent ham tro — Hr. Erik hører paa ond Snak — Reymer Bär, kaldet Ursus, stor Spidsbub — husker ham det . . . Hr. Erik taget Mester Ursus med sig, ladet Jep blive tilbage . . . Jep maa flakke omkring, sørge og sulte — Hjærtet briste . . .«

Dværgen lagde med en pudsig-højtidelig Mine Haanden paa sit vanskabte Bryst, medens han betragtede Junkeren med et bønfaldende Udtryk.

Tyge Brahe trak ærgerlig paa Skuldrene.

»Men naar din Herre ej længer har Brug for dig, hvad hjælper det da, du gaar til ham? Du maa søge dig en anden Tjeneste, Jeppe!«

»Jep tjener kun lærde og kloge Folk!« svarede Mandslingen, og hans Mine blev lige saa stolt, som den nys havde været ynkelig. »Jep kan spaa Vejr og Vind, kjender paa sig, hvad der sker langvejs borte. Jep vil tjene paa Uranieborg . . .«

»For Allandsens Syger!« raabte Hr. Tyge leende. »Est du et saadant Stykke af en Tusindkunstner, da kan der jo blive Brug for dig! Pak dig over paa Skibet, Jep eller Jeppe! . . . Hallo, Folkens, hid med Lys og Lygter og klar til at sejle! Vi bringer en ny Vismand med os til Hveen!«

Folkene kom op af Lukafet, hvor de havde lagt sig til Hvile, og de stirrede forbavsede paa Junkerens Følgesvend. Men den lille Mand lod dem glo og gabe. Han snurrede rundt om Masten og lo over hele Fjæset, medens han plaprede en Mængde forvirret Tøjeri, som ingen kunde forstaa.

FEMTENDE KAPITEL.

En Kjærlighedshistorie. — Uvejrsskyer.

Foraaret var kommet sent. Knopperne var endnu ikke udsprungne, Sæden endnu ikke spiret op af Agerens Muld. Men Luften havde en varm, diset Tone, og der laa et rødmende Skær over Træer og Buske. Det var, som om Sommerens Frugtbarhed skjulte sig i tusinde lønlige Hylstre, der var rede til at aabne sig.

Vejret var mildt, og der rørte sig intet Vindpust. I en Løvhytte, der laa gjemt i Udkanten af Uranieborgs Blomsterhave, nær ved den tilstødende Abildgaard, dannede Grenene et tæt Fletværk, og der var saa lunt derinde som paa en Sommerdag. Solen dalede langsomt ned mod den vestlige Synskreds og tændte et pragtfuldt Farvespil i rødt og gyldengult mellem Lysthusets Grene.

Det rødlige Skær faldt paa dem, der sad inde i Løvhytten. Det afspejlede sig paa en perlestukken Hue og en stor, kruset Pibekrave, som bares af en Kvinde, der ikke længer var helt ung, og det lagde en skuffende Glans af Varme og Sundhed paa Kinderne af den Mand, som sad ved hendes Side.

Ogsaa han var ude over den første, fejre Ungdomstid, og det kunde tilmed se ud, som om han aldrig havde været rigtig ung. Trækkene var fine og kjønne, men mærkede af mange Aars Tungsind og Grublen. Skikkelsen var uden Kraft og Spænstighed, og endogsaa de Klæder, han bar, var falmede og slidte.

Damen med Pibekraven og den perlestukne Hue havde ganske let bøjet sit Hoved hen mod hans Skulder, og medens hun saâ paa ham med kloge og alvorlige Øjne, sagde hun:

»Min hjærtenskjære Ven — nu, da du og jeg er som ét, bør du lade mig tale aabenhjærtig til dig: jeg formener, at Astrologien staar saa højt over Chymien, som Himlen er over Jorden; men hvad der har dit Behag, har ogsaa mit, og vil du endnu sysle med den guldbringende Kunst, saa vil jeg ikkun minde dig om, at du her finder alt, hvad du har nødig til dit Arbejde. Af hvad Aarsag vil du da atter rejse bort? Min Broder Tyge er os god; han rynker ikke Brynene ad vor Pagt saadan som mine øvrige Frænder, der

kalder mig en Daare, fordi jeg fæstede mig til dig og ej ventede paa rigere Bejlere, da Otto Thott var gangen heden, og jeg vandt min Frihed igjen. Men du ved, at de har talt for døve Øren! Min lille Tage trænger til en Fader, og ingen bedre kunde jeg give ham end dig . . . Vor Kjærlighed er alt gammel af Aar; den tændtes i vor fejreste Ungdom og har staaet sin Prøve. Lad os da ej forskærtse den Lykke, vi saa længe har ventet paa . . .«

»Det skal vi ej heller,« svarede han. »Just fordi din Bestandighed mod mig har været saa stor — langt større, end jeg fortjente — skal ogsaa den Lykke, jeg byder dig ved min Side, svare til vor Kjærligheds Fylde og erstatte os de mange Aars Forsagelse. Du skal ej ægte en fattig og gjældbunden Mand, men en Jason, der lægger det gyldne Skind for din Fod, og i Glans og Herlighed skal dit Liv henrinde . . .«

»Og derfor vil du nu drage af Landet, Erik Lange, for paany at jage efter de fristende, gyldne Drømme?« spurgte hun sagte.

»Jeg kan ej andet! Jeg ejer intet længere det, hvortil jeg kan hælde mit Hoved. Jeg maa afsted for at skaffe nye Midler og Udveje. Men vær tryg, min allerkjæreste; jeg kommer snart tilbage. I Forening vil vi da lægge den sidste Haand paa Værket, og medens Flammerne tændes i Ovnen, skal vore Øjne i samme Stund se Guldet

udskille sig. Da er mit Maal naaet, og den sorte Kunst vil ikke stjæle flere lyse Dage fra os . . .«

»Jeg raader over en ringe Sum, og nogle Smykker har jeg ogsaa,« sagde Sophie Brahe. »Men de har intet Værd for mig, om de ej kan komme dig til gode. Lad mig ogsaa i dette Stykke være din Medhjælp; thi det tykkes mig, at vi bør være fælles om alt. Sig ikke Nej til mit Tilbud!« føjede hun indtrængende til. »Du ved intet, hvor hjærtens inderlig du kan glæde mig ved at modtage det lidet, jeg formaar at byde dig . . .«

Der skinnede et begjærligt Glimt i hans Øjne; men det slukkedes ligesaa hurtig igjen, og han svarede ivrig:

»Nej, nej — frist mig ikke til at handle, saa at jeg siden maatte blues derover! Det lidet, du ejer, har du selv behov, og det vilde blive mig den sværeste Byrde, om jeg nogensinde skulde bringe dig i Nød . . . Levvel, min allerkjæreste! Indtil vi ses igjen, vil jeg hver Time paa Dagen tænke paa dette Møde og paa alt det Venskab, du har bevist mig . . .«

Han bøjede sig hen til hende og fæstede sine Læber paa hendes Mund, og hun besvarede med øm Hengivelse hans Kys. Saa rejste han sig og gik langsomt ud af Løvhytten, medens Sophie Brahe blev siddende alene derinde.

Hun følte paa én Gang Hjærtet saa stort og tungt i sit Bryst, som om hun havde løbet en lang og besværlig Vej og endnu ikke øjnede det Sted, hvor hun kunde hvile, og uden at hun selv vidste deraf, fyldtes hendes Øjne, og Taarerne dryppede som store, salte Draaber fra hendes Kinder ned paa de smalle, hvide Hænder, hun holdt foldede i sit Skjød.

Skæret fra den synkende Sol blev dunklere og dunklere — først som en flammende Brand af purpurrøde Farver og derpaa glidende over i dybblaa og violette Striber, som snart dækkede hele den vestlige Horisont. Men Luften var endnu lun og stille, og et blødt, fint Lys — Foraarsaftenens Særkjende — laa over Uranieborgs Blomsterhave og Abildgaard. —

Der kom en Mand gaaende henimod Løvhytten — fra den modsatte Retning af den, hvori Erik Lange havde bortfjærnet sig. Han nynnede en Stump af en Vise, og det lod ikke til, at han tænkte paa, om han kunde forstyrre nogen dermed. Men da han stod ved Lysthusets Indgang, blev han vaer, at der sad nogen derinde, og hvad enten han vilde se nøjere efter, eller han paa Forhaand gjættede, hvem det var, saa holdt han allenfals op med sin Nynnen og traadte indenfor Grenenes Fletværk.

Han tog Huen af og bøjede sig ærbødig. Men da hverken hans Indtrædelse eller hans Hilsen

syntes at blive ænset, snoede han forlegen sit krusede Mundskæg og rømmede sig højlydt et Par Gange.

»Gode Frue,« sagde han, »vil I slet intet se mig og ej kjendes ved mig i Dag? . . . I gjør Synd i at gjemme jer herinde! Solen gaar i sin skjønneste Pragt ned bag Skovene paa Sjællands Kyst, og ingen Maler raader over saa dejlige Farver som dem, der i denne Stund breder sig over Aftenhimlen. Lad mig ledsage jer paa en Spadseregang rundt om Volden; det er længe, siden I har forundt mig Glæden ved eders Selskab . . .«

»Kjære Mester Gemperlin,« svarede Sophie Brahe. »Mit Selskab er intet værd at eftertragte. Mit Tungsind føjer sig daarlig sammen med eders muntre Lune — og det synes mig tilmed, som om min Nærhed gjør jer tavs og stille, saa I glemmer eders glade Skæmt og eders lystige Viser . . .«

»Skæmt og Viser kan være gode nok!« nikkede Mester Gemperlin. »Jeg kunde knapt leve dem foruden. Men dog ved jeg, at man kan henfalde i saadanne Tanker, at man helst vil tænke dem i Stilhed og ej kan finde Ord til dem i Alverdens skjønneste Viser . . . Saadan gaar det mig stundom, naar jeg er sammen med jer, Sophie Brahe . . .«

»Men jeg tykkes bedre om, naar I synger og skæmter, Mester Gemperlin! Straxen jeg kom hertil, forjog I jævnlig mit slette Lune med eders lystige Paafund; men ogsaa I har forandret jer paa den sidste Tid . . . Dog, bryd jer intet om, hvad jeg siger! I denne Aften er jeg svær at komme til rette med; thi jeg ser al Ting i det sorte Lys . . .«

Mester Gemperlin sukkede.

»Man har sagt mig, at eders Trolovede, Hr. Erik, rejser bort igjen. Desaarsag er det jo ej til at undres over, om I føler jer lidt tung om Hjærtet. Nu — gid han snart maa være hos jer paany, og ihvordan det end gaar mig selv, saa lover jeg jer, Fru Sophie, at jeg skal prøve at digte en liden Vise til eders Bryllup . . .«

Sophie Brahe havde rejst sig op fra Bænken; hendes Mine klarede op, og hun gik henimod Tobias Gemperlin og rakte ham sin Haand.

»Tak for det Løfte, kjære Mester!« sagde hun. »Jeg ser et gunstigt Varsel i eders Ord, og det gjør mig lettere til Mode. Kom nu — saa følges vi op til min Broder; jeg har ikke set ham den hele Dag . . .«

»Saa vidt jeg skjønner,« svarede Mester Gemperlin, »vil eders Broder nødig lade sig forstyrre. Han har lukket sig inde, og ingen af hans Medhjælpere har kunnet faa Adgang til ham. Nye Gjenvordigheder, tænker jeg . . .«

»Gjenvordigheder, siger I? Af hvad Art skulde de være? Derom har han intet talt . . .«

»Men I har vel mærket, Fru Sophie, at et og andet har forandret sig siden Kongens Død? Kong Frederik var Junker Tyge en trofast Ven, en ivrig Beskytter af hans Kunst . . . jeg frygter den Dag, da der kommer nye Herrer til Styret . . .«

»Men hvad mener I, Tobias Gimberlin?« Sophie Brahe lagde ivrigt sin Haand paa Kunstnerens Arm, og det syntes, som om hun pludselig havde glemt sine egne Bekymringer. »Tal dog, Mester! Er der noget bestemt, I sigter til?«

»Aa nej — intet bestemt i Grunden!« Mester Gemperlin rystede paa Hovedet med en snurrig betænkelig Mine. »Men jeg har lært en Del af at leve saa længe mellem lærde Astrologer og Stjærnetydere. Vel formaar jeg intet at tage Tegn af Sol og Maane; men jeg forstaar mig paa andre Varsler. Jeg er ret kyndig i at lægge sammen og trække fra . . . og jeg kan fornemme, at der er Uro i Luften omkring vor Junker . . . Det er ej som i Kong Frederiks Tid; da gik det, som det bedst kunde, men nu gjør man Hr. Tyge det hedt med de mangehaande Forpligtelser, som hans Forleninger paalægge ham, om Kullefyrets Vedligeholdelse og den megen Brøst og Mangel, som er forefunden ved Roskilde Domkirkens Kapel, der hører til hans Præbende — for ej at tale om Kiv og Trætte med hans Bønder og

Tjenere, hvorudover det skal være kommen til en Proces, som man formener vil gaa Hr. Tyge imod . . . Ser I, Fru Sophie — alt dette kan nok gjøre eders Broder kruset i hans Hoved, især eftersom han ej raader over stor Taalmodighed . . .«

»Men det kan dog intet regnes for nogen synderlig Modgang, om I sammenligner den med al den Hæder, der vises min Broder Tyge af Tidens fornemste Mænd, ja, Fyrster og Konger med! Var I ikke tilstede, da Skotlands Konge, Jakob den sjette, gjæstede Uranieborg med et stort og glimrende Følge? Mindes I denne Fyrstes Huldsalighed mod min kjære Broder, og hvilken Glæde han lagde for Dagen over alt det mærkelige, han saa, og ved de lærde Disputer, de førte med hinanden? Og ikke stort mere end Maanedsdagen efter kom der en ny, fornem Gjæst, den brunsvigske Hertug Henrik . . .«

»Men mindes I ogsaa, Fru Sophie,« vedblev Mester Gemperlin, »at eders lærde Broder og den fyrstelige Herre, som I sidst nævnede, ej skiltes som de bedste Venner? Det er kosteligt at tænke paa, hvad der hændte, skjønt jeg vel gjør Uret i at skæmte dermed . . . Ved Afskedsmaaltidet kom Hertugen i Tanker om, at det var paa Tiden at bryde op og tiltræde Hjemrejsen; men vor Junker ytrede halvvejs skæmtende, at det tilkom ham som Vært at bestemme, naar Maaltidet var

til Ende. Da rejste den fyrstelige Herre sig saa rød i Hovedet som en Kalkun, og uden at mæle et Ord forlod han Taflet. Hr. Tyge lod ham gjøre, som han vilde, og først da Hertugen var kommen udenfor Slottet, gik Junker Tyge efter ham og bad ham tømme et Bæger til Afsked. Man han lod sig intet formilde; han fortsatte sin Vej ned mod Stranden uden saa meget som at se sig tilbage, og da blev ogsaa vor Junker vred og lod den brunsvigske Hertug styre sin egen Kaas, som han selv fandt for godt . . . Det er ej Tyge Brahes Sag at vise Forsigtighed og Ydmyghed. Vel muligt« — tilføjede Mester Gemperlin og slog over i en alvorligere Tone — »at det ej var Skade til, om han havde mere af disse Dyder . . .«

Sophie Brahe og hendes Ledsager var komne midtvejs ind i Blomsterhaven paa deres Vej op til Uranieborg. Det var blevet næsten helt mørkt. Aftenrødmen var slukket paa Himlen, og man kunde kun utydelig skimte de sirlig afstukne Blomsterbede, hvori Roser, Levkøjer og Gyldenlak dannede allehaande symmetriske Figurer.

De lagde Mærke til, at der skinnede Lys fra nogle af Slottets Vinduer, fra Observatoriet i det sydlige Taarn og fra et af de store Gjæstekammere i Stueetagen, hvor de Kunstnere og Haandværkere, som var til Huse paa Slottet,

havde for Skik at forsamle sig, naar Dagens Arbejde var endt.

»Følger I saa med til min Broder?« spurgte Sophie Brahe. »Hvad I har fortalt mig i Aften, Mester Gemperlin, har bragt mig paa nye Tanker. Jeg havde givet mig Egenkjærligheden i Vold og grundede ikkun paa, hvad min egen Skæbne vilde blive. Men er det Sandhed, som I siger, at min Broder Tyge ej mere er saa lykkelig som forhen, da bør jeg intet tænke paa mig selv . . .«

»Lykken er svær at holde fast,« sagde Tobias Gemberlin. »Og I mener jo selv, at et Menneskes Skæbne staar optegnet i Stjærnerne. Har I Ret deri, saa nytter det jo ej, alt hvad vi selv kæmper og strider imod . . . Opsøg nu eders Broder, om han har Stunder til at give jer Foretræde! Naar jeg bliver kjed af min Ensomhed, vil jeg se indenfor til de muntre Svende i Gjæstekammeret og bede dem holde Maade med deres Lystighed — om jeg da ej selv falder i Lag med dem. Thi saa sær en Karl er jeg, at jeg stundom har lige let til at slaa Gjækken løs og til at falde hen i alskens Griller . . «

De sidste Ord føjede han til i en halvt skæmtefuld, halvt alvorlig Tone. Saa bød han Farvel, og Sophie Brahe blev staaende et Øjeblik og saâ forundret efter ham.

— I et af de store Gjæsteværelser, der laa i samme Stokværk som Bibliotheket, men adskilt

derfra ved den saakaldte Vinterstue, sad en Kreds af muntre Kunstnere. Der var Uranieborgs Bygmester, Johannes Steenvinkel fra Emden, Bogprenteren Hans Gaschitz og Guldsmeden Johannes Croll, der i flere Aar havde været i Tyge Brahes Tjeneste og hjulpet ham med Forfærdigelsen af hans Instrumenter. Nogle af Junker Tyges Disciple havde sluttet sig til dette Lag, hvor de vidste, det plejede at gaa lystigt til med mangen god Skæmt, og baade Peder Flemløse, den lille Olai Morsing og Christen Longberg eller Longomontanus, der først nylig var kommen til Uranieborg, men havde vundet Ord for at være en af Tyge Brahes kjæreste Medhjælpere, sad bænkede mellem Kunstnerne.

Skjønt den lærde Slotsherre holdt streng Hustugt, havde de dog sørget for ikke at komme til at sidde med tørre Munde, og det var lykkedes dem at skuffe hans Aarvaagenhed og smugle et Par vel fyldte Kander ind i Kammeret. De havde slaaet sig ned omkring et Bord, paa hvilket der brændte et eneste Talglys, anbragt i en Jærnstage, men Stuens Halvmørke gjorde intet Skaar i den gode Stemning, og hver især gav sin Skærv til Underholdningen.

»Lad os høre en Gang, lille Hans!« sagde Mester Steenvinkel, der sad bred og vel ved Magt ved den øverste Bordende: »Hvi lyder de giftefærdige Pigers Salmevers? Du kan dem vel

paa Ramse, skulde jeg tro, eftersom du selv har prentet dem i sin Tid, forinden du kom hid til vor Junker . . .«

»De lyder saalunde,« svarede Mester Hans Gaschitz, der var en lille, spinkel Mand med et klogt Ansigt og muntert spillende Øjne — »saalunde, som jeg nu skal sige dem frem for jer! Førstens kommer de femtenaarige Piger, og de udsjunge med megen Undseelighed: »Fra Himlen højt kom vi nu her,« og dernæst de tyveaarige, der sjunge saaledes: »Det er forvist paa Tiden snart . . .« Men udi det fem og tyvende Aar tager det til med Ivrigheden, og nu lyder det: »Saa hjærtelig vi længes«. Hvad der dog er for intet at regne mod de fem og trediveaarige Pigers Vers; thi deri hedder det: »Af Dybsens Nød anraabe vi . . .«

De andre lo; men Mester Steenvinkel satte en alvorlig Mine op og sagde med stor Vægt:

»Det er en god, gammel Skik at bede om et ærligt Giftermaal; thi en god Kvinde er en Guds Gave, hvorimod jeg holder for, at en Kvinde, der er dejlig, men daarlig, er ligesom en So, der har en Guldring i Næsen! Vogt jer derfor, I Ungersvende, og se jer vel for, inden I tager til Ægte!«

»Mig tykkes,« sagde Peter Flemløse — og han rødmede let, medens han talte — »at der ingensteds er saa fagre Kvinder som her til Lands. Det kan rakt ud gaa mig til Hjærtet at tænke

paa, at vi ej længere have vore to unge, dejlige Prinsesser, højlovelige Kong Frederiks Døtre, der ere dragne af Landet hver med sin fyrstelige Brudgom. Kong Jakob af Skotland sejlede bort med Prinsesse Anna, og ej en Gang et halvt Aar derefter drog den brunsvigske Hertug afsted med Frøken Elisabeth . . . Kan hænde, I vil gjøre jer lystige derover, gode Venner; men jeg kan for Sanden sige jer, at jeg følte mig ganske optændt af Nidkjærhed baade mod den skotske Konge og den hovmodige Brunsviger Hertug i de Dage, da de hver for sig nyttede Lejligheden til at gjæste vor Junker . . .«

»Det syntes jo ogsaa,« tilføjede Christen Longomontanus halvt smilende, halvt alvorlig, »som om selve Vind og Vejr delte din Nidkjærhed, Peder Flemløse! Blev ikke den skjønne Orlogsflaade, som skulde føre Prinsesse Anna til Skotland, standset undervejs af Uvejr og Modvind, saa at Fyrstinden og alt hendes Følge maatte lande ved Oslo, hvor siden hen Kong Jakob mødte sin Fæstemø!«

»Men ved I ogsaa, Folkens, hvad der afstedkom det onde Vejrlig?« spurgte Mester Steenvinkel. »Har I ej hørt Tale derom, saa kan I faa Besked hos Mester Croll; thi han kjender Sagen til Bunds!«

»Hvad ved I derom?« spurgte de unge Studenter nysgjerrigt.

Guldsmeden Mester Croll, der pludselig blev Gjenstand for den almindelige Opmærksomhed, kløede sig med Fingeren paa sin paafaldende lange og spidse Hage. Han var en lille, skrutrygget Mand, men med et forsorent og friskfyragtigt Væsen, og han gav sig til at fortælle med stor Livlighed:

»Hvad jeg ved derom? Jeg ved, at den ganske Hovedstad er geraadet i Oprør derover! Intet Menneske er i Tvivl om, at de kongelige Skibe, som sidstgangne Efteraar skulde føre den unge Prinsesse til Skotland, ene og alene ved ond Trolddom blev hindrede i dette Foretagende. Det hed sig nok fra først af, at Rigsadmiralen, Peder Munk, som havde været med om Bord, skyldte Rentemesteren Christoffer Valkendorf for, at der havde været mangelfuldt Tilsyn med Arbejdet paa Holmen, af hvis Aarsag Flaaden var slet udrustet til at modstaa Vind og Vejr; men paa Herredagen i Kolding blev Rentemesteren frikjendt for al Forsømmelighed. Man havde tilmed Erfaring for, at i Synderlighed Flaaden var udsat for onde Troldkvinders Efterstræbelser. Hvordan gik det ikke Anno 43, da de helsingørske Troldkvinder plat ud hindrede Anslaget mod Holland! Og mindes I Ulykken ved Gulland, Anno 66, da en stor Mængde skjønne og herlige Skibe gik til Bunds, hvilket ene og alene foraarsagedes ved en lignende ond og djævelsk

Anstiftelse. Man havde da ej heller svært ved at finde de rette skyldige til denne nye Udaad. Sex Hexe fra Feiø og tvende fra Kjøbenhavn, hvoraf den ene nævnes som Borgmesteren, Jacob Skrivers Hustru, ere gaaede til Bekjendelse paa Pinebænken. Og det siges, at man er paa Spor efter endnu en Hex, der ligervis har sit Tilhold i Kjøbenhavn og iøvrigt skal være af god og ærlig Slægt. Hun skal en Gang have været i Maskepi med en Kjætter og Sortekunstner, og siden hen har det ej været rigtig fat med hende. Man formener, at hun i mange Aar har været besat af Djævelen, og man har hende desaarsag mistænkt for at have staaet i Ledtog med de andre Hexe . . .«

»Men hvordan bar de sig ad med at øve deres Trolddomskunster?« spurgte den lille Olai Morsing, der lyttede til Fortællingen med vidt opspilede Øjne.

»Hvordan de bar sig ad?« vedblev Mester Croll. »Det er altsammen blevet oplyst under de pinlige Forhør. De vakte førstens en haard Storm i nogle Lerpotter, som de under allehaande gruelige Besværgelser stillede op paa et Bord, og dernæst udsendte de Aanden Langvinus i en tom Øltønde. Samme Aand forbandt sig med to Smaadjævle ved Navn Pil-Hestesko og Smuk, og dette djævelske Trekløver foer da ud og klamrede sig fast om Kjølen paa de gode kongelige Skibe,

hvorved Sejladsen blev ganske forhindret . . . Men intet Menneske i Staden tvivler om, at disse onde Kvinder ville blive svorne til Ilden, hvilket vil sige det samme, som at de skulle ende deres fordømte Liv paa Baalet . . .«

»Men den Hex, som de endnu ikke har fundet — hvad vil de gjøre med hende?« spurgte Olai Morsing.

»De kunne begribeligvis intet foretage sig med hende, før hun er sikkert og bestemt udfundet!« gjenmælede Mester Croll. »Men eftersom der er kyndige Folk ude efter hende, saa skal det sagtens ej vare længe, før hun deler Skæbne med de andre . . .«

»Hvad ondt er, maa med ondt fordrives!« sagde Bygmesteren Johannes Steenvinkel, der jævnlig havde forfrisket sig med en Slurk af sit Krus, medens den anden fortalte. »Dog skal jeg vedkjende mig, at det kvalmer mig om Hjærtet, hver Gang jeg hører om de arme Kvinder, der i skokkevis pines og brændes nu for Tiden. Det kan være sandt nok, at der stikker en Djævel i mangen en Kvinde, endog i dem, som udvortes kan være skjønne og dejlige at se til. Men jeg formener, at en Livfuld Hug i Tide, og hvad der ellers hører til god Tugt og Formaning, for det meste evner at drive Djævlen og Galskaben ud. Ild og Pinebænk lider jeg mindre godt, eftersom det tykkes mig lovlig haarde Midler . . .

Men hør nu, Hans Gaschitz, lad os faa end et Par af de giftesyge Pigers Vers, at Lystigheden kan komme i Gang paany!«

Bogprenteren Mester Hans skulde just til at sige Versene frem, men i det samme hørte de, at det bankede paa Døren med nogle særegne, korte og skarpe Slag, der syntes at falde paa den nederste Dørfylding.

»Det er Dværgen Jep!« raabte en af Studenterne. »Hans Banken er let at kjende. Luk ham ind og lad ham tage Del i vort Lag! Han kan spaa os, hvad Vejrlig det bliver i Morgen . . .«

Mester Hans Gaschitz gik hen og aabnede Døren, og den underlige Mandsling, som Tyge Brahe for Aar og Dag siden havde bragt med sig til Hveen, smuttede hurtig indenfor.

Men derpaa blev han staaende henne ved Døren og gned de store, vanskabte Hænder mod hinanden. Hans Øjne lyste med et Udtryk af inderlig Glæde, og han bevægede uafbrudt Læberne, uden at der kom nogen Lyd frem.

»Hvad er der i Vejen med Jep?« raabte Studenterne. »I Aften teer han sig rent bindegal! Har du faaet dig en ny Uven? Vil du slaa nogen ihjel, Jep?«

Det lykkedes omsider Dværgen at blive Herre over sit Mæle, og han mumlede hastig og afbrudt, men saa højt, at de alle kunde høre det:

»Kom! Flux! Jep er paa Sporet!«

»Hvad er du paa Spor efter, Jeppe?« spurgte Hans Gaschitz. »Vil du sladre af Skole til Junkeren? Skam dig, Jep — saa est du en slet Kammerat og ej den Vismand, vi hidtil har antaget dig for . . .«

»Jep sladrer ikke! Skynd jer! Flux!«

Mandslingen løb hen til den Side af Bordet, hvor Peder Flemløse sad, og gav sig til at trække ham i Ærmet for at faa ham til at følge med; men da de andre saâ det, gav de sig til at trække i det andet Ærme, og disse Løjer holdt de gaaende, indtil der lød en ny Stemme, hvis Ejermand var traadt ind i Stuen, uden at de havde lagt Mærke dertil.

»Hvad tager I jer for saa silde paa Natten? Og naar er det blevet Skik mellem ærlige Kunstnere og Studenter at være mange mod én, især naar den ene kun er Fjerdeparten saa stor som andet Godtfolk!«

»Vi har ikkun vor Spas med Jep, Mester Gemperlin! Han vil have Peder Flemløse med sig, og vi andre vil ikke give Slip paa ham!«

»Saa maa Jep have sine gode Grunde! Næst efter vor Junker er Jep den klogeste Mand paa Hveen!« sagde Mester Gemperlin. »Hvad er der paa Færde, Jeppe Dværg?«

Den lille Mand lo igjen og gned sine Hænder af alle Kræfter.

»Ho, ho! Reymer Bär — fanget!« Og han gjorde en Bevægelse med Haanden, som naar man fanger en Myg eller Flue.

»Har du faaet Ditmarsker-Bjørnen i Fælden!« udbrød Mester Gemperlin. »Hvi sagde du ikke det strax? Te dig som et Menneske, Jep, og lad os høre, hvad du ved?«

Med en Del Møje fik de ud af Dværgen, at han nærede gammelt Nag til Raimarus Ursus fra den Tid, han havde været i sin forrige Herres Tjeneste. Nu havde det føjet sig saaledes, at Mester Ursus paany gjæstede Uranieborg sammen med Erik Lange, og mestendels af den Aarsag havde Jep lagt sig efter at snuse omkring alle Steder, som om han uophørlig søgte efter Skalke og Forrædere. Han var i den sene Aftentime krøben op paa en Murkant for at kigge ind i Bibliotheksstuen, og han havde da set sin Fjende, Reymer Bär, sidde derinde og ved Skæret fra en Blændlygte gjøre Optegnelser efter et Pergament, som aabenbart var stjaalet ud af Junkerens Gjemmer . . . De skulde skynde sig, saa kunde de gribe ham paa fersk Gjerning . . .

Dværgen gav denne Forklaring paa sin egen, usammenhængende Maade, medens han uafladelig gned sine Hænder og lo. Men de havde faaet nok at vide til at kunne enes om, hvordan de vilde gaa til Værks. Mester Gemperlin paatog sig at fortælle Junkeren, hvad der var i Gjære;

de andre fulgte bag efter Jep, og et Øjeblik efter var Lyset slukket i Kammeret, hvor Kunstnerne og Studenterne nylig havde holdt sig lystige med hinanden. — —

Tyge Brahe arbejdede alene i det af Observatorierne, som var indrettet i det sydlige Taarn. Han havde været sysselsat med sin Fixstjærnefortegnelse, der efterhaanden var kommen til at omfatte henved et tusinde Stjærner, ordnede paa samme Maade som hos Astronomen Hipparch, men med langt større Nøjagtighed. — For lidt siden havde hans Søster Sophie været hos ham, og hun havde søgt at lede Samtalen hen paa hans Forhold til Rigsraadet og den unge Konge, Christian den fjerde; hun havde ogsaa spurgt, om der var mødt ham nogen Hindring eller Modgang paa den sidste Tid; men Junker Tyge havde været saa optaget af sit Arbejde, at han kun gav korte Svar, og Sophie Brahe var gaaet lidt krænket bort uden at have faaet nærmere Rede paa sin Broders Anliggender.

Ærgerlig over at være bleven forstyrret havde Hr. Tyge lagt det store, haandskrevne Exemplar af sin Fixstjærnefortegnelse til Side, og idet han aabnede et Gjemme i sit Arbejdsbord, faldt hans Blik paa et Brev, han havde modtaget fra Hans Majestæt Kong Jakob af Skotland efter højstsamme fyrstelige Herres Besøg paa Hveen. Tyge Brahes Miner opklaredes, medens han læste

den kongelige Skrivelse, og han nikkede tilfreds, da han kom til et Sted i Brevet, hvor Kongen udtalte sig med følgende berømmende Ord:

» . . . Vi have ikke lært dette af andres Fortælling eller af alene at se dine Skrifter; men vi have selv personlig i din himmelviede Bolig med vore egne Øjne set og med vore egne Øren hørt og af adskillige af dine med os holdte højlærde og meget behagelige Samtaler lært de Ting, som endnu saaledes fornøje vort Sind, at det er vanskeligt at sige, om Fornøjelsen eller Forundringen er størst, naar vi eftertænker disse Ting for os selv. Hvilket vi sandelig ved dette vort aabne Brev ikke ugjærne bevidne for alle Mennesker, nærværende og tilkommende . . .«

Det kongelige Brev gav tillige Tyge Brahe Privilegium paa Udgivelsen af hans Skrifter i Skotland, og samtidig med Brevet var der blevet afsendt to prægtige, engelske Dogger. Disse og et Par latinske Vers, skrevne med Kongens egen Haand, var alt, hvad den lærde Slotsherre havde udbedt sig, da Kong Jakob ved Afskeden fra Uranieborg havde tilbudt ham at ønske sig, hvad han vilde.

Junker Tyge forvarede omhyggelig Skrivelsen, medens han med Tilfredshed tænkte tilbage paa den Dag, da den unge, lærde Konge havde været hans Gjæst. Han havde adskillige saadanne uforglemmelige Minder at dvæle ved, og

til disse regnede han i Synderlighed nogle Sommerdage Anno 86, da paa samme Tid Dronning Sofie og hans fordums Hovmester, den lærde Historiker, Anders Sørensen Vedel, havde gjæstet Uranieborg. Dronningen havde paa Grund af Uvejr maattet forblive paa Hveen i næsten tre Dage, og Junker Tyge havde nyttet Lejligheden til at fortælle den fyrstelige Dame om de gamle Kæmpeviser, som Mester Sørensen Vedel just var i Færd med at samle. Ved Afskeden — han mindedes nøje, at det var den 29. Juni Anno 86 — havde Dronningen skrevet sit Valgsprog: »Gud forlader ikke sine«, i en Niche i Sommerstuen, og to Maaneder efter gjentog Hendes fyrstelige Naade sit Besøg og medbragte denne Gang sine højlovelige Forældre, Hertug Ulrik af Mecklenborg og Hertuginde Elisabeth.

Det havde været en god og lykkelig Tid, alle disse Aar, som var gaaede. Næsten ingen Mislyd havde blandet sig deri før hin Foraarsdag, i April Anno 88, da Kong Frederik den anden lukkede sine Øjne paa Antvorskov. Tyge Brahe huskede den Beretning, hans gode Ven, Holger Rosenkrands, havde sendt ham om Kongens Død. Der havde staaet deri, at Hans Naade var gangen heden med det samme fromme og kjærlige Sindelag, som havde udmærket ham i al hans Levetid; han havde været saare forpint af Sygdommens Smerter; men den Gang Lægen

havde varslet den fyrstelige Herre om hans nære Endeligt, da havde Hans Naade svaret med urokkelig Taalmod: »Lad kun Aaren slaa, som hun vil; det vide vi, at Guds Naade og Venskab aldrig slaar os fejl.«

Det var Sandhed, hvad Hr. Holger havde skrevet: Kong Frederik havde været en god og mild Herre; enhver af Rigets Undersaatter kunde føle sig tryg under hans Regimente. Men ogsaa om hans Efterfølger var der kun godt at sige. Alle priste den unge Tronfølger for hans Retsindighed, hans Videbegjærlighed og Virkelyst. Tyge Brahe havde jo selv stillet Prinsens Nativitet strax efter hans Fødsel, og Stjærnerne havde forudsagt om ham, at han vilde blive retskaffen og godgjørende samt have stor Sands for Kunster og Videnskaber.

Alt dette lovede ikkun, hvad godt og glædeligt var. Men alligevel havde Hr. Tyge ikke den samme Følelse af Tryghed og Lykke som i fordums Dage. Det var, som om hans Uvenner var blevne dristigere, og hans Slægtninge begyndte atter at lade ham høre ilde, saa tidt Lejlighed gaves — især hans Brødre, Axel og Steen, og hans Moder, Fru Beate, der nu var bleven Hovmesterinde hos Dronning Sofie. Trak der virkelig Skyer op paa hans Horisont? Vilde de ej tillade ham at fuldende det Værk, han

havde begyndt, saa at det uforstyrret kunde gaa over til hans Efterkommere? — —

Det bankede paa Døren til Observatoriet, og Tyge Brahe vendte sig fortrædelig om. Hvem afbrød nu igjen hans Ensomhed? Han raabte et hidsigt: Kom ind! Men da han saa, at det var Mester Gemperlin, tilføjede han i en mindre ublid Tone:

»Det er sjælden, I kommer ukaldet, Tobias Gemperlin! Hvad har I paa Hjærtet?«

»Jeg vil ikkun sige jer, velbyrdige Hr. Junker,« svarede Mester Gemperlin, »at I for Sanden gjorde en god Gjerning, den Gang I bragte Jep med jer hjem til Hveen. Om han er klog eller gal, er ikke saa lige en Sag at bestemme, men vist og sandt er det, at stundom har han Held til at afgjøre i en Haandevending, hvad vi andre bruger Aar og Dag til — og dog ej faar udrettet . . .«

»Nu — hvilket nyt Kunststykke har Jep da øvet?«

»Han har i Aften fanget Hr. Eriks Dreng, Raimarus Ursus — fanget ham saa listigt, at den forbistrede Gavtyv næppe reder sig ud af Fælden igjen, saaledes som han gjorde en Gang tilforn . . .«

»Mener I, at han har øvet ny Underfundighed?« udbrød Tyge Brahe. »Saa Gud naade den Skalk og Kjæltring! Kom her, Mester Gemperlin,

og slaa Følge med mig! Det er vel bedst, at vi faar den Sag efterforsket med det samme!«

Hr. Tyge skyndte sig afsted med en Ilfærdighed, der ikke lovede Synderen noget godt, og Tobias Gemperlin var ikke mindre hurtig til at gjøre ham Følgeskab og vise Vej til Gjerningsstedet. —

Der var ikke længer mørkt i Bibliotheksstuen, som da Raimarus Ursus sad alene derinde ved Skæret fra Blændlygten. Haandværkere og Studenter, ja, selv en Del af Tyendet var trængt ind i den store, cirkelrunde Stue, og de havde bragt Kjærtestager og Lys med sig. Idet Tyge Brahe traadte ind, saâ han, at Mester Ursus laa bastet og bundet paa Gulvet, og ved Siden af ham sad Dværgen paa Hug, som om han ikke vilde slippe sin overvundne Modstander af Syne.

»Det er Jep, der har gjort sit Mesterstykke!« raabte nogle af Studenterne. »Han har faaet Bjørnen i Fælden — vi andre har kun hjulpet til med at baste og binde ham!«

»Det er eders sindrige Verdenssystem, han har efterskrevet, den Tyv!« raabte andre. »Vi greb ham midt i Arbejdet, og dér ligger Pergamentet øverst paa eders Bord!«

Tyge Brahe rynkede Panden, og idet han gik langsomt hen imod Raimarus Ursus, sagde han, henvendt til sine Medhjælpere og sit Tyende:

»Inden en Time skal han være borte fra Øen! Men for at man ej skal sige, at jeg har glemt, hvad jeg en Gang lovede, saa giver jeg Jep Frispas til at jage ham herfra med mine Hunde!«

Mester Ursus havde rejst sig halvt op fra Gulvet, og hans smaa Øjne tindrede af Ondskab.

»Gjør med mig, hvad I vil!« snærrede han. »Jeg trodser jer! I kan ej jage mig længere bort, end at I skal høre fra mig igjen — enten det varer kort eller længe!«

Tyge Brahe trak ringeagtende paa Skuldrene og gav sine Folk et Vink. De var ikke længe om at adlyde Befalingen; de slæbte Raimarus Ursus ud af Stuen, og lidt efter lød der Skraal og Tummel, som fjærnede sig længere og længere fra Slottet. —

Junker Tyge blev alene tilbage i Bibliotheksstuen, og der var gaaet godt og vel en Time, da han omsider rejste sig op for at slukke Lysene og gaa til Ro. Men nu hørte han Studenterne komme tilbage fra Stranden, og han aabnede et Vindue i den Hensigt at spørge dem, hvorledes de havde udrettet deres Hverv.

Det var blevet maanelyst Vejr — kun helt nede i Horisonten stod der en lav Skybanke — og da Studenterne kom frem paa Runddelen foran Uranieborg, kunde Hr. Tyge skjelne Peder Flemløses ranke og bredskuldrede Skikkelse mellem de øvrige unge Folk. Han vilde vinke ad ham,

men saâ i det samme, at den unge Student uopfordret styrede sine Skridt over mod det aabne Vindue.

»Er alt gaaet til paa rette Vis?« spurgte Slotsherren. »Fik I en Baad gjort klar og Tyven skikket afsted?«

»Alt er godt og vel udrettet!« svarede Peder Flemløse. »Den lede Karl vil ej tiere formørke dette Sted, som han var uværdig til at betræde . . . Men jeg har tillige et andet Budskab til jer . . .«

»Et andet Budskab — fra hvem?«

»Da vi naaede ned til Møllebækken, laa der en fremmed Baad, som nylig var ankommet. Der var kun en eneste Mand om Bord — en Fisker fra Sjælland, og han havde et Brev med til jer fra Raadmanden, Laurids Bøssestøber i Kjøbenhavn. Han sagde, at det havde stor Hast, og her er Brevet . . .«

Tyge Brahe tog mod et sammenfoldet og forseglet Stykke Pergament, hvis Udskrift var prentet med svag og rystende Haand. Han brød Seglet og gik hen til Bordet, paa hvilket der stod et Par Kjærtestager med tændte Lys.

Brevets Indhold lød for Størstedelen forvirret og usammenhængende med idelige Gjentagelser af den samme indtrængende Bøn. Men der var et Sted, som Junker Tyge i Synderlighed fæstede sig ved, og det lød saaledes:

»Kan nogen skaffe Hjælp i denne bitre Nød, da er det jer, ærlige og velbyrdige Hr. Junker; thi I haver kjendt min Edele fra hendes første Ungdomstid og kan vidne, at hun ej nogensinde har afsvoret sin Christendom for at give sig den Onde i Vold, af hvad Aarsag hun ej heller kan have Lod og Del i de Skarnsstykker, som hine fordømmelige Troldkvinder have øvet. Alene slette Mennesker, som jeg ej her vil nævne, have udlagt hende for en Hex, og om I ej haster med at ile til Hjælp og Bistand, da vil hun blive svoren til Ilden som de andre Kvinder. I denne Morgenstund have Bysvendene ført hende til Fængslet, og var det en stor Ynk at se, da de slæbte hende bort under Hobens Skraal og Hujen, hvilket jeg skriver eder til med rystende Hænder og slig Ve og Pine, at mine Tanker deraf ere ganske formørkede . . .«

Tyge Brahe gik hen til Vinduet og raabte ud:

»Hvor er du henne, Peder Flemløse?«

»Her!« svarede den unge Student, der havde forkortet Tiden med at gaa frem og tilbage paa Pladsen foran Slottet. »Jeg venter paa at høre, om jeg skal bringe den fremmede Fiskermand noget Svar fra jer?«

»Nu — han skal give Laurids Bøssestøber den Besked, at jeg lader mit Fartøj gjøre klart, saa snart Dagen gryer, og jeg kommer til Kjøbenhavn saa ilsomt, som Vejr og Vind tillader!«

»Er der ellers intet at svare?«

»Jo — du kan tilføje, at jeg handler saalunde, fordi jeg en Gang gav Johannes Pratensis et Løfte, som jeg ikke vil svige, hvor knapt jeg end har det med Tiden!«

Peder Flemløse bortfjærnede sig for at give sig paa Vej tilbage til den fremmede Baad, der laa ved Møllebækkens Udløb. Men Tyge Brahe var bleven staaende ved det aabne Vindue og syntes ganske hensunken i Tanker.

Ude i Synskredsen havde Skybæltet faaet en mørkere Farve, og det strakte sig højere og højere op over Himlen. Det var kommet til at ligne Uvejrsskyer, der trak sammen. — —

SEXTENDE KAPITEL.

Trolddom. — Pratensis' Elskede.

»Jeg gjør førstens dette for min Vens Skyld, eftersom jeg vil holde det Løfte, jeg gav ham den sidste Gang, vi talte med hinanden. Men dernæst ligger det mig paa Sinde at stride imod al den Vantro og Blindhed, hvoraf der findes altfor meget i Verden. I er en højt oplyst Mand, velbyrdige Hr. Niels Kaas; eders Kløgt er ej ringere end eders Gudsfrygt, og I nyder med Rette Pris og Lov hos Hvermand for eders ædle Sindelag. Gud sørgede vel for dette Land, da han lod jer træde i Spidsen for Rigens Raad i vor Konges Mindreaarighed. Men eftersom saa meget er jer betroet, har I ogsaa fremfor nogen den dyre Pligt at beskytte dem, der bliver uretfærdig forfulgte . . . Jeg er kommen til jer med den fuldeste Tillid, efterdi I altid har vist jer som min gode Ven, og jeg vil ej heller i Dag gaa

fra jer med uforrettet Sag. I maa mage det saa, at der gives Byfogden Befaling til, at han uden Tøven og Opsættelse frigiver Laurids Bøssestøbers Datter, der uforskyldt er blevèn anklaget for Trolddom og Hexeri. Jeg er rede til at gaa i Borgen for denne Kvinde, at hun er en god Christen, der ingensinde har sluttet nogen Belzebubs Pagt og ej heller kan have Andel i de Trolddomskunster, der siges at være øvede mod Kongens Skibe . . .«

Tyge Brahe talte med stor Ivrighed, som han havde for Skik, naar noget satte hans Sind i Bevægelse. I Samtalens Løb havde han rejst sig op fra det Sæde, som Hr. Niels Kaas havde budt ham ved hans Indtrædelse i Audiensgemakket, og han stod nu op foran den gamle Kansler, der opmærksomt havde hørt paa ham.

»Hvad I ønsker, mægter vi vel at sætte igjennem,« svarede Niels Kaas — »eftersom I synes at lægge saa stor Vægt derpaa. Jeg vil gjøre mit til, at den arme Kvinde kan blive frelst fra Baal og Brand, saafremt der da endnu er Stunder dertil. Dog bør I være belavet paa, Tyge Brahe, at I vil skaffe jer nye Uvenner, om det rygter sig, at I har antaget jer en Troldkvindes Sag. Selv er jeg til Sinds at dele eders Mening, at de mange Hexeforfølgelser, som gaa for sig i vor Tid, mestendels skyldes Vantro og Uvidenhed samt en altfor stor Nidkjærhed hos

den gejstlige og verdslige Øvrighed. Men de Godtfolk kunne tælles, der nære samme Tro som vi i dette Stykke . . . Og da I nu har søgt mig i Dag, kjære Tyge, saa sæt jer sagtmodig hen og hør paa et og andet, som jeg kunde have Lyst til at sige jer . . .«

Tyge Brahe fulgte det givne Vink; men hans Ansigt beholdt sit iltre og utaalmodige Udtryk, og han syntes i Øjeblikket ikke oplagt til at tage mod gode Raad.

Kansleren Niels Kaas lænede sig lidt tilbage i Stolen, og over hans brede og statelige Skikkelse var der et eget, tillidvækkende Præg, der i lige høj Grad røbede Kløgt og Velvilje.

»I kan ej være i Tvivl om, Tyge Brahe, at ogsaa efter vor kjære og naadige Fyrste, højsalige Kong Frederik den andens Død har I gode Venner, der ønsker jer alt Held og Fremgang — jer selv og Fædrelandet til Ære. Men ikke mindre bør I komme i Hu, at der ogsaa er dem, som gjærne arbejder imod eder. Stundom handler I med saa stor og aabenbar Uforsigtighed, at I derved giver eders Uvenner Vaaben i Hænde. I glemmer, kjære Tyge, at der findes giftigt Kryb, Øgler og Skorpioner, som formaar at saare endog det ædleste Vildt . . .«

»Nu — og hvilket Kryb er det, I sigter til, Niels Kaas?«

Kansleren saâ eftertænksomt ned for sig, og han fortsatte lidt tøvende, som om det i Grunden var ham imod at berøre dette Emne:

»Jeg skjønner, at I maa være kommen til at træde i en saadan Øglerede, Tyge Brahe — thi jeg har nogle Gange formærket, at Krybet gjærne vil stikke jer med sin giftige Braad . . .«

»Og hvi falder I just nu paa disse Tanker, velbyrdige Niels Kaas?«

»Jeg vil oprigtig sige jer det! Jeg er just nu kommen i Tanker derom, fordi jeg har formærket, at man fremfor alt andet søger at ramme jer med det, man benævner eders farlige og kjætterske Meninger. I har Ord for at være en selvraadig og hovmodig Mand, og det lidet Sammenstød, I havde med vor unge Konges Svoger, den brunsvigske Hertug Henrik, har ej været jer til Gavn. Men dog taler man langt mindre derom end om eders store Afvigelser fra, hvad vore Theologer kalde den rette Tro. Man siger, at I har en saare kjættersk Præst hos eder paa Hveen; det hedder sig ogsaa, at I kun sjælden nyder det hellige Sakramente, og at I i et og alt bryder jer lidet om, hvad Godtfolk tænker om jer . . .«

Tyge Brahe gjorde en Bevægelse, som om han vilde tage til Gjenmæle; men Niels Kaas lagde beroligende sin Haand paa hans Arm og vedblev med den samme Alvor og Velvilje som før:

»Ser I, kjære Tyge, alt dette beskylder man jer for, og saadanne Angivere, som just er de giftige Skorpioner og Øgler, jeg nys nævnede — thi andet Navn kan jeg ej give dem — de søge at vække Had og Mistanke mod jer paa slige Steder, hvor de ved, at deres onde Snak let finder Indgang. Jeg selv ved, at der gjøres jer Uret; jeg holder jer for en ærlig gudfrygtig Mand; thi man kan ej, som I gjør det, dyrke Himlens Stjærner uden at tro paa deres mægtige og evige Skaber. Men det gejstlige Parti har stor Magt og Indflydelse, og hver Gang I begaar en ny Uforsigtighed, nytter eders Uvenner Lejligheden til at smedde ny Vaaben mod jer . . . Forstaar I nu, Tyge Brahe, af hvad Aarsag jeg er af den Formening, at det maa blive en farlig Sag for jer at skaffe en Kvinde, som mistænkes for Trolddom, fri for Øvrighedens Straf? I kunde, min Tro, langt hellere gjøre aabenlyst Oprør mod de gejstlige og verdslige Dommere; thi det vilde ej en Gang blive regnet jer saa svært til Last . . .«

»Og mener da I, velbyrdige Niels Kaas, der er saa langt forud for eders Tid i Visdom og Retfærdighed, at jeg skulde lade mig skræmme til at svigte det Løfte, jeg gav Pratensis, saa at jeg intet skulde foretage for at hindre, at en uskyldig Kvinde lider en ynkelig og pinefuld Død?«

Tyge Brahe var atter sprunget op, og han gik nu heftig frem og tilbage paa Gulvet.

»Det mener jeg ikke, gode Tyge. Jeg har tilsagt jer min Bistand, og jeg vil bevæge Rigsraadet til at gribe ind i denne Sag, saa at den anklagede Kvinde gives fri. Men jeg vil paa samme Tid advare jer selv. I bør sørge for, at det ej faar Udseende af, at I har taget virksom Del i denne Frikjendelse. Jeg raader jer saaledes, fordi jeg kjender eders Fjender bedre, end I selv kjender dem . . .«

»Jeg agter ej mine Uvenner stort!« svarede Tyge Brahe. »Kan I hjælpe den arme Edele, da vil jeg stedse skylde jer Tak derfor. Men jeg har sat mig i Hovedet, at jeg selv vil bringe hende Budskabet om hendes Frelse, og jeg vil ej fornægte, at jeg har havt Lod og Del deri. Det skulde for Sanden være mig en Lyst at se, om man ogsaa turde klage en Tyge Brahe an for Trolddom og Djævelskab!«

»Saa vidt vil man næppe gaa!« gjenmælede Niels Kaas, og der kom denne Gang et lille Smil om hans Mund. »Men man kan berede jer anden Ærgrelse og Modgang. Følg derfor mit Raad og øv jer i at vise større Forsigtighed og større Sagtmodighed!«

»Den Lære er jeg bleven for gammel til at nemme, velbyrdige Niels Kaas. Men I skal have hjærtens Tak for den Haandsrækning, I atter i Dag har givet mig. Der er flere taabelige end kloge Folk til, og det gjør En godt at vexle Ord

med en af de viseste, hvilket jeg holder jer for at være . . .«

»Men hør nu et Ord til Afsked, Tyge Brahe, for at du ej skal sige, at det er lutter kjedsomme Raad og Formaninger, jeg har givet dig med paa Vejen. Det er min Tanke, at vor unge Konge en Dag skal gjæste dig paa Hveen, ligervis som hans højlovelige Forældre have gjort. Det vil stoppe Munden paa megen ond Sladder og Bagvaskelse, og man kan ej heller vide, hvad andet godt et sligt Besøg vil føre med sig for dig og dit Uranieborg . . .«

»Min Tro — kunde I sætte det igjennem, Niels Kaas — da kom jeg til at skylde jer endnu større Tak end nogensinde før . . .«

»Jeg tænker, det skal lykkes,« nikkede Kansleren. Og i en skæmtefuld Tone tilføjede han: »Men du bør ej for det første gjøre dig nogen højlovelig Hertug til Uven og ej heller hjælpe flere Troldkvinder fri for Pinebænk og Baal; thi da skjønner jeg, at du bliver saa ilde anskreven, at vi ej længer tør kjendes ved dig . . .«

Tyge Brahe trykkede Kanslerens Haand, og i adskilligt bedre Lune, end han var kommen, forlod han Audiensgemakket og Kjøbenhavns Slot. Hans Løfte til Pratensis var indfriet, og han vidste, at den Sag, som Niels Kaas havde taget sig af, var saa godt som vundet.

Det havde rygtet sig, at den sidste af de ugudelige Kvinder, der havde været indviklet i den store Anklage for Trolddom, skulde frigives, eftersom nogle af Rigets Stormænd var gaaede i Forbøn og Borgen for hende. Denne Frikjendelse havde vakt et lige stort Maal af Overraskelse og Forargelse; thi endnu var det aldrig hørt, at Øvrigheden havde givet Slip paa nogen Troldkvinde eller Hex, som den én Gang havde havt det Held at indfange.

Udenfor Stadens Raadhus havde der samlet sig en talrig Hob; thi Rygtet havde end ydermere fortalt, at Løsladelsen vilde foregaa just denne Aften, og at Hexen vilde blive afhentet af sin Fader, den gamle Laurids Bøssestøber, samt af en af de fornemme Herremænd, der havde udført det Vovestykke at antage sig hendes Sag.

Det var en regnfuld Foraarsaften, og de kvindelige Tilskuere, der var flokkedes sammen udenfor Raadstueporten, havde slaaet Hætten paa deres Kaaber op over Hovedet. Andre havde bundet Hovedklædet fast om Kinder og Hage for at værge sig mod de rigelig faldende Regndraaber; men fra alle disse Klæder og Hætter skinnede der nysgjerrige og vagtsomme Øjne frem — Øjne, der ikke vilde gaa Glip af det forventede Skuespil, naar Porten aabnedes for den løsladte Hex, og tillige onde og spejdende Øjne, i hvilke der glimtede et skadefro Haab om, at

Frifindelsen endnu kunde kaldes tilbage, og Hexen blive ført til Baalet i Stedet for til Frihed og Frelse.

Størsteparten af Tilskuerne hørte Spindesiden til; men der var ogsaa enkelte agtværdige Borgere foruden en Del Baadsmænd og Studenter, som ikke havde kunnet modstaa Fristelsen til at være tilstede ved en saa sjælden og mærkelig Hændelse. Et Par Bysvende havde nok at gjøre med at holde Orden paa den urolige Hob, der flere Gange havde villet bane sig Adgang til Fængslet, efterdi man fandt Ventetiden lovlig lang. Ogsaa hørtes der adskillige Haansord mod Byfogden og Raadet, der fandt sig i at danse efter de fornemme Herrers Pibe i Stedet for at brænde Hexen, saaledes som god Skik og Sædvane krævede.

Midt inde i Sværmen stod en lille, krumbøjet Mand, iført en graa Bluse og med et hæsligt, læderfarvet Ansigt, fuldt af Rynker. Han havde været den ivrigste til at vække Mængdens Forbitrelse baade mod den mistænkte Troldkvinde og mod Øvrigheden, som vilde give hende fri, og han lod sig forstaa med, at en saa uhørt Gjerning ej kunde andet end drage Guds Vrede og Hjemsøgelse over Staden.

»Der er Sandhed i Mester Steffens Tale!« udbrød de nærmest staaende. »Steffen Graver er en from og nidkjær Mand, der har angivet

mangen ond Kvinde i sin Tid! Vi bør ej finde os i, at de lader Hexen løbe!«

»Vi har endnu et Middel til at hindre det — om I vil staa Last og Brast med mig!« . . . Mester Steffen slog over i en hviskende Tone og bøjede sig hen til sin Sidemand, en kæmpestor, sværlemmet Karl i en pjaltet Skindkofte. »I skal ej gjøre det omsonst, Mikkel Galgenbakke! . . . Ser I den liden Strikke, jeg har gjemt her i min Lomme? Kan vi ej se Hexen brændt, maa vi have hende hængt . . . Forstaar I mig?«

Manden, der var bleven nævnet med et saa lidet velklingende Navn, vendte sig om mod den gamle Kirkegaardsgraver, og da han en Stund havde betragtet Mester Steffens rynkede Fjæs, i hvilket de smaa, ondskabsfulde Øjne glippede i et væk, nikkede han langsomt og svarede:

»Jeg forstaar jer godt, Steffen Graver! Vi faar disse Godtfolk til at gjøre fælles Sag med os, og mens jeg holder Hexen fast, kaster I Strikken om hendes Hals — det er udrettet i en Haandevending! Vil I give mig et rimeligt Vederlag, saa kan I stole paa min Hjælpsomhed . . .«

Medens Manden talte, var der noget, som puslede ved hans Ben. Han saâ ned og fik Øje paa en forvoxet Mandsling, der ikke var større, end at hans Hoved naaede lidt oven over Mikkel Galgenbakkes Knæ. Mængden gav sig til at

raabe: »Se Dværgen! Dværgen! Hvor kommer han fra?« Men den lille Mand var smuttet bort igjen, ligesaa pludselig som han var kommen til Syne, og nu var der andre, som skreg med voxende Ivrighed:

»Hvi tøver de derinde? Lad os bryde Porten op! Vi vil ej se paa, at de lader Hexen løbe!«

— Hobens truende Raab kunde høres ind i den Celle, hvor Laurids Bøssestøbers Datter sad forvaret. Det var et snævert Kjælderrum, hvis tilgitrede Vindue vendte ud til Torvet. Men i dette Øjeblik var den anklagede ikke alene derinde. Døren ud til Fængselsgangen stod aaben, og udenfor ventede Fangevogteren, der gik frem og tilbage og raslede med sine Nøgler; thi ogsaa ham begyndte Tiden at falde lang. Han havde erholdt Byfogdens Befaling til at løslade Fangen, og han skjønnede ikke rettere, end at der ej kunde være mere at nøle efter, om man virkelig var til Sinds at ville slippe en Troldkvinde løs.

Paa et Knippe Halm, der var slængt hen paa Stengulvet, sad en gammel Mand ved Siden af den anklagede, og foran disse stod en bredskuldret, mørktklædt Adelsmand, med barske, men tillige djærve og kloge Træk. Der syntes at være en usædvanlig mild Klang i hans Stemme, idet han talte til Jomfru Edele:

»I er fri og kan gaa, hvorhen I vil. Men det skal I først vide, at det aleneste er Mindet om eders hensovede Ven, I skal takke. Jeg lovede Pratensis at staa jer bi, om nogen Nød eller Fare skulde true jer, og jeg har efterkommet hans Ønske, saa godt jeg evnede det. Resten maa I sørge for, Laurids Bøssestøber. I er en gammel Mand; men I har Velstand nok til at kunne opsøge et Sted, hvor der er Fred og Lægedom at finde for eders Datter . . . Og kom nu, Jomfru Edele, og ræk mig eders Haand — jeg vil selv ledsage jer herfra . . .«

Hun rejste sig og rakte ham villig sin Haand. Men det var, som om den Skræk, hun havde udstaaet, end mere havde forvirret hendes Tanker, og i hendes Øjne var der et forskræmt og stirrende Udtryk.

»Kom!« sagde hun og greb fast om Tyge Brahes Haand. »Lad os skynde os! Mester Pratensis venter! Mens jeg har været borte, har der ej været nogen til at pleje ham, og ingen har bragt ham hans Morgen- og Aftendrik . . . Hører I ikke, hvor ilsomt han gaar frem og tilbage i sit Kammer . . .«

De kom ud paa Raadhusets Trappe, medens Hr. Tyge stadig holdt hendes Haand, og den gamle Mester Laurids trippede bag efter med sine smaa, korte Skridt. Mørket var faldet paa,

men der blussede et lystigt Baal i den store Jærnpande, hvori der hver Nat tændtes Ild for Raadstuevagtens Skyld. Denne Ildpande hang paa en lang Jærnstang over Indgangen til Raadhuset, og Lyskæret faldt ud over Torvet og paa den støjende Folkehob.

Da Tyge Brahe og Edele kom til Syne, løftede der sig et stort Skraal fra Mængden, og man trængtes og puffedes for at faa Hexen at se paa nært Hold. Paa samme Tid lød der truende og forbitrede Stemmer, der skreg mellem hinanden.

»De har frikjendt Hexen! I Vandet med hende, at hun kan bevise sin Uskyld! Eller til Baalet, som vi selv vil antænde! Guds Straf kommer over os, om vi lader hende slippe fri!«

Tyge Brahe slog ud med Haanden for at skaffe sig Ørenlyd og tale til den ophidsede Hob, men ingen hørte ham. Saa lagde han Armen om Jomfru Edeles Liv og søgte med Magt at bane sig Vej gjennem Mængden; men Støjen og Trængslen voxede som et bølgende Hav omkring ham . . .

»Pas nu paa!« hviskede Mester Steffen til sin kæmpestore Ledsager i Skindkoften. »Rask til Værket, og hverken nogen Byfoged eller Junker skal kunne hjælpe hende!«

Han stak Haanden i Lommen for at trække Rebet frem; men i samme Nu udstødte han en vild Ed . . .

»Strikken! Strikken! Hvem har stjaalet den? Død og Forbandelse . . !«

Men hans Ord kvaltes pludselig og forvandledes til en rallende Lyd.

Rebet, som han forgæves havde søgt i sin Lomme, laa omkring hans egen Hals, og saa kraftigt var der rykket til, at hans smaa, glippende Øjne traadte ud af deres Huler, og han segnede med sammensnøret Strube om paa Torvet.

Mængden veg til Side, forfærdet over det uventede, der var sket.

»Se der — Dværgen, Dværgen! Det er Djævlen selv!«

Men Jep havde benyttet sig af Forvirringen og var forsvundet i Mørket, uden at nogen kunde sige, hvad der var blevet af ham. Og i det samme blev Raadhusets Port aabnet, og Byfogden traadte frem i Spidsen for Byens Vagt. Med fældede Spyd drev de Mængden tilbage, og Vejen var nu fri for Tyge Brahe og hans Ledsagere. —

Faa Minuter efter laa Torvet stille og fredeligt i den sene Aftentime. Vagtilden, der brændte over Raadhusporten, skinnede paa to

bevæbnede Bysvende, som vandrede frem og tilbage foran Indgangen. Og intet mindede om det stedfundne Opløb undtagen Steffen Gravers døde Krop, som man havde ladet blive liggende midt ude paa Torvet.

SYTTENDE KAPITEL.

Tyge Brahes Brev. — Aften paa Hveen.

Kjære og synderlig gode Ven!

Næst venlig Hilsen med Gud og Taksigelse for det gode Venskab, som I og eders kjære, i Gud hensovede Fader, ærlige og velbyrdige Jørgen Rosenkrands, alle Dage har bevist mig, lader jeg eder hermed vide, at jeg har bekommet eders Skrivelse, som er dateret Rosenholm den 1. Aprilis i dette Aar.

Kjære Holger Rosenkrands! I giver mig med al Kjærlighed til Kjende, at I intet kunde billige, om den Tanke skulde blive moden hos mig, at jeg maatte se mig om efter et andet Opholdssted, hvorfor I taler indtrængende Ord til mig denne Sag betræffende. Synderlig kjære Ven! Eftersom eders gode Omdømme intet er mig ligegyldigt, da skal I og erfare, at jeg intet handler, uden som den haarde Nød tvinger mig. Thi er

det nu gangen saaledes til, at en Gjenvordighed efter en anden har hobet sig op omkring mig, hvilket jeg i Korthed vil fremføre for jer uden nogen Besmykkelse af hvad Art være kan.

Skal I da førstens vide, at man i de Aar, som sidst ere forløbne, haver berøvet mig fast alle og enhver af de Indkomster, som vare mig tilskrevne, for at jeg flittigen skulde fremme den astronomiske Kunst og vedligeholde alle saadanne Indretninger, som jeg udi dette Øjemed har ladet oprejse her paa Hveen. Berøvede man mig da saalunde Anno 96 det Nordfjordske Len og nu i dette Foraar min Pengeløn, som var 500 Dalere, hvilke jeg forhen haver nydt i al den Tid, jeg har boet paa Hveen. Kjære Holger! Vil I nu spørge, hvi man har faret frem paa denne Vis mod en Mand, der ingensinde har villet andet end af yderste Formue udrette, hvad der kunde være hans fædrene Rige til Ære og berømmeligt Eftersagn, da vil jeg end ydermere sige jer dette, at Skæbnen reder sit Spind af mangehaande sælsomme Traade. Fjender har jeg stedse havt let ved at forhverve mig, og paa den sidste Tid har Døden gjort en rig Høst blandt mine Venner. Fra den Stund af, da den ædle Niels Kaas og siden hen eders kjære Hr. Fader lukkede deres Øjne, da fik mine Uvenner og Misundere frit Spil. I hint Aar, og I vil mindes, at det var i Julii Maaned Anno 92, da vor unge Konge var

Gjæst paa Uranieborg, da tegnede endnu al Ting saare vel. Den unge Fyrste røbede en stor og mærkelig Forstaaelse af alt, hvad jeg foreviste ham, og det vil ej undre jer, om jeg den Gang fattede det Haab, at det store Værk, jeg havde begyndt, vilde trives og blomstre med synderlig Vext og Fremgang under en saadan Konges Regimente. Men ej saa snart var Hans Naade bleven myndig, og nye Mænd komne til Styret, før jeg fik andet at kjende. Alt ved Kroningsfesten i Kjøbenhavn, den 29. Augusti Anno 96, maatte jeg fornemme, hvor brat Vinden havde vendt sig. Jeg bar endnu det Ærestegn, som den unge Konge med egen Haand havde hængt om min Hals den Dag, da han for første og sidste Gang gjæstede mig paa Hveen; men de nye Yndlinge i Raadet og ved Hove skævede umildt til mig, og man gav mig ret tydelige Vink om, hvad der forestod.

Dog, én Mand er der, som jeg skylder nogen Oprejsning, eftersom man synderlig og uden skjellig Grund har nævnet ham som min Uven. Man har sagt, at den nye Rigshovmester, ærlige og velbyrdige Christoffer Valkendorf, fremfor nogen har virket til min Skade og Fordærv, efterdi vi en Gang skulle have været i Trætte med hinanden, da Hr. Christoffer rettede et Spark mod en af mine Hunde, hvorudover jeg skulde have brugt grov Mund mod ham, hvilket han

aldrig siden kunde glemme. Men dette er mestendels taabelig Snak og Opspind. Rigshovmesteren og jeg have siden hen i god Venskabelighed brevvexlet med hinanden, og har jeg ej set noget Fjendskab fra denne Side. Skulde jeg udpege mine bitreste Uvenner, da vilde det snarere blive vor nye Kansler, velbyrdige Christen Friis, hvem jeg holder for en lumsk og listig Ræv, der spidser Munden efter mine Forleninger, samt den kongelige Livlæge, Doctor Peder Sørensen, hvem jeg holder for en ondsindet og ulærd Stymper, item vor højærværdige Biskop og Superintendent, Doctor Peder Vinstrup, der med sin ganske theologiske Hale er nær ved at sprække af Forargelse over min store og paafaldende Ugudelighed, efterdi jeg holder for, at Gud er en større og mægtigere Herre end Djævlen.

Men dette er ikke alt. I vil mindes, at jeg forhen har omtalt for jer og eders kjære, hedengangne Fader, at jeg har havt stor Fortrædelighed med en af mine fordums Medhjælpere og Disciple af Navn Doctor Gellius Sascerides, hvem jeg en Gang holdt for en baade retskaffen og dygtig Karl, hvis Aarsag jeg ej heller betænkte mig paa, efter hans derom fremsatte, indstændige Bøn og Begjæring, at trolove ham med min kjære Datter, ærlig og velbyrdige Jomfru Magdalene Brahe; thi lagde jeg kun ringe Vægt paa, at samme Gellius ej er af adelig Byrd, men saa

meget des mere, at han kunde blive mig en stadig og nyttig Medhjælper. Men da Trolovelsen vel var i Stand, kunde denne Skælm og Vendekaabe ej faa Medgiften stor nok, og desaarsag hævede han Trolovelsen, mig og mine til Spot og Skade, hvoraf der er fulgt adskillig Ærgrelse og Viderværdighed.

Men det blev længere end et ondt Aar, om jeg skulde opregne al min Modgang, og jeg har da ikkuns villet give jer til Kjende, at jeg ej bøjer af for det første onde Vejr; men om al Ting sværger sig sammen mod mig, da bliver jeg til Sinds at sætte haardt mod haardt. Og vil man ej unde mig rimelige Kaar her til Lands, da maa jeg drage andensteds hen, skjønt det ej er nogen let Sag, eftersom jeg nu er over mit halvtredssindstyvende Aar og beladen med ikke ringe Husgesind, hvormed det vil koste adskillig Møje at drage af Landet.

Det har nu føjet sig saaledes, at da den naadige og fyrstelige Herre, Kejser Rudolfs Vicekansler, Jakob Curtius, forgangen Sommer gjæstede mig paa Hveen, da gav han mig uopfordret Tilsagn om, at han af al Magt vilde virke for mig hos sin kejserlige Herre, ja, han vilde end ydermere overlade mig sit eget Hus i Prag, om jeg nogensinde skulde blive til Sinds at forlade Danmark. Denne min trofaste Ven døde kort efter sin Hjemkomst til Bøhmen; men ej længe der-

efter bekom jeg en Skrivelse fra den kejserlige Livlæge, Doctor Thaddæus Hagecius, med hvem jeg har staaet i godt og ubrødeligt Venskab lige siden det Aar, som er Anno Domini 1575, da vi lærte hinanden at kjende ved Kroningen i Regensburg. Og skrev Hagecius nu til mig, at den nye kejserlige Vicekansler, Rudolf Corraducius, gjærne vilde indfri det Løfte, hans Forgænger havde givet mig, og jeg skulde til enhver Tid være velkommen i den bøhmiske Hovedstad.

Kjære Holger Rosenkrands! I ved nu, hvorlunde alt staar til, og om I eller nogen anden en Gang skulde spørge, hvad der drev mig i Udlændighed, da kan der svares dette: det var ej min Besværing over dette eller hint og ej den eller den Uven; men det var tilsammen i én Sum de tusinde Naalestik, der tilsidst ere blevne som et stort og smertende Saar, for hvilket jeg skjønner, at der ej bliver Lægedom at hente herhjemme . . .«

Tyge Brahe lod Pennen hvile og læste langsomt igjennem, hvad han havde skrevet, dog uden at forandre noget i Brevets Indhold. Saa skrev han neden under:

Datum: *Uraniburgum*, 3. Aprilis Anno 1597.

Tyge Brahe.

Egen Haand.

Ærlig og velbyrdig Mand, Holger Rosenkrands til Rosenholm, min synderlig gode Ven, ganske venligen tilskrevet.

— — Hr. Tyge rejste sig og gik ud paa den smalle Altan, der løb omkring Taget paa det sydlige, runde Taarn, hvor hans Yndlings-observatorium var indrettet. For faa Aftener siden havde han fra dette Sted foretaget sin sidste Observation. Nu var Størsteparten af hans Instrumenter indpakkede for at blive førte over til hans Gaard i Kjøbenhavn. Men der var meget endnu: Kunstsager og Bohave, kostbare Bøger og de største af hans Maaleinstrumenter, som han foreløbig maatte lade blive tilbage paa Hveen, indtil han fik Vished om, hvordan al Ting vilde stille sig for ham. —

Det var koldt og blæstfuldt Vejrlig. I Halvmørket, der laa over Øen og Sundet, kunde man se Bølgerne rejse sig med blinkende Skumtoppe, og saa vid som Udsigten var, fra det nye Kronborg og langt ind imod Hovedstaden, var der ikke en eneste Sejler at øjne.

Der havde sænket sig en sær Ensomhed over Jomfru Hvenilds Ø. Luften var tung og skyet, og den lærde Slotsherre spejdede forgæves for at finde ikkun et eneste af de tindrende Stjærnebilleder, som han havde iagttaget i utallige Nætter, i alle de Aar, han havde levet paa dette Sted. Skyerne havde i denne Aften udslettet Himlens Stjærneskrift . . . Var ogsaa hans egen Stjærne hjælpeløst dalet, eller vilde den en Gang stige igjen langt borte herfra? Vilde Uranieborg blive

staaende i kommende Tider, fredet som et Minde om ham og hans Kunst, eller skulde det snart jævnes med Jorden af plumpe og unænsomme Hænder?

Han stirrede ud over Øen og over det urolige Sund, indtil han mærkede, at der lagde sig en blød Haand paa hans Skulder, og da han vendte sig om, stod Fru Kirstine bag ved ham. Der var en fugtig Glans i hendes Øjne, og det dirrede let om hendes Mundvige:

»Min Hjærtensven — er det ikke saa, at ethvert Menneske faar sin Del af Livets Sol og Skygge? Vi have levet saa gode og lykkelige Aar, at vi bør bære den Modgang, som maa komme, uden at kny. Du har selv sagt det, min kjære Husbond, at den kjække finder ethvert Sted et Fædreland, og Himlen er allevegne over os . . .«

Tyge Brahe saâ paa sin Hustru, og det var, som om de dybe Folder i hans Pande slettedes ud. Men han nikkede kun til hende uden at svare med noget Ord, og Haand i Haand fulgtes de ind.

ATTENDE KAPITEL.

Den nye Kansler. — Et Farvel.

Kong Christian den fjerdes Kansler, ærlige og velbyrdige Hr. Christen Friis til Borreby, gav Foretræde i sin Embedsbolig paa Kjøbenhavns Slot. I Forgemakket ventede adskillige Folk, adelige Herrer og Hofmænd, nogle Læsemestere ved Universitetet, der var komne for at søge om Forhøjelse i deres ringe Løn, og tillige enkelte Borgere, som havde Klager eller Besværinger at fremføre for Kongens Kansler.

Blandt denne Flok af Audienssøgende var der er Mand, hvis barske og utaalmodige Mine dannede en iøjnefaldende Modsætning til den stilfærdige, ydmyg afventende Holdning, som Størsteparten af de tilstedeværende ansaa det for formaalstjenligt at indtage, selv om de foreløbig ikke var naaede længere end til Forgemakket.

Den utaalmodige Audienssøgende var iført en Adelsmands sirlige Dragt, men af ensformig, mørk Farve, som om han dermed vilde tilkjendegive, at han lagde mere Vægt paa sin lærde end paa sin adelige Stand, og det eneste Smykke, han bar, var en gylden Halskjæde, hvori saas Frederik den andens Portræt.

Han gik hastig frem og tilbage paa Gulvet uden at bemærke de halvt nyfigne, halvt fortørnede Blikke, hvormed man betragtede ham. Ikke heller gav han sig i Snak med nogen, skjønt han var kjendt af de fleste, der havde Ærinde til Kansleren.

Langt om længe blev Døren aabnet, og ud fra Audiensgemakket traadte den kongelige Livlæge, Doctor Peder Sørensen, og tæt bag i Hælene paa ham en plumpt og klodset bygget Person, i hvem det ikke var vanskeligt at kjende Mester Raimarus Ursus. Idet Kanslerens Dør lukkedes efter dem, rørte Livlægen let ved sin Ledsagers Arm, og derpaa strøg de med synligt Forsæt saa tæt forbi Adelsmanden i den mørkt farvede Dragt, at han ikke kunde undgaa at faa Øje paa dem. De vexlede i det samme et skadefro Blik som et Par Makkere, der har vundet Spillet; men af alle disse Fagter havde de ikke nogen synderlig Glæde; thi Junkeren betragtede dem med saa stolt og haanlig Kulde, som om han ikke agtede

dem mere Opmærksomhed værd, end om de havde været et Par bjæffende Køtere.

»Nu har I Foretræde, velbyrdige Hr. Tyge Brahe!«

En gammel Hoftjener, der havde det Hverv at melde de Audienssøgende, aabnede Døren, og med de samme iltre og utaalmodige Skridt, hvormed han nylig havde maalt Gulvet i Forgemakket, traadte Hr. Tyge ind til Kansleren.

Hr. Christen Friis sad ved et stort Arbejdsbord, der var stillet hen foran Vinduet, men hans Stol var anbragt saaledes, at han vendte Ryggen mod Lyset. Han rejste sig halvt op, idet Hr. Tyge traadte ind, og indbød ham med smilende Høflighed til at tage Plads, og den samme hofmandsmæssige Glathed var der i de Ord, hvormed han indledede Samtalen:

»I har indbragt adskillige heftige Besværinger, velbyrdige Hr. Tyge, og det er os af Hjærtet kjært, at vi mundtligen kunne drøfte dem, for paa denne Vis at erholde des større Klarhed. Det er os saa meget kjærere, velbyrdige Hr. Junker, som vi da siden hen ved kongelig Majestæts Hjemkomst fra sin tyske Rejse kunne gjøre udførlig Rede og Regnskab for eders Forhold, hvilket højstsamme, vor allernaadigste Herre og Konge har for Skik at kræve af os selv i den ringeste Sag, ja mestendels selv at prøve og

nøje efterse al Ting med en synderlig Agtpaagivenhed . . .«

Kansleren gjorde en liden Pause, som om han ventede, at hans navnkundige Gjæst vilde tage Ordet og muligen ytre sin Taksigelse for saa stor Gunstbevisning; men da dette ikke skete, vedblev Hr. Christen Friis bestandig i samme høflige Tone:

»I har førstens besværet jer over, velbyrdige Hr. Tyge, at eders Indkomster ere blevne jer berøvede, saa at I har set jer nødsaget til at forlade Hveen, som for længst blev skænket jer i Forlening af vor naadige Konges højsalige Hr. Fader, Kong Frederik den anden. Dernæst fører I og adskillig Besværing over, at der ej er blevet dømt med tilbørlig Ret og Billighed i den Trætte, som har været eder og eders Bønder og Tjenere imellem, ligesom I formener, at man har nyttet al tænkelig Lejlighed til at lægge jer for Had og ilde Omtale. Og med ganske synderlig Heftighed klager I over, at der skal være sket jer ny Uret, efter at I for nogen Tid siden har taget Ophold her i Staden. Disse eders sidste Klagepunkter gaa ud paa: pro primo, at Byfogden, Carsten Rytter, har forbudt jer at vedblive med eders astronomiske Kunster fra det paa Fæstningsvolden beliggende Taarn, som i sin Tid er blevet eder overladt; pro secundo, at samme Embedsmand item har forbudt jer at anstille kemiske Experi-

menter i eders egen Gaard, og pro tertio, at ildesindede Mennesker have fornærmet eder og eders Præst, da I en Dag var paa Vejen til eders Gaard ved Volden. I anklager en ung og agtværdig Lærd, Doctor Raimarus Ursus, som i denne Tid gjæster Staden, for at have været Anstifter af dette Optrin, idet I beraaber eder paa, at I med eders egne Øjne har set ham ophidse Mængden mod eder, og I har derefter krævet saavel fornævnte Raimarus Ursus som de øvrige Deltagere i Opløbet strængt afstraffede. Men da man ej har fundet Aarsag nok til at lade saadan Straf praktisere, har I ogsaa medtaget denne Post iblandt eders Klagepunkter, ligervis som I, velbyrdige Hr. Tyge Brahe, ej vil søge Skylden hos eder selv til alt det, som er hændet, men alene deri se en Frugt af eders Uvenners virksomme Ondskab og Forfølgelse . . .«

Kansleren gjorde en ny Pavse og betragtede med en vis Tvivlraadighed sin lærde Gjæst. Det lod til at gjøre ham noget betænkelig, at Hr. Tyge pludselig var skiftet om fra den Ilterhed, hvormed han nylig var traadt ind, til en Rolighed, der var altfor paafaldende til, at den kunde vare ved.

»Jeg beder jer erkjende, velbyrdige Hr. Tyge, om jeg ej med synderlig Nøjagtighed har opregnet samtlige eders Besværinger?«

»Tilvisse, velbyrdige Hr. Kansler — I er en saare nøjagtig og samvittighedsfuld Mand. Jeg beder jer nu ligesaa udførlig opregne *eders* Klagepunkter, thi eftersom jeg hører, at Aarsagen til saa megen Viderværdighed aleneste er at søge hos mig selv og ej i usselt Nid, i nedrig Ondskab, i Hykleri, Dumhed og Skinhellighed, saa vil det ej undre jer, at jeg ogsaa kunde være til Sinds at erfare, hvormed jeg har fremkaldt saa stor Unaade . . .«

»Det var just min Agt at forklare jer det, velbyrdige Hr. Junker! Men jeg beder eder, at I vil høre mig med uforandret Rolighed! Om det er kommet saa vidt, at I endog fornærmes af Stadens menige Almue, da har I sandelig kun eder selv at takke derfor. I eders Ungdom holdt I Venskab med en Mand som den for længe siden hedengangne Doctor Pratensis, der var saare ilde anskreven for kjætterske Meninger og farlig Vantro. Ved eders Indflydelse skaffede I ham endog i Embede, og efter hans Død rejste I ham et Mindesmærke i vor Frue Kirke, saare mange fromme og rettroende Mennesker til stor Forargelse. Og ej nok dermed — mange Aar efter hjalp I en Kvinde, som var anklaget for fordømmelige Trolddomskunster, fri for Øvrighedens Straf. Sligt glemmes ikke, velbyrdige Hr. Tyge, og I kan ej fortænke hverken lærde eller ulærde Folk i, om de have fattet en vrang Mening om jer . . .«

»I gaar langt tilbage i Tiden, Hr. Kansler — men jeg beder jer blive ved. Det er ingen ilde Spas at høre paa jer!«

Velbyrdige Hr. Christen Friis lod, som om han ikke lagde Mærke til den bidende Spot, og han fortsatte med høflig og rolig Kulde:

»Det er ej heller nødvendigt at gaa saa langt tilbage, Hr. Junker. Forinden kongelig Majestæts Afrejse blev det paalagt nogle kyndige og troværdige Mænd nøje at efterforske Forholdene paa Hveen samt at afgive Beretning derom. Blandt de Mænd, hvem dette Hverv blev overdraget, var eders egen Broder, ærlig og velbyrdige Rigsraad, Hr. Axel Brahe, samt desuden de lærde og agtværdige Mænd, begge Læsemestere ved Universitetet, Thomas Finke og Iver Stub. Og Indberetningen er just i disse Dage indkommet . . .«

Rynkerne i Tyge Brahes Pande trak sig sammen paa en truende Maade:

»Og nu, velbyrdige Herre — hvad har disse lærde og agtværdige Mænd erfaret?«

Kansleren tog et Papir, der laa foran ham paa Bordet, og idet nu ogsaa han rynkede Panden en Smule, svarede han:

»Desværre kun, hvad der taler lidet til eders Forsvar. De nævnte lærde Mænd have fundet, at eders Instrumenter og andre astronomiske Indretninger ere at regne ej blot for en unyttig, men endog skadelig og altfor kostbar Kuriositet . . .«

»Ej, ej — og hvad anden stor Visdom og Retfærdighed har man udsagt?«

»Jeg holder end ikke denne Del af Beretningen for den værste Anklage mod jer,« vedblev Kansleren, hvis Tone efterhaanden blev skarpere. »Men om et andet Forhold, som ligervis er blevet nøje prøvet og undersøgt, hedder det saaledes: »Præsten paa Hveen bliver at forvise med Kongens Ugunst, efterdi han ej holder sig efter Ordinansen og Alterbogen med Daabens Ord, men deraf har udeladt, hvad skrevet staar om Djævlens Besværgelse; saa og at han ikke har straffet og paamindet Tyge Brahe paa Hveen, som i 18 Aar ikke har været til Sakramentet, men med en Bislopperske ligget i ondt Levnet . . .« Nu — hvad siger I til disse haarde Beskyldninger, Hr. Tyge Brahe?«

»Jeg venter ikkun paa, at I skal tale til Ende, velbyrdige Hr. Christen Friis! Er der ej mere?«

»Kun lidet endnu! I har berømmet jer af eders store Fortjenester og dermed villet bringe eders Modstandere til Tavshed, naar de skyldte jer for farlige og kjætterske Meninger, men hvad nu betræffer denne eders Kunst, hvem borger saa for, med hvor megen Ret I nyder eders Navnkundighed? Man har saaledes erfaret, at det sindrige Verdenssystem, hvilket I udgiver for at være født af eders eget Snille, forhen er ud-

kommet i Trykken et Sted i Tyskland, og som dets Autor nævner sig en ung Lærd, Doctor Raimarus Ursus, der en Gang har været blandt eders egne Medhjælpere og Disciple! Som det gaar med dette, kan det gaa med adskillig andet. Mig tykkes, velbyrdige Hr. Tyge, at I ej gjør klogt i at besvære jer over eders Uvenner; thi I har langt snarere Aarsag til at takke for den Skaansomhed, der vises mod jer . . .«

Den slebne Maske var efterhaanden gledet bort fra Kanslerens Ansigt, og baade hans Minespil og Stemme udtrykte en Tilfredshed, som han ikke længere brød sig om at skjule.

»Nu est det min Tur, velbyrdige Christen Friis!« — Tyge Brahe rejste sig op, og det saa ud, som om hans Skikkelse voxede, medens han talte.

»Eders Ord har været som den Edder, en ond og forgiftig Snog udspyer! I har lyttet til Tyve og Skalke, men ej ladet jer overtyde af Ret og Billighed. Af alt, hvad I skylder mig for, er intet Sandhed uden det, at jeg vel har handlet med Hastighed mod mine Bønder og Tjenere, eftersom min Kunst og Videnskab har ligget mig paa Sinde fremfor noget andet. Men jeg har dog ej nogensinde faret frem med større Haardhed, end I andre gode, adelige Mænd giver til Kjende mod eders Bønder. Og maatte I da snarere holde mig det til Gode, at jeg ligner jer i dette eneste Stykke, eftersom jeg er jer saa

ulig i alle andre, hvilket I tidt har ladet mig høre . . . Dog er dette for intet at regne mod eders øvrige Anklage! Det, som har været mig det bedste — mit Venskab for den ædle Pratensis, min Kjærlighed til min Viv og min berømmelige Kunst — just det har I brugt til at smedde usle og skammelige Vaaben mod mig, til at skade og fortrædige mig, saa tidt I kunde! Om jeg havde holdt mig ti Friller, skulde I ej have lastet mig derfor; men at jeg er bleven min bondefødte Viv og mine Børn tro, det finder I lidet adeligt! Men hvad ved I om den Kvinde, jeg i Ungdommen gav min Kjærlighed? Kjender I hende? Skjønner I, hvordan hun har været mod mig, og hvad Lod og Del hun har i mig, og i hvad jeg har udrettet! . . . Min Kunst kalder I skadelig, en altfor kostbar Kuriositet! Est det da en Fejl at gjøre Menneskene klogere — at lære dem bedre at kjende Guds Magt og Himlens Skjønhed! Blinde Hyklere, forræderske Skalke kalder jeg jer! . . . I har i Dag faaet min Taalmod til at briste, velbyrdige Hr. Kansler! Og med jer og eders Hjælpere faar jeg ingensinde mere noget at skaffe. Men jeg siger jer, at eders let vundne Storhed forlængst skal være glemt, naar mit Navn endnu nævnes blandt dem, hvis Eftermæle lever gjennem Tiderne!«

Velbyrdige Hr. Christen Friis havde lænet sig tilbage i Stolen, og han plirrede med Øjnene,

som om han ikke rigtig yndede at betragte sin Modstanders bistre og truende Mine. Dog fattede han sig snart, og det saâ ud, som om han vilde tage til Gjenmæle; men Hr. Tyge havde allerede vendt ham Ryggen og skred rolig ud af Salen og gjennem Forgemakket, uden at ænse nogen af dem, som endnu ventede derude.

Han naaede helt hjem til sin Gaard uden at have lagt Mærke til, hvem han mødte undervejs. Der var Folk, som kjendte den navnkundige Lærde og hilste ham med skyldig Ærbødighed, og der var andre, som vidste god Besked med den Unaade, hvori han var falden, og som betragtede ham enten med Skadefryd eller med hemmelig Frygt som en mærkelig Troldmand og Sortekunstner. Men han gjenkjendte hverken Venner eller Fjender, og først da han stod i sin Stue, saâ han op og rev sig ud af sin dybe Grublen.

I en Krog af Vindueskarnappen sad der en underlig, forvoxet Mandsling med et kæmpestort Hoved paa den lillebitte Krop, og da Hr. Tyge var kommen ind og havde kastet Kappe og Hue, krøb Dværgen frem og satte sig ved hans Fødder.

»Est det dig, Jep? Er du ej ræd, at Bysvendene skal kjende dig fra den Gang, du kastede Strikken om Graver Steffens Hals?«

»Jeg rejser med jer!« sagde Mandslingen og lo veltilfreds . . . »Hvorhen gaar Rejsen, Junker!«

»Langt bort, gode Jep! Og med ringe Haab om Hjemkomst!«

Kun en halv Mils Vej fra Hamborg laa Slottet Wandesborg, der tilhørte den kongelige Statholder i Hertugdømmerne, Hr. Henrik Rantzow.

Det er en sen Efteraarsaften Anno 1597. Nogle Bønder, der er blevne forsinkede i den nærliggende By, peger op mod et af Slottets Vinduer, hvorfra der endnu skinner Lys. Det har rygtet sig, at Wandesborg for Tiden huser en mærkelig og navnkundig fremmed. Det er Adelsmanden, Junker Tyge Brahe, som er Statholderens Gjæst, forinden han rejser videre sydpaa.

Bønderne peger paa det oplyste Vindue og stikker Hovederne sammen. Der gaar sære Rygter om den fremmede Junker. Nogle siger, at han har maattet rejse ud af Landet, fordi han var slig en arg Skælm og Kjætter, at han hjalp Troldkvinder fri fra Baalet, ja, end ikke troede paa Mørkets Herre og Fyrste, og andre vil have hørt, at han skal have drevet slige ugudelige

Kunster, at man frygtede for, at han skulde bringe hele Riget i Fare og Fortræd.

Det kunde være snurrigt nok at vide, hvad han nu tager sig for deroppe i Statholderens Stuer, hvorfra Lyset skinner ud i den sene Time. Dog er det raadeligere at skynde sig forbi. Og Bønderne korse sig og fortsætte ilsomt deres Vej forbi de anseelige Volde, der omgiver Slottet.

— — — Den fremmede Junker sidder alene i det store Værelse, hvis Vægge er betrukne med Gyldenlæder, og hvor der staar meget skjønt og kunstfærdigt udført Bohave. Lampen brænder paa hans Bord; men det synes ikke at være hemmelige og gaadefulde Kunster, han er sysselsat med. Han sidder bøjet over Blæk og Pergament, og i sirlige, latinske Strofer former han følgende Vers:

»Danmark, hvad har jeg dig gjort, at bort saa grumt du mig støder?
Hvor kan, o Fædreneland, du mig behandle som Fjende?
Løftet jeg har jo dit Navn; det nævnes med Hæder saa vide;
Sig, kan du vredes, fordi min Virken har krandset med Roes dig?
Sig, hvo af dine Børn har givet dig mer vel i Eje!
Kan du vel vredes derfor, at højt paa den hvælvede Bue,
Fædreneland! dit Navn jeg skrev i de blinkende Stjærner!
Hvorfor nu støde mig bort? Engang vil du sikkert mig mindes;
Kommende Dage mit Værd, min Virken skal visselig fatte,
Børn af en senere Slægt, paa hvad jeg gav dig, skal bygge — — —

Han standsede lidt og strøg Haanden hen over Pandens dybe Furer. Saa skrev han videre:

Hjemløs blev jeg dog ej, om end fra Danmark jeg flygted:
Hjem for den Flygtende nu er hele det buede Jordalt.
Med mig, hvorhen jeg end gaar, er Gud; han ikke mig svigter.
Vide om Lande blev spurgt, hvad her jeg hæderligt virked.
Kun i mit Fædreneland, i Danmark fik Haan jeg for Hæder,
Trods at jeg ofrede glad min Flid og min Roes paa dit Alter.
Bort du støder mig nu — Farvel dig frejdigt jeg byder:
Helligt og kjært er for mig hvert Sted under Himmelens Bue,
Hvor man forstaar, det er Kunst at læse i blinkende Stjærner . . .«

NITTENDE KAPITEL.

I Prag. — Hos Kejseren.

Ved den vestlige Bred af Moldaufloden, højt oppe over den gamle, bøhmiske Hovedstad, ligger Hradschin med den kejserlige Borg. Man ser herfra langt ud over Byen med Forstaden Kleinseite, der ligger paa selve Bjergets Skraaning, og videre over til Neu-Prag, Alt-Prag og Josephstadt, der er beliggende paa den modsatte Side af Floden.

I Aaret 1601 havde Prag lutter snævre og smudsige Gader, og Størsteparten af Husene var opførte af Ler og Træ. Men Side om Side med de simple Bindingsværkshuse stod gamle, mægtige Kirkebygninger, Stadens tvende Raadhuse og enkelte andre anseelige Stenbygninger med Taarne og Spir, der havde været stærke nok til at trodse den vilde Hussiterkrig.

Skjønnere end nogen anden Del af Staden var Hradschin med sin Kejserborg og sin Domkirke, der begge var opførte under Kejser Karl den fjerde. Vejen dertil gik over Nepomuk-Broen, opkaldt efter den hellige Johan af Nepomuk, om hvem Sagnet fortæller, at Kejser Wenzel lod ham kaste fra Midten af Broen ud i Floden, fordi den fromme Præst ikke vilde forraade, hvad Dronningen havde skriftet for ham. — Var man saa kommen over Nepomuk-Broen, førte Vejen videre op ad stejle og snævre Gader gjennem Forstaden Kleinseite, indtil man naaede Hradschin.

I denne nordvestlige Kant af Byen og ikke langt fra den kejserlige Borg laa et Hus, som Rudolf den andens Vicekansler, den nu hedengangne Jacob Curtius havde beboet. Det var et pynteligt og anseeligt Stenhus, hvis Forside vendte ud til Lorettopladsen, medens der bag ved det laa en stor Frugt- og Blomsterhave, og denne strakte sig op til de nærboende Capucinermunkes Klosterhave.

Paa forskjellige Tider ved Dag og Nat kunde man høre Capucinerklosterets Klokke kalde Munkene til Andagt, og det fortaltes, at den lærde, fremmede Adelsmand, Hr. Tyge Brahe, som med sin Familie og sine Disciple havde taget Ophold i det Curtiusske Hus, havde følt sig højlig forulempet deraf. Strax efter sin Ankomst til Prag,

i Foraaret 1599, var Hr. Tyge flyttet ind i Huset paa Lorettopladsen, men han havde den Gang kun boet der i kort Tid. Det lod til, at Hr. Tyge Brahe havde ondt ved at finde sig tilrette baade det ene og det andet Sted. Han havde klaget over Capucinerklosterets Klokker, og ikke heller kunde han vænne sig til Stadens umiddelbare Nærhed. Han trængte til landlig Ensomhed for at kunne trives, og Hans kejserlige Majestæt, Rudolf den anden, der havde givet den navnkundige danske Astronom mange Beviser paa sin Naade, var ogsaa paa dette Punkt kommet ham i Møde. Kejseren havde stillet ham Valget mellem tre af sine Lystslotte, og Hr. Tyge havde foretrukket Benatky, der laa henved sex Timers Vej fra Prag.

Men heller ikke her kunde den lærde Junker slaa sig til Ro, skjønt Slottet havde en herlig Beliggenhed paa et Højdedrag ved Iserflodens Bred, omgivet af frugtbart Agerland og frodige Vinhaver. Kun et Aars Tid forblev Hr. Tyge Brahe paa Benatky, og derpaa var han vendt tilbage til det Curtiusske Hus, som Kejseren imidlertid havde ladet indrette saaledes, at det i alle Henseender egnede sig til at være Bolig for en Astronom.

Nu var Aaret mere end halvvejs til Ende, og efter sin nye Indflytning, som var foregaaet den 25de Februar Anno 1601, havde Hr. Tyge

ikke klaget over Capucinermunkenes Klokkeringning. Mellem Paaske og Pintse havde han fejret sin næstældste Datters, ærlig og velbyrdige Jomfru Elisabeth Brahes Bryllup med den westphalske Adelsmand Frands Tengnagel, der i sin Tid havde opholdt sig som Discipel paa Uranieborg, og siden hen havde den navnkundige Lærde udelukkende været optaget af sine astronomiske Studier og Observationer.

— — I Huset paa Lorettopladsen var der en stor Taarnstue, hvis Vinduer vendte ud til Haven, og i denne Stue fandtes den store, forgyldte Himmelglobus, som havde staaet i Bibliotheket paa Uranieborg, og desuden forskjellige Bøger og Kunstsager, anbragte nøjagtig paa samme Maade som i fordums Tid. Det saa ud, som om en kjærlig og betænksom Haand havde ordnet det saaledes, for at Værelsets Beboer skulde glemme, at han levede paa et fremmed Sted. Ogsaa Mønstret i Væggenes Gyldenlæders Tapet var det samme; Ruderne havde broget farvet Glas, og foran en Vinduesfordybning stod Junker Tyges Arbejdsbord. —

Her sad — en Dag hen paa Efteraaret — en Kvinde, som begyndte at blive lidt tilaars; men der var en velgjørende, stilfærdig Hygge over hendes matroneagtige Skikkelse; hendes Ansigt var sundt og blomstrende, og fra hendes

Øjne udstraalede saa megen Godhed, at man maatte kalde hende vakker og indtagende, skjønt hun havde fyldt sit syv og fyrretyvende Aar.

I Vinduesfordybningen lige overfor hende sad en fremmed, hvis Rejsedragt tydede paa, at han var kommen langvejs fra. Han lyttede ivrig til, hvad hun fortalte; men det hindrede ham ikke i af og til at dreje Hovedet om mod Vinduet, som om han hvert Øjeblik ventede at høre Skridt udenfor, og paa samme Tid snoede han af alle Kræfter Spidserne paa sit graasprængte, krusede Mundskæg og nikkede med en egen, alvorlig Betænksomhed.

»Og ser I nu, Mester Gemperlin,« sagde den godlidende Husfrue, »det er saadan fat med min kjære Husbond, at han ej mere synes at kunne føle nogen Tryghed eller Glæde i sit Sind. Kejseren har givet ham snart et, snart et andet Bevis paa sin store Naade, men desuagtet er min kjære Husbond opfyldt af en idelig, nagende Uro. Med rastløs Iver fordyber han sig i sit Arbejde, under sig knapt nogen Søvn eller Hvile; men ej en Gang hans Kunst kan saaledes som i fordums Dage sænke Fred i hans Hjærte . . . I vil snart kjende det paa ham, naar I taler med ham . . .«

Tobias Gemperlin sad tavs en lille Tid, og der var saa stille i Stuen, at man kunde høre den hvislende Lyd af Løvet, naar det Blad for

Blad faldt ned paa Jorden. Men endelig saâ han op og sagde med en vis Forlegenhed, der tog sig helt snurrig ud:

»Jeg kunde have Lyst til ogsaa at spørge jer om, hvorlunde det gaar med Junker Tyges Søster, Fru Sophie Brahe? I maa vide, at jeg en Gang lovede at digte en Vise til hendes Brylllup; men jeg har intet hørt om, at hun og Hr. Erik har tænkt paa at sætte Bo, skjønt Trolovelsen tykkes mig gammel nok dertil . . .«

»Erik Lange rejser endnu omkring for at trænge til Bunds i Guldmagerkunstens Hemmeligheder, og Sophie Brahe venter trofast paa ham. Armod og Gjæld har nødet dem til at tøve med Brylluppet. Dog nu skriver den gode Sophie til mig, at det ej skal opsættes længer, men holdes til næste Aar, hvor fattige de end er . . . Gud bedre det for den kranke Lykke, de har faaet . . .«

Denne Gang tav Mester Gemperlin saa længe, at det syntes, som om han ikke havde flere Spørgsmaal paa Hjærtet, og det var Fru Kirstine, der atter begyndte Samtalen.

»Fortæl nu om eder selv, kjære Mester!« sagde hun. »De sidste Aar, I var paa Hveen, var I jo tillige Kongens Maler, og I havde fuldt op at gjøre; mangt et herligt Billed har I udført. Hvi kunde I beslutte jer til at forlade Danmark, hvor I var bleven som hjemme?«

»Nu — om I vil vide det,« svarede Mester Gemperlin, »saa længtes jeg efter vor Junker, efter jer, Fru Kirstine, og efter eders Børn. Jeg drog ind i Landet med eders Husbond den Tid, vi begge var unge; i en og tyve Aar holdt vi sammen, og da man ej længer skjønnede paa ham og hans Kunst, da tyktes det mig, at der ej heller var noget for mig at gjøre . . . Hverken Vin eller Mumme smagte mig længer, og jeg kunde end ikke bekvemme mig til at synge den fattigste Vise . . .«

»I var alle Dage en trofast Ven!« sagde Fru Kirstine og rakte Mester Gemperlin Haanden. »Kan noget endnu glæde min Husbond, da vil det være at gjense jer!«

»Men hvor bliver Junkeren af? I siger, at han er hos Kejseren — men Dagen er jo snart til Ende!«

Og Mester Gemperlin rejste sig utaalmodig og aabnede et Vindue ud til Haven.

Det gule, visne Løv dækkede Jorden mellem Frugttræerne, og Luften, der strømmede ind, var klam og taaget. Men man kunde skjelne en Sti, der løb tværs over en af Plænerne, og ad den Vej — sagde Fru Kirstine — plejede Tyge Brahe at komme hjem. — —

Slotshaven, som stødte op til den kejserlige Borg, var paa alle Sider omgiven af høje Mure, og indenfor disse snoede sig en dækket Gang, der stod i Forbindelse med den Fløj, hvor Kejser Rudolf den anden havde sine daglige Værelser. Det hændte, at Hans kejserlige Majestæt i Uger og Maaneder ikke forlod disse Enemærker, og sine Spadsereture indskrænkede han til den dækkede Gang, der var indrettet saa sindrigt, at han kunde være sikker paa, at hverken nysgjerrige eller fjendtlige Øjne kunde udspejde ham og ej heller noget forvorpent Angreb rettes mod hans Liv; thi det forholdt sig saaledes, at Hans Naade nærede en uophørlig Frygt for allehaande usynlige Farer. I Synderlighed naar disse Tanker fik Magt over ham, nægtede han haardnakket at modtage sine Raadgivere; endogsaa Afsendinge fra fremmede Hoffer maatte vente i mange Dage paa at faa Foretræde, og imens hobede Dokumenter og Aktstykker sig op i Kejserens Gemak, eftersom Hans kejserlige Naade jævnlig følte sig saa ilde oplagt, at han end ikke kunde overvinde sig til at sætte sit Navn under Dokumenterne. Tilmed var der helt andre Ting, der sysselsatte ham: Alchymien og Astrologien og desuden hans store Kunstkammer, der indeholdt en større Samling af kostbare Rariteter, end der fandtes noget andet Sted i Evropa.

Kejser Rudolf var nu ni og fyrretyve Aar gammel, men saâ meget ældre ud. Det sygelige Udtryk i hans fine, ovale Ansigt var blevet endnu mere fremtrædende i Aarenes Løb, og i hans Øjne var der et uroligt, flakkende Glimt, der tændtes og slukkedes igjen uden nogen synlig, ydre Anledning. Det traf sig ofte, at Kejseren i timevis sad i tavs og stirrende Grublen uden at have Tanke for, hvad der foregik omkring ham.

Hans kejserlige Majestæt havde just med stor Heftighed affærdiget sin Sekretær, Gehejmeraaden Johan Barvitius, der havde formastet sig til at besvære sin kejserlige Herre med kjedsommelige Regeringsforretninger. Kejserens Utaalmodighed havde denne Gang faaet slig Overhaand, at han havde kastet en stor Hob Dokumenter efter Hr. Johan Barvitius, idet denne skyndsomt forlod Gemakket. Nu stod Hans kejserlige Naade ved Vinduet og trommede af alle Kræfter paa Ruden, og han blev ustandselig ved dermed, heftigere og heftigere, indtil en pyntet og guldbaldyret Page efter gjentagen, frygtsom Banken traadte ind og meldte:

»Hr. Tycho Brahe lader sige, at han er tilsagt til Foretræde, og at han venter paa eders Majestæts Befalinger . . .«

Kejseren vendte sig hurtig om, og hans Mine opklaredes:

»Junker Tycho skal være os velkommen!«

Pagen forsvandt bukkende, og strax efter traadte Tyge Brahe ind.

Der var foregaaet en paafaldende Forandring i hans Udseende. Hans Skikkelse syntes mindre bred og mindre rank; Udtrykket i hans Ansigt var blevet barskere, Pandens Furer dybere end før.

Kejseren traadte et Par Skridt frem og rakte ham Haanden.

»Hvi gaar det, Tycho? Hvordan forliges I nu med eders Medhjælper, Doctor Kepler? Mon det bliver det copernicanske eller det tychoniske Verdenssystem, der skal være gjældende for vore Efterkommere? Gjør I god Fremgang med eders Maanetheori og med Udarbejdelsen af de nye Planettavler, som I til vor Ihukommelse vil kalde de Rudolfinske — af hvad Aarsag vi ikke noksom kunne takke eder og Doctor Kepler . . .«

Kejserens Spørgsmaal fulgte hurtig og ustandselig efter hinanden, og han fortsatte uden at vente paa Svar:

»Vi læser jævnlig — og ofte indtil langt ud paa Natten — i eders herlige Skrift, *Astronomiae instauratae mechanica*, som I overrakte os ved eders Ankomst til Prag. Men det tykkes os dog, at I ikke helt og ganske burde vende jer fra de egentlige hemmelige Videnskaber, Magien og de kabbalistiske Methoder — vi sysselsætter os selv

flittig dermed. Det er ej godt at vide, hvad der tjener En bedst . . .«

Det sælsomme, flakkende Glimt skød frem i Kejserens Øjne, og han gik nogle Gange hastig frem og tilbage paa Gulvet . . .

»Tag Plads, Tycho Brahe!« vedblev han lidt efter. »Vi ønsker at tale i Fortrolighed med jer . . .« Kejseren satte sig i en bred Armstol og gav sin Gjæst et Vink til at slaa sig ned i hans umiddelbare Nærhed . . . »Det er faldet os ind at høre eders Mening om en Sag, der ligger os paa Sinde . . .« Hans Naade tav lidt og begyndte derpaa i en halvt hviskende Tone:

»Sig os det i fuld Oprigtighed, gode Tycho — kjender I noget virksomt Middel til at holde sig de onde Aander fra Livet? I skal vide, at man har fundet paa at lade Capucinerne derinde opsende Bønner for os! Ho, ho! Tror I maaske, det har hjulpet?« . . . Kejseren lo med en tør og spottende Latter . . . »Vi kan betro jer, at det tværtom er blevet værre end nogensinde forhen! Nu bliver vi først pint rigtig til Gavns — ja, pint saaledes, at det tykkes os, som om Munkene og Djævlen have bemægtiget sig hver sin Part af vor arme Sjæl, og de slider og trækker hver til sin Side, saa vi aldrig har Rist eller Ro . . .«

Hans Naade havde bøjet sig frem og mumlede de sidste Ord ganske sagte, og paa samme Tid var der et ivrigt og anspændt Udtryk i hans Øjne.

Tyge Brahe rystede paa Hovedet.

»De djævelske Aander bestaa fornemmelig af vore egne onde og syge Tanker! Jeg formener, at det kommer an paa eders Majestæt selv, om I vil forjage dem . . .«

Kejseren saâ hurtig op.

»Og hvorlunde skulde vi da bære os ad?«

»Ved at betragte Himlens Stjærner, som er over eder, og Jordens myldrende Liv, som aabenbarer sig for eders Fødder! *Suspiciendo despicio* — ved at se op, ser jeg ned! *Despiciendo suspicio* — ved at se ned, ser jeg opad! Overalt i Naturen, over og under mig, ser jeg Guds Aabenbaring — og deri finder jeg det Middel, som jager de onde Aander paa Flugt . . .«

Kejseren stirrede grublende ned for sig.

»Kan hænde, I har Ret! Vi har erfaret, at naar der ikkun undes os Ro, saa vi uforstyrret kunne hengive os til vore Granskninger og andre Yndlingssysler, da kommer der en livsalig Glæde over os, ligervis som naar vi fordybe os i Samtaler med de lærde Mænd, med hvilke vi ynde at omgive os . . . Men man kan ej lade os i Fred! Man forfølger os med Regeringssager, med Rigets Finantser, ja, man undser sig end ikke for at tale til os om Valget af vor Efterfølger . . . Guds Død og Sacrament! Vi skulle vide at holde os disse og de øvrige djævelske Plageaander fra Livet!«

Ved Tanken om disse Gjenvordigheder fortrak Kejserens Ansigt sig i det heftigste Raseri; han sprang op og begyndte at gaa ilsomt frem og tilbage, og det varede en rum Tid, før han havde gjenvundet sin Rolighed. Men da han omsider tog Ordet igjen, lød hans Stemme dæmpet og noget tilsløret, som den plejede:

»Har I noget Ønske, Junker Tycho — saa beder vi jer frit udtale det. Vi have ej heller glemt vort Løfte om at tilstaa eder et Len og sikre eder saa meget Jordegods her i Bøhmen, at I kan føle jer tryg for eders Families Fremtid. Men I maa kun have nogen Taalmodighed, indtil vi faar Stunder til at tage os af denne Sag . . . Det er os kjært, at I nu synes at finde eder tilrette i det Curtiusske Hus, og vi tænker snart paa at gjæste jer igjen for at tage eders mange mærkelige Instrumenter i Øjesyn . . .«

Uden Overgang, paa en urolig, springende Maade, gled Kejseren fra det ene Emne til det andet, og det var nær ved Mørkets Frembrud, da Audiensen var til Ende, og Hr. Tyge fik Lov til at forlade de kejserlige Gemakker.

Idet han gik over den aabne Plads foran Slottet, blev han standset af en Person, der skraaede lige over mod ham. Det var en lang, knastør Skikkelse med et Ansigt saa skarpt og kantet, som om det var hugget ud i Sten; men

de smaa, livlige Øjne lyste af Ærlighed og godmodigt Lune.

»Ej se, velbyrdige Hr. Tycho Brahe! Kommer I nu atter fra Kejseren? I er for Sanden den mest foretrukne blandt alle hans kejserlige Majestæts Omgivelser! Hvo der havde Lykken med sig som I!«

Tyge Brahe var bleven staaende og rakte den fremmede Haanden.

»Den Lykke bør I min Tro ej misunde mig, gode Kaspar von Mühlstein!« . . . Der kom et stramt Smil i Hr. Tyges Ansigt, og han tilføjede: »I mindes vel, at i den Tid, jeg boede paa Benatky, plejede jeg at kalde jer en Møllesten, der var hængt om min Hals, efterdi jeg havde saa grumme Møje og Besvær med at faa jer til at betale min tilgodehavende Løn, hvilket paahvilede jer som Kejserens Intendant og Forvalter . . .«

»Nu, hvad skulde vi gjøre, velbyrdige Junker,« nikkede Hr. von Mühlstein godmodig — »naar vi ej havde Hvid eller Skilling tilbage i Skatkammeret!«

»Jeg er ogsaa kommen til den Erkjendelse, at jeg gjorde jer Uret!« vedblev Hr. Tyge. »Det var ej jer alene, som var Møllestenen — jeg mærker nu, at jeg slæber den med mig overalt; end ikke Kejserens Yndest kan foraarsage mig den Tilfredshed, som jeg vel burde føle . . .

Ser I, gode Ven — derfor skal I ej tale for meget om min gode Lykke . . .«

Hr. von Mühlstein betragtede den lærde Junker med et prøvende Blik. Saa rystede han helt betænksomt paa Hovedet og sagde:

»Naar jeg ser nøje paa jer, velbyrdige Junker, da skjønner jeg, at I har forandret jer lovlig meget, siden jeg første Gang traf jer i Prag. Men I bør ej lade det slette Lune faa Overhaand, hvilket ikkun tjener jer til Skade paa Sundheden og i Utide vil gjøre Ende paa eders Liv! I maa lade Grillerne fare og holde jer lystig med eders Venner her i Staden! Jeg ved, I er buden til Selskab den 13. Octobris hos Hovmesteren Grev Rosenberg. Dér forsømmer I vel ej at komme? Paa Gjensyn, velbyrdige Hr. Tycho Brahe!«

Den lange, kantede Skikkelse bukkede med gravitetisk Anstand og gik videre over Slotspladsen, medens Hr. Tyge fortsatte sin Vej til den modsatte Side.

Han gik langsomt og med bøjet Hoved, og saaledes saa Mester Gemperlin ham komme gjennem Haven, der stødte op til det Curtiusske Hus. — —

TYVENDE KAPITEL.

Tyge Brahes Død.

Det var den 24de Oktober 1601. I Huset paa Lorettopladsen var Vinduerne blindede i den store Stue, som laa ud til Haven. Der var blevet redet et Leje paa Løjbænken derinde; thi Sengeherberget var blevet den syge for kvalmt, og han havde forlangt at blive flyttet ind i Stuen, hvor den store Himmelglobus og forskjellige af hans astronomiske Instrumenter var opstillet.

Paa et Bord ved Siden af Løjbænken var der hensat et Par Kjærtestager, og Skæret faldt paa den syges Ansigt, der var blevet underligt smalt og indfaldent.

Omkring Hovedgjærdet knælede Junker Tyges Hustru og Børn — alle undtagen den ældste Søn Tyge, der var paa Rejse langvejs borte. — Ved Fodenden stod en slankt bygget Mand med aandfulde, fint formede Træk. Det var Astro-

nomen Johannes Kepler, som i henved to Aar havde opholdt sig hos Tyge Brahe i Prag. Adskillige Stridspunkter og mangen ilter Disput havde der været mellem den danske Astronom og hans lærde Medhjælper; men nu var al Uenighed glemt, og Kepler betragtede med taarefyldte Øjne den døende Mester, hvis Geni han forstod at skatte bedre end nogen anden. — Henne i en Krog af Stuen, halvt skjult bag Vinduesforhænget, sad en Mand med graasprængt Haar og Knebelsbart. Han støttede Panden mod sine Hænder, og Taarerne trillede ham ned ad Kinderne, indtil de tabte sig i det stærke, krusede Mundskæg. Og saa hensunken var Tobias Gemperlin i sin Sorg, at han end ikke lagde Mærke til en stakkels Dværg, der var krøben sammen ved hans Fødder og i ét væk rokkede frem og tilbage med sit store, vanskabte Hoved. —

For en halv Snes Dage siden var Tyge Brahe kommen syg hjem fra et Gilde hos Hovmesteren Grev Rosenberg. Og Sygdommen havde hurtigt taget Overhaand med heftig Feber og svære Lidelser. Han vidste, at Døden nærmede sig, og han havde kaldt sin Familie og sine Disciple til sig. Han havde takket sin Hustru for al den Kjærlighed, hun havde givet ham, for alle de Gange, hun havde mildnet hans altfor barske og iltre Sind. Han sagde til hende, at hun ligesom den lyse Stjærnehimmel havde fyldt

hans Hjærte med Glæde i de mange Aar, de havde levet med hinanden. Dernæst havde han taget Afsked med sine Børn og sine Medhjælpere; han havde bedet Johannes Kepler om at fortsætte hans Værk, og for sidste Gang havde han trykket Mester Gemperlins Haand og takket ham for alt godt Venskab. Saa bad han dem hilse hans Venner og Slægtninge i Danmark og bringe dem hans sidste Farvel . . . .

Men ud paa Natten var den syge atter falden i Vildelse; han vendte sig urolig paa sit Leje, og nogle Gange rejste han sig op som i stor Angst og bad med høj Røst, at Gud vilde forunde ham den Trøst, at han ikke maatte have levet forgæves . . .

Siden hen havde han ligget stille som i en dyb Søvn, og de ventede ikke, at han mere vilde komme til sig selv.

Saaledes var Timerne gaaede, tunge og langsommelige, indtil de blev opmærksomme paa, at den syge slog Øjnene op og saa sig omkring. Han syntes atter at være ved fuld Bevidsthed; hans Blik var roligt, uden Feber eller Forvirring.

Han saa længe fra den ene til den anden, og det syntes, som om han kæmpede for at faa Ordene frem; men efterhaanden som han talte, blev hans Stemme tydeligere og stærkere:

»Jeg har havt en underlig Drøm . . . Det var Aften, og jeg var hjemme igjen . . . Sundet

mellem Skaanes og Sjællands Kyster har aldrig været saa blankt, Himlen aldrig dækket saa tæt af Stjærner . . . Jeg saâ dem paa én Gang oven over mig og dybt nede i det stille Vand . . . Og de funklede og lyste over Uranieborgs Taarne . . . Jeg saâ mine Yndlingsstjærner, Cassiopeia og Capella, Plejaderne og den røde Aldebaran . . . men de var blevne større og mere straalende . . . det tyktes mig, at jeg var kommen dem nærmere . . .«

De havde bøjet sig frem og lyttede efter hans Ord. Stemmen var atter bleven svagere, men Ordene tog voxende Fart, som om det laa ham paa Sinde at fortælle sin Drøm til Ende, inden Døden overraskede ham.

». . . Medens jeg stod saaledes, svandt Uranieborg langsomt bort for mine Øjne — dets Spir og Taarne, siden dets Mure, indtil der ej var Sten paa Sten tilbage . . . og mit Hjærte blev greben af bitter Sorg, thi det syntes mig som et Varsel om, at mit Værk vilde dø med mig . . . Da saâ jeg atter op mod Himlen, og Stjærnerne lyste og funklede som før i én Uendelighed . . .

. . . Jeg følte som saa mange Gange tilforn: at Himlen hvælvede sig større, med videre Horisont, over dette Sted end over nogen anden Plet af Jorden, paa hvilken min Fod havde traadt . . . Det var, som jeg stod paa et Skib ude paa det aabne Hav — intet foruden Himmel og Stjærner var der at øjne . . . .

. . . Saa dukkede der en Skikkelse frem . . .«

Medens Tyge Brahe talte, søgte hans Blik hen til Fodenden af Sengen, hvor Johannes Kepler stod, og det saâ ud, som om han vilde vinke ham nærmere hen til sig.

». . . I denne Skikkelse gjenkjendte jeg dig, min Johannes! Da forstod jeg, at mit Værk intet vilde dø med mig . . . Du skulde fortsætte det, og andre følge efter, og I skulde bygge videre paa den Grund, jeg havde lagt, søge længere frem ad de Veje, jeg havde peget paa. Og saaledes skulde endog disse Landflygtighedens Aar, hvor mit Hjærte blev tungt og sygt af brændende Ve og Længsel — blive til Gavn for Uranias Kunst . . .«

Han havde prøvet paa at rejse sig over Ende, og for sidste Gang lyste Tankens Ild i hans Blik og Stemme. Saa faldt han langsomt tilbage paa Puden . . .

De knælede alle omkring hans Leje . . . Og gjennem Vinduesforhænget skimtedes den gryende Morgen. Men henne ved Dødslejet brændte endnu Kjærterne — ingen tænkte paa at slukke dem — og de skinnede som to Stjærner, der lyste for ham ind gjennem Dødens hemmelighedsfulde Port.

ET OG TYVENDE KAPITEL.

En Epilog.

Kirkeklokkerne ringe i Prag. Gaderne er strøede med fint Sand og grønne Kviste. Langs Husrækkerne staar Folk opstillet i tætte Skarer.

Oppe fra Hradschin, ad Forstaden Kleinseites snævre og krogede Gader, over Nepomuk-Broen og gjennem Gaderne i Alt-Prag bevæger sig et stort og pragtfuldt Sørgetog. Først kommer Marskaller, bærende brændende Kjærter og iførte lange Sørgeklæder, smykkede med Familien Brahes Vaaben. Derefter bæres et sort Damaskes Banner, paa hvilket den hedengangnes Navn og Vaaben er prægtig baldyret i Guld. Saa følger hans Livhest, pyntet med et sort Fløjls Dækken, og efter Hesten bæres endnu et sort Banner, og saa følger atter en Hest, der bærer et Dækken af engelsk Klæde. Nu kommer flere Marskaller. En holder en Hjælm, der er overtrukken med

Fløjl og har Fjer i samme Farver som det Braheske Vaaben, en anden bærer et Par gyldne Sporer, som hviler paa en sort Pude, en tredie en forgyldt Kaarde og en fjerde et Skjold, hvori ligeledes ses Brahernes Vaaben. Og endelig kommer Baaren. Den er indhyllet i et langt Fløjls Dækken og bæres af tolv kejserlige Drabanter.

Nærmest efter Kisten gaar den afdødes yngste Søn, Jørgen Brahe — den ældste, Tyge, er endnu ikke naaet hjem fra sin Rejse. Saa følger flere af Kejserens Raader, mange fornemme Adelige og derefter Tyge Brahes Disciple og Medhjælpere. Først nu kommer den afdødes Enke, der føres af to fornemme, gamle Adelsmænd, og dernæst hendes tre Døtre, Magdalene, Elisabeth og Cecilie, der ledsages paa samme Vis, medens en Mængde af Prags Damer, adelige og borgerlige, slutter Processionen. — —

Toget bevæger sig langsomt og besværligt frem gjennem Menneskemængden, ad Byens Hovedgade, indtil det drejer til venstre og gjennem endnu flere snævre Gader naaer ind paa den aabne Plads, hvor Teynkirken hæver sine dystre Taarne mod den graa Efteraarshimmel.

Følget ordner sig i Kirkens Skib, og nu dirrer det sidste, dumpe Klokkeslag gjennem Luften. Kirkedørene staa aabne, og udenfor flokkes Mængden sammen. Der er saa stille, at

man endogsaa herude kan høre hvert Ord af den lange Sørgetale.

Foran den aabne Grav — ved den første Pille til venstre fra Koret — staar Doctor Johannes Jessen fra Wittenberg, og han taler paa Latin, sirligt og pynteligt. Han berømmer den hedengangnes Fortjenester, nævner ham ved Siden af Hipparch, Ptolemæus og Copernicus. Og han siger tilsidst:

». . . Han levede saaledes, som det sømmer sig en Christen og en lærd Mand. Han havde stor Kjærlighed til sin Hustru og gjorde hende lykkelig; sine Børn holdt han til Gudsfrygt og Dyd. Han var venlig mod fremmede, gavmild mod fattige. I alle sine Handlinger var han frimodig og ærlig. Der var Sandhed og Styrke i hans Ord, Kløgt i hans Raad. Han kjendte intet til Hykleri og Falskhed, men sagde stedse sin Mening rent ud, af hvad Aarsag han vel skabte sig mere end én Fjende. Han var alene karrig paa Tiden; thi han stræbte efter at være alle til Nytte, men ej nogen til Skade — — —«

MICHIGAN
STATE

